המחיר: 6.50 ל"י (כולל מ.ע.מ.) שנה 40 ד' אלול תשל"ו 1.9.76

העולם הזה

יוסי אפשטיין

הבנקאי שהמישטרה חושדת בו שהיה

המוח של שוד הכספות הגדול

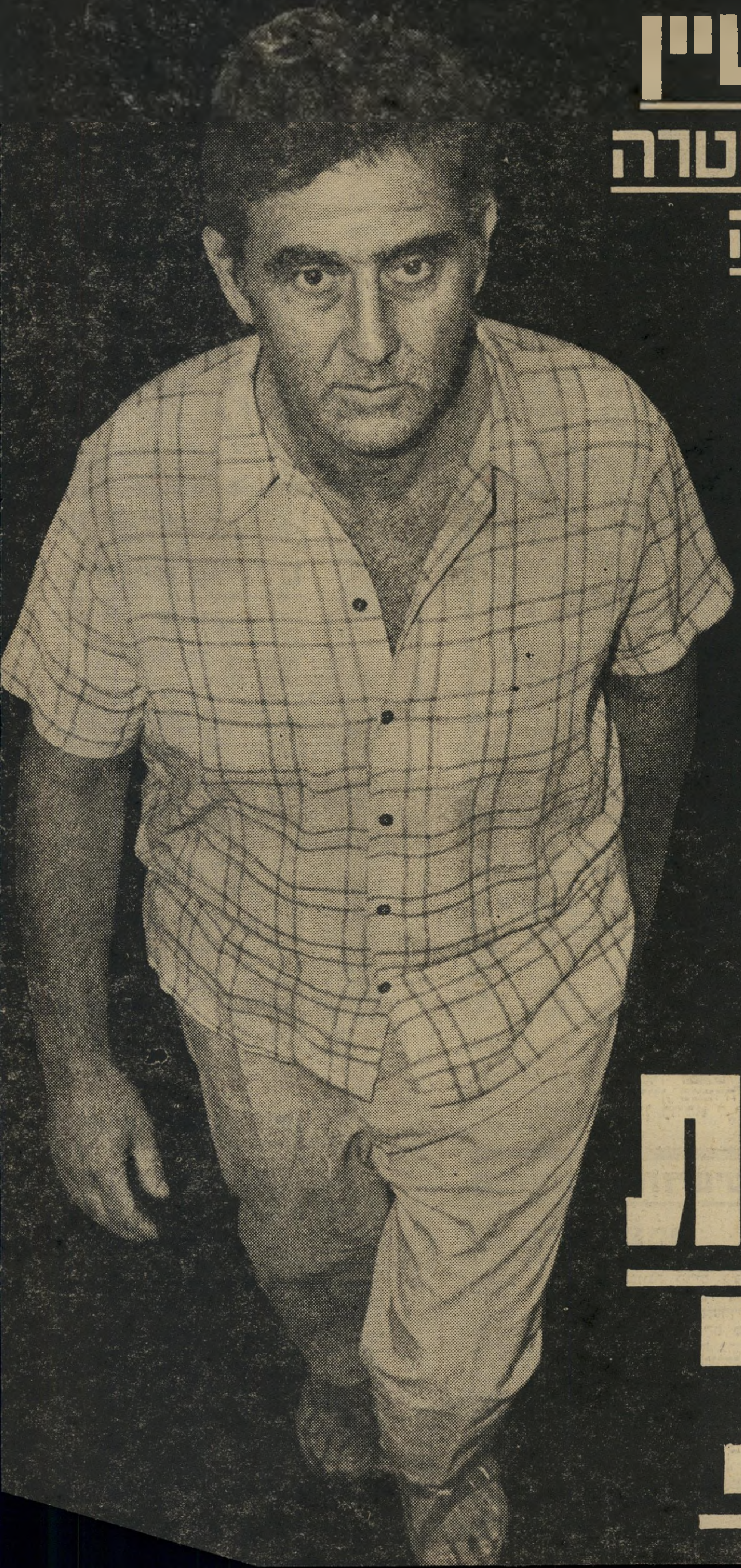

תשקיף

הסערה הבאה:

„צינעת הפרט"

לעיתונות צפוייה מילחמה על חרותה, שתעמיד בצל אף את המשבר הגדול שפרץ עם חקיקת „חוק לשון הרע", לפני 11 שנים.

באיצטלה של שמירה על „צינעת הפרט" מתגבשת מזימה לחוקק בארץ חוק דראקוני, שיחסל שטחים נרחבים של חופש־העיתונות ויכניס אותה כולה לכותונת־כפייה. אחת התוצאות: צימצום דראסטי של יכולתה של העיתונות לטפל בפרשות־שחיתות.

קרוב לוודאי שסביב יוזמה זו יתפתח אחד המאבקים הקיצוניים ביותר שנערכו במדינה אי־פעם.

דרושים:

שופטים עליונים

עם פרישתו לגימלאות של נשיא בית־המישפט העליון, שימעון אגרנט, מתחילה עונה ממושכת של החלפת שופטי בית־המישפט העליון.

בשנים הקרובות יגיעו שיבעה מבין 11 השופטים העליונים לגיל־הפרישה, ויהיה צורך למלא את מקומותיהם.

בצמרת המערכת המישפטית מעורר הדבר דאגה חמורה, כיוון שקיים מחסור בולט ביותר במועמדים בעלי־רמה, המסוגלים למלא תפקיד בכיר זה.

המועמדים צריכים לבוא מבתי־המישפט המחוזיים, מציבור עורכי־הדין ואולי גם מן הפאקולטות למישפטים של האוניברסיטות.

מטילים ספק

בגילויי מנקס

גילוייו של יוסף מנקס, מי שהיה בשעתו שכנו־לכלא של האדם השלישי אברי אלעד, כאילו התוודה באוזניו האדם השלישי כי הוא שהסגיר למצרים את רשת־הריגול בשנת 1956, התקבלו בספקנות מרובה על־ידי חוגים הקרובים לפרשה, כולל נידוניי קהיר עצמם.

ביטוח במיליון ל"י

למארגו המינגווי

ביטוח מקיף נגד כל תאונה אפשרית, פגיעה או מעשה־חבלה, על סכום כולל של מיליון ל"י, נעשה לדוגמנית־הצמרת האמריקאית מארגו המינגווי, למשך שלושת ימי שהותה בישראל. מארגו, נכדתו של הסופר ארנסט („למי צילצלו הפעמונים") המינגווי, נרכשה בסכום של מיליון דולר כדוג־מנית המפרסמת בושם חדש של חב־רת „פברג'ה". חברה זו היא המביאה אותה לישראל ב־10 בספטמבר, לבי־קור פירסומי בן שלושה ימים. בי[illegible] התאפשר רק אחרי שסוכני [illegible] הישראליים ביטחו את חדוג־[illegible]צעות טל־ביטוחים, אצל [illegible] „מנורה", בסכום של

מנקס, שנשפט בשעתו לשש שנות מאסר על חלקו בפרשת רצח הד"ר ישראל קסטנר, טען השבוע בראיון עם כתב ידיעות אחרונות, שלמה נקדימון, כי אברי אלעד גילה לו בכלא שהסגיר את אנשי הרשת למצרים, משום שפחד מחבל התליה.

מלבד העובדה כי זוהי עדות־שמיעה, שאין לה כל תמיכה, עוררה תמיהה גם העובדה שמנקס בחר לפרסם גילוי זה דווקא עכשיו, ולא גילה את סודו לפני שהפרשה צפה ועלתה מחדש בעיקבות פירסום סיפרו של אלעד.

בינתיים מנהל אברי אלעד בארצות־הברית מערכה משלו לטיהור שמו. הוא מרבה להופיע בחוגי־בית של ישראלים, ולהרצות בפניהם את גירסתו־שלו על הפרשה.

חייל צה"ל נסחף

בים מעל סיפון

אוניה - ונעלם

צה"ל הקים ועדת־חקירה כדי לחקור בפרשת היעלמו המיסתורית של איש חיל־הים, חייל צעיר בשירות־חובה, שנעלם מעל סיפון או־נייתו בעת שזו הפליגה בים־סוף דרומית לשארם א־שייך.

המיקרה אירע לפני כשבועיים, בעת שאחת מספינות חיל־הים חזרה מתרגיל. עם חשיכה נכנסה הספינה לים סוער וגלי, כשמשברים עזים שוטפים את סיפונה. תוך כדי כך חס־תבר שאחד מאנשי צוות הספינה, מכונאי במיקצועו, נסחף על־ידי הגלים לים, ונעלם. רב־החובל עצר את הספינה רק כעבור כשעה. הוא הסביר זאת בכך שלא היה בידו מידע ברור שהחייל אומנם נסחף לים. כע־בור שעה, כאשר חזרה הספינה למקום המשוער שבו נסחף החייל לים, לא נמצאו כבר כל סימנים שיעידו על מה שאירע לחייל. החיפושים אחר הנעלם נמשכו כל אותו חלי־לה וגם בימים שלאחר־מכן, אולם הם לא העלו דבר. באיזור שורצות בעונה זו להקות־ענק של כרישים.

בין השאר בודקת ועדת־החקירה שחקים צה"ל, כיצד לא התגלה החייל שנסחף, למ־רות שהיה מצוייד בחגורת־הצלה, שחלק מציו־דה הם נורות תאורה ומיתקני־עזר אחרים המיועדים לסייע לגלות אנשים במים גם בחשיכה מוחלטת.

ככל שניתן היה לברר, זהו מיקרה ראשון שאיש חיל־הים נסחף לים בעת הפלגה, ונע־לם מבלי להשאיר עקבות.

ילחמו בדיין

באמצעות דיין

עיתונו החדש של משה דיין, היום הזה, היוצא לאור השבוע, לא יוכל לפרסם בהמשכים את פרקי ספר זיכרונותיו של עורכו. זכויות פירסום הספר בעברית נרכשו בידי בעלי ידיעות אחרונות, עוד קודם שהעלה דיין בדעתו כי יהפוך עורך של עיתון־ערב.

אחד האמצעים שבהם יילחם ככל הנראה „ידיעות אחרונות" בעיתונו החדש של דיין, יהיה פירסום מהיר ובולט בהמשכים של פירקי סיפרו של דיין, במטרה למשוך את המתעניינים בדיין דווקא ל„ידיעות אחרונות".

סטודנטים חדשים

למס־ההכנסה

נציבות מס־ההכנסה מתכוונת לגייס בשבועות הקרובים מאתיים סטודנטים, שיעבדו במישרה חלקית בפיקוח על ביצוע חוק מס־ערך־מוסף. סטודנטים אלה יבואו במקום מאתיים סטודנטים אחרים, שגוייסו לשורות מס־ההכנסה בתחילת הקיץ.

עתה מסתבר כי קבוצת הסטודנטים הראשונה עבדה ללא אירגון מסודר, ופעילותה נכשלה. במישרדי מס־ההכנסה בתל־אביב נתקבלו תלונות רבות מסוחרים, על הטרדתם על־ידי שניים או שלושה סטודנטים ביום אחד ללא תיאום ביניהם.

לאור הכישלון הוחלט לפטר את המאתיים, שעבדו על בסיס ניסיוני, ולגייס תחתיהם סטודנטים אחרים, שיעברו קורס בן שבועיים ויאורגנו במיסגרת מחלקה חדשה במס־ההכנסה.

עוד קצין בכיר

לעירית תל־אביב

קצין בכיר נוסף, העומד לפרוש משירות־קבע בצה"ל, עשוי להצטרף למנגנון עיריית תל־אביב, נוסף על תת־אלוף פינחס („פינייה") להב, קצין־תחזוקה ראשי לשעבר, שהשתחרר השבוע מצה"ל והחל לכהן כמנכ"ל שירותי העירייה.

הקצין הנוסף הוא קצין בדרגת אלוף־מישנה, העומד להצטרף לעירייה על תקן של יועץ מייוחד לראש־העיר, שלמה („צ'יצ'") להט.

יופקו מיספר סרטים

על מיבצע אנטבה

למרות החלטתה של ממשלת ישראל לשתף פעולה רק עם חברת „האחים וורנר" בהפקת סרט על מיבצע יהונתן באנטבה, מתכננות עוד מיספר חברות־סרטים להפיק סירטי־עלילה באורך מלא על המיבצע, גם ללא סיועם של ממשלת־ישראל וצה"ל.

הסתיימה כתיבת

המחזמר „גולדה"

המחזאי והמלחין ליונל בארט, מי שחיבר את המחזמר הידוע „אוליבר טוויסט", סיים את כתיבת המחזמר „גולדה", על סיפור חייה של ראש־הממשלה לשעבר, גולדה מאיר. מרבית עלילת המחזמר מתרחשת מחוץ לגבולות ישראל, ברוסיה הצא־רית ובמילווקי שבארצות־הברית, שם גדלה גולדה ושימשה כמורה.

המפיק הישראלי מנחם גולן, שבידיו הזכויות על המחזמר, עומד לצאת לארצות־הברית בניסיון למצוא מפי־קים שיעלו את המחזמר להצגה בב־רודוויי. גולן אינו מתכוון להפיק או לביים את המחזמר, שומר לעצמו את הזכות להפיק על פיו סרט, במיקרה שההצגה בברודוויי תהפוך להיט.

חברת־הענק ההוליוודית פאראמונט, עדיין דבקה בתוכניתה להפיק סרט על המיבצע. כמו־כן נמצאים כבר בשלבי תיכנון מתקדמים סרט גרמני וסרט דרום־אפריקאי, המבוססים על סיפורים הנקשרים אל מאבצע אנטבה.

יוגבל מיספר

הסטודנטים שיוכלו

ללמוד באיטליה

החל משנת־הלימודים הבאה, ב־1977, יוגבל מיספר הסטודנטים הישראלים, שיוכלו ללמוד רפואה באוניברסיטות באיטליה.

כיום מעריכים את מיספר הסטודנטים הישראליים, הלומדים רפואה באיטליה בכמה אלפים. רובם לומדים בבולוניה, פדואה ומילאנו, והשילטונות המקומיים אינם מאפשרים להם לעבוד במקומות־עבודה מוכרים. מרבית הסטודנטים נתמכים על־ידי הוריהם, שלהם מאושרת קיצבה חודשית. חלקם מועסק על־ידי הנציגויות הישראליות באיטליה, וכתוצאה מכך פרצו לא אחת סיכסוכים בין הסטודנטים על מקומות עבודה.

כיום נדרש סטודנט, העומד ללמוד רפואה באיטליה, לחתום על מיסמך מטעם מישרד־החוץ, שלפיו הוא מתחייב לחזור לארץ ולעבוד כרופא בכל מקום שאליו יישלח על־ידי מישרד־הבריאות.

ממקורות כשגרירות האיטלקית נמסר, כי החל מן השנה הבאה לא יינתנו אישורי־לימוד חדשים — ליותר ממאה ישראלים בשנה. לטענת ישראלים, הלומדים באיטליה, עומד מאחרי ההגבלה החדשה מישרד־האוצר, המנסה למנוע הזרמת כסף זר ומוחות צעירים לחו"ל.

בואו לראות לחוש ולשמוע מוסיקה באולמי התצוגה של סוני תל אביב: מגדל שלום, רח' אחד העם 9, טל. 5 24 31

שאל כל אחד...

· בלי משוא פנים ·

„העולם הזה". שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03־243386. תא־דואר 136 • מען מברקי: „עולמפרס" • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הפצה: „גד" בע"מ • גלופות: „צינקוגרפיה כספי" בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.

קורא יקר,

הגיע הזמן, כמדומני, להפנות את תשומת־ליבך ולהציג בפניך את הצעיר שבמדורי הקבע של העולם הזה. קצת מוזר אולי, להדביק תואר זה של ,מדור צעיר' למדור זה היה העולם הזה שהיה, המורכב למעשה מקטעי רשימות, ידיעות, מאמרים וצילומים שהתפרסמו בגיליונות העולם הזה לפני 25 שנה.

ובכל זאת, זהו מדור צעיר, שלפתע, ללא כל אזהרה מוקדמת ומבלי שמישהו יטרח להציגו, פלש אל עמודי העיתון ותפס שם מקום קבע.

בגיליון זה, תוכל למצוא את המדור ב־עמוד 43. תמצא שם לקט נבחר מתוך גיליון העולם הזה 722, שראה אור ב־30.8.51, בדיוק לפני 25 שנה.

מעבר למה שמצוטט במדור מאותו גיליון, הייתי רוצה להתייחס אליו במיוחד, לא מפני שהוא היה גיליון מיוחד באותה שנה, שהכיל כתבות סנסציוניות או גילויים מר־עישים. להיפך, דווקא מפני שהיה זה גיליון אופייני רגיל של העולם הזה באותן שנים, כדאי להשוות בינו לבין העולם הזה של היום ולוא רק כדי לסקור את כיברת־הדרך העיתונאית שעבר שבועון זה מאז.

■ ■ ■

„העולם הזה" 722, נוצר במשרדי המערכת ברחוב לילנבלום 12, בתל־אביב, אותם משרדים מהם הוציא אותו לאור קודם לכן אורי קיסרי. הגיליון הכיל 16 עמודים בילבד. לא משום שהמערכת, שמנתה אז 18 חברים, לא היתה מסוגלת לספק חומר מע־רכתי לגיליון גדול יותר.

צריך לזכור כי שנת 1951 היתה שנת צנע וקיצוב. בשל הקיצוב בנייר עיתונים למערכות, יכול היה העולם הזה להופיע בפורמאט של 16 עמודים בילבד. מחיר העיתון היה אז 120 פרוטה, השוות ל־12 אגורות של היום. תוך 25 שנים עלה מחיר העיתון בשיעור של כ־5500 אחוז (5416%, ליתר דיוק), או פי 55.

באותם ימים הופיע העולם הזה עם שער קדמי בילבד (השער האחורי הונהג רק בשנת 1956). כפי שתוכל לראות במדור שבעמוד 43, נלקחה תמונת השער מתוך פסטיבל מחולות־העם הישראליים שנערך שבוע קודם לכן בדליה. לא התנוססה עליו כל כותרת ותמונת־השער עצמה הוסברה בכותרת צנועה בעמוד הפנים.

חלפו כמה שנים טובות עד שעורכי העולם הזה דאז הכירו בחשיבותו של שער העיתון והפכו אותו למעין כרזת פירסומת לגיליון שמאחרי השער. מה שמעניין הוא שאותה גישה שהינחתה לפני 25 שנים את עורכי העולם הזה בבחירת תמונת־השער, היא המנחה עד היום את עורכי המוספים בעיתונות היומית. שם תוכל למצוא עד היום שערים במתכונת אלה בהם הופיע העולם הזה לפני 25 שנה.

גם העימוד והעיצוב של עמודי הפנים של העיתון, מבחינה עיתונאית וגראפית, עברו במרוצת 25 השנה גילגולים רבים ו־מהפכניים. כדאי אולי להציץ לארבעה עמו־דים הלקוחים מאותו גיליון (העולם הזה 722), כדי לקבל מושג על ההבדלים ש־התחוללו מאז במערכת בתפיסה של הגשת חומר עתונאי.

שני העמודים הראשונים לקוחים מתוך כתבה בת שלושה עמודים שכותרתה היתה סטלין — לשלום או למילחמה? העיצוב הגראפי של שני העמודים, שנעשה בידי העורך הגראפי של העולם הזה באותם ימים, הקריקטוריסט קריאל („דוש") גרדוש, היה אופייני לדרך בה סברה המערכת שיש להגיש חומר עתונאי: לפשט רעיונות, להמחיש אותם במקסימום של אמצעים גראפים, בצורה תערוכתית כמעט. ואומנם שני עמודי הכתבה המובאים בזה נראים יותר כמו תרשים תידרוכי או מוצג תערו־כתי.

שני העמודים הבאים, שהיו עמודי הפנים של העיתון באותו שבוע, מוקדשים לרפור־טג'ה על פסטיבל המחולות שנערך בקיבוץ דליה שבהרי אפריים, שהיווה באותם ימים מאורע אטרקטיבי יוצא־דופן ומשך אליו יותר מ־60 אלף צופים.

החל מהכותרת הדושית האופיינית ועד לתמונות, שהן תמונות הווי בעיקר, וכלה בהעדר המיסגרת — יש גם בעמודים אלה כדי לשקף את התמורה שהתחוללה באופיו ובעצם מהותו העיתונאית של העולם הזה.

■ ■ ■

אולם לא זאת היא הסיבה ביגללה החלטנו להקצות מקום למדור זה היה העולם הזה שהיה. ייתכן ויש ערך היסטורי בהדפסה מחדש של חומר גיליונות העולם הזה מאותן שנים. סוף סוף, אחוז ניכר מקוראי העולם הזה היום לא נמנו אז עם קוראי העיתון. רבים מהם טרם נולדו כלל, או שהיו בגיל בו קריאת שבועונים אינה בין המיבצעים הקלים ביותר. עורך המדור, דן עומר, היה באותם ימים ילד בן 6, כמדומני.

המטרה שמאחרי רעיון המדור לא היתה גם התרפקות על העבר. להיפך, זהו מדור אנטי־נוסטאלגי. אם תעקוב אחר המדור בקביעות, ואני מציע לך לעשות זאת, יתי־ברר לך שהקטעים הניבחרים שבו לא נועדו ליצור תגובה של: איזה ימים נפלאים היו אותם ימים לפני 25 שנה, או כמה נהדר ונפלא היה לחיות בארץ באותה תקופה.

למדור יש זכות קיום בשל העובדה ה־פשוטה שהוא מהווה חומר קריאה ממדרגה ראשונה. אף עיתון אחר בארץ אינו יכול להגיש לקוראיו מדור מעין זה. עיתון ש־יעשה זאת, ויש העושים זאת, יוכל להדפיס רק אוסף של כותרות או כרוניקה יבשה של החדשות. ואילו ייחודו של מדור זה המתפרסם בהעולם הזה אינו בסיפורי ה־חדשות או בכותרות של הכתבות הגדולות, אלא דווקא בפרטים הקטנים, בסיפורי ה־הווי, בגילויים האישיים והאנושיים המו־באים בו מאותם ימים.

השמות המופיעים בקטעים המצוטטים, תיאורי האירועים, הסיפורים המתומצתים והחסכניים במילים, כל אלה יש בהם כדי להעניק תחושה של קצב החיים ודופק הזמן האמיתיים במדינה לפני 25 שנה, עם הלחלוחית שנשתמרה בהם מאז.

פרק מאלף בפני עצמו, שניתן ללמדו תוך עיון וקריאה במדור, היא המהפכה ה־סיגנונית שחולל העולם הזה בעולם העי־תונות הישראלי. לקורא של היום קשה אולי לרדת לעומקה של מהפכה זו, שכן כיום כתובים מרבית עתוני ישראל באותו סיגנון בו נכתב העולם הזה לפני 25 שנה. את טיבה האמיתית של מהפכה זו ניתן ל־הבין רק תוך כדי השוואה בין העולם הזה של אז, לסיגנון העיתונים האחרים באותם ימים.

אבל זהו כבר מיבצע בפני עצמו. לנו, על כל פנים, אין כל כוונה לפרסם מדור השוואתי מעין זה, המורכב מכתבות עיתו־נים אחרים מלפני 25 שנה. כל מה שנאמר פה נועד רק להמליץ בפניך, שלא לעבור בריפרוף על המדור השבועי החדש ולהפ־נות את תשומת־ליבך לחומר המרתק ה־כלול בו.

■ ■ ■

ולעניין אחר.

אמר פעם מי שאמר כי במדינת־ישראל אסור לספר בדיחות, ולו רק משום שכל בדיחה מתממשת אחר־כך במציאות.

אפשר למצוא סיבות טובות נוספות, מדוע קשה להתבדח במדינה. אחת מהן היא שרק לאנשים מעטים בה יש חוש־הומור. בנימין גל, בעל טור או סטיריקון בחותם, המוסף השבועי של על־המישמר, כנראה אינו נמנה עימם.

לפני למעלה מחודש, בעיקבות מיבצע־יונתן באנטבה, ערכתי במדור זה (העולם הזה 2029) השוואה בין הכיסוי העיתונאי שנתן העולם הזה המיבצע, לבין הכיסוי העתונאי שניתן לו באותו שבוע בשבועוני־המדשות האחרים בעולם. ניסיתי להסביר לקורא, שאינו מתמצא בלוח־הזמנים של מערכות שבועונים ובסידרי־ההדפסה שלהם, את המירוץ המטורף עם שעת־האפס, ה־מתחולל שעה ששבועוני־חדשות מנסים ל־כסות מאורעות המתרחשים ערב הדפסתם.

בין השאר ציינתי, באותה רשימה, כי למזלו של העולם הזה, לא התרחשה פעולת צה"ל ביום השלישי בשבוע — יום הופעת השבועון — אלא ביום השבת, כך שנותרו לנו יומיים תמימים להכנת הכתבה. בלשון סגי־נהור חזרתי, בפעם האלף, על הבדיחה המערכתית — שקוראיו הקבועים של העולם הזה כבר שמעו אותה מזמן — שעל־פיה „כאילו להכעיס, ובמתכוון כדי להכ־שילנו, מתרחשים מרבית האירועים החשו־בים דווקא בימי שלישי בשבוע, ובשעות שהדפסת העולם הזה כבר הסתיימה.

„אילו היו מתכנני מיבצע אנטבה בוח־רים את יום היו"ד כיום שלישי דווקא," הרחבתי את ההתבדחות, „לא היינו תמהים על כך. זה היה רק מחזק את הנחתנו, שצה"ל מתכנן את מיבצעיו כך שהעולם הזה לא יוכל לדווח עליהם במועד."

על דברים אלה זיכה אותנו בנימין גל ברשימה הבאה שהתפרסמה בחותם:

וביום השלישי הדפיס אלוהים את העולם הזה... ומה שקרה לאחר סגירת הגיליון אין לו כל חשיבות, האמינו לי. עד עתה ידעתי איזה הוא העיתון הנפוץ ביותר במדינה, וכעת אני יודע גם איזה הוא החשוב ביותר. באחד מגיליונותיו האחרו־נים מספר לנו העולם הזה בחשיבות מרובה, כי מאז קום המדינה, תוכננו כל מיבצעי צה"ל למחצית השנייה של השבוע, כלומר לאחר סגירת הגיליון ביום ג׳, וזה רק כדי למנוע מהעולם הזה כיסוי טרי של המיבצע! וכך נותרו גם המיבצע וגם הדד השבועי התורן ללא כיסוי...

במיבצע אנטבה קרתה תקלה רצינית ב־צמרת צה"ל; מרוב בהילות הם שכחו את יום ג׳, את שעת השי"ן של סגירת הגיליון, והסקופ הגדול של השנה זכה בכיסוי טרי.

נו, באמת?!

אפשר להבין שבנימין גל לא הורגל ב־עיתונו אלא לדברים הנכתבים „בחשיבות מרובה", אבל אם יבקש זאת, אנחנו מוכנים לשלוח לו גיליון מיוחד עם סימונים מתחת לכל הערה הומוריסטית, התחכמות או הת־בדחות. העיקר שלא יתבלבל.

„סטלין לשלום או למילחמה?" — „העולם הזה" 722 ב־1951
כמו תערוכת צילומים

רפורטז'ה על פסטיבל המחולות בדליה — „העולם הזה" 722
הפרטים הקטנים הם המאלפים

השקול הנכון

AUSTIN 77 allegro

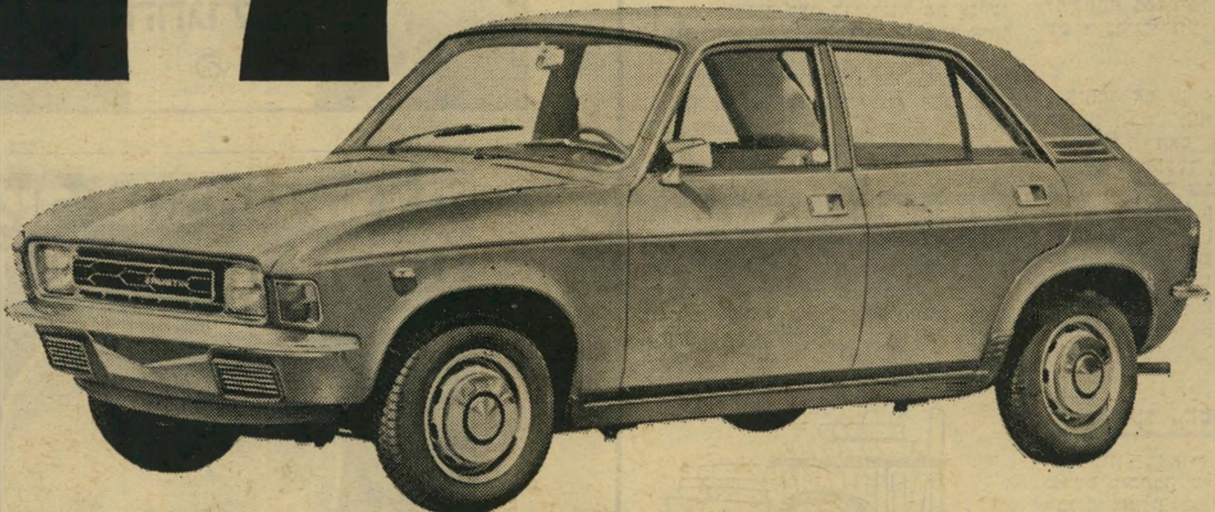

מחירים מיוחדים למכוניות מן המשלוח הראשון

• מיני 1000 • אלגרו 1300 • מסחריות 1300

דגמי 77 לאספקה מידית בתנאי אשראי מיוחדים

חברה ישראלית למובילים בע"מ

תל־אביב: רחוב המסגר 62. טל. 35882. 03-36537. **חיפה:** רח' האמנים 7-5. טל. 04-510246. **סוכנויות משנה:**
חיפה: ש. קרביץ. רחוב הרצל 92. טל. 04-664885. **רמת־גן:** רח' ז'בוטינסקי 47. טל. 03-732270.
ירושלים: רח' ינאי 4. טל. 02-231328 **פתח־תקוה:** כהן את מילר. בר־כוכבא 39. טל. 911159.
נתניה: רח' הרצל 47. טל. 053-30815. **באר־שבע: דרך חברון, טל. 057-77021.**

פרסום קורן

מכתבים

איש־השנה

כבר הרבה שנים לא היתה המדינה מרותקת תקופה כה ארוכה למעשיו של אדם יחידי, כפי שהתרכזה השנה במיבצעיה של האצנית אסתר רוט־שחמורוב, על מסלול־הריצה באולימפיאדת מונטריאול. אסתר, שהמדינה כולה עקבה אחריה במתח ובחרדה, ואשר הביאה למדינה כבוד למרות שלא זכתה באף מדליה אולימפית, היא לדעתי איש (או אשת) השנה תשל"ו.

מאיר בר־רצון, חיפה

אין לי ספק שהתואר איש־השנה מגיע לקצין־הצנחנים הראשי, תת־אלוף דן שומרון, אשר עמד בראש הפושטים על נמל־התעופה של אנטבה, במיבצע הצבאי ששיקם את המוראל הפגוע של העם.

צבי פיזיהוב, ירושלים

...איש־השנה הוא הרב משה לווינגר, המנהיג הרוחני של גוש־אמונים, הגוף ששם השנה ללעג ולקלס את ממשלת־ישראל, והוכיח מיהו השליט האמיתי במדינה.

מרים שני, תל־אביב

...תופיק זיאד, ראש־העירייה הקומוניסטי של נצרת, המסמל באישיותו את מאורעות יום־האדמה, שהיו האירוע המשמעותי ביותר שהתחולל במדינה בשנה האחרונה.

גיורא לוינשטיין, בת־ים

אני לא יודע מי בדיוק האיש המסמל את התופעה הזאת, אבל ברור לי שזאת התופעה שמתוכה צריך לבחור את איש־השנה תשל"ז. אני מתכוון לתופעת הפרוטקשן והאלימות בחיי היום־יום של האזרח, שהפכה את החיים בישראל בשנת תשל"ו ממש בלתי־נסבלים.

ט. מזרחי, תל־אביב

מצח נחושה

רק קנאים צרי־אופק וחסרי־תרבות, עינם תהיה צרה ביציאתו־להשתלמות של מנכ"ל מישרד־החינוך אלעד פלד. במקום להעריך את מסירותו של המנכ"ל, ואת הקרבתו ונכונותו להוסיף דעת כדי לנהל אתענייני החינוך והתרבות של המדינה, תקפתם אותו בצורה גסה ומשוללת יסוד (העולם הזה 2033). מה אתם רוצים? שבראש המשרד המופקד על חינוך הנוער יעמוד אדם נבער מדעת?

יעקב נוריאה, ירושלים

קראתי בעיתונים את תגובתו של מנכ"ל מישרד־החינוך, האלוף (מיל.) אלעד פלד, על גילויי העולם הזה בפרשת המילגות שהוא קיבל. צריך אדם להיות בעל מצח נחושה כדי לטעון מה שטען פלד, כי „מקורות אלה (שמימנו את לימודיו) אינם עומדים לרשות ממשלת־ישראל או האזרח

הישראלי למימון מיפעלים סוציאליים וחינוכיים רגילים." האם קיבל מר פלד את המילגות, בסך הכולל של 47 אלף דולר, בזכות היותו אזרח טנגניקה, או משום שהתגלה כעילוי חסר־אזרחות העשוי לתרום תרומה אוניברסלית לאנושות?

אם שר־החינוך לא יורה מייד לאלוף (מיל.) פלד להפסיק את השתלמותו ולחזור לארץ, מן הראוי למצוא מייד מילגה נוספת עבור אהרון ידלין עצמו.

יהודה בר, תל־אביב

כמי שמופקד על הענקת המילגות במדינה, מן הסתם יכול היה אלעד פלד לשפוט – בצורה האובייקטיבית ביותר מי הוא הראוי למילגה בת חצי מיליון ל"י להשתלמות בארצות־הברית. אין לכעוס עליו על שבחר בעצמו. הוא בוודאי יודע מה שהוא עושה.

מ. קופל, פתח־תקווה

סינמה־כלאש

רק עתה הגיעה לידי כתבתכם על מה שאירע בממשלה בעת הדיון על הסיוע לחברות־הסרטים, שביקשו להפיק סרט על מיבצע יונתן (העולם הזה 2033). הדברים נראים כהמצאה דימיונית. אילולא הגיעו

טד אשלי וידיד*
בזכות המסיבות

אלי ידיעות, ממקורות אחרים, המעידות כי כל הכתוב בכתבה הוא אמת ויציב, לא הייתי מאמין למה שנכתב שם. לאור כל זה, יש לי הצעה: אם שרי ממשלת ישראל כל־כך להוטים להיות בעצמם מפיקי־סרטים, אולי מוטב שישראל תהפוך, במקום מדינה, לחברה להפקת־סרטים?

כל הארץ תהיה אולפן אחד גדול. אלופי המטכ"ל יהיו התסריטאים שימציאו את עלילות סירטי המתח והפעולה, וחיילי צה"ל יהיו השחקנים. הממשלה תהיה מועצת־המנהלים של חברת־הסרטים הגדולה הזאת, וכך יוכלו חבריה לזכות בכבוד להשתתף בפסטיבלי־סרטים, ולדבר אישית עם כוכבי־קולנוע אמיתיים.

ליאור מזס, גיבעתיים

אז מה אם טד אשלי, המפיק של חברת האחים וורנר, הוא חבר אישי של ראש־הממשלה? האם בגלל זה צריכה מדינת ישראל להסתכסך עם חברות־הסרטים האחרות? ייתכן שבהענקת הזכות לשיתוף־פעולה עם צה"ל קנתה הממשלה את ידידותה של חברת וורנר, אבל היא רכשה לה גם עשרים שונאים בחברות אחרות.

או שמא צריכים מפיקי־הקולנוע בעולם לדעת, שרק מי שעורך נשפים ומסיבות לראש־הממשלה זכאי לקבל סיוע מהמדינה?

ה. נ., הרצליה

העונש על „סבוי"

בגיליון האחרון (העולם הזה 2033), פורסם מיכתבה של פרקליטת מישפט המחבלים ממלון סבוי שנועד, בין השאר, להגיב על מיכתבי הקודם בעניין השיפוט הצבאי בגדה. כתבתי אז, כי בהתחשב באופיו האכזרי של הרצח בסבוי, לא היה מקום להטלת עונש אחר זולתי עונש־מוות.

הגברת לאה צמל מביאה כנגדי שתי טענות מרכזיות: שלא הוכח הגורם הישיר למותם של הקורבנות, ושאל"מ עוזי יאירי ז"ל גרם, במועד מוקדם יותר, למותם של אזרחים ערביים בביירות. מתקבל הרושם, כי ניתן לראות בנפילתו אקט של ההשגחה העליונה. אין ברצוני להתייחס לנקודה השנייה. אשר להוכחת ההאשמה ברצח: הגברת צמל מדגישה במיכתבה, כי כל רצונם של הרוצחים היה להביא לידי שיחרור חבריהם הכלואים בישראל. אם כן, מדוע חוברו מרעומים למיטעני החבלה שהניחו במלון? הרי יכלו להסתפק במיטעני־סרק. מדוע עלינו להתייחס לאנשים אלה באופן שונה מאשר לשודדי־בנק, המשתמשים בבני־ערובה לצורך התמקחות עם המישטרה?

מקובל שסניגור עושה מאמץ עליון כדי להגן על לקוחותיו, ולנסות להוכיח את

* ראש־הממשלה יצחק רבין.

חפותם, גם כאשר הינו משוכנע שההאשמות נגדם צודקות. אין לראות בכך פסול. אולם במיקרה של הגברת צמל, לפנינו דוגמה של הזדהות מוחלטת עם מבצעי הפשע, וכנראה גם עם מטרותיהם. וכאן נשאלת השאלה, האם עורכת־דין נכבדה כזו ראוייה להופיע לפני בית־מישפט במדינת־ישראל? דעתי היא שלילית. מה דעתו של העולם הזה?

אברהם פיק, ראשון־לציון

● חיובית. לא ייתכן לשלול מעורך־דין זכות להופיע בבית־מישפט בשל דיעותיו הפוליטיות, ותהיינה קיצוניות כאשר תהיינה. זכותו של עורך־דין להופיע בבתי־המישפט נקבעת על סמך כישוריו והכשרתו המישפטית. כל עוד לא עבר על כללי האתיקה המקצועית, אין כל מקום לשלול ממנו זכות זו.

התנאים מונעים ייעוד

שביתת האחיות העומדת בפתח הפנתה את תשומת־הלב הציבורית בפעם נוספת אל המחסור החמור באחיות, השורר בבתי־החולים בישראל. מדברים על כך שתנאי

העבודה והשכר הירוד הם הגורמים לכך שהמצב בתחום זה גובל בקאטאסטרופה ממש. ברור שהתנאים הירודים אין בהם כדי לעודד צעירות להצטרף אל מיקצוע הומאני מפרך זה. אולם מצד שני, מניסיוני האישי אני יכולה לומר כי אין עושים את המאמצים לקלוט אף את אלה המועטות, שלמרות כל הקשיים מוכנות ורוצות להיות אחיות־רחמניות.

יש לי במישפחתי נערה שנאלצה, מסיבות שונות, להפסיק את לימודיה התיכוניים בכיתה השישית. היא ניסתה להתקבל לכמה וכמה בתי־ספר לאחיות בארץ, אולם בכל מקום נענתה בתשובה שלילית. היא נבחנה בחינות־כניסה, וציוניה לא הניחו כנראה את הדעת. אני סבורה שבשעת־חירום כדאי להוריד מעט את הדרישות מהמועמדות לבתי־הספר לאחיות. סוף־סוף הן הולכות בסך הכל להזריק זריקות ולמדוד לחולים את החום ולא לנתח אותם.

אז אם יש מחסור באחיות, כדאי להקל את הבחינות, כדי שיותר בנות המעוניינות בכך יוכלו להגשים את ייעודן ולהפוך לאחיות.

נילי המאירי, חיפה

מי עוד ביוגראף?

בכתבה על העימות בין הביוגראף של ראש־הממשלה, דב גולדשטיין, לבין יועץ־הסתרים־לשעבר של רבין, יעקב חלפון (העולם הזה 2032), הכתרתם את גולדשטיין

דב גולדשטיין וידיד*
ראשי או רישמי?

בתואר „הביוגראף הראשי" של ראש־הממשלה. האם יש לרבין גם ביוגראפים נוספים, שגולדשטיין הוא הראשי בהם?

שרה בלום, נתניה

● התואר „ראשי" בכותרת הכתבה נכתב בטעות. צריך היה להיות „רישמי".

---

* ראש־הממשלה יצחק רבין.

מכתבים

לחשוף את פרס!

יישר כוחכם שאתם עוזרים לחשוף מחדש את פרשת „האדם השלישי", בעיקבות ספרו שהתפרסם עכשיו. אבל ברצוני לבקשכם, כקורא קבוע, להסביר גם את הרקע הפנימי בארץ, שעליו צמחה הפרשה. דהיינו, המחלוקת בין דויד בן־גוריון לבין משה שרת וכו׳, כי ללא זה אין להבין את העניין, ובייחוד קשה להבין מי היה מעוניין לתת הוראה מסוג זה.

זאת, ועוד. בשעתו שימש שמעון פרס כמנכ"ל משרד־הביטחון, והיה לו, כנראה, חלק בבישול התוכנית, אם כי הוא השכיל, כתמיד, להתחמק באופן אלגנטי מבלי להשאיר עקבות. הואיל שענייני ביטחון גורליים של מדינת־ישראל מופקדים כיום בידי אדם זה, האם אין צורך לחשוף את חלקו בפרשה, על־מנת להוכיח שחוסר־אחריות הוא להפקיד את משימת הביטחון של המדינה בידיים כאלה?

יצחק אגמי, תל־אביב

הארמון של איילון

פינחס איילון, ראש־עיריית חולון, התפטר מהנהלת השילטון המקומי, היות שהממשלה אינה מזרימה את מאות המיליונים שהיא חייבת לרשויות המקומיות, ובין השאר גם לראש־עיריית חולון, כדי שיוכל לבזבזם כאוות־נפשו. אם המצב כל־כך גרוע ברשויות המקומיות, איך מעז

אותו מר איילון לבנות היכל פאר רב־קומות בבניין עיריית חולון, כתוספת ל־פקידים הקיימים כבר, ולאלה שיבואו לאייש בניין עצום זה?

על גבו של העובד השכיר, הנלחץ ללא־רחם במכבש המיסים, מעמיסים גם את תאוות הביזבוז של ראשי השילטון המקומי. באיזו חוצפה ועזות־מצח מעז פנחס איילון להופיע באמצעי־התיקשורת ולייליל על חוסר־תקציב, כשבאותה שעה הוא בונה בעירנו היכל־פאר שאיש אינו צריך אותו?!

רחל גולן, חולון

השופטים מחפים

יישר כוחו של כתבכם מרסל זוהר, ש־התריע על הידרדרותה של המישטרה ב־כתבתו „הם יורים גם בנערים" (העולם הזה 2032). זו היתה כתבה קצרה, ולעניין. אך עוד יותר יישר כוחו על שלא נרתע מלכתוב במפורש כי „מרבית השופטים מעדיפים להתעלם מתלונות העצירים על מכות ועינויים, והיצרים הסאדיסטיים של בלשי המדור ממשיכים לחגוג." במלים אחרות, ועם כל החומרה: שופטי ישראל מחפים על פושעים אלימים, כאשר הם לובשים מדי־מישטרה.

מנסיוני אני קובע, כי רבים משופטי ישראל אשמים בהידרדרותם של שוטרי ישראל לפשיעה, הכוללת מעצרי־שווא, עדויות־שקר בשבועה, התעללות בעצירים ומניעת סיוע מישפטי מעצירים.

עימדו על המישמר, ופרסמו כל תלונה כנגד המישטרה והשופטים, שאינם ממלאים את תפקידם כראוי.

יצחק א. דגני, טבריה

תעלוליו של קורן

נהניתי למקרא הכתבה „קול קורן במידבר", על מעלליו של יו"ר תנועת העבודה הציונית יצחק קורן (העולם הזה 2033). חבל רק שלא הוספתם את העובדה שיצחק קורן היה סגן שר־האוצר בתקופתו של לוי אשכול, וכאשר נכנס פינחס ספיר ל־משרד האוצר, הדבר הראשון שעשה היה לסלק משם את קורן.

(המשך בעמוד 10)

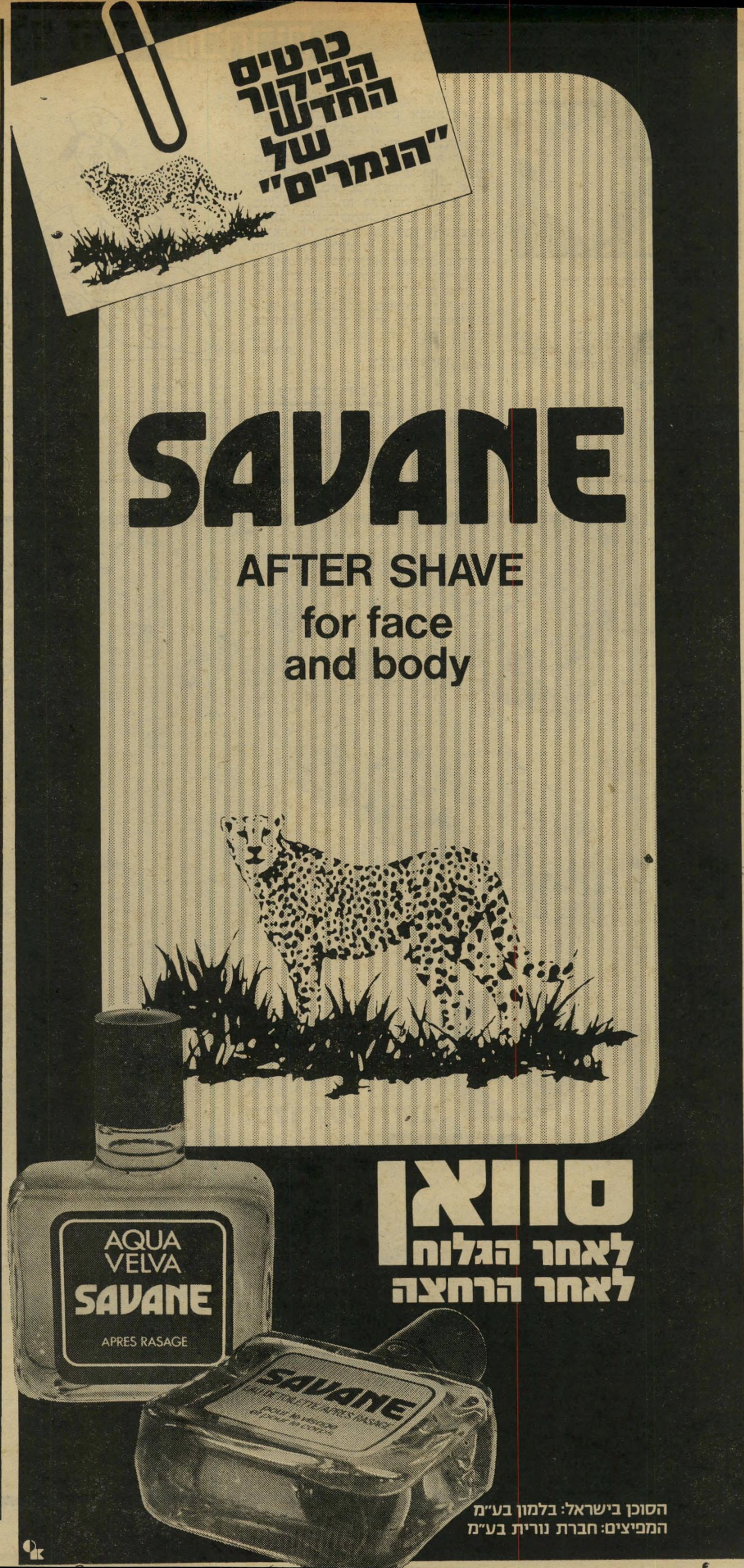

פסטיבל אנטבה נגמר – הלקח לא נלמד

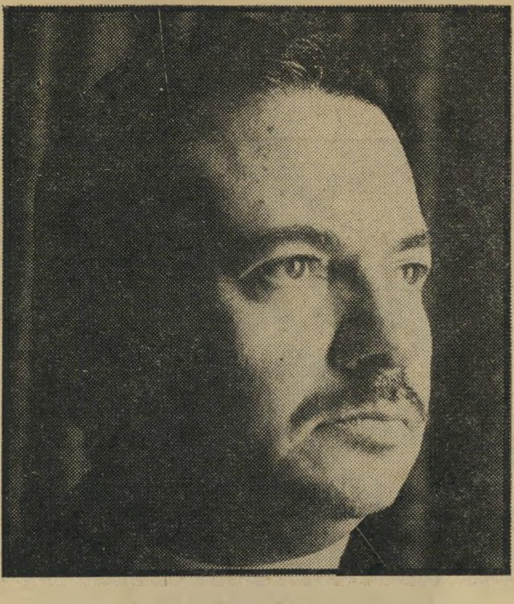

בשעה שבע ורבע בערב, ביום ד' ה־11 באוגוסט 1976, חפך נמל־התעופה הבינלאומי של איסטנבול זירה של אש וזעקות־פצועים. כך תמה תקופת פסטיבל אנטבה, וחזרה אל התודעה המציאות המרה: אין מיבצע צבאי בודד שישחרר את אזרחי ישראל מסיוט הטרור. אזרחי מדינה זו ממשיכים לחיות בתנאי־ביטחון מחמירים והולכים, בכל אשר יפנו.

אין דברים אלה באים לגרוע מן ההצדקה המלאה שהיתה למיבצע־יונתן. הצדקה שלא היתה נגרעת אפילו נכשל מיבצע נועז זה. יש מצבים שבהם אין ברירה — אלא לעשות את הדבר הנועז והמסוכן, ואפילו סיכוייו דלים. העושים זאת — הופכים גיבורים. אבל אנו שוכחים, שוב ושוב, שעל כל מעשה־גבורה, שעבורו מע־ניקים את הצטיינות, קיים מישהו שמחדלו או מיש־גהו גרמו לצורך במעשה־הגבורה. זוהרו של אות־ההצ־טיינות, שאיתו מזדהים ההמונים, מאפיל על החומקים מאות־הקלון, הממהרים להצטרף למקהלת מרוממי הגבורה — עד להזדמנות הבאה, כשמחדלם או מעשם יביא לצורך בגבורה ובסיכון של מישהו חדש, שיציל את מה שהם קילקלו.

אמת זו מכיר כל לוחם שיצא לקרב ונקלע למצב, שממנו אי־אפשר לצאת חי ללא מעשה־גבורה. אלה הם הגיבורים־בעל־כורחם, שלהם חבים אזרחי ישראל את חייהם — החל מנצורי מילחמת־העצמאות, ועד לחטופי אנטבה. כשהגיבורים חוזרים חיים — אין הלב פנוי לרדוף עם אות־הקלון אחר אלה שגרמו את הצורך בגבורה. כשהגיבורים אינם חוזרים — אין בכלל מי שינסח לרדוף. וכך אנו מבטיחים לעצמנו המשך בטוח של מחדלים מחד, ומעשי־גבורה מאידך — שיבואו להצלתנו ולרימום רוחנו אחרי כל מחדל. עד מתי?

■ ■ ■

מדינת ישראל דומה לאותו כושי שבסיפור, הטוען שהוא נהנה כשדורכים לו על היבלת. וזאת למה? כי זה ממש תענוג, כשהכאב עובר. אלא שכאב האבידות אינו עובר, ואנו נמשיך לשאת בהן עם כל מעשי־הגבורה, כל עוד נרשה את המשך המחדלים וההפקרות בבניית מערך של ביטחון לאומי שעם זה זקוק לו.

ביטחון לאומי אמיתי אינו בנוי מזינוקי־חילוץ המוכתבים על־ידי האוייב, כשבין זינוק לזינוק חוגג המחדל. בביטחון של אמת יש להשקיע מחשבה של אמת, ועבודה של אמת ביוזמה יום־יומית שוטפת. ומי שעומד ומכשיל יוזמה זו — דינו אינו אות־קלון סימלי, אלא דין של מחבל בביטחון האומה.

וזו טענתי: עד שלא יקום בית־דין לביטחון האומה, וישפוט את האחראים למצב שאליו הגענו, לא תבוא פריצת־דרך שתוציא אותנו מן המבוי הסתום המסוכן — אל דרך־המלך של הגשמת החזון הציוני האמיתי. לא עוד ועדות־טישטוש עם דו"חות סודיים, אלא פיסקי־דין שירחיקו מחיינו הציבוריים את הגידולים הממאי־רים המסכנים את קיומנו.

על אחד מהם אתעכב כאן, וזהו הגידול הממאיר שבאמצעי התיקשורת ההמונית.

העיתונאי יוסי ינאי ציטט, לא מזמן, ב„העולם הזה", עיתונאי בריטי ידוע שחיווה את דעתו על האח־ראי האמיתי למחדל יום־הכיפורים. וכך כתב ינאי: „היה מעניין לשמוע דיעה של אדם שהיה מחוץ לענ־יינים, והיה לו דבר שלא היה אף לאחד מאיתנו: פרספקטיבה של מרחק."

לדיברי אותו עיתונאי, האשמים העיקריים במחדל הם דווקא העיתונים. „במשך שנים רבות ראו הכתבים והפרשנים הצבאיים שלכם, וכל העיתונאים שעסקו בענייני ביטחון, את תפקידם העיקרי בליקוק ישבניהם (אס־ליקינג, בלע"ז) של הגנרלים שלכם. כל צעד שעשו הגנרלים, הוכר מייד כמעשה־גבורה. כל מילה שהם אמרו היתה תגלית צבאית או פוליטית, שלפני האמת שלה איש לא יכול לעמוד. הם היו סופר־מנים, ולא יכלו לעשות טעויות. כל אחד מהם היה מהדורה מודרנית של אדם־עליון.

„כדי לעמוד לפני מיתקפה כזו, היו צריכים הגנרלים שלכם להיות באמת אנשים עליונים, שלא מהעולם הזה. כשבכל בוקר הם קראו בעיתונים עד כמה הם נהדרים, אפילו הם החלו מאמינים בכך."

■ ■ ■

ינאי רק שכח לציין שחבריו־לעט, באותו עיתון, לא היו שונים מאחרים, וכשהשיר „מעוז צור ישועתי" היה באופנה, יצא גם עיתונו־שלו עם כתבת־ענק שהיתה שיר־הלל למעוזי קו בר־לב המהולל.

אילו היה העיתונאי הבריטי ממשיך את קו־המח־שבה שלו, סביר שהיה מגיע להגדרתו הקולעת יותר של פרופסור אנדרי סחרוב — ענק המדענים־הוגי־הדיעות של זמננו. סחרוב מגדיר את אסון אמצעי התיקשורת ההמונית אצלנו ברדיפה אחר האופנה, כשכולנו יודעים שלאופנה אין היגיון ואין עתיד, אלא רק רעש־הפיר־סומת של ההווה. כשהאופנה היא ליקוק־ישבנים, הרי כל ישבן הרגיל לליקוקים יבוקש וילוקק. כאשר האופנה היא ניפוץ־אלילים, כל דבר נערץ ינופץ ויירמס.

כאשר חסרה האופנה — קמים ועושים אותה, כפי שעשו עיתונאים מכובדים עם הפסוודו־מדע של ד"ר משה קרוי. מעטים הם אנשי־העיתונות הממלאים את תפקידם האמיתי ואינם נגררים אחר אופנות הסנובים.

זהו ההסבר היחידי שיש לי לברית־הלא־כתובה בין אנשי־התיקשורת, מימין ומשמאל, למנוע מהציבור לש־מוע על דיעות חדשות, שאינן באופנה אצל המימסד שבפניו הם מתרפסים. ואין הבדל אם התרפסות זו נעשית בחנופה גלויה, או ב„ביקורת" רכילותית, כשבשני המקרים מחדירים לציבור את האמונה שאין כל תיקווה לשיחרור המדינה מן המימסד המאובן שלה.

■ ■ ■

קיימות שתי שיטות לשינוי דרכו של שלטון: —

אם זה שלטון רודני — אפשר לגייס את מפקד מישמר־הארמון להנהגת מהפכה מזויינת. אם זה שיל־טון דמוקרטי — אפשר לגייס דעת־קהל, שתכריח את השילטון לאמץ מדיניות חדשה. אי־אפשר לגייס דעת־קהל, אם באמצעי התיקשורת ההמונית נותנים את הטון אנשי־האופנה, החוסמים את הדרך לכל יוזמה שאיננה באופנה הממוסדת.

נתקלתי בחסימה זו כשניסיתי, עוד לפני מילחמת יום־הכיפורים, להציע דרך חדשה למילחמה בטרור — דרך המבוססת על ניתוח התופעה בכלים מדעיים, שלפי מיטב ידיעתי לא ניסו להשתמש בהם עד עצם היום הזה. המושג ששמו כיום „קרלוס", הופיע בניתוח זה שנים לפני שקרלוס האמיתי התחיל בתעלוליו והשיג את פירסומו.

■ ■ ■

עיקרי מסקנות הניתוח היו: —

- הדרך המקובלת בישראל למילחמה בטרור לא תביא לחיסולו ואף לא לריסונו.
- הנוטים לפעילות טרוריסטית אינם בהכרח פו־טנציאל למילחמה נגד ישראל בלבד.
- הנטייה לטרוריזם ניתנת להכוונה אצל אותם האנשים — גם נגד שולחיהם המקוריים.
- בידיה של ישראל האפשרות להפוך את הטרור המופנה כנגדה — למנוף שישנה את פני המיזרח־התיכון כולו.
- כישלונה של ישראל לגבור על הטרור נגדה יחרוץ את גורל המדינה.

אימוץ מסקנות הניתוח וניסוי הדרך החדשה לא היו כרוכים בשום סיכון מצד ישראל, גם במיקרה שהניתוח היה נמצא מוטעה. כל מה שנדרש היה — מוח פתוח לגישה חדשה.

■ ■ ■

לא מן הנמנע, שהכוחות העולמיים המושכים בחוטי הטרור כיום, מושכים גם בחוטים המונעים את המיל־חמה היעילה בטרור. לא נתפלא אם, במוקדם או במאוחר, יתגלו בישראל אנשים מרכזיים במערכות התיקשורת ההמונית, המופעלים ישירות על־ידי חוטים אלה. אבל, הם לבדם לא היו מצליחים, אילמלא ציבור רחב של אנשי עיתונות ושידור, המחפשים ומעדיפים אופנה על־פני אמיתות חדשות, ושעבורם — ישבן מיוחס ישן חשוב יותר מאמת חדשה פשוטה.

המחשה למצב זה נתן לנו שר־החינוך־והתרבות, כשענה על שאילתה של חבר־כנסת, אשר ביקש לדעת את הסיבה לביטול תוכנית־טלוויזיה שהוכנה על ההצ־עות הנ"ל — לפריצת דרך חדשה במדיניות ביטחוננו.

בשבוע שבו החלו להכין תקציב של כמיליון ל"י עבור מישלחת רשות־השידור למישחקי מונטריאול, ענה שר־החינוך־והתרבות מעל במת הכנסת: „עבור נושאי הביטחון הלאומי שלנו, אין לטלוויזיה תקציב."

אינני סבור שמקור תשובה זו — בטימטום. מי שהכין את התשובה — לצורך דיקלומה על־ידי השר — עשה שירות טוב לאוייבי המדינה, הדואגים לחנוק כל חשיבה יוזמת לקידום ביטחוננו הלאומי.

אני מביא דיעה זו ברבים, בתיקווה שמישהו יסתור אותה, ויוכיח שבטעות יסודה. אם לאו — פירושו שאין לצפות לשינוי טיב המישטר ולניהול ענייני המדינה בישראל בדרך דמוקרטית, של השפעה על דעת־קהל. הדרך שנותרה, במיקרה זה, תהיה מישפטי־לינץ' למטפ־חי האסונות־שבדרך, ומרידות אלימות נגד זרועות־מימסד מאובנות.

זוהי הדרך הבטוחה להריסת המדינה. לא תהיה זו הפעם הראשונה שבה קורה הדבר למדינת היהודים, אבל רב הסיכון שתהיה זו הפעם האחרונה והסופית.

מי יתן את הדין על כך?

יוסף דוריאל, תל־אביב

פורום העולם הזה

זיוף בהוראת ההיסטוריה

בחורבן בית שני, והאסון אשר הביא חורבן זה לעם ישראל, אין אשמים טיטוס או ליגיונות רומי. החורבן לא היתה גזירה מן השמיים, כי אם פרי טעות מדינית. האשמים בטעות זו היו מנהיגי כתות קיצו־ניות־קנאיות, פורשים ומסיתים בירושלים, יהודה וגליל.

שנים על שנים לומדים עשרות אלפי תלמידים בבתי־ספר בישראל, את ההיסטוריה של עמם מתוך סיפרי־היסטוריה אשר מצדיקים את המרד נגד רומי. חורבן בית שני נלמד כאסון היסטורי, כגזירה מן השמיים, או כאשמת טיטוס ימ"ח.

לא, רבותי! לא! זהו זיוף ו„שטיפת־מוח" הנמ־שכים זה דורות.

חורבן בית שני לא היה אסון היסטורי בלתי־נמנע. אל החורבן נגרר העם על־ידי מנהיגי כתות קי־צוניות־קנאיות, אשר הכתירו עצמם כמנהיגי העם תוך הגדרת מתנגדיהם כ„מתכחשים" לערכי האומה.

כל ההיסטוריה של עם ישראל עשוייה היתה לחיות אחרת, ללא גלות של אלפיים שנים, ללא ציונות ובניית בית שלישי, אילולא המיעוט הקיצוני שגרף את העם צעד אחר צעד למרד מ י ו ת ר.

את מחוללי המרד נגד רומי נשפוט בהתאם לתוצ־אות, לא בהתאם לכוונות. כדי להצדיק גריפת העם למרד, הזהירו מפני „חיסול" ערכי האומה והדת היהו־דית. היה עליהם להציב ד ח ל י ל י ם, כדי להצדיק מרי חסר־תוחלת זה, אשר סופו חורבן וגלות. אולם זהו השקר, זה הכזב. כדי להתגבר על גזירות קיסרי רומי דרושה היתה רק התאפקות קצרה, קיסר בא וקיסר הולך, גזירות אינן עומדות לנצח. מעט תבונה מדינית בשעת־מצוקה — וחורבן בית שני היה נמנע.

העם נגרף למרד על־ידי חוגים קיצוניים, מיעוט רעשני־קולני, אשר נטל על עצמו את האחריות ההיס־טורית להוליך את העם לקראת אובדנו.

אחרוני המורדים, אשר אשמת החורבן וכל הטרגד־יה שבאה על עם ישראל בעיקבות חורבן זה מוטלת על מצפונם, נסו למצדה. הפיכתם של פושעים אלה ל„גיבורי" האומה, היא לעג היסטורי מאקאברי.

מר בגין, ד"ר שייב, הגב' גאולה כהן — אתם ואלפים אחרים אשר תומכים כיום בדעתכם ודרככם המדינית, אתם הינכם צאצאים ישירים וממשיכי דרכו המדינית של אותו מיעוט קיצוני, אשר אשמת חורבן בית שני מונחת על מצפונו.

כל מילה המושמעת בפיכם, היא הד ישיר לאי־רועים אשר אירעו בירושלים ל פ נ י חורבן בית שני. כיום, כמו אז, יש דרך לשמור על הקיים, לא לנסות לתפוס את המרובה, כדי שלא לאבד את הכל. כיום, כמו אז, דרושה תבונה מדינית של ויתור כדי להגן על העיקר. והעיקר כיום — מיפעל־הבנייה אשר ניבנה במאת השנים האחרונות.

עם כל כוונותיכם הטובות, אתם מסיתים את העם לקנאות קיצונית אשר סופה בלתי־נמנע. אלוהי העם אשר לא מנע את חורבן בית שני, לא ימנע חורבן נוסף, תוצאת מישגים מדיניים.

לא ליצחק ניתנה הברכה „על חרבך תחיה". הדור אשר ראה בהקמתה של מדינת ישראל, ראה גם כיצד שרשרת של ניצחונות צבאיים מלהיבים של העם הגר־מני נסתיימה בתבוסה מוחצת. אך־ורק משום שעם אחד אינו יכול לעמוד מול העולם כולו.

קיימת כיום נכונות של מרבית מדינות העולם לת־מוך בקיומה של מדינת ישראל בגבולות 1967. אל נחמיץ את השעה ההיסטורית. אל נסכן את הבית השלי־שי, נפיק את ליקחי חורבן הבית השני.

יחזקאל בוזי, דנמרק

מכתבים

(המשך מעמוד 8)

התנועה שבראשה עומד קורן מוציאה לאור ביטאון באידיש, הנקרא בשם פאלקס בלאט, והנשלח ללא־תשלום למנויים שלא הזמינו אותו מעולם. בתוך החוברת מופיע מדי־פעם טופס לסילוק חשבון המינוי, ש־איש אינו משלם אותו. החתום על הטופס הוא יצחק קורן, כשהכתובת המצויינת שם היא „הכנסת, ירושלים”. וזאת, אחרי שיצחק קורן אינו מכהן כח"כ כבר שתי קדנציות. כדאי להוסיף שני פרטים אלה לקובץ תעלוליו של האיש.

נ. הירשנזון, רמת־גן

עמוס ברנס — קורבן

מיכתב זה כותבת אמו של עמוס ברנס, שנידון למאסר־עולם אחרי שהורשע ברצח החיילת רחל הלר, וזאת למרות שהוא חף־מפשע ועל לא עוול בכפו.

אם אנחנו חיים במדינה דמוקרטית, כמו באמריקה, אז מדוע הודאה מסוג זה של עמוס, שהוצאה ממנו במישטרה תחת לחץ כבד, והיתה נפסלת באמריקה, מדוע היא מתקבלת בבית־המישפט בארץ ? זה מה שקבע השופט העליון חיים כהן, שאמר שהודאה כזו של עמוס ברנס לא היתה מתקבלת בבית־מישפט בארצות־הברית, והיתה נפסלת שם.

האם בשל יוקרתה של המישטרה היו חייבים לתפוס קורבן, ולקבור אותו במאסר עולם ? וזאת, על אף שהחקירה הפגומה והפסולה, ושבועת־שקר ביודעין בכוונה תחילה. במשך שלושה ימים רצופים, שברו את בני, והוא הודה לבסוף במעשה שלא עשה, בגלל הלחצים הכבדים שקיימו עליו ללא הרף.

אני מבקשת מכם לעשות הכל למען שיחרורו של בני עמוס ברנס החף מפשע : אתם יכולים לפרסם בעיתונכם כי עמוס ברנס מוכן לעמוד במיבחני־האמת הגדולים שבעולם, ואנו נשלם הכל. שיעשו מכונת־אמת, זריקת־אמת, בדיקה פסיכיאטרית ובדיקה פסיכוטכנית — כל הבדיקות הקיי־מות בעולם, ואז ייצא הצדק לאור.

מ. ברנס, עכו

מזגנים מתוכננים

אני יודע שיש במדינה בעיות מעיקות וכואבות ביותר, ובכל זאת הייתי רוצה לנצל את דפי עיתונכם כדי להתריע על מיפגע, שלדעתי מכער את נופי הערים בארץ.

כוונתי למזגני־האוויר המותקנים בקירות הבתים, ואשר כמו דודי־השמש ואנטנות־הטלוויזיה לפניהם, הופכים גם את היפים והחדישים בבניינים למיפלצות־דיור.

כיום, יותר ויותר אזרחים מגיעים למס־קנה, כי מזגן־אוויר הוא צורך חיוני בתנאי־מזג־האוויר בארץ — מסקנה שהרופאים הגיעו אליה כבר מזמן. למרות שהממשלה עדיין סבורה, כי המזגנים, החיוניים לברי־

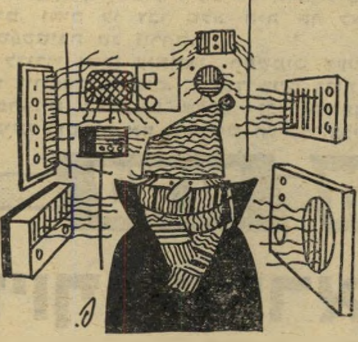

אות, הם מותרות, וגובה עליהם מיסי־עתק, מצליחים אזרחים רבים להתקין מזגנים בבתיהם ובמכוניותיהם.

אבל תיכנון הבנייה בארץ אינו מותאם כלל להתקנת המזגנים בבתים. משום כך, כל אחד מתקין את המזגן היכן שהוא רוצה. וכך ניתן לראות מזגנים בולטים מקירות הבתים בצורה בלתי־אסתטית, מכל פינה וללא כל סימטריה. לדעתי, חייבות הרשויות המקומיות לחייב את הקבלנים לבנות את הבתים שהם בונים עם סידורים מתאימים להתקנת מזגנים בשעת הצורך, כך שכאשר יחליט הדייר להוסיף מזגן לדירה, הוא יעשה זאת בצורה אחידה, ומבלי לפגוע בצורתו החיצונית של הבניין.

זהו פרט קטן, אולי, אך הוא עשוי לשפר את איכות החיים בערים הגדולות.

אמיר דובשני, תל־אביב

הנדון:

הסיפור המרתק על היו"ר הגיבור והח"כ שנזעק

הרב והנזיר

לא אדע מי כאן צודק,
אך אוכל לומר, בלי פחד,
שהרב והנזיר
מסריחים שניהם גם־יחד!

במילים בנות־אלמוות אלה מסכמת מלכת־ספרד את הוויכוח הדתי בין היהודי והנוצרי, בשירו הארסי של היינריך היינה.

מכיוון שאיני משורר כמוהו, איני מעז להשתמש במילים כה בוטות.

אך אני מודה כי לשמע הוויכוח הקולני בין יו"ר הכנסת והח"כ הצעיר, התגנב לליבי החשד שהגי־דרתו של היינה תואמת גם עימות זה.

■ ■ ■

דבר אחד יש להקדים ולומר על חברי־הכנסת ישראל ישעיהו ואהוד אולמרט: הם זוג מתאים.

במאי עליון, בעל חוש־הומור דק, זיווג כאן את אחד מזיווגיו היותר־מוצלחים.

השניים מזכירים את הזוגות הבלתי־נשכחים מעולם הבידור: השמן והרזה של הראינוע, צ'ארלי צ'אפלין והבריון המגודל, דז'יגאן ושומאכר על הבמה, המוקיון־הגמד והמוקיון־הענק בקירקס.

מצד אחד יש כאן ניגוד פיקאנטי במוצא, בהופעה ובהיגוי, ומצד שני אחידות מופלאה של רמה.

מיספר חזק. מיספר שיכול היה להצליח בכל קירקס.

ואם הוא מצליח דווקא בכנסת, הרי זה מלמד משהו על מהותו של בית־הנבחרים הישראלי, בגילגולו השמיני.

הקירקס הגיע לגיבעת־רם.

■ ■ ■

הזיווג הוא כל־כך מושלם, משום ששני חלקי הצמד־חמד מתאימים כל־כך לתפקידיהם.

ישעיהו הוא היו"ר המושלם לכנסת זו.
אולמרט הוא הח"כ המושלם בכנסת זו.

שניהם יחדיו מהווים את הנצי־גות המושלמת של המוסד הרם.

למי שאוהב מישוואות הנראות כמדעיות:
ישעיהו + אולמרט = הכנסת השמינית.

■ ■ ■

נבדוק, תחילה, את המיקרה של ישעיהו.

איני מתכוון לרכב על גל ההשמצות־הבדיחות, שממנו נודף ריח קל אך אופייני של גיזענות אשכנזית. הרבה מן ההשמצות האלה היו בוודאי נמנעות, אילו נולד ישעיהו בפינסק, ולא בצנעה; ואילו היה שמו המקורי שרייבמן, ולא שרעבי. על קומתו הנמוכה של יוסף שפרינצק, קודמו־בתפקיד של ישעיהו, ושותפו־לגובה, לא היו בדיחות רבות *.

נדמה לי שדווקא תכונותיו החיוביות של ישעיהו קשורות, איכשהו, במוצאו התימני: השניגות, נועם ההליכות, העברית היפה השגורה בפיו, יחסו הנוח לבריות.

ואילו מיגרעותיו של ישעיהו, כיושב־ראש הכנסת, נובעות ממקור אחר לגמרי.

ישעיהו הוא עסקן מיפלגתי — העסקן המושלם, העסקן הטוטאלי. הוא איש־המנגנון מבטן־ולידה, או לפחות מבטן־ועלייה.

עולמו הרוחני והמעשי של ישראל ישע־יהו הוא עולם המיפלגה. ערכי המיפלגה הם ערכיו, מושגיה — מרשגיו, ענייניה — ענייניו. אין לו חיים מחוץ למיפלגה.

מעולם לא היו לו, ולעולם לא יהיו.

אם יבוא מחר המשיח, יחסום ישעיהו את דרכו עד שיציג את פינקס־המיפלגה שלו. ואוי לו, ל־משיח, אם יהיה זה הפינקס הלא־נכון!

■ ■ ■

כל זה היה ברור לגמרי, כאשר נבחר ישעיהו לראשונה לתפקיד זה לפני ארבע שנים, אחרי מותו של ראובן ברקת. כאחד מחברי־הכנסת שלא הצביעו בעד בחירתו, אמרתי אז את הדברים בפירוש, מעל הדוכן.

אמנם, הכנסת מורכבת כימעט כולה מעסקני־מיפלגות מיקצועיים, וקשה למנוע את בחירתו של אחד מהם לתפקיד היו"ר. אולם עם בחי־רתו, הוא צריך להשתחרר מתכונה זו. להיות לדמות כלל־לאומית, ל־סמל של פרלמנט המורכב ממיפל־גות אך העומד מעליהן.

היו"ר צריך ללחום את מילחמת הפרלמנט נגד הממשלה, גם כשזו נמצאת בידי מיפלגתו. עליו להיאבק על עצמאות הכנסת ועל הפעלת סמכותה, גם כשאין זה נוח למיפלגה העומדת בראש השילטון.

ישראל ישעיהו לא עשה זאת אף יום אחד. הוא נבחר לתפקידו, מפני שראשי מיפלגתו ראו בו מכשיר נאמן ונכנע.

בתפקיד היו"ר נהג, ועודנו נוהג, כצפוי. הוא כימעט עמד דום כל אימת שגולדה מאיר נכנסה לאולם. הוא היה מוכן לטרוף במו ידיו הפרלמנטריות כל מי שפגע בהוד מלכותה. מה שהיה טוב למיפלגה היה כשר, מה שהיה רע לה, טרף. אין הרבה פרקים מרוממים בספר־ישעיהו זה.

לקראת סוף תקופת־הכהונה הראשונה שלו, שילם ישעיהו לאלופי מיפלגתו את מלוא בחירתו, כאשר סלל את הדרך לפני קנוניית־התועבה של באדר־עופר. זה לא הפריע לו להיבחר מחדש לתפקיד היו"ר בכנסת הנוכחית, בעזרת קואליציה מרהיבה־עין שהשתרעה מגולדה עד שולמית אלוני.

כזהו, אם כן, כבוד היו"ר. שרת פרלמנטרי של מיפלגתו. אדם חסר כישרון מינהלי, המופקד על המנ־גנון הביורוקרטי של הכנסת. דמות ייצוגית, המעלה חיוכים קלים כ־בואה למלא את מקומו של נשיא המדינה. מטרה חביבה של קארי־קטוריסטים וליצני־הדור.

■ ■ ■

ומולו — השותף השני לצמד — המיקרה ששמו אהוד אולמרט.

בכנסת הקודמת היה אולמרט הצעיר ידוע כמלחך־הפינכה של שמואל תמיר (ויש שהשתמשו בהגדרה אחרת, שהיתה אף היא קשורה בלשון). הוא נשא את כליו, התפעל מחוכמותיו, שר לו שירי הלל. אך בעיקר דאג לסיפוק תאוות־הפירסומת הרעבתנית של תמיר.

עיתונאי נכנס למיזנון — אולמרט היה עט עליו כדבורה על פרח. שדרן־טלוויזיה הופיע ביציע — אולמרט היה משגע לו את השכל, עד שהיה נכנע ומצלם את אדונו. כתב־רדיו הציץ מתאו — אולמרט היה עומד שם, כשבידו הקומוניקאט האחרון על עלילות גיבורו.

תמורת שרות זה נכנס אולמרט לכנסת, בדרך הרגילה של עסקנקן: המנגנונצ'יק של תמיר הכניס אותו לרשימת המנגנון של הליכוד, ו־בוחרי בגין־שרון סיפקו את הקולות הדרושים.

לפני כן קרה אסון. תמיר העדיף על פניו נושא־כלים אחר (עקיבא נוף). נוף הוכנס לרשימה לפני אולמרט. קין־אולמרט לא רצח את הבל־נוף, אך הוא פוצץ אחרי הבחירות את מיפלגת־הזוטא של תמיר, השתתף בהקמת מיפלגת־זוטא שניה, הת־חבר עם מיפלגת־זוטא שלישית, כך שקמה עתה מיפלגת־זוטא רביעית, שאיש לא בחר מעולם אף באחד מהבריה, אך שיש לה עוצמה של שמונה חברים בכנסת.

פילאי הטכניקה העסקנית הי־ישראלית.

■ ■ ■

בכנסת הנוכחית גילה אהוד אולמרט תגלית: תחת לשרת את הזולת, הוא יכול לשרת את עצמו. במקום ללקק לעיתו־נאים כדי להשיג פירסומת לתמיר, הוא יכול ללקק להם כדי להשיג פירסומת לעצמו. תחת להמציא תעלולי־פירסומת לגיבור כפוי־טובה, הוא יכול לעולל תעלו־לים לטובת עצמו.

וכך נולדה התופעה המציינת את הכנסת הנוכחית: רצף נהדר של תעלולים־פעלולים, המרחפים ב־אוויר כמו בועות־סבון ציבעוניות, להשתאותם של כל הילדים.

הפרינציפ הוא פשוט: אין תעלול־פירסומת שאינו זוכה בסיקור נרחב בעיתו־נות, אם הוא די אידיוטי, ואין סערה מפוברקת שאינה זוכה בכותרות שמנות, אם אין לה תוכן רציני.

פרוטקשן מתחת למיטה, פצצה בתוך כדורגל, שחיתות מאחורי ארון בסיפריית הכנסת — הכל הולך. לפני שמישהו נוכח לדעת שאין זה אלא תעלול, לבר בא הפעלול הבא ומסיח את הדעת.

אולמרט פורח. אולמרט נמצא בחדשות. ואיש לא יעלה על דעתו לשאול: האם השמיע במשך שלוש שנים בכנסת אף רעיון מקורי אחד? האם עשה אף מעשה אחד שיש לו חשיבות כלשהי? האם היתה אף יוזמה פרלמנטרית רצינית אחת קשורה בשמו? האם תרם תרומה כלשהי אף לרפורמה הקטנה ביותר בשטח כלשהו?

אולם אלה הן שאלות בלתי־רלוונטיות. ליצן הקירקס אינו נד־רש להציע פיתרונות לבעיות־החיים של עמו, וגם השמן והרזה לא הביאו לרפורמה במדיניות־החוץ של מולדתם.

■ ■ ■

כך נולד המיספר האחרון: המערכון על היו"ר הגיבור והח"כ שנזעק.

הפרשה עצמה היא עלובה למדי. בסך הכל, אינטריגה קטנה בין שתי קבוצות־פקידים בכנסת. „אי־סדרים" אשר, אם יתגלו כאמיתיים, שווים 15 מילים בדו"ח מבקר־המדינה.

הטענה החמורה ביותר (העסקת עובדי־הכנסת בוועדת הבחירות המרכזית) מת־ייחסת לנוהל שאונהג על־ידי קדיש לוז, ששמו היה שם־נרדף להגינות ולריושר. האיש שנקרא למלא את התפקיד הזעיר של מבקר מנגנון הכנסת הוא עסקן קשיש, עסקן מיפלגתי נאמן, שישעיהו מינה אותו כדי לגאול ידיד קשיש שאין לו מה לעשות.

כל אלה — עניינים פעוטים, ש־אינם ראויים אף לדרגה של בדיחה בשעה שהכנסת, על כל חבריה, נותנת את ידה לחיפוי על שחיתו־יות נוראות, להעלמות־מס של מיליארדים, למיבצעי־שוד של מאות מיליונים.

הפיתרון לבעיות הזעירות של מנגנון הכנסת הוא — כפי שהצענו זה מכבר — מינוי מנכ"ל למישכן הכנסת, ושלום על ישראל ועל ישעיהו.

אבל הסערה מרתקת את המדינה, כמו הצגת־מוקיונים בקירקס מלא ילדים. היו"ר והח"כ משמיצים זה את זה בהתלהבות, שופכים איש על רעהו קיתונות של מי יודע מה, ודוחפים זה את זה לתוך השלולית.

ביזיון לכנסת? לא, זה לא ביזיון לכנסת. זהו ביזיון של הכנסת.

הוא מראה עד לאן התדרדר המוסד הזה, שכל ויכוח רציני ממנו והלאה, שמליאתו ריקה מבחינה רוחנית ופיסית, שהשפעתו על הבעיות הגורליות של קיומנו הלאומי והחברתי אפסית.

אכן, כנסת כזאת ראוייה ל־יו"ר כזה, ולח"כ כזה.

ואכן, יו"ר כזה וח"כ כזה ראויים איש לרעהו.

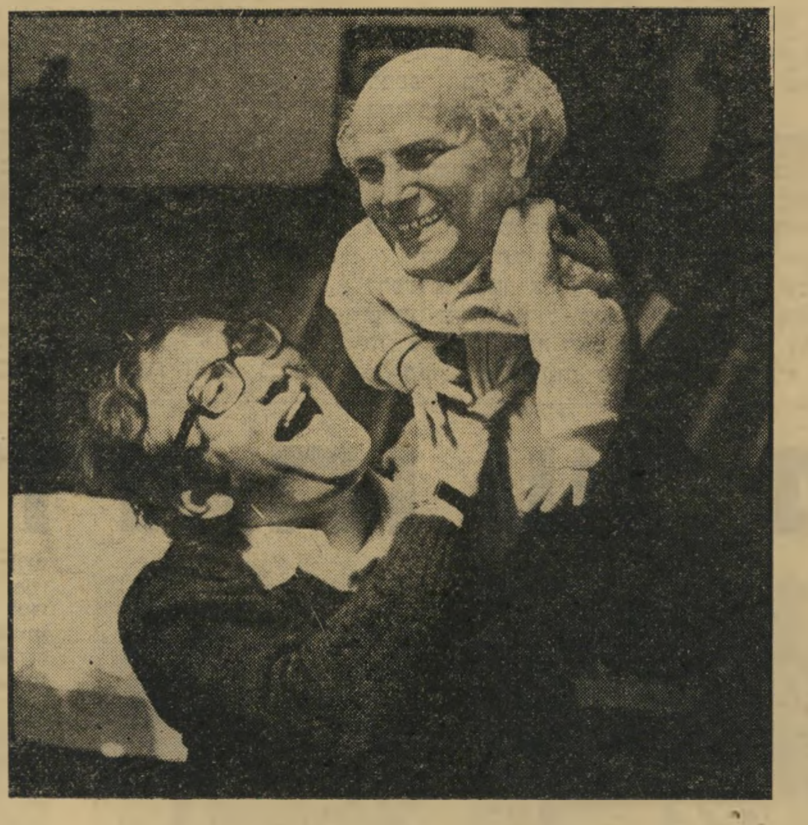

צמד־החמד: אולמרט וישעיהו

---

* אחת מהן: בהביטו בחברו־לסיעה, עקיבא גוברין גבה־הקומה, הפליט שפ־רינצק: „אה, אילו היו לי המוח שלי והגוף שלו, איזו קאריירה הייתי עושה!"

מאת אורי אבנרי

2 חנוך מרמרי

דיאלוג.

— סלח לי, אתה דורך לי על הפרצוף.

— שששששש....

— האף שלי, אתה דורך עליו.

— אני מתפלל!

— אתה דורך לי על הלחי.

— אתה לא יכול לשלול ממני את הזכות להתפלל בכל מקום בארץ הקדושה שלי.

— אבל אדוני, אתה מכאיב לי.

— הבעיות העלובות שיש לך עם הפרצוף האידיוטי שלך אינן מבטלות את הזכות ההיסטורית שיש לי לדרוך עליו כשאני מתפלל.

— אם לא תסתלק לי מהפנים אני מוריד עליך זאפטה איומה!

— עוצו עצה ותופר! מונעים מיהודים להתפלל בארצם! לקרוע!

— סליחה, אני לא רוצה לפגוע ברגשותיך. אתה יכול להישאר לי על הפרצוף. רק עשה לי טובה קטנה ותוציא את הבוהן שלך מהאף שלי. זהו, עכשיו זה בסדר.

תקרית מצערת באולימפידת מוסקבה

תקרית מצערת העיבה במקצת על טקס סיום המשחקים האולימפיים 1980. יום לפני גמר המשחקים נודע כי שניים מחברי המשלחת הישראלית ערקו למזרח. השניים, המתעמל עמיצה טלפז והקלע טלצח עמיפז, קיימו מסיבת־עיתונאים מאולתרת במקום־מסתור והודיעו כי אין בכוונתם לשוב לישראל וכי הם מבקשים מקלט מדיני משלטונות מוסקבה.

הספורטאים הישראליים סיפרו כי החליטו לנקוט בצעדם זה לאחר שכל דרכי ההגירה המקובלות נחסמו בפניהם. לדבריהם אין באפשרותו של ישראלי לחצות את „המסך הכחול־לבן" אשר הטילה ממשלת ישראל מתוך כוונה למנוע הגירה, ולכן עשו מאמצים ניכרים בכדי להיכלל במשלחת ארצם לאולימפיאדת מוסקווה, במטרה להמשיך משם לאחת מארצות אירופה המערבית.

עמיצה ועמיפז תיארו בפני העיתונאים את קשיי ההגירה מישראל אשר הלכו וגברו מאז אוקטובר 1973. לדבריהם, החלו באמצע שנת 1976 להיערך ביקורות קפדניות בטרמינלים במטרה לגלות מטבע זר המוצא מן הארץ מעל לשיעור הקצבה (למהגרים מישראל אין הקצבת מטבע כלל). אלה שנתפסו הועמדו לדין וכספם הוחרם. באותה עת נקבע כי פקידי מחלקת הדרכונים ידרשו אישור ממס־הכנסה לכל אזרח המבקש לצאת. ביולי 1978 הוחלט על העלאה דראסטית של מס הנסיעות עד ל־125% מערך הכרטים, ובראשית 1979 נכנסה לתוקף תקנה הקובעת כי אזרח ישראלי לא יוכל לצאת לחו"ל ללא קבלת אישור ממפקד יחידת המילואים שלו. אישורים כאלה לא ינתנו לאלה מן האזרחים שלא המציאו הוכחות חותכות כי יש בכוונתם לשוב.

„כיון שהחלטנו, בתוקף זכותנו הטבעית, להעתיק את מקום־מגורינו לארץ אחרת ולא הצלחנו לעשות זאת בדרך המקובלת, נאלצנו לבחור בדרך זו" אמרו השניים.

דובר המשלחת האולימפית הישראלית סירב להגיב, אם־כי כינה את השניים „עריקים" ו„נמושות" והוסיף כי על ברית המועצות לפתוח את שעריה ולהתיר ליהודים הנמקים בה זה שנים, לעלות לישראל.

מתנדבים בע"מ

מאז הופעל בקריית־ביאליק חוק העזר העירוני, המחייב הצטרפות למשמר האזרחי, הושלש מספר התושבים הערשים במסגרת זו והוא מגיע כיום לכ־6000 איש.

ראש העיריה, מר צבי קרינר, אמר אתמול בעניין זה, כי לאחר שכמה תושבים הועמדו לדין בפני בית־המשפט העירוני ־ ונקנסו על שלא מילאו אחר החוק, חלה התעוררות כללית בתחום הגיוס למשמר האזרחי. הוא ציין, כי מאז הופעל החוק הוקל מאוד על אלפיים המתנדבים, וגידול המסגרת הביא למצב, שבו כל אזרח שומר רק אחת לחמישה שבועות, במשך שלוש וחצי שעות.

ידיעות אחרונות 26.8.76

המחבלים והגנבים מוזהרים בזאת שלא להתקרב לשטח השיפוט של עיריית קריית־משהו. יש שם רנסאנס גדול בתחום המשמר האזרחי.

השריף המקומי של קריית־משהו גאה לספר על הגידול המשמעותי שחל במספר חברי המשמר הודות לחוק־העזר שהפעיל ולקנסות שקיבלו אלה שלא התנדבו כנדרש.

אם כי עדיין משמש המשמר האזרחי כתנועת מתנדבים, החליט ראש העיריה הזה להפוך את ההתנדבות לחוק־עזר עירוני. מה שלא עושים מעצבי המדיניות עושים המאלתרים הקטנים בשטח: הודות לכוח־חזונו של ראש העיריה, נגזר על כל אזרח תם שמקום מגוריו נכלל במקרה בתחום קריית־משהו, להתגייס למשמר.

ידוע לכותב כי ישנם ישובים וקבוצות אוכלוסיה באזורים רגישים שהתארגנו להפעלת משמר אזרחי מלא, וזה עניינם. אבל הפעלת התנדבות חובה בשטח־שיפוט עירוני גדול ומקרי, היא קפריזה מסוכנת שאם לא ימנעו אותה בזמן יחליט בקרוב איזה ראש עירייה אחר על הפעלת חוק־עזר עירוני שיוציא את כל התושבים למחנות עבודה, כדי להבריא את הכלכלה.

קווים לדמותו של מנהיג

זה התחיל בכיתה א'. מבין שלושים־וכמה ילדים עליזים ומרוחי־פלסטלינה, אשר רובם ככולם נועדו לדוקטוראטים, היה הוא חריג בולט. עוד בטרם למדו לכתוב „אני ציוני" פנה אל המורה והציג את מועמדותו למישרת תורן־עציצים. מאחר ורוב יריביו הפוטנציאליים היו עסוקים בכיור ובראפייה, זכה בנצחון מוחץ ובמינוי הנכסף.

מאז, הוא תמיד בתמונה. מעציצים עבר לקבלת־שבת ומשם לתפקיד תורן־הכיתה. הוא היה לחבר ועד־הכיתה הראשון ובאותה שנה החל לרוץ לתפקידים בכירים בבית הספר כולו. נבחר להיות תורן־סדר, זה שמסלק את התלמידים בהפסקות החוצה, התגייס לאגודת הבריאות והזהירות, ומונה ככתב־לענייני־כיתות ו' בעלון המוסד. אף אחד מחבריו לא ניבא לו גדולות, שכן אלה שיחקו בעטיפות של מסטיקים ועשו אמבושים לבנות.

בשעות־המחנך ואחר־כך בכנסי בית־הספר, היה משוש־נפשו של כל מורה: תמיד היה מצביע ראשון. אף אחד לא זכר בדיוק מה אמר וזה גם לא היה חשוב — אבל הוא תמיד אמר, ואמר הראשון. הוא גילה את הדיבור ואת זכות־הדיבור — דבר שירבה להשתמש בו בעתיד. בשביעית נבחר ברוב דליל ואפאתי למועצת־התלמידים. בשמינית היה לראש המועצה. בקיץ נסע לכנס מועצות תלמידים בשטוקהולם.

הוא נרשם למדעי־החברה: סוציולוגיה ויחסים. בטרימסטר ראשון החל לקחת חלק בפעילות בתא סטודנטים של מפלגה ידועה — התא שהיה החזק בקמפוס. הוא למד במי לתמוך, את מי להפיל, איך לנטרל יריב ואיך להשיג רוב, איך לפוצץ אסיפות ואיך לכנס אסיפות־חירום. הוא קיבל שיעורים מעשיים בתורת הפורום והקוורום, התקנות והסעיפים. הוא גילה את חשיבותו של הבג"צ כמכשיר ביד העסקן ונבחר בסיועם של חברי התא לנציג שנה א' במועצת הסטודנטים.

בראשית שנת לימודיו השניה ביצע הפיכת־חצר והיה ליו"ר תא הסטודנטים, מישרה בשכר חודשי. כדי לזכות במינוי פוצץ שתי ישיבות של וועדת הבחירות וכינס

סטודנטים על באריקאדות באוניברסיטת קאנט, אוהיו, על רקע המעורבות האמריקאית בהודו־סין (מאי 1970).

אסיפת־חירום, בה הדיח את היו"ר הקודם על סמך סעיף 7 בתקנון. תמכו בו כל האנשים שהביא בספיישלים מרחבי העיר, על חשבון תקציב הבחירות. בשבוע הנצחון שלח מאמר לבטאון הסטודנטים: „יש לעשות לשיפור פני החברה". הוא חתם עליו בצירוף תארו החדש. כעבור חודש יצא לכנס סטודנטים ליבראלים במאנילה.

ושוב אסיפות ופיצוצים, הפיכות־חצר והפיכות־נגד, זיופים ובג"צים — והוא היה, לאחר שלושה עירעורים שהגיש, ליו"ר האגודה. המשכורת עלתה, משרד, מזכירה, נסיעות, וראיון עם תמונה בעמוד הראשון של הבטאון.

כשחזר, והוא כבר יו"ר התאחדות הסטודנטים הארצית, מקונגרס סטודנטים יהודים בפילדלפיה, הגיעה הקדנציה שלו לנקודת שיא, אולי שיא קידומו בכלל: החלה עונת המו"מ על שכר הלימוד. זה הזמן לקצור את התהילה: יש מאבק, יש סיסמאות, יש פגישות עם שרים, יש אסיפות ונאומים, יש כיסוי עיתונאי מקיף. מצטטים אותו „נלך עד הסוף!" מחכים לו עם מצלמות־הטלוויזיה ביציאה מלישכת השר והוא מכריז „לא ניכנע!" קוראים לו „דני הכחול־לבן" ו„כהן־בנדיט הישראלי". הוא עשה את הדרך הארוכה מתורנות־עציצים ועד להנהגת מרד הסטודנטים העונתי לענייני שכר־לימוד. הוא מאיים: „נעלה על הבאריקאדות!"

וכשהוא עומד בפני המצלמות הוא יודע שכשיגמור את המרד, ממתינה לו משרה בטוחה כדובר הסיעה בכנסת. קצת ממוסד, קצת אפור, אבל לגמרי לא רע. יש נסיעות, יש משרד, ואפשר לשלוח לעיתונים הכחשות והבהרות ולחתום בשם ובתואר. ואולי יום אחד הוא יופיע ב„זה הסוד שלי" והגדרת סודו תהיה „עמד בראש המרד הגדול להורדת שכר הלימוד מ־5568 ל"י ל־5426 ל"י. אכבר סוד.

„איפי טומבי" והבעיה היהודית

בתוכנית „גבר ואשה" האחרונה היתה באולפן בחורה בשם דלית או פחית או משהו כזה. במסגרת היותה „תרבותית" היא סיפרה למאזיניה שהלכה ל„היכל התרבות" לראות את „איפי טומבי" ושבשורה לפניה ישב איש אחד עם מכנסיים קצרים וזה היה נורא.

אחר כך צילצל בחור בשם עוזי או איזי או משהו כזה והם הרביצו שיחה תרבותית שנשמעה בערך כך:

איזי: אמרת קודם שהיית בהופעה של „איפי טומבי".

פחית: נכון.

איזי: ואיך זה היה?

פחית: נפלא.

איזי: מה היה נפלא?

פחית: הכל, הכל — התאורה, הריקודים, המוסיקה, התלבושות — הכל.

איזי: כן, חבר שלי שהיה בדרום-אפריקה ראה את זה שם והוא אמר לי שזה ממש נעים לראות כושים שעובדים ומתפרנסים בכבוד. הוא גם כן נהנה מאד.

פחית: כן, גם אני מאד נהניתי, רק ישבתי בשורה אחרונה ולא כל כך ראיתי טוב. תגיד לי, ילדים אתה אוהב?

איזי: מאד.

פחית: יופי. וכלבים?

איזי: גם כן.

פחית: נהדר, איזה סוג?

ושום דבר. אף אחד — לא פחית בעצמה, לא המנחה, ולא המשוחחים לאחר מכן — לא הגיב, ולו בגיהוקון, על „חוות דעתו האומנותית" של איזי על „איפי טומבי":

„ממש נעים לראות כושים שעובדים ומתפרנסים בכבוד".

שלוש שעות לפני זה ראיתי קטעים מ„איפי טומבי" בתוכנית „עלי כותרת" וקיללתי את עצמי על שתמיד אני מערבב פוליטיקה איפה שלא צריך. „אז מה אם הם מדרום-אפריקה", אמרתי לעצמי „זה יפה — אז לך לראות. זה הכל".

עכשיו, אחרי ששמעתי את אוהבי הילדים והכלבים, חזרתי שוב לערבב את הפוליטיקה איפה שלא צריך.

„ממש נעים לראות כושים שעובדים ומתפרנסים בכבוד".

הכושים האחרים מתעסקים בכל מיני עבודות בזויות ואפילו שחורות — בניקיון, במיכרות, בבניין, בבתי-חרושת — ממש כושים שחורים ומסריחים.

ואילו כאן סוף סוף „כושים שעובדים ומתפרנסים בכבוד", מאורגנים למסע עולמי ע"י ממשלתה הלבנה של דרום-אפריקה. ולמה הם כל-כך נפלאים בהופעה? כי הם היחידים מתוך 18 מיליון השחורים בדרום-אפריקה שקיבלו צ'אנס להופיע על במה. היו מבחנים ללהקה ורק הטובים ביותר נתקבלו. השאר חזרו לניקיון, לבניין, למיכרות, לבתי החרושת. וגם אלו שמופיעים יודעים — לא ירקדו או ישירו או יתופפו מספיק נפלא — הופ, חזרה למיכרה.

לכן „ממש נעים לראות כושים שעובדים ומתפרנסים בכבוד".

ובשביל להפליג רחוק חשבתי קצת על התיזמורות האלו של מחנות הריכוז. לו היו הנאצים מתוחכמים כמו הדרום-אפריקאים היו ודאי מארגנים תיזמורת אחת מעולה מקרב התיזמורות הללו ושולחים אותם להופיע בעולם.

ואין שום ספק שזו היתה תיזמורת נפלאה. מאותן סיבות בדיוק ש„איפי טומבי" נפלאים.

ופחית של אז היתה מספרת לאיזי של אז כמה זה נפלא, ואיזי היה אומר „כן, זה ממש נעים לראות יהודים שעובדים ומתפרנסים בכבוד" והם היו ממשיכים לדבר על כלבים וילדים והכל היה על-הכיפאק כמו עכשיו, כמו תמיד.

אילו הייתי ליבראל

אילו הייתי ליבראל ישראלי הייתי כותב כך:

למרות שאין ספק כי קיום יחסים כלכליים וצבאיים עם דרום־אפריקה יתרום רבות לכלכלתנו ולביטחוננו, הרי שאין לקיים יחסים אלו בגלוי אלא בחשאי, שכן בהיות דרום־אפריקה מדינה גזענית מדכאה, שבה חיים בני־אדם חסרי זכויות אזרח, הרי קיום יחסים גלויים איתם עלול לפגוע בתדמיתנו בדעת הקהל העולמית וכו' וכו'.

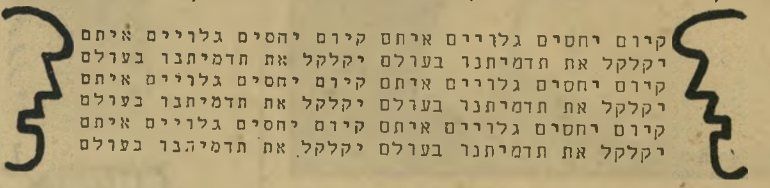

לעומת זאת אילו הייתי ליבראל דרום־אפריקאי הייתי כותב כך:

למרות שאין ספק כי קיום יחסים כלכליים וצבאיים עם ישראל יתרום רבות לכלכלתנו ולביטחוננו, הרי שאין לקיים יחסים אלו בגלוי אלא בחשאי, שכן בהיות ישראל מדינה כובשת מדכאה, שבה חיים בני־אדם חסרי זכויות אזרח, הרי קיום יחסים גלויים איתם עלול לפגוע בתדמיתנו בדעת הקהל העולמית וכו' וכו'.

וזה מה שנקרא ליבראלי כל העולם התאחדו וכו' וכו'.

עוד חידוש מעניין בצה"ל

צה"ל, המקדים כרגיל את כולם, הנהיג עוד חידוש מעניין ומהפכני בשירות לחייליו.

על פי החידוש המהפכני יוכל מעתה כל חייל היוצא לקרב לציין על גבי טופס מיוחד מיהו השחקן שאותו היה מעדיף החייל בתפקידו שלו בסרט שיופק לאחר הקרב ולאחר מותו.

נודע כי חידוש זה הונהג בעקבות הביקורת שנמתחה בחוגים אזרחיים ואומנותיים על בחירתו של סטיב מקווין לתפקיד דן שומרון ובעיקר על בחירת שחקן אחר, ששמו טרם נמסר לפירסום, לתפקיד יוני נתניהו ז"ל.

ראש ענף קשר לקולנוע מסר לכתבים כי יחידתו תעשה את כל האפשר על מנת לקיים את בקשתם האחרונה של היוצאים לקרב שיפלו במערכות ישראל.

כתבנו הצבאי מוסיף כי מאז הונהג החידוש נאספו פרטים סטאטיסטיים מאלפים בקשר לבקשותיהם של החיילים והן הועברו לידיעת חברות ההפקה הגדולות בעולם.

על פי הנתונים העדכניים ביקשו 19% מהחיילים כי את תפקידם בסרט יגלם ג'ק ניקולסון; 15% רצו בצ'רלס ברונסון; 12% בסטיב מקווין; בפרנגדו סאנשו ואל פאצ'ינו בחרו 9%; אלן דילון — 7%; מרלון ברנדו, גבי עמרני וקלינט איסטווד — 5% כ"א; ברוס לי — 3%; מייק בורשטיין ורוברט רדפורד — 1% לכ"א.

פרשננו הצבאי מעיר כי מיקומו הגבוה של סטיב מקווין במישאל נובע מעצם בחירתו לתפקיד דן שומרון וכי לא כדאי עדיין לייחס משמעות יתר לתוצאות אלו. עד למלחמה הקרובה נותר עוד זמן ואין ספק שהרבה נתונים ישתנו עד אז.

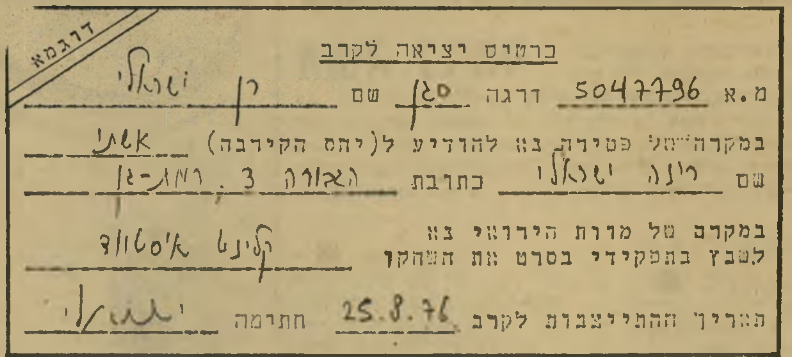
דוגמא

ברמיס יציאה לקרב

מ.א 5047796 דרגה סגן שם רן ישראלי

במקרה של פטירה נא להודיע ל(יחס הקירבה) אבי

שם רינה ישראלי כתובת האורה 3, רמת-גן

במקרה של מות הידוע נא לשבץ בתפקידי בסרט את השחקן קלינט איסטווד

תאריך ההתייצבות לקרב 25.8.76 חתימה ישראלי

דוגמת הטופס המהפכני החדש

חלמתי חלום

(חיבור מצוייר)

בלילה ישנתי ופתאום חלמתי חלום.

ובחלומי מנכ"ל משרד החינוך אלעד פלד עומד בקאזינו של לאס-וגאס, בידו ארבעים ושבע אלף דולאר, שהם חצי מליון לירות, והוא משחק ברולטה:

אך בבוקר התעוררתי וראיתי שכל זה היה רק חלום ונורא שמחתי.

תחרות המאה: מה יגמרו לבנות קודם - את התחנה

המרכזית בת"א או את הבית של פטרוצ'לי?

רותי הולצמן

חברת שלישיית „שוקולד מנטה מס־טיק" נישאה השבוע בכפר־שמריהו לסטודנט הדרום־אמריקאי שמעון ברק הלומד רפואת שיניים בניו־יורק. רותי, בשימלת כלה, שתוכננה למאורע, הכירה את שימעון כאשר הינחה את תוכניות הטלוויזיה על השירים הדרום־אמריקאים.

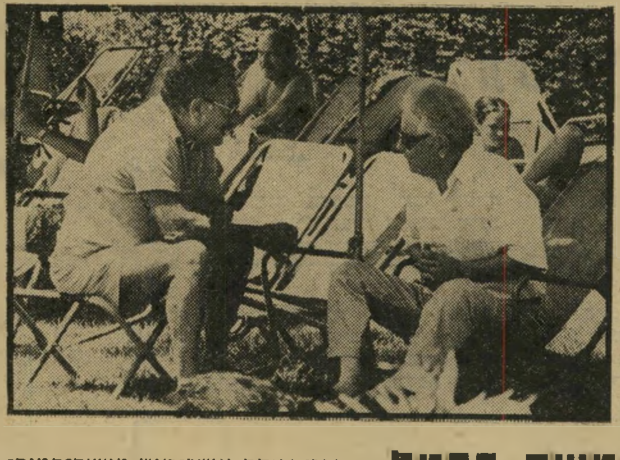

משה כרמל

חבר־הכנסת ויושב־ראש מועצת־המנהלים של „אל־על", ערך פגישת־עבודה עם מאיר („ממי") דה־שליט, מי שהיה מנכ"ל מישרד־התיירות ומנכ"ל חברת „תשת" של „אל־על", על שפת בריכת מלון „השרון" בהרצליה־פיתוח. השניים בלטו בשטח בין מאות המתרחצים והמשתזפים העירומים למחצה משום שהיו לבושים. כרמל (מימין) בחולצה ומיכנסיים ארוכים ודה־שליט במיכנסיים קצרים ובסנדלים.

■ השאלה הגדולה המהלכת עתה בארץ: „את מה יגמרו לבנות קודם: את התחנה המרכזית בתל־אביב, או את הבית של **פטרוצ'לי**?"

■ יושב־ראש ועדת־הכספים של הכנסת, ח"כ **ישראל קרגמן**, הוזמן לסייר בשבוע־האופנה שנערך באחד ממלונות ירושלים. קרגמן, שעבר כבר את גיל ה־70, התלונן לפני מלוויו: „אי־אפשר לראות בכלל אם הבגדים הישראלים טובים או לא. שמים אותם על דוגמניות כאלה יפות, שרואים רק את הדוגמניות."

■ בוועדת־השרים לענייני־שכר, שדנה בשבוע שעבר במשבר האחיות, קרא מנכ"ל קופת־חולים, **אשר ידלין**, לעבר שר־התחבורה **גד יעקובי**: „גד, בוא שב לידי!" יעקובי סירב וענה לידלין: „אני לא רוצה לרדת אל העם." „למה?" תמה ידלין. השיב יעקובי: „אני מפחד להישאר שם."

■ באותה ישיבה טען שר־האוצר **יהושע רבינוביץ** כי יש קושי רב בפתיחת הסכמי־השכר, ואמר: „אורבים לנו בכל פינה ופינה." יעקובי אמר לרבינוביץ: „יהושע, אתה נשמע כמו המדור הספרותי של הרדיו."

■ בישיבה זו נפגשו גם לראשונה, מזה זמן רב, שני בני הדודים, שר־החינוך־והתרבות, **אהרון ידלין**, ובן־דודו **אשר**. הם זינקו זה לעבר זה, והתחילו מחלקים זה לזה סטירות־לחי קלות ובהומור.

■ בבירורים שנערכו בין מישרד־הבריאות לבין הנהלת קופת חולים, בקשר לטילטול חולים, אמר ידלין השני, שהוא מנכ"ל קופת־חולים, בפאראפראזה על האימרה המפורסמת: „מה אני יכול לעשות? בקופת־חולים, הדרך לכוונות הטובות רצופה בגיהינום!"

■ על הבעייה הגדולה ביותר הניצבת לפניו, סיפר השבוע מי שמתכוון להשתתף בבחירות הבאות, הפרופסור **ייגאל ידין**. „אני הולך להיבחר על־פי שיטת הבחירות הנוכחית, כדי להביא שיטת־בחירות אחרת," טען ידין, „וזה כמו לשחק כדורגל על מיגרש של כדורסל."

■ כשדנו בעיתונו החדש של **משה דיין**, את מי לקבל כעורך המדור הסאטירי של העיתון, התערב דיין ואמר: „תקחו את מי שאתם רוצים, אבל לא את יותי גפן." יותי, הוא **יונתן גפן**, הוא בן־אחותו של דיין, ואחד ממותחי־הביקורת החריפים ביותר עליו מאז מילחמת יום־הכיפורים.

■ אגב דיין: בביקורו האחרון באוסטרליה, הגיעו מדי פעם ישראלים, הנמצאים בביקור באוסטרליה, לשמוע את הרצאותיו. בכל פעם שהיו מציגים בפניו ישראלים, היה דיין אומר להם: „תלכו לאכול, אותי יש לכם מספיק בארץ!"

■ איך קיבל איש־המישטרה לשעבר, **עמוס אריכא**, את תפקיד עורך העיתון של דיין, היום הזה? לכתב מעריב, הביוגראף הרישמי של ראש־הממשלה, **דב גולדשטיין**, יש תשובה לשאלה זו. לדבריו הזמין אותו דיין לארוחת־צהריים, ובמשך שעה ארוכה ניסה לשכנע אותו לקבל עליו תפקיד עריכת העיתון. גולדשטיין סירב, ואז פנה דיין אל אריכא.

■ אחד השינויים הראשונים שערך אריכא בעיתון, שיופיע השבוע, הוא לשנות את צורת אותיות־הכותרת של העיתון. אריכא טען שהן חלולות מדי.

■ עוה"ד **אמנון זיכרוני** הוזמן בשבוע שעבר להתראיין בתוכנית־הרדיו על כוכבים ומזלות, שעסקה הפעם בבני מזל בתולה. זיכרוני, שהוא יליד מזל זה, הגיע אל שער אולפני רשות־השידור, ושכח את שם התוכנית שאליה הוזמן. הוא הסביר לשוער: „באתי להתראיין בשביל מזל בתולה." אבל השוער לא הניח לו להיכנס. הוא הרים את הטלפון וביקש לקבל את „מזל". מהעבר השני של הקו שאלו אותו: „איזו מזל?" „מה זאת אומרת איזו מזל?" התרגז השוער, „מזל בתולה!" כמובן שבכל רשות־השידור לא נמצאה עובדת בשם זה. רק כאשר הגיעה מפיקת התוכנית, **מרים רודד**, לשער, הניחו לזיכרוני להיכנס לאולפן ולהתראיין.

■ ניספח־העיתונות בשגרירות ישראל בפאריס, **יצחק אהדן**, אירח לסיור בעיר־האורות את כתב הצופה **שאול מייזליש** ואת עוזר שר־הפנים, **אבי יעקובוביץ**. בעוד השלושה משוטטים בעיר, הם הגיעו למונפארנאס ופגשו שם את כתבת מעריב בפאריס, **תמר גולן**, ואת כתב שידורי ישראל, **נקדימון רוגל**. התברר כי גולן ורוגל מחפשים מיסעדה כדי לחגוג בה את יום־הולדתו ה־51 של רוגל. השלושה הצטרפו אליהם, נכנסו למיסעדה מפוארת ושהו בה עד השעות הקטנות של הלילה, כשהם עורכים הצגה לשאר באי־המיסעדה: קונצרט של שירי־יום־הולדת בעיברית.

■ הבדיחה האחרונה של המנחה ואיש־הרדיו, **מני פאר**, היא על האבסורד שבשיטת הקצבת מטבע־החוץ ליוצאים לחו"ל. מספר מני: „אחד הגיע לקאזינו בלאס־וגאס. כשהכריז הקרופייה שהגיעה העת להניח את ההימורים על השולחן, זרק האיש בייאוש 450 דולר על אחת ממשבצות הרולטה, ואמר: ,זה כל מה שיש לי.'

רנה מוקדי

מבקר המיסעדות סעד את ליבו במיסעדת „סאפארי" בהרצליה־פיתוח כאשר הגיעו למקום חברי להקת „איפי טומבי". אחת מחברות הלהקה התיישבה ליד המבקר, שהתעניין כיצד יש למשתתפי ההצגה כוח להופיע כמה פעמים ביום, בהצגת הריקודים. הרקדנית קמה ממקומה והסבירה: „עם גוף כמו שלי, זה בכלל לא קשה."

לאנשים הנכונים
777
ברנדי בינלאומי
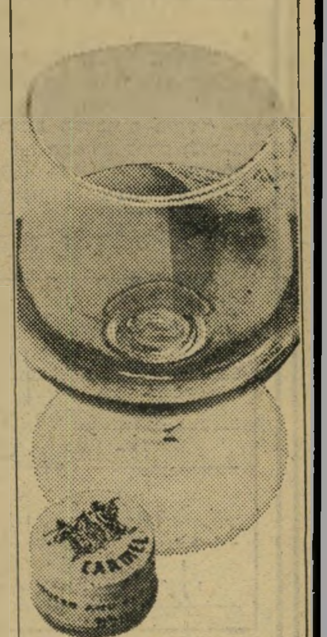
כרמל מזרחי
מיקבי ראשון לציון וזכרון יעקב

אנשים

הקרופייה פנה לעברו ואמר: ישראלי, הא?"

■ בדיחה אחרת היתה לשוער־לשעבר של ניבחרת־ישראל בכדורגל, **יעקוב** („יענ־קל'ה") **חודורוב**, העוסק עתה בהדרכת תיירים והצטרף באח־רונה לליגה שהוקמה בראשון־לציון: הליגה לשיפור פני הטלוויזיה. חודורוב טען, כי ל־

הלך עם הרוח אחרי גמר ה־עלילה סיפרה השבוע השחקנית **אוליביה דה־האווילנד**, ששיחקה בסרט את תפקידה של מלאני. מסתבר, כי שנים אחדות אחרי הפקת הסרט ביקשה להסריט המשך, שלא היה כלול בספר המקורי. בהמ־שך זה היתה סקארלט פוגשת ברט באטלר במסיבה, כאילו במיקרה, רוכשת את ליבו

רינה מור מלכת־היופי הישראלית, שנבחרה כמיס־תבל, עוררה את צחוקה של ילדה כושית, כאשר חלפה באחד מרחובות ניו־יורק כשכתר־מלכות לראשה, לצורכי צילומים. בראיון מיוחד לשבועון החדשות המערב־גרמני „בונטה", הצהירה רינה מור: „אני לא מאמינה במין לפני הנישואין. כשאת־חתן, יהיו לי כמה שיותר בנים, כי מדינת ישראל זקוקה לחיילים."

זמר **יגאל בשן** לא נתנו לערוך תוכנית בטלוויזיה, עד שהוא הסכים לשיר בה את שירו של **אפריים** („פרויקה") **סידון** על מחבר התיקווה, **נפתלי הרץ אימבר**. כש־שמע בשן את דבריו של חו־דורוב, הגיב: „האיש הזה בוודאי יודע לשחק כדורגל יותר טוב מאשר לדבר. מה ש־סיפר זו שטות מוחלטת.

■ שר החינוך והתרבות, אהרון ידלין, לא ידע לאיזו צרה הוא נקלע כשהחליט על שכר־הלימוד החדש לסטודנטים באוניברסיטאות. מי שמתכונן להילחם בהחלטה זו בכל הכלים העומדים לרשותו הוא יו"ר התאחדות הסטודנטים הארצית **דובי ברגמן**, שאמר: „אני ארד על ידלין במלוא כובד מישקלי." דבריו אלה מקבלים כובד נוסף, בהתחשב בכך שדובי שוקל כמאה קילוגרמים נטו.

■ על מה שקרה לגיבורי

וחוזרת אליו.

■ במלון בלווי פאלאס, בברן שבשווייץ, מתנוססת כרזה בעיברית: „כל הכבוד לצה"ל." את הכרזה תלה מנהל המלון, **יוסט שמיד**, שאינו יהודי, כאות־הערכה למיבצע אנטבה. יוסט שמיד, שהוא רס"ן (מיל.) בצבא השווייצי, הוא בעל אוסף מושלם של כלי־נשק של המחתרות בארץ לפני קום המדינה.

■ הפירסומאי **משה דיין**, שחזר לאחרונה מחו"ל, סיפר על סידרה של צרות שהיו לו שם, מפני ששמו הוא כשם שר־הביטחון־לשעבר. דיין נהג לטלפן מדי יום ביומו למישרדו בתל־אביב, אך כדי לחסוך בדולרים הוא היה מבקש מה־מרכזנ ה לעשות שיחת „קו־לקט", על חשבון המקבל. בכל פעם שהמרכזנית היתה שומעת ששמו משה דיין, היא היתה בטוחה שזו מתיחה, ולא הס־כימה להעביר את השיחה.

השבוע תזדקק לעצבים חזקים בשטח העבודה. הבוסים דורשים ממך מעל המצופה, מבלי להתחשב ומבלי לתת תמורה. עשה כפי שהם דורשים ממך. אפילו אם בת־זוגך מתרעמת מדי־פעם, אל תראה זאת בשלילה, ואל תחשוב שהיא ממורמרת. קשה לה, והיא זקוקה לעידוד רב, בדיוק כמוך.

אל תחשוב שזה שאתה בוגד באשתך, נשאר רק הסוד שלך. בסופו של דבר זה יוודע לה, ואז — אוי אז, תחול הסערה הגדולה. לך, בת־שור, ייגרם השבוע אושר לא צפוי ודווקא מבן מזל סרטן, ממנו לא ציפית לשום דבר. קבלי את הצעותיו. נראה שאתם מתאימים אחת לשני, בכל השטחים.

לא שבוע אידיאלי. סכנה גדולה אורבת לנוסעים למרחקים ארוכים. עייפות גדולה תגרום לך לומר דברים שלא התכוונת להגיד. את תתחרטי על דברים אלה. חיפזון בתחום העיסקי יגרום לסיבוך רציני ביותר. השתדל לתקן את הטעות. מריבה עם בן־זוג תביא לפירוד רציני.

זו תקופה טובה לכישרון היצירה שלך. זו תקופת השראה אשר תגרום לך סיפוק. אתה מנסה לעשות גדולות, אך בצעדים מהירים מדי; לך צעד אחר צעד כדי להגיע למטרה הנכספת. תזכה לתשבחות מאנשים שהיו פעם יריביך. אל תעמיד בנסיון את חבריך. סרטנית: אל תססי מתכניותיך.

ברגע שתעמוד על סף השינוי המיוחל, תרגיש כבול אל העבר. פעל בהגיון. אל תתן לרגש לשלוט בך. גלה יותר הבנה לבני משפחתך. אפילו אם אתה עייף וחסר סבלנות. הקדם לעלות על משכבך בלילות במשך שבוע ימים, צבור כוח, העסקים ימשיכו לפרוח כפי שלא היו עד כה.

השבוע אתה עומד לסיים בהצלחה מיבצע בו התחלת לפני כחודש. אתה שוב נכנס לחיים סדירים ותקינים. הכל ילך כשורה. במישור הרומנטי אין כל שינוי, חכה להזדמנות בה אתה תהיה החזק. שמור על קשרים טובים עם ידידך הטוב ביותר, כי בסופו של דבר תצטרך אתה את עזרתו.

אל תבעטי בקירות, זה לא יעזור לך. את חושבת שעל־ידי פיטפוט תמצאי חן בעיני הזולת? את טועה. הם יחשבו אותך לסתם נודניקית ולא יעריכו אותך. השתדלי לתקן את הטעות — אחרת תביאי להסתבכות. בת מאזניים, המשיכי לשמור על דיאטה. עוד תוכלי לקבל תפקיד בסרט. יש לך את כל הנתונים. אל תרבי בנסיעות ארוכות. היזהרי השבוע מתאונת־דרכים. ליבשי ירוק — כי צבע זה הוא מזלי מאוד השבוע.

עיסקה גדולה, אותה החלטת להתחיל — תיכשל. אומנם לא באשמתך, אבל מה זה משנה. תפסיד כסף רב ויקח לך זמן רב עד שתחזור למצב סביר. לך, בת עקרב, מחכה אכזבה קשה. אל תגידי שלא הזהירו אותך! לא רק בעסקים לא יילך לך, בן עקרב, אלא גם בקלפים אתה עשוי לספוג הפסדים ניכרים. אם לא התחלת לחסוך עד היום — מוטב שתתחיל עכשיו.

אם לא תתחיל בדיאטה מיד — לא תוכל לעבור בפתחים צרים. מראה פניך הולך ורע מיום ליום. זה רק באשמתך! הגיע הזמן שתתחיל לשמור על עצמך. מצב בריאותך לקוי. שוב באשמתך! אתה חושב שחוסר שינה הוא הגורם לכך, אתה טועה! לך, בת קשת, יש יותר מזל השבוע: את עליזה ומלאת חיים. המשיכי להתנהג באותה דרך.

אם יש באפשרותך, רסן במיקצת את תחושותיך — ואפילו את המרירות הטרייה הממלאת את ליבך. הסיכסוך עם הבוס יתפתח לממדים מדאיגים. שמור על קור רוחך ואל תגיד לו מה שאתה חושב עליו באמת. חכה עד שתהיה החזק. לפי כל הסימנים הזמן הזה הוא לא רחוק. ליתר ביטחון שמור על קשרים טובים עם חבריך לעבודה. עוד תצטרך לעזרתם הדחופה.

צפוייה לך התמוטטות מפתיעה — דווקא בשטח ממנו היית מרוצה עד כה. נהג בזהירות. פקח עיניך ואל תהיה להוט ומסונוור. אם תישמר מוויכוחי־סרק, תוכל לזכות בהערכה מחודשת של הסובבים אותך, ואף לעלות שנית בסולם החברה. התחשב ברגשותיה של בת־זוגך. ותר לה, כי שום טובה לא תצמח לך ממריבות אלה. לו היית יודע איזה אושר אתה מסוגל לקבל מפעולה פשוטה וחסכנית — היית עלול להשתגע!

לא! הדרך הנכונה אינה להגיד הכל ישר בפרצוף בשבוע זה. אף לא למקורבים אליך. כל הסיכויים שתרצי לנצל את החופש המתקרב ובא. אל תעשי זאת. התאפקי ושבי בבית. כדאי, לעומת זאת, לנסות להכיר אנשים חדשים. זה ישתלם לכם. עיסקה טובה מצפה לך בעתיד הקרוב — קחנה בשתי ידיים; כי הזדמנות כזו לא נקרית כל יום.

החרמ"ש ברמת־הגולן, יוני 1967

דוגמה מאולתרת של הוורמאכט הגרמני שיבשה את דרכי המחשבה של צה"ל, והכניסה את החרמ"ש למלכודת של חיל־השיריון

החרמ"ש - שבר כלי

שתי הסקירות האחרונות, שפורסמו בסידרה זו, הוקדשו לטיפול בחיל־הרגלים. החיל, שהיה „מלכת שדה־הקרב" ועמוד־השדרה של צה"ל, שרוי מאז תום מילחמת־העצמאות בתהליך מתמיד של ירידה — אשר הואצה בין מילחמות ששת־הימים ויום־הכיפורים, עד שהפכה התדרדרות.

אחרי אוקטובר '73 גאה גל (חולף) של פירסומים ציבוריים בנושאי מיבנה צה"ל ואירגונו. אך רובם התרכזו — נכון יותר, הצטמצמו — בהקשרי ה„שיריון"; כלומר, הטנקים.

פעולת אנטבה גרמה, באורח שצריך להירּאות לכאורה מוזר ביותר מחמת אי־רלבנטיות עליה במניות הצנחנים, וכיוון שהצנחנים מהווים את עיקר מניינו ובניינו של חיל־הרגלים „המוצהר" בצה"ל — תופעה שהיא לעצמה עוּוֹת משונה ויוצא־דופן — עלו בציבור גם מניות החי"ר בכלל.

אמנם, נכון הדבר כי מילבד התדמית השתפר החי"ר גם מבחינות ממשיות ומשמעותיות יותר, משום שאחד ה„לקחים" אשר למד צה"ל ממילחמת יום־הכיפורים היה,

שום דבר לא ישתנה לטובה עד אשר יעבור החרמ"ש כולו מחיל־השיריון לחיל־הרגלים

כי בניגוד לתפיסה החדשנית והמקורית שלו עצמו קודם לאותה מלחמה, טרם הגיע הזמן לחסל סופית ולקבור את חיל־הרגלים.

אולם השינוי הוא חיצוני בעיקרו ושיטחי מדי — ומתאים לכנותו „שיפור", רק ביחס למצב ששרר קודם המילחמה האחרונה, אבל לא בהשוואה למה שיכול וצריך להיות החי"ר של צה"ל.

מדאיג הדבר ביותר, שעדיין אין סימנים המעידים כי נעשה — או קרוב להיעשות — המהפך העקרוני במיבנה ואירגון כוחות־היבשה, אשר רק במיסגרתו וכתולדתו יהיה לצה"ל חיל־רגלים, המסוגל לתפקד כגורם־עוצמה ראשי ומרכזי בלוחמת־היבשה, כשותף שווה־ערך (טקטי) לחיל־המסתער השני, חיל־הטנקים.

אחת הראיות הוודאיות לכך שאכן כך הם

מאת

בנימין עמידרור

פני הדברים ושתהליך עליית החי"ר עדיין מתנהל כולו מתחת קו־האפס, היא קיומו הנמשך של „מחדל החרמ"ש".

פירוק „חיל־השיריון"

החרמ"ש, או „חיל־הרגלים־המשוריין", הוא בימינו גילגולו ההכרחי והרגיל ביותר של החי"ר. בכל צבא וזירה שבהם לוחמת־היבשה היא בעיקרה „משוריינת" — כלומר, נעשית על־ידי כוחות המושתתים על רק"מ (רכב־קרב־משוריין). „שריון" החי"ר, הנעשה באמצעות ציודו בנגמשים (נושאי־גייסות־משוריינים) מסוגים שונים, איננו משנה את אופי החי"ר או תיפקודיו, כמו שהוא מוסיף עליהם כושרים טכנו־טקטיים חדשים. בכוח תוספת זו — ורק בכוחה — יכול החי"ר להמשיך ולמלא את תפקידיו הייעודיים המסורתיים, שעדיין אי־אפשר בילעדיהם, גם בשדה־הקרב „המשוריין".

בצה"ל, אשר הצורך — המתוגבר בבחירה — הפכוהו צבא „משוריין" מובהק, „צורת" החרמ"ש היא צורת־היסוד ההכרחית של החי"ר; ואם החי"ר איננו חרמ"ש, הרי שנגזר עליו מראש, בוודאות, שלא יוכל למלא, כדבר קבוע ורגיל, את תפקידיו ההכרחיים והמרכזיים של חיל־הרגלים בלוחמת־היבשה שבה יימצא צה"ל עצמו — וביותר, דווקא באותם קרבות, אשר צה"ל הוא שיכתיב את אופיים.

יחיד מכל צבאות העולם, אין החרמ"ש בצה"ל שייך לחיל־הרגלים. בניגוד מוחלט לטבעו, לאופי תפקידיו הייעודיים ולטובת עצמו, הוא שייך לחיל־השיריון. כמחיר הפרת המוסכמות המוכחות, חסר צה"ל חרמ"ש — כלומר, חי"ר מודרני — של ממש: ואותו גוף ספציפי המכונה „חרמ"ש" והנחשב מעין „חיל־מישנה" בתוך חש"ן, ראוי יותר לקראו „חיל־שרתי־טנקים".

שלא כליקויים בסיסיים דומים אחרים בצה"ל, מותנה תיקונו של זה, כדבר ראשון וקובע, הקודם ליצירת בסיס תורתי חדש, בשינוי מיבנה כוחות־היבשה: דבר לא יזוז, ולא יחול שום שינוי מהותי וקבוע לטובה, עד שלא ייצא החרמ"ש מחיל־השריון (חש"ן) ויעבור, בשלמות, לחיל־הרגלים. הוצאת החרמ"ש תגרום, כמובן, אוטומטית, לפירוק חש"ן, ולאובדן מעמדו ובכירותו הנוכחיים, כי תותיר אותו כ„חיל־הטנקים" — לא רק למעשה (כפי שהינו כבר מזמן), אלא גם להלכה.

בכך יחוסל אנאכרוניזם מפריע, וגם תאבד אחת הדוכסיות הגדולות והחזקות בצה"ל — וזהו אולי הקושי המכריע (שהרי, צא וחשב,

הוצאת החרמ"ש מחיל־השיריון יביא לפירוק אחת הדוכסיות הגדולות והחזקות ביותר של צה"ל

שבכך „יאבד" תפקיד־אלוף אחד, ועימו עוד כמה תפקידים של תא"לים ואל"מים!)

אמנם, מהיות „המערכת" בנויה ומתפקדת כפי שהינה, ברור כי בחינת העניין, כמו קבלת ההחלטה הקובעת, הן מתפקיד הרמטכ"ל ובידיו. אולם הכנת הביסוס התורתי והמעשי, וכן ניהול העבודה השחורה של המאבק המתמיד לתיקון המעוות, מוטלים על אנשי החי"ר. אם ועד שלא יפעלו הם, לא יישבר הקיפאון המצמית. ככל שישקיעו

אנשי החי"ר תשומת־לב ומאמץ לקידום „השתלטותם" על החרמ"ש כן ייטב; והזמן נראה דוחק, משום שמן הפירסומים בעיקבות אנטבה וגם „יום הצנחן" האחרון, ניתן להתרשם, כי כעת נתונים ליבם וגם מוחם ועתותיהם של ראשי החי"ר, במידה מופרזת ביותר, ל„איגוף האנכי" (כלומר, למיבצעים מוטסים ארוכי־טווח) — שהם חלום־התעתועים הקלאסי של מילחמת־היבשה המודרנית. וכן למיבצעי־„קומנדו", שבוודאי אינם עיקריים לחיל־הרגלים, אם ביכלל מקומם בו. ההווה והעתיד האמיתיים של החי"ר

חלום־התעתועים של „איגוף אנכי" מסיח את דעת החי"ר משדה־הקרב האמיתי

נמצאים, וגם ימשיכו ויימצאו, בשדה־הקרב שבו מתמודדים כוחות היבשה העיקריים, — ושם יכול החי"ר להשתתף ולהשפיע ביעילות, בקביעות ובכל צורות־הקרב ואורחי־הלוחמה, רק אם יהיה חרמ"ש — או, לפחות, מאומן ומסוגל להפוך חרמ"ש בן־רגע — בין בגילגולו הנוכחי „המנוגמש", ובין בגילגול עתידי, שבו יחליף רק"מ מוטס את הרק"מ הקרקעי.

נגמ"ש במקום טנק

את רעיון החרמ"ש, כצורתו העיקרית והרגילה של החי"ר, הגו כבר במילחמת־העולם הראשונה, בסמוך להתגבשות וביצוע רעיון הטנק, ואולי אף מעט קודם לכן. לצרכי המטרה המוגדרת של הנעת החי"ר מקו כוחותינו, על פני שטח־ההפקר שטוף אש מכונות־היריה, והעברתו דרך קווי־החפירות וסבכי־התיל אל עורף שטח האוייב, התאים הנגמ"ש יותר מן הטנק. אבל במציאות פותח הטנק, ולא יצרו נגמ"ש. בטנק נקשרו מושגי לוחמת־התנועה המתחדשת, והוא גם גילם את אמצעי יישומם.

מפני סיבות שונות, ובעיקר מפני שמרנותם ופיגורם של אנשי החי"ר, כושר הייצור המוגבל של רק"מ (שעיקרו הוקצה לטנקים) וגם הפרזת הטנקיסטים בערך הטנק וביכולתו, נכנסו כל הצבאות למילחמת־העולם השנייה ללא נגמ"שים — כלומר, ללא חרמ"ש — באיכות ובכמות מספיקות, אם בכלל. רק הגרמנים והאמריקאים הספיקו להכין נגמ"ש „אלמנטרי" זחיל־למחצה, או זחל"ם) — ורק אצל האמריקאים הופיע הזחל"ם בכמויות כאלה שאיפשרו ניוד חלק משמעותי של כלל עוצמת החי"ר. הרוסים רצחו המוני רגלים שלהם, על־ידי ש„אילתרו" את „חיל־הרגלים הנישא על גבי טנקים" ועד תום המילחמה לא יצרו אף נגמ"ש פעיל שהוא. לבריטים נמצא „נושא־הברן", שהיה מפוקפק ובלתי־מספיק כנגמ"ש — וסופם שבצפון־מערב אירופה נזקקו להסיר צריחים של טנקים ותותחים־מתנייעים, כדי להפוך את התובות ל־נגמ"שי־חרמ"ש מאולתרים, אשר כונו „קנגורו".

אחרי מילחמת־העולם השנייה, ולאור לקחיה, קיבלו והסכימו כל הצבאות כי כל גוף חי"ר המיועד להשתתף בקרב־תנועה חייב להיות מצוייד בנגמ"שים — כלומר, בנוי ומאורגן בקביעות כחרמ"ש (בעולם מקובל הכינוי „חי"ר ממוכן"). המניעה היחידה היתה קצב ייצור ורכישת הנגמ"שים. ניגמוש „החי"ר הממוכן" הושלם מזמן; וכל חי"רניק ויחידת־חי"ר בצבאות־העולם המתוקנים, מאומנים כחרמ"ש ומסוגלים, ללא כל הכנות מוקדמות מייוחדות, לעלות על נגמ"שים וללחום כחרמ"ש לכל דבר. אמנם נמצא כי כמחצית עוצמות החי"ר, או יותר, של הצבאות הגדולים. גם בזירות „הפתוחות" (כמו אירופה) אינה „ממוכנת" בקביעות. סיבת הדבר היא שהחי"ר מכוון ומאומן ללחום גם בכל ה„צורות" האחרות, ניתן „להסב" אותו במהירות, לפי הצרכים, לחרמ"ש, לחי"ר ממוכן או למיבצעים יבילי־אוויר. בהמשך דיוננו על החי"ר עוד נשוב לתפיסה חיונית, מתקדמת ומעניינת זו.

לעניינו המוגדר כאן, חשובה קודם־לכל ה־מוסכמה המיושמת־אוניברסית, שהחרמ"ש הוא „חיל־רגלים", ורק חיל־רגלים, לכל דבר — בייעודו, באופיו ובשיוכו החילי. לא יתור אך בעולם חרמ"ש שאינו חי"ר — או, כאמור, חי"ר האמור להשתתף ב„לוחמת־שריון", שאיננו חרמ"ש.

חשוב להדגיש, כי הגם שהעילה הראשונית להיווצרות צורת־החרמ"ש של החי"ר היא „לוחמת השריון", הרי, כיוון שנוצר, מופיע הנגמ"ש כאלמנט קבוע וחיוני בלחימת החי"ר, גם כשהיא „רגלית" מובהקת. סיוע הנגמ"ש לחי"ר נחשב כיום הכרחי ומרכזי גם בשטחים הרריים או ג'ונגלים, בלחימת־לילה ובהגנה סטאטית־בעיקרה. החי"ר המודרני בנוי, מאורגן ומסוגל לקבל נגמ"שים ולהיפרד מהם, לשתף אותם בלחימתו או להינתק מהם — ותמיד חוזר חלילה — כדבר קבוע, רגיל ומובן־מאליו.

תלמידי גודריאן

צה"ל, כדרכו „המקורית" המסורתית, העמיד את המוסכמות המוכנות והנבונות על ראשן, והתקדם אחורנית: עם סיום מילחמת תש"ח היה חלק נכבד למדי של חי"ר צה"ל, בחטיבות אשר ניהלו את קרבות ההכרעה, „ממוכן". אבל מייד לאחר המילחמה נותק כל קשר בין החי"ר לצורת־החרמ"ש שלו, והאחרון עבר ל„חיל־השריון". הדבר נעשה כאילו מאליו ואין סימנים לכך שצה"ל אכן היה מודע היטב לניתוק, ולהשלכות האפשריות. הגורם־המשפיע העיקרי בהתפתחות זו היה, ככל הנראה, העובדה,

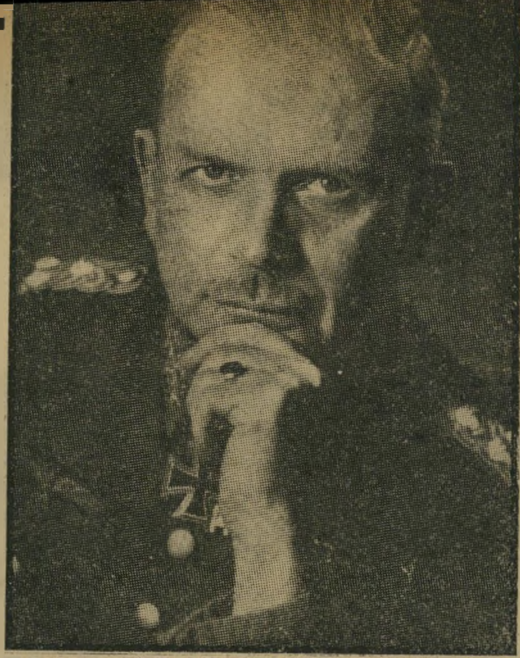

היינץ גודריאן: הדוגמה שנתקבלה

שלאחר תש"ח עדיין לא נמצאו בידי צה"ל אלא טנקים מעטים מאד, ורוב הרק"מ לשם זה הורכב מזחל"מים אמריקאיים — כלומר, מנגמ"שי חרמ"ש. אילו היו הזחל"מים — והחרמ"ש — מועברים לחיל־הרגלים, היה צה"ל נשאר ללא „חיל־שריון", ואיך יתכן כזאת בצבא „מודרני"?

אבל היה — או ניתן למצוא — גם טעם רציני וחיובי יותר להעברת החרמ"ש אל חש"ן, בניגוד לכיוון התהליך בצבאות העולם, ואף להשארתו בשיוך חילי זה עד אמצע התקופה שבין „קדש" ל„ששת־הימים"; או, לכל המאוחר, עד יוני 67': כיוון שצה"ל הושתת, במיוחד מושגית ומנטלית, לא על אנשי הצבא הבריטי, אלא על ארגון „ההגנה" הבלתי־מיקצועי, לא היו כל ראשיו והקובעים את אופיו יכולים להיות מודעים כראוי למה שנעשה בעולם הצבאי. נסיונן ולקחן של שתי מילחמות־העולם היו,

מפקדים מהוללים יכולים לנצח את המצרים בידיים קשורות על הגב - אך מבחינה תיאורטית הם בעלי מישקל־זבוב

למעשה, כספר החתום לאנשים אלה; ואף שידעו כי קיימים טנקים, זחל"מים, מטוסים ותותחים — כלומר, שלצרכי מילחמה של ממש אין די ב„אבו־עשרה־אינגליזי" וברימון־שיפשוף פולני, בכל זאת לא היו מסוגלים לעכל כהלכה כל מה שחרג מן הלחימה האלמנטרית ביותר, זו של החי"ר הלוחם ברגל.

בנסיבות אלה מצאו עצמם אנשי־הצבא המתקדמים יותר — כלומר, היותר־מקצועיים, אך הפחות „מקוריים" (שמייצגם הראשי והאופייני היה חיים לסקוב), במצבם של אנשי „אסכולת־השריון" הגרמנים בשנות ה־30': אסכולת החי"ר, השולטת בצבא־היבשה דוחה, או שואפת לצמצם מירבית, לא רק את הטנקים, אלא את עצם רעיונות „השריון" ו„לוחמת־השריון" בכלל ם, ואת יישומם. לכן, הסירוי היחידי לפיתוח וטיפוח החרמ"ש, כגילגול „המשור־

ג'ורג' פאטון: הדוגמה שנפסלה

יין" של החי"ר — כמו כל פיתוח „משוריין" אחר — היה מותנה בכך, שאנשי־השריון יקבלוהו, או יטלוהו על עצמם, **תוך ניתוקו מן החי"ר והעברתו לתחום אחריותם וסמכותם כלומר לחיל השריון.**

פתרון זה הציעו ויישמו, ערב מילחמת־העולם השנייה ובתוכה, „אבי השריון" (הגרמני והמודרני בכלל), גנרל היינץ גודריאן ואנשיו; ובעיקבותיהם, ראשוני „אסכולת השריון" בצה"ל.

בראשיתו, נעשה אימוץ המודל הגרמני של „חיל

איזה טעם יש לקיום החי"ר ולמשכורת הקצח"ר - אם אינם פועלים לצירוף החרמ"ש לחי"ר?

השריון" במודע ובכוונה. היה זה פיתרון רע ומעוות, שהוצדק רק מכוח ההכרח, ורק כל עוד נשאר צה"ל „רגלי" מדי באופיו.

מייד לאחר מיבצע „קדש" ובעיקבותיו, הכיר משה דיין, הרמטכ"ל דאז, בצידקת לסקוב וב־מכה אחת (כדרכו, יאמרו אנשים) שינה כיוון והעלה את צה"ל על נתיב „השריון".

כבר בתקופה ההיא, ולאור „קדש", צה"ל בכלל ואנשי החי"ר חייבים להבין, שבצה"ל החדש, המשתריין והולך, אין תקומה או עתיד לחי"ר, אלא כחרמ"ש.

לקחי „קדש" — כמו הסתערות החרמ"ש באבו־עגילה וקרב המיתלה (1956) של הצנחנים גם הורו בבירור, בין היתר, מה יעלה בגורל יחידות החי"ר, אשר יידרשו ללחום בחרמ"ש ולא יוכנו היטב לכך.

מן הצד השני לימדה לחימת עוצבות ויחידות חש"ן ב„קדש", לכל מי שרק היה מעוניין וגם מוכן לבחנם כראוי, כי כבר אז היה „חיל־השריון", למעשה, „חיל־הטנקים" ובו אין ה־חרמ"ש שווה־ערך לטנקים, אלא מישני להם.

אחרי מערכת „קדש" וכתוצאה ממנה הורע מעמד החרמ"ש עוד יותר והפך מ„מישני" ל„נחות". משמע, מיד לאחר „קדש" נראה בבירור לעין, כי בתוך חש"ן אין נשקף לחרמ"ש סיכוי של שיפור. השריונאים (הטנקיסטים) לא הסתירו כלל את כוונותיהם להמשיך ולפחת את החרמ"ש, תוך ייסוף ערך הטנקים ומעמדם — וכך גם עשו.

נגמ"ש או פרד

אם עוד היו לאי־מי ספקות כלשהם בדבר גורל החרמ"ש כחלק מחש"ן — או בשאלת ערכו וחשיבותו של החי"ר כשאיננו חרמ"ש — באה מילחמת ששת־הימים וסילקה אותם; נכון יותר, היתה צריכה לסלק, אלמלא טחו עיני כל, ואילו את מקום שכרון החושים ודיכוי הבקורת, היו תופסים ראייה מיקצועית ונכונות לעודד ניתוח ומסקנות אובייקטיביים. לאחר יוני 67' הואץ עוד יותר תהליך התדרדרות החרמ"ש בעיני השריונאים ובתוך חש"ן, עד שעוד קודם ליום־הכיפורים כבר נחשב יותר מיטרד מתועלת.

במילחמה האחרונה עדיין נותר בצה"ל המון חרמ"ש — יותר מאשר חי"ר „רגיל" (כלומר, צנחנים, גולני ויחידות נוספות מקטגוריה זו) — אבל חלקו בלחימה היה אפסי, או פחות.

אחת התגליות הגדולות של מילחמת יום־הכיפורים היתה, כאמור, שהתגליות הגדולות של המילחמות הקודמות, כגון כל־יכולתו של הטנק וביטול חשיבות החי"ר, לא היו, לאמיתו של דבר, אלא שגיאות חמורות. מכאן העליה היחסית במעמדו של החי"ר ואיזכורם המחודש של מושגי „השיתוף" ו„השילוב" העתיקים — הגם שהם מוצגים כעת, כאילו זה עתה המציאם צה"ל. אבל בעינם נשאר „פארדוכס החרמ"ש" המייצג נאמנה בצה"ל, מזה 20 שנה, את הקשר ההדדי המשולש, שבין החרמ"ש, החי"ר וחש"ן.

לראשונה נחשף הפאראדוכס באורח בוטה ולעין הציבור — שכמובן לא שם ליבו למתרחש — בפעולת סמוע, שהקדימה במעט את ששת־הימים. והיתה הגדולה ב„פעולות־התגמול" עד 1967. בסמוע הופעלו טנקים (של חטיבה 7) וכן חרמ"ש — שלא היה חרמ"ש, אלא צנחנים־רכובי־זחל"מים. כלומר: במשך כל שנות קיומו הכין חיל־השריון את החי"ר האורגני שלו — הוא החרמ"ש, נושא תג הטנק של הש"ן, על כומתת חש"ן השחורה שלו. העילה האחת והיחידה לתופעה זו — אשר, כבר ראינו, סותרת את המקובלות ואת הנעשה בכל שאר הצבאות — היתה, שרק חי"ר כזה יוכל לבצע כיאות את משימותיו הייעודיות של חיל־הרגלים במיסגרת עוצבות השריון ובשיתוף עם טנקים.

והנה, בהגיע המילחמה נזרקו אנשי ההחרמ"ש מנגמ"שיהם ובמקומם הועלו — ממש על זחל"מי יחידות החרמ"ש — צנחנים, שלא השתייכו לחש"ן, וגם נסיונם והבנתם את לוחמת השריון היו אפסיים.

יתרה מזאת, אותם צנחנים, אשר רק בקושי הבחינו זחל"מ מפרד — ואת שניהם הפעילו (לפחות אז) במידה שווה של ידע והבנה — הוערכו והוגדרו כ„חרמ"ש מובחר", שעה שהחרמ"ש הייעודי נחשב, לעומתם, חרמ"ש סוג ב'.

בתחום זה, בישרה פעולת סמוע את ששת־הימים. מכל תיאורי לחימת אוגדת טל ברפיח נדמה שנמצאו בה רק טנקים וצנחנים. אך, לאמיתו של דבר, רוב החי"ר בה היה חרמ"ש, לא צנחנים. אלא, במקום שנדרשה לחימת חרמ"ש של ממש, היא לא הוטלה על החרמ"ש הייעודי, אלא על החרמ"ש המאולתר — כלומר, על הצנחנים, ש־

(המשך בעמוד 34)

National

למערכת שתארת לעצמך, דברים שלא חשבת עליהם.

כשאתה חושב על מערכת הסטריאו שהיית רוצה בביתך, אתה מתאר לעצמך מערכת בעלת עיצוב מרשים המשמיעה צלילים נקיים ומופלאים.

אתה חושב על משהו כללי ואיתך מתאר לעצמך שמערכת כזו אמנם קיימת ויש בה דברים שלא חשבת עליהם אפילו בדמיונך.

המדובר במערכת הסטריאו SG1020 המתאימה לכל מה שאתה מתאר לעצמך מבחינת העיצוב החדשני, אך יש בה דברים שכלל לא חשבת עליהם.

ראשית, זו מערכת הכוללת מגבר (PMPO) 30W+מקלט רדיו+פטיפון+טייפ קסטות סטריאופוני. שנית, אתה מוצא חידוש מהפכני במקלט הרדיו — במקום הסרט הנע ימינה ושמאלה על לוח כוונון התחנות, יש ב־SG1020 נקודת אור המראה לך במדויק את התחנה הנקלטת, ונורה קטנה הנדלקת אוטומטית ומודיעה לך אם השידור שקלטת הוא סטריאופוני או לא.

שלישית, לפניך פטיפון הכולל דיסקית תקליטים הפועלת חלקות ובמיוחד ללא תנודות, כך שהמחט היורדת על התקליט נקלטת באופן מדויק ביותר ואינה גורמת לשריטות.

זרוע יציבה בעלת ראש משובח, מעבירה אליך דרך זוג הרמקולים צלילים מדויקים, צלולים וללא כל זיוף.

ואחרון אחרון — ב־SG1020 אתה מוצא טייפ קסטות בעל מערכת אוטומטית לקביעת גובה הצליל בעת ההקלטה, מערכת בקרת צליל בעת ההאזנה ומערכת העצירה העצמית (AUTO STOP) הידועה של נשיונל.

האם חשבת על כל זאת כשתארת לעצמך את הסטריאו שלך?

להשיג בחנויות החשמל המובחרות.
מרכז התצוגה אבן גבירול 18 תל־אביב.

National
צעד קדימה אל המחר

National, Panasonic and Technics are brandnames of Matsushita Electric.

פרסום קרמון

קרובת־מישפחה של השאה הפרסי, בתו של שר בממשלת איראן, הובאה לארץ כדי לגמלה משיעבוד להרואין

הקרובים השאה הפרסי מוחמד ראזה פאהלוי (בתמונה עם אשתו הנוכחית, פארה דיווה) הוא קרוב־מישפחתה של הצעירה האיראנית מנון, הנמצאת עתה בארץ לצורך טיפול נמרץ של גמילה מסמים.

אורחי הקומה השלישית של מלון־הפאר מיגדל דניאל, על חוף ימה של הרצליה, נדהמו. במסדרונות הקומה הסתובבה צעירה נמוכת־קומה, בעלת שיער שחור גולש, כשהיא עירומה כביום־היוולדה.

אולם עוד לפני שהספיקו אורחי המלון להתעשת ולי־התלונן, מיהרה אל הצעירה העירומה צעירה אחרת, לבושה במדי־אחות צחורים, אחזה בידה ומיהרה לגרור אותה לתוך חדר מיספר 303 שבמלון.

הפרשה שהביכה את אורחי מלון מיגדל דניאל, אירעה לפני שלושה שבועות. שבוע לאחר־מכן אירעה באותו חדר תקרית נוספת. הצעירה שחורת־השיער נרדמה, כשבידה

מלון מיגדל דניאל, הגיע האדריכל צבי גילבוע וביקש מבעלי המירפאה לשכן אצלם צעירה, בת למישפחה חשובה באיראן, אשר הגיעה לארץ כדי לקבל טיפול לגמילה מסמים.

מנהלי המירפאה הסבירו לגילבוע, כי המירפאה שלהם עוסקת רק בניתוחים פלסטיים, אך הוא לא ויתר: „אני שמעתי על רופא מצויין שעושה ניסים וניפלאות בגמילת נרקומנים. הבחורה רק תגור אצלכם ותקבל השגחה רפו־אית מכם, ואילו את טיפול־הגמילה אני אביא לה מבחוץ.”

לאחר התייעצות עם הנהלת המלון, הסכימה המירפאה לקבל אליה את מנון אהאריאן. הוסכם כי מישפחתה של

השוק הפרסי

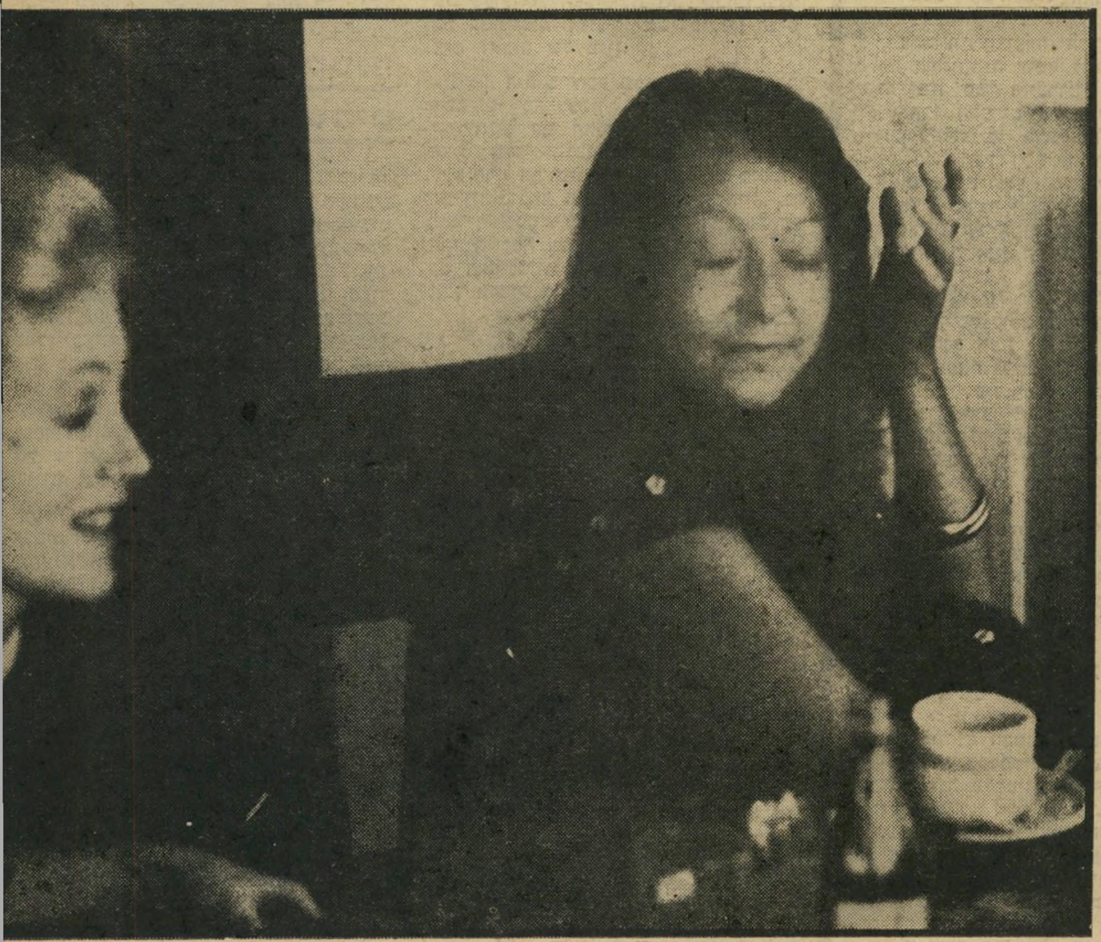

במלון השרון

מנון אהאריאן בת השר האיראני, ה־שוהה בארץ ועוברת טיפול אינטנסיבי. בתמונות נראית מנון כשהיא מסתירה את פניה, ועם ידידה (משמאל) ישראלית המלווה אותה.

סיגריה. מצעי המיטה התלקחו מבלי שהיא תתעורר כלל. אותה אחות, ששהתה בחדר הסמוך, מיספר 304, ואשר הבחינה בעשן, מיהרה אל החדר וכיבתה את הדליקה.

בכל מלון, וגם במיגדל דניאל עצמו, היתה ההנהלה מבקשת מאורחת כזו, המסתובבת עירומה במסדרון או הגורמת לדליקה בחדרה, לשלם את החשבון ולעזוב את המלון. אך מן האורחת הזו, מנון אהאריאן, לא ביקשה ההנהלה שתעזוב, ואיש גם לא העיר לה על מעשיה.

הסיבה ליחס יוצא־הדופן כלפי האורחת, פשוטה. הנהלת המלון ידעה כי מנון אהאריאן היא בתו של אחד השרים הנכבדים ביותר בממשלת איראן, וקרובת־מישפחה של השאה הפרסי בכבודו־בעצמו. אביה של מנון, פליכס אהאריאן, הוא מזכיר — התואר באיראן לשר בממשלה — לענייני אספקת־מזון ותיירות במדינה זו.

לפני כשלושה שבועות החלה אחת הפרשות ה־מוזרות והמיסתוריות ביותר בתקופה האחרונה בארץ. אל המירפאה לניתוחים פלסטיים, השוכנת בכמה מחדרי

מנון תשלם למלון עבור שני החדרים, שלה ושל האחות הצמודה אליה, ולמירפאה את דמי ההשגחה הרפואית.

כאשר הגיעה מנון למלון, התבררו מיספר פרטים נוספים, שלא היו ידועים קודם־לכן. רופאי המירפאה, שהעיפו בה מבט, נוכחו מייד כי נוסף למידע המוקדם שנמסר להם, על כך שמנון מכורה להרואין, מצבה הגופני ירוד ביותר, וכי היא חולה עד כדי התמוטטות.

עוד קודם שהגיע הרופא שהיה אמור לטפל בה בנושא הסמים, הוזמן לבדוק אותה דוקטור איתן לווינשטיין, רופא למחלות פנימיות, שקבע כי מנון שרויה במצב פיסי ירוד, וכי קודם לכל טיפול אחר, יש „להעמיד אותה על רגליה.”

ההפתעה השנייה בתור היתה „הרופא העושה ניסים ו־נפלאות,” אשר יועד לטפל בגמילתה. התברר כי אין זה ד״ר לרפואה אלא ד״ר לפסיכולוגיה המתמחה בגמילת צעירים מסמים.

ההפתעה השלישית באה מצד מנון עצמה: „אבא

מאת **יוסי יונאי**

השוק הפרס'

(המשך מעמוד 19)

שלי אמר לי שאני נוסעת לישראל כדי לטייל ולנוח כמה שבועות. פיתאום מכניסים אותי למרפאה. מה זה, אני בבית־סוהר?" רק אחרי שנרגעה, והתברר לה כי זוהי מירפאה לניתוחים פלסטיים, צהלה מנון. היא ביקשה מרופאי המירפאה שיערכו בה ניתוחים פלסטיים, בפניה ובירכיה.

פניה מכוסים חטטים ובצקיים מאד, בגלל השימוש המופרז בסמים. „אני רוצה שתעשו לי פנים כמו לפארה דיווה, אישתו של השאה," ביקשה מן הרופאים. אלה סירבו לערוך ניתוח בפניה. מן הבחינה הרפואית, אי־אפשר היה לבצע בה ניתוח כזה. אשר לבקשתה לניתוח בצלקות הירכיים, בקשה שאליה הצטרף מאוחר יותר גם אביה, השר האיראני, שהגיע לביקור בן ימים אחדים בארץ, הסכימו הרופאים לנתחה — וגם זאת, רק אחרי שהרופא הכללי, לווינשטיין, המטפל בה, יאשר זאת. הצלקות בירכיה נגרמו מנמק, שמקורו בדקירות המרובות של מחטי מזרקי ההירואין.

אל מנון הוצמדה, למשך 24 שעות ביממה, האחות־הרחמניה עדנה לוקר. עליה הוטל לדאוג לכך שמנון תקבל את התרופות באופן סדיר, להתגבר עליה אם תתחיל להשתולל באחד ההתקפים המוכרים של המכורים־לסמים, כאשר אין ביכולתם להשיג את הסם, למנוע ממנה להשיג סמים או להתחבר עם אנשים המספקים אותם ולדאוג שמנון, החובבת את הטיפה המרה, תוכל לשתות „רק כוסית אחת כל יום," על־פי הוראות הפסיכולוג שטיפל בה.

האחות הקטנה מתה מסמים

עדנה לוקר, אחות מוסמכת ותיקה, בעלת ניסיון עשיר בטיפול בנרקומנים עוד מן התקופה שבה שירתה בבית־החולים איתנים בירושלים ובקפלן ברחובות, יועד תפקיד קשה: לשמור על צעירה בת 29, אינטליגנטית ותוססת, כדי שהיא לא תשיג לעצמה סמים, וכן לשכנע אותה שתבצע במדוייק את הוראותיו של הרופא המטפל בה. עדנה ידעה כי סיפור־חייה של מנון הוא סיפור טראגי, ובין השתיים נקשרו קישרי־רעות כאשר, למרות קשרים אלה, מנסה מנון לעיתים להסתלק מעינה הבוחנת של עדנה ולהימלט אל ידידים ישראליים שונים, שארבו לה ולכספו הרב של אביה.

מנון היא בת־תערובת. אביה, אחד האישים החשובים בממשל האיראני, נשא את אמה, אשה ממוצא פולני המפורסמת ביותר באיראן. לפני יותר מ־30 שנה היתה אמה אחת מידידותיו הקרובות ביותר של השאה הפרסי, מוחמד ריזה פהלאווי. למרות קישרי־הידידות בין השניים נמנע השאה מלהמשיך את היחסים האלה, כיוון שידע כי עמו לא יקבל יחסים מסוג זה בינו לבין מי שאינה מוסלמית. על פרשה זו נכתב בשעתה רבות בעיתונות־הרכילות.

היה זה השאה שהציג לפני פליכס אהאריאן את אמה של מנון, והשניים נישאו. מאותו רגע החל כוכבו של פליכס אהאריאן זוהר בשמי הממשל האיראני, והוא טיפס לדרגים בכירים ביותר והפך אחד מעשירי איראן, בעל מלונות ובעל עיסקי ייבוא וייצוא, נוסף על מישרותיו הממשלתיות.

למנון נולדה אחות, צעירה ממנה בשנתיים, אשר לא דמתה לה כלל. בעוד מנון כימעט שאינה דומה לאביה, פליכס, דמתה לו אחותה כשתי טיפות מים.

כשגדלו הבנות, הן נתפסו למחלה הכימעט־לאומית של איראן — הסמים. אחותה של מנון מתה משימוש מופרז בסמים, ואילו את מנון החלו שולחים לארצות שונות ברחבי תבל, בניסיון להרחיקה מהמפיצי־הסמים באיראן ולגמול אותה. בין השאר שהתה כבר בשווייץ ובדרום־אפריקה, במירפאות מפורסמות לגמילה־מסמים, אולם הרופאים שם העלו חרס במאמציהם.

ייתכן גם כי מדיניותו הנוקשה של השאה האיראני כלפי מפיצי וסוחרי הסמים, קשורה בטרגדיה של מנון, שאותה מכיר השאה ואליה הוא קשור במייוחד. כידוע, בשנים האחרונות נוהגים להוציא באיראן להורג כל מי שנתפס בסחר־סמים.

אחרי שבועיים של שהייה במירפאה שבמלון מיגדל דניאל, חל שיפור ניכר במצבה של מנון. אביה, שהגיע לביקור בארץ, לא מצא מילים בפיו להודות לרופאים שטיפלו בה. הוא סיכם עם המירפאה כי מנון תעבור בכל־זאת את הניתוח הפלסטי, שיסיר את הצלקות מעל ירכיה, וביקש שהמירפאה תמשיך להחזיק בבתו, כל עוד הפסיכולוג מטפל בה. „אני יודע שאין כימעט סיכוי שהיא תיגמל," אמר לרופאים המטפלים, „אבל אתם הבראתם אותה מהבחינה הפיסית, ונראה שטוב לה כאן. תחזיקו אותה עד אחרי הניתוח."

אולם האב לא רק נתן מחמאות, אלא גם חילק המחאות. חשבון המלון של שלושת השבועות הגיע לכדי 30 אלף לירות. למרות שהמלון גבה מפליכס אהאריאן את המחיר הרגיל שהוא גובה מאורחיו, הגיע החשבון עד כדי סכום אסטרונומי זה. כאשר בדק האב את החשבון, התברר לו כי בתו הזמינה ארוחות ושירותים אחרים של המלון, בערך של כ־60 דולר נוספים ביום. הוא גילה שיחות־חוץ לטהראן, בסכומים עצומים. אחת השיחות ארכה 46 דקות. „מה אני יכולה לעשות?" אמרה השבוע מנון לכתב העולם הזה. „יש לי חבר בטהראן, ואני מתגעגעת אליו."

שינוי ביוזמת הפסיכולוג

נוסף על סכומים אלה שילם פליכס אהאריאן כ־600 לירות ליום שכר האחות הצמודה, כ־1200 דולרים למירפאה עבור שירותיה הרפואיים, תשלומים עבור הבדיקות הרפואיות במעבדה והמוניות שבהן נסעה מנון. סכומים אלה אינם כוללים את שכרו של הפסיכולוג ואת שכרם השמן של המתווכים השונים, ששידכו בין הרופאים לאביה של מנון.

נראה היה כי הכל שמחים. האב, שבבתו מטפלים יפה. מנון, אשר קשרה יחסים ידידותיים עם האחות המטפלת בה ועם הצוות הרפואי, ובילתה נהדר. היא העסיקה ללא־הרף את שירות־החדרים ואת מיסעדת המלון, בילתה היטב בבריכת־השחייה, במועדון־הספורט ובבאר. הצוות הרפואי, שהרוויח כסף רב, היה אף הוא שמח, וכן גם הפסיכולוג, שקיווה לתוצאות חיוביות אצל הפציינטית שלו.

אך ביום הרביעי שעבר אירע דבר־מה שעירער את התמונה האידילית. מנון נעלמה מהמלון. ביוזמת הפסיכולוג שטיפל בה היא הועברה למלון סמוך, השרון. הפסיכולוג־המטפל החליט כי עדיף, מן הבחינה הטיפולית, שמנון תתגורר בווילה בהרצליה־פיתוח, ולא תהיה נתונה לפיתויים המקובלים של בית־מלון. ומאחר שעדיין לא נמצאה וילה הולמת, החליט, לפי שעה, להעבירה למלון השרון.

האחות עדנה לוקר, שטיפלה בה, ואשר שימשה לפני בואה של מנון לארץ כאחות במירפאה שבמיגדל דניאל, סירבה, כמובן, לעבור למלון השרון. אולם הפסיכולוג פתר גם בעייה זו. הוא שכר את שירותיה של אורנה רומברגר, העסיקה כמטפלת של מנון.

אורנה, חברת קיבוץ כברי, צעירה חסרת השכלה רפואית או אחרת כלשהי, חיה בשנה האחרונה בעיר הגדולה. היא עבדה בשעות הבוקר במישרד של אדריכלים, ובשעות אחר־הצהריים כמוכרת בגלריה הקטנה איפנמה, בתל־אביב. תמורת שכר של 600 לירות ליום, הסכימה לעזוב את שתי המישרות ולהיצמד אל מנון.

חיים משוגעים בהרצליה

אורנה העניקה למנון חופש רב יותר. היא לא ראתה את תפקידה כ„כלב שמירה". מנון הורשתה להסתלק מעליה בכל שעה שעלתה על דעתה. הותר לה ללכת לבאר של המלון, ולהזמין משקאות ככל העולה על רוחה. אורנה גם לא הקפידה על ידידיה הרבים של מנון, שצצו לפתע כפטריות לאחר הגשם.

אביה של מנון, אשר השאיר הוראות ברורות ביותר לפני שעזב את הארץ, יומיים לפני שמנון עברה למלון השרון, לא ידע על השינוי. גם ידידו, מי שנחשב כאפוטרופוס של מנון בארץ, האדריכל צבי גילבוע, יצא בסוף השבוע שעבר לאיראן, שם הוא עובד עבור פליכס אהאריאן, מבלי לדעת על המתרחש.

בינתיים ממשיכה מנון לעשות חיים במלון השרון בהרצליה, עד שימצאו את הווילה עבורה. היא מעריצה את הפסיכולוג, אשר הצליח ליצור עימה קשר נפשי, החשוב לטיפול. בשיחות שהם עורכים, במשך שעה תמימה כל יום, היא מספרת לו את בעיותיה.

במדינה

העם

ילדותיות שניה

משה דיין חי וקיים, והוא יורה שוב פגזי־סרק

זה התחיל כמו מיבצע־תעמולה דייני קלאסי — מאורגן, מתואם, מחושב. עדיין יש למשה דיין בכל כלי־התיקשורת צבא של סוכנים־מרצון־חינם, המתמלאים חדווה כשהם יכולים לשרת את האליל, גם כשהוא אליל־בדימוס.

תחילה באו הראיונות המפוצצים בכלי־התקשורת העולמיים. שוב הופיעו הכותרות הזכורות: „הגנרל דיין אומר ש..."

הדברים עצמם היו חסרי־תוכן, אך פרובוקטיביים. חיש־מהר באו קריאות אס־או־אס מן השגרירויות ברחבי העולם.

למשל: דיין הצהיר עבור אמריקה, שארצות־הברית יכולה לספק פחות נשק וסיוע לישראל, ותחת זאת לתמוך בה בצורה פוליטית.

האם מחבל דיין בזדון במאמצי יורשיו, מתוך תיקווה לכישלונם, כשהוא משלה את עצמו שהוא ייבנה מכך? בירושלים סברו כך. אך דיין חשב על הכותרת.

זבנג השלישי. אחרי הכנה זו, בא המיבצע העיקרי.

בתרועות־חצוצרה. הכריזו כלי־התיקשורת שהנה־הנה עומד להופיע פאר היצירה הדיינית, ספר הזיכרונות הגדול שלו.

אחרי הספרים של גולדה מאיר ואבא אבן, שהכניסו לבעליהם מיליונים, עמד גם ספרו של דיין להיות עסק־ענק בינ־לאומי. הוא עמד גם להיות זבנג פוליטי.

אולם כאשר מסר דיין לפירסום את הסנסציות העיקריות של ספרו, כדי לדקדק את תיאבון הקוגים, נסתבר כי התחמושת מורכבת מפגזי־סרק.

פלירט עם המשוררת. גילה דיין במיחווה של קוסם, השולף שפנים מכובעו:

● הוא רצה להיפגש ב־1968 עם יאסר עראפאת. לשם כך היה מוכן לשחרר מן הכלא פידאי, כדי שישמש כמקשר. הפידאי סירב לקבל את התפקיד. לאחר מכן שיגר דיין את פדואה טוקאן, המשוררת משכם, אך זו נכשלה.

הערך היחידי של סיפור זה היה בכך שהזכיר למדינה את הילדותיות הבסיסית של דיין, שנשכחה בשנתיים האחרונות.

כדי ליצור קשר עם עראפאת, לא היה צורך בשום פידאי כלוא. יש בעולם, בשטחים המוחזקים ואף במדינת־ישראל עצמה עשרות אנשים, המקובלים על עראפאת כאנשי־קשר אפשריים.

הבעייה אינה טמונה במקשר, אלא בבסיס הפוליטי של הפגישה. לא היה שום סיכוי שעראפאת יסכים לפגישה, מבלי לקבל מראש הבטחה שישראל מוכנה להכיר בעם הפלסטיני ולהציע את הקמתה של מדינה פלסטינית בגדה וברצועה. מובן שדיין לא חלם על כך, והפגישה כולה נועדה לשמש לו אמתלה למיבצע־ראווה.

אם פיקפק בכך עראפאת, הרי היה די בשירבוב שמה של פדואה טוקאן כדי לשכנעו סופית. המשוררת ההיסטרית ממלאה אצל הפלסטינים את מקומה של גאולה כהן בישראל. איש אינו מתייחס אליה ברצינות.

מה רצה נאצר. סיפורו השני של דיין גילה שהתכוון באותה עת להיפגש גם עם גמאל עבד־אל־נאצר, נשיא מצריים, אליו שיגר את בני מישפחת טוקאן.

זוהי מישפחה מכובדת ועשירה בשכם, ובאותה תקופה היתה ידועה כעמוד־התווך של המישטר ההאשמי, שעימו היה עבד־אל־נאצר מסוכסך.

ב־1968 שאף עבד־אל־נאצר ל„פיתרון מדיני", והיה בלי ספק מוכן להסדר־שלום. אולם הוא תבע לקבל מראש הבטחה שישראל מוכנה להחזיר, תמורת שלום, את כל השטחים המוחזקים. ברור כי דיין, שהיה כבר אז סיפוחיסט קיצוני, לא היה מוכן לתת הבטחה כזאת.

אבן לדדו. הפגז השלישי של דיין לא היה בבחינת גילוי, אלא תירוץ. הוא סיפר כי בימים הראשונים של מילחמת יום־הכיפורים הוא היה פסימי יותר מאשר הרמטכ"ל ואלוף פיקוד־הדרום, ולכן הציע לסגת 20 קילומטרים.

כל זה הוא, כמובן, שקר גס. קיימות עדויות למכביר לכך שדיין היה אז במצב של התמוטטות היסטרית, שדיבר על „חורבן בית שלישי", ושתבע כ„עצה מיניסטריאלית" להפקיר מייד את מחצית חצי־האי סיני ולסגת „אל ההרים" — כלומר, לקו רפיח—שארם־אל־שייך.

עמידתם האיתנה של דויד („דדו") אלעזר ושמואל („גורודיש") גונן היא שמנעה תבוסה־עצמית נחרצת זו.

סיפורו החדש של דיין הוא ניסיון שקוף לתת לעובדות הידועות פירוש חדש, תוך זריקת אבן אחרונה על דדו המת.

כל זה לא הציג את דיין באור חיובי יותר. אך זה גם לא היה איכפת לו. הוא היה מעוניין רק בעצם הפירסום לעצמו. לסיפרו, ולעיתונו החדש העומד להופיע.

הממשלה

שבת אחים גם יחד

הממשלה התכנסה והחליטה פה אחד: „יחי אנחנו!"

אין ממשלה בעולם המקדישה את ישיבותיה לסקירות היסטוריות או לעריכת סימפוזיונים על הישגי העבר.

אבל ממשלת ישראל אינה ממשלה רגילה. השבוע הקדישה ישיבה שלמה לחגיגה־עצמית, שהסתכמה בהחלטה פה־אחד, בת שתי מילים: „יחי אנחנו!"

זילזול תהומי. השיקול שהביא את רבין לעריכת ישיבה מוזרה זו היה מובן.

סופר דיין
יריקה בפני המת

הסכם־הביניים בין ישראל ובין מצריים ו/או ארצות־הברית הוא בן שנה. חתימתו היתה ההחלטה החשובה ביותר, וגם השנוייה ביותר במחלוקת, של ממשלת יצחק רבין. אין ספק שהסך־הכל של נסיון־השנה היה חיובי. רבין רצה להזכיר זאת.

לשם כך יכול היה לערוך כנס חגיגי בהיכל התרבות או בבנייני האומה. תחת זאת הקדיש לכך ישיבה של ממשלתו.

נדמה שאין דבר המבטא יותר את הזילזול התהומי שרוחש רבין לשרי ממשלתו, מאשר החלטה זו.

שני זבובים. ממשלה אמיתית מנהלת את המדינה, מחליטה החלטות שוטפות, מקדישה את כוחה להערכת העתיד ולהיערכות לקראתו.

בישראל, כל התפקידים האלה אינם בידי הממשלה, אלא בידי יצחק רבין עצמו. אין הוא סומך על שריו בעניינים חשובים, בייחוד בענייני חוץ וביטחון, שבהם הוא מתמצא יותר מהם. ההחלטות מתקבלות מחוץ לממשלה.

אבל את הממשלה צריכים להעסיק, איכשהו. חבריה רוצים להתכנס אחת לשבוע, להתבטא, להופיע בעיתונים ובטלוויזיה, להדליף. זה מגיע להם.

צרות לכולם. זה לא יכול היה להזיק, אלמלא היה צריך להיות עיסוק אחר לשרים.

נדמה שמעולם לא דרשו אזרחים כה רבים את התפטרותם של שרים כה רבים, כמו השבוע. האחיות והרופאים האשימו את שר־הבריאות, ואחד הח"כים תבע את התפטרותו. הסטודנטים תבעו את התפטרות שר־החינוך. בכל רחבי ממלכתו של שר־התחבורה נערכו שביתות, וכל השובתים תבעו את התפטרותו. במישרד שר־הביטחון התפטר המדען הראשי.

נעים היה לשרים לשכוח את כל זאת, ולטפוח לעצמם על הכתף.

היום הגיע הזמן לזה

פוסט ערב

עורך: משה דיין

הסגנון, המחשבה, הקצב
הגישה, העיצוב, ההגשה
לא מפלגתי
לא ממסדי
עתון הערב היחיד, האמיתי.

מהיום ו' באלול תשל"ו 1.9.1976 משעות הצהריים בכל רחבי הארץ, בכל הדוכנים.
המחיר לירה אחת בלבד כולל מ.ע.מ.

1,000 ל״י

והמכונה בביתך

השאר בתשלומים

ללא ריבית

הברת ״קריסטל״ מכריזה על מבצע מכירות בתשלומים ללא תקדים.
תשלום ראשון 1000 ל״י — והמכונה בביתך
השאר ב־6 תשלומים חדשיים שוים ללא ריבית.
זו ההזדמנות שלך לרכוש את מכונת הכביסה הטובה ביותר והנמכרת ביותר בארץ.

בקנותך ״קריסטל״:

- ✶ את מקבלת מכונה מעולה ששמה הולך לפניה בארץ ובחו״ל.
- ✶ את מקבלת מכונה שתשרת אותך למשך שנים רבות ביעילות ובמסירות.
- ✶ את מקבלת מכונת כביסה השווה הרבה יותר ממחירה הנקוב:

ליידי קריסטל	— 5,900 ל״י
לורד קריסטל	— 6,150 ל״י
גרנד ליידי	— 6,800 ל״י
סופר לורד	— 7,100 ל״י

✶ המחיר אינו כולל מ.ע.מ.

המבצע לזמן מוגבל!
כל הקודם זוכה!

קריסטל

במדינה

ירושלים

נשיא־כבוד בעירייה

טדי קולק אינו מאייש משרות בכירות וחשובות בעירייה, וגורם להתפוררות המינהל התקין

כשקיבלה עיריית ירושלים את פרס קפלן עבור הישגיה במינהל תקין ומשוכלל, היה ברור לחלוטין, כי הפרס מגיע כימעט־אישית לראש־העירייה, טדי קולק. כל מברכי העירייה עם קבלת הפרס ציינו את

ראש־עירייה קולק
פרס ללא מעש

כישרונו של קולק באירגון מינהלי, ואת המרץ הרב שהשקיע באירגונו ובמציאת אנשי־מינהל טובים שיקיפו אותו.

אך נראה כי קולק הסתפק בקבלת פרס קפלן, ומאותו רגע לא מעניין אותו כלל מינהל העירייה, מכל מקום לא המינהל הבכיר.

לפני חודשים אחדים ביקש מנכ״ל ה־עירייה, אחד מאנשיו של קולק, רוני פיינ־שטיין, לפרוש מתפקידו כדי לקבל מינוי קוסם יותר, של סמנכ״ל חברת־התעופה הלאומית אל־על. קולק לא יכול היה לסרב לפיינשטיין, אך גם קשה היה לו להיפרד ממנו.

עסקים פרטיים למנהל. בסיכום ש־ערך קולק עם פיינשטיין, החליטו השניים כי פיינשטיין ימשיך לתפקד כמנכ״ל ה־עיריה, נוסף על תפקידו באל־על, יום אחד בשבוע. איש משני סגני מנכ״ל העירייה לא קיבל את תפקיד המנכ״ל, שנשאר ריק, ופיינשטיין הפך מעין נשיא־כבוד של מישרה זו.

לעובדי העירייה התברר, כי הנוהג של השארת מישרות בכירות וחשובות בלתי־מאויישות, הפך שיטה. נוסף להיעדר מנכ״ל העירייה, אין לעיריית ירושלים — הגאה כל־כך על עבודות הפיתוח והבנייה שלה, גם מהנדס־עיר. מאז פרישתו של עמיקם יפה מתפקיד מהנדס העיר לא אויי־שה מישרה זו, ומחלקת־ההנדסה בעירייה כימעט מתפוררת.

תפקיד חשוב נוסף נשאר ללא „בעל בית". משך שנים רבות התלונן מנהל המחלקה הסוציאלית בעירייה, ישראל דננ־ברג, כי התפקיד שבו הוא נושא דורש שעות־מרובות, וכי הוא צריך להיות „תפ־קיד לשני אנשים ויותר".

אולם לפני חודשים אחדים אישרה מוע־צת העירייה, כי תפקיד מנהל המחלקה הסוציאלית יעמוד על חצי־מישרה בילבד ולדננברג אושר, על־פי דרישתו של קולק, לעסוק במחצית השנייה של זמנו, שהת־פנתה, בעיסקי־ביטוח פרטיים.

עתה ממתינים בעיריית ירושלים לראות, מה יהיה התפקיד הבכיר הבא שיתפנה מבלי שקולק יטרח לאיישו.

לאיש הפלדה יש מצח נחושה

ה בדיחה היהודית העממית מספרת על עקרת־בית יהודיה, שפנתה אל רב העיירה כשבפיה קושיה: בטעות בישלה את החמין לשבת בסיר־הלילה של בעלה, האם יהיה הצ׳ולענט כשר?

חכך הרב בדעתו ולבסוף השיב לה: כשר זה כשר, אבל זה מסריח!

השבוע דמה מנכ״ל משרד־החינוך בחופשה, אלוף (מיל.) אלעד פלד, לאותה עקרת־בית יהודיה שבבדיחה.

לפני שלושה שבועות חשף העולם הזה (2032) שערוריה ציבו־רית במרכזה ניצב אלוף המילואים בן ה־49, המכהן זה שש שנים בתפקידו כמנכ״ל משרד־החינוך־והתרבות. פלד, גילה אז העולם הזה, ביקש וקיבל מקרן ואן־ליר, מילגות־לימודים בסכום כולל המתקרב, במטבע ישראלי, לסך של חצי מיליון ל״י למימון נסיעותיו ולימודיו, יחד עם אשתו בארצות־הברית למשך שנה אחת.

כאשר חקר העולם הזה את הפרשה, מילאו כל הגורמים ה־קשורים בה את פיהם במים. איש במשרד־החינוך במכון ואן־ליר לא היה מוכן להסתכן ולמסור פרטים מדוייקים על הדרך בה קיבל מנכ״ל משרד־החינוך את המילגה שלו ואת הסכום המדוייק בדולארים אותו קיבל כמילגת־לימודים לו ולאשתו. כתוצאה מכך היו מיספר אי־דיוקים בלתי משמעותיים בכתבה על פלד.

בתגובתו הנזעמת הראשונה נאחז פלד באי־דיוקים אלה כדי לטעון שכל מה שנאמר בכתבת העולם הזה אודותיו אינו אלא „רכילות מרושעת". כהוכחה לכך, הצביע, בין השאר, על הנקודות הבאות:

- הסכום הכולל שקיבל כמילגות מסתכם בסך של 47 אלף דולאר ולא 50 אלף דולאר, כפי שטען העולם הזה.
- הסכום הנ״ל אינו מורכב מחמש מילגות ניפרדות, כפי שפורסם בהעולם הזה, אלא משתי מילגות ניפרדות בילבד.
- לא כל הסכום התקבל מקרן ואן־ליר, (שהיא מוסד בין־לאומי למימון פרוייקטים חינוכיים ברחבי העולם, המקיים גם את מכון ואן־ליר למחקר־מדעי בירושלים) כפי שנטען בכתבת העולם הזה. קרן ואן־ליר, טען פלד, העניקה לו מילגת־לימודים בסכום של 32 אלף דולאר בילבד. מילגה נוספת בסכום של 15 אלף דולאר הוא הצליח להשיג מקרן, שאין הוא מוכן לגלות את זהותה ברבים.

✶ הדוקטוראט שלא נברא

ה כחשותיו של פלד לגילויי העולם הזה לא השתיקו את הפר־שה. להיפך, הם הוסיפו שמן למדורת השערוריה הציבורית ש־הוא עומד במרכזה. אמצעי־התיקשורת, שעד לתגובתו של פלד חש־שו להתייחס אל גילויי העולם הזה ואף לא טרחו לבדקם, ראו בהכחשתו של מנכ״ל משרד־החינוך אישור לטענות נגדו. הפרשה החלה להתגלגל ככדור שלג, כשהיא מעוררת מעגלים מתרחבים של התמרמרות וסלידה.

היא הגיעה לשיא חדש השבוע, כאשר פלד, שמצב רוחו תואר על ידי ידידים כ„מדוכדך" וכ„מזופת", שיגר מיברק מארצות־הברית לשר־החינוך אהרון ידלין בו הודיע כי החליט לפנות אל מבקר־המדינה כדי שזה יבדוק את פרשת מילגות ההשתלמות שלו בארצות־הברית.

מה שלא מצא לנכון לעשות לפני שפנה בבקשה לקבל את מילגות־הענק, ולפני שקיבל אותו לידיו, עושה אלעד פלד עתה, אחרי שהפרשה נחשפה ברבים. הוא מבקש ממבקר־המדינה לקבוע

גילויי העולם הזה בפרשת המילגות של מנכ״ל מישרד־החינוך, אלעד פלד, הפכו אותה לשערורייה לאומית

אם התבשיל שהקדיח כשר או לא?

ייתכן ומבקר־המדינה, אחרי שיבדוק את פרטי השערוריה, יגיע למסקנה כי אין בה פסול מבחינה פלילית או מבחינת עבירה על חוקי התקשי״ר של עובדי־המדינה. ייתכן כי הוא יקבע שהמילגה כשרה למהדרין.

אולי היא כשרה — אבל ללא ספק היא מסריחה מאוד.

בינתיים, לגמרי לא ברור אם הפרשה הריחנית היא אומנם גם כשרה.

במהלך הניסיונות לטהר את פלד מכל רבב ולחפות על מילגת־הענק שקיבל לצרכי השתלמות, נודעו פרטים נוספים על הפרשה, המאירים אותה באור חדש.

מסתבר כי אלעד פלד פנה לקרן ואן־ליר הבינלאומית, שעמה ועם נציגיה קיים קשרים בתוקף תפקידו כמנכ״ל משרד־החינוך, וביקש לקבל מילגה כדי לכתוב דוקטוראט על הנושא: תיכנון החינוך בישראל.

אם אומנם זו היתה העילה לבקשת המילגה של פלד, כפי שטוען הפרופסור יהודה אלקנה ממכון ואן־ליר בירושלים, היתה זו אחיזת־עיניים. אלעד פלד הוא בעל תואר בוגר אוניברסיטה (ב.א.) בכלכלה ובמדעי־המדינה. אין הוא יכול לכתוב עבודת דוקטוראט לפני שרכש לו תואר שני (מ.א.). בנוסף לזאת אין הוא יכול להכין עבודת דוקטוראט במקצוע החינוך, שאינו תואם את מסלול לימודיו האקדמאיים (כלכלה, ומדעי־המדינה).

כאשר נודעה עילת בקשת המילגה של פלד, הוא מיהר להכחיש אותה מכל וכל. לטענתו הוא לא נסע כלל לארצות־הברית להכין עבודת דוקטוראט, אלא להרחיב את ידיעותיו בתחום המערכות הפוליטיות והחינוך.

אלא שאז הסתבר כי פלד פנה בבקשה למילגה לקרן ואן־ליר רק אחרי שבקשתו לוועדת ההשתלמויות הבינמישרדית לצאת ל־השתלמות על חשבון המדינה, נדחתה מכל וכל. והנה זה פלא: גם הנימוק שניתן לוועדה בינמישרדית זו, כדי להצדיק את

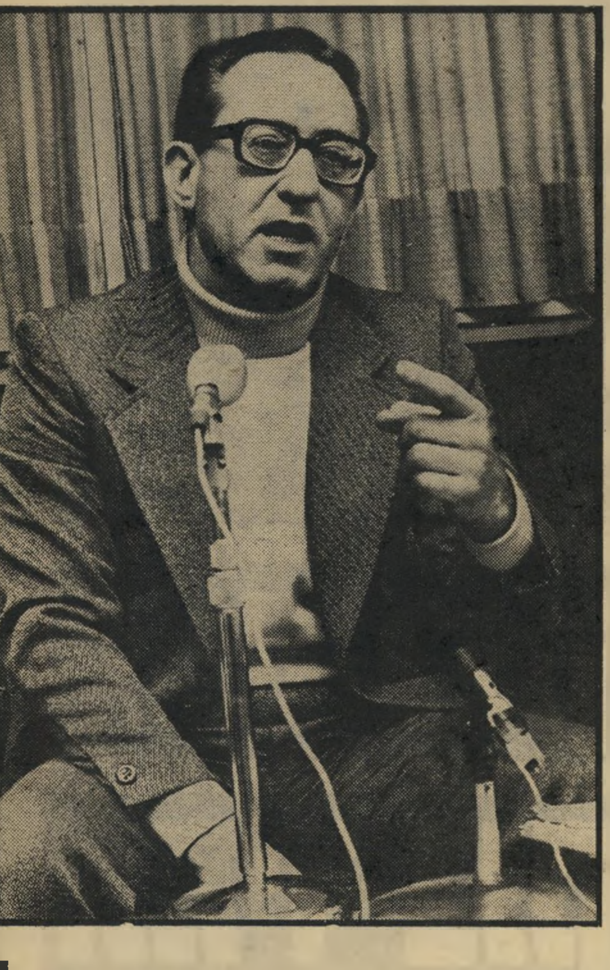

בקשת המילגה הממשלתית להשתלמות, לא היה מדוייק ביותר, אם לנקוט בלשון המעטה.

שכן פלד, המכחיש עתה כאילו נסע לארצות־הברית לעשות דוקטוראט טען בפני הוועדה, כפי שמעיד היו״ר שלה מאיר ברקול, שהוא מבקש לעשות עבודת דוקטוראט בארצות־הברית. לא רק זאת אלא שאחת הסיבות בגללן דחתה הוועדה את בקשתו של פלד היתה, כי לדעתה ניתן לעשות בארץ את עבודת הדוקטוראט שמבקש פלד לעשות בארצות־הברית.

אחת מהשתיים: או שהפרופסור יהודה אלקנה ויו״ר ועדת ההש־תלמויות הבינמשרדית מאיר ברקול, המציאו את ענין הדוקטו־ראט בדימיונם, או שאלעד פלד אומנם היטעה אותם, ניסה לקבל מילגה עבור מטרה, שבאופן מעשי אין הוא יכול להגשימה כל עוד לא ישלים את לימודיו האקדמאיים במקצוע החינוך.

יהיה זה מבקר־המדינה שיצטרך לבדוק את הפרטים ולקבוע, אם אומנם ניסה מנכ״ל משרד־החינוך־והתרבות להטעות את

(המשך בעמוד 29)

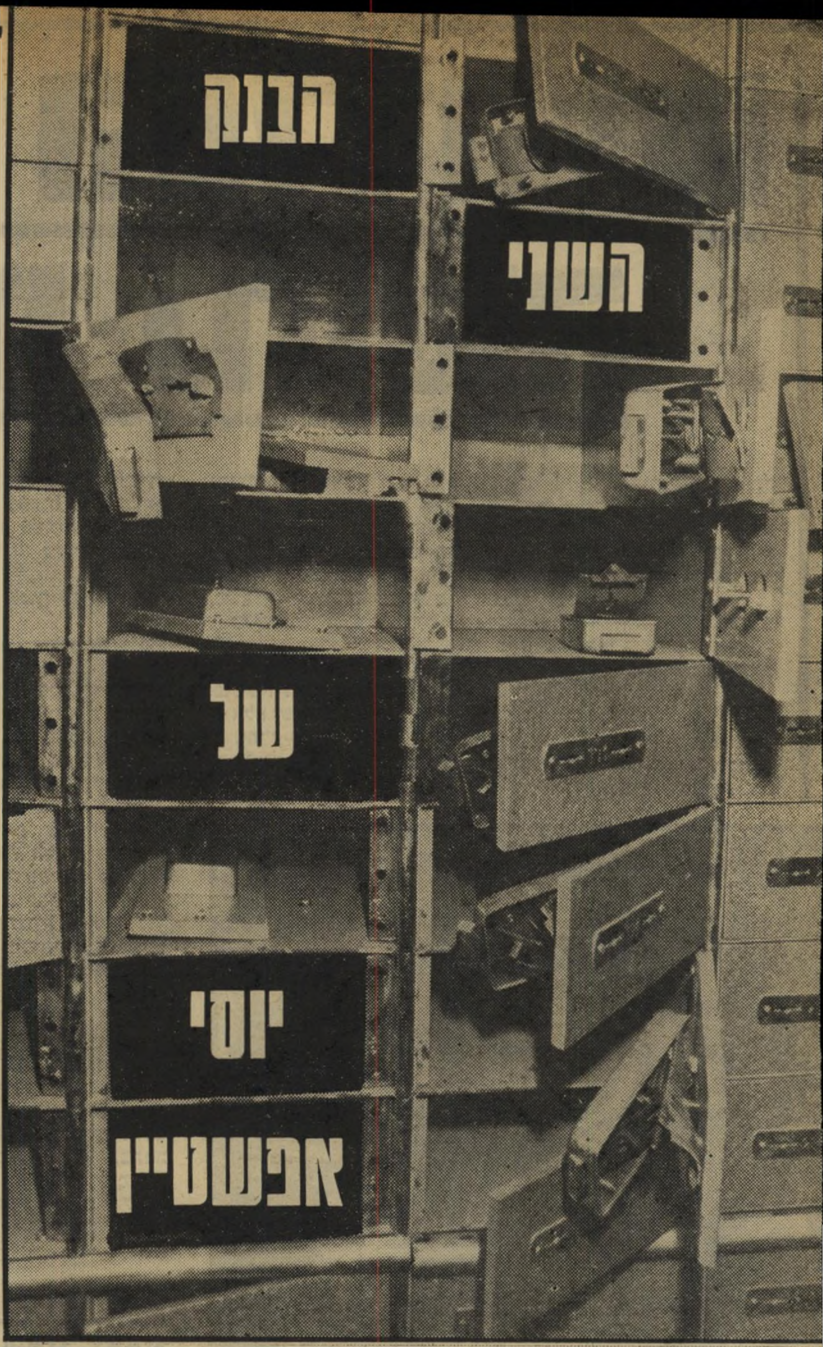

פעם בנקאי, תמיד בנקאי!

יוסי אפשטיין נעצר כחשוד ב״בפריצה הגדולה לבנק ברקליס־דיסקונט ברמת־גן,״ פשטה הידיעה בחוגי הבנקאות ביום שישי האחרון. „האיש ששדד בנק מבפנים, כאשר היה מנהלו, שדד עכשיו בנק מבחוץ, על־ידי תיכנון פריצה לחדר־הכספות.״

המישטרה חגגה. החוגג הראשי שלה היה פקד יצחק חגג, מי שהיה ראש צוות־החקירה המיוחד (הצח״מ), אשר נאבק משך תישעת החודשים האחרונים בתעלומת השוד הגדול ביותר שבוצע אי־פעם בישראל.

שלושת הנאשמים שהובאו לפני השופט יצחק רביבי היו נרגשים פחות מקציני־המישטרה. יוסי אפשטיין בן ה־49 ישב שליו, סקר בעיניים עירניות את ההמולה סביבו. אשתו נילי, הצעירה ממנו ב־14 שנים, קופאית בחברת אל־על היתה נרגשת קצת יותר. מעצרו של בעלה קרע אותה מעל תינוקה בן 10 החודשים, שנשאר בבית. בנו של אפשטיין מנישואים קודמים, אביאל (אבי) בן ה־23, שגם הוא הוחשד על־ידי המישטרה, שכב באותה עת בבית־החולים איכילוב. השופט הטריח עצמו אל מיטתו של אבי, שהיה קר־רוח כאביו, ושם הוציא נגדו את פקודת־המעצר.

כדי להבין מדוע היה מעצרו של אפשטיין כה סנסציוני, מלבד העובדה שאפשר היה לחשוב בתחילה, כי עם מעצר זה נפתרה תעלומת שוד 250 הכספות ו־200 מיליוני הלירות, יש לחזור 10 שנים לאחור, אל פרשת התמוטטות בנק פויכטוונגר, שהסעירה את המדינה בשעתה.

עד לפני עשר שנים היה יוסי אפשטיין הגאון־התורן של עולם הבנקאות הישראלי המכופתר. הוא נולד למישפחת פרדסנים עשירה. אביו, פייבל אפשטיין, רכש, מייד עם עלותו מפולין, פרדס בן 120 דונמים. ופרדס זה היווה את היסוד לעושרה של המישפחה שפותח על־ידי האב, ואחרי מותו — על־ידי יוסי הצעיר.

כאשר נפגש פעם אפשטיין, בעת שהיה בשיא זוהרו, עם שר־האוצר המנוח פינחס ספיר, אמר לו ספיר: „אני בעצם צריך לכעוס עליך.״ כשתמה אפשטיין על כך, סיפר לו ספיר כי אביו, פייבל אפשטיין, דאג פעם להכניס את ספיר, ששמו היה

הוא רוקן בנק אחד מבפנים -

אז קוזלוב, לבית־הסוהר בגלל השתתפותו של ספיר במילחמה נגד הפרדסנים תחת דיגלה של העבודה העיברית.

כמו מרבית בני־הטובים באותה תקופה נשלח אפשטיין ללמוד בגימנסיה הרצליה. שם היה תלמיד בינוני אך שחקן־כדורגל מצטיין. כל אותה עת, ומגיל הינקות, ליוותה אותו וטיפלה בו מטפלת גרמניה ששכרו הוריו כדי לגדל את בנם.

כשהיה אפשטיין בן 20 נפטר אביו. הצעיר קיבל לידיו פרדסים רבים, והחליט להוכיח כי הוא איש־עסקים גאוני. הוא פרש מן השותפות שהקים אביו עם דודו, פתח בעיסקי־פרדסנות פרטיים משלו, והפך תוך שנים אחדות לאחד הפרדסנים הגדולים בארץ.

הוא גילה שיטה נוספת לעשות הון רב. הוא החל קונה יבולי פרי־הדר, כשאלה היו עדיין על העצים. על־ידי קניות מפוזרות באיזורים שונים בארץ הבטיח עצמו מפני נזקים, אם היבולים לא יהיו טובים, וגרף מיליונים רבים.

באותה תקופה החלו לבנות את שכונת־היוקרה סביון, השוכנת בדרך שבין תל־אביב ללוד. אפשטיין בנה לו בית בסביון וערך שם מיספר עיסקות־קרקע, שעליהן הרוויח סכומי־עתק. כשגילה את אפשרויות הרווח בעיסקי הקרקעות ובבנייה, צירף גם מישורים אלה לשיטחי התעניינותו: רכש קרקעות בתל־אביב, בנתניה ובהר־כנען שבצפת.

התאומים החשודים

יהושע ואלכס ויינגרטן, מואשמים על־ידי המישטרה כי עשו יד אחת עם יוסי אפשטיין בתיכנון ובביצוע השוד הגדול. השניים הינם בעלי מלון **נחמני** בת״א, שבו שוכנים כיום מישרדיו של עורך־הדין צבי סער ומישרדי המיפלגה שהקים, מיפלגת־הדור־הצעיר.

עסקות בהיקפים כאלה הצריכו מגעים צמודים עם בנקים, ותלות בחסדיהם של מנהלי־בנקים במתן ערבויות. יוסי, אשר ידידיו מתארים אותו כאיש הבטוח־בעצמו ביותר שהם מכירים, אדם שלא נהג להרבות בשימוש במילה „בבקשה״, בעל סיגנון־דיבור והופעה שחצניים, לעיתים עד כדי גיחוך, לא אהב להיות תלוי בחסדי אחרים, ואפילו אלה בנקים.

עולם הבנקאות שגילה, והרצון שלא להיות תלוי בחסדי הבנקאות הביאוהו בשנת 1959, לרכוש שליש ממניות בנק פויכטוואנגר. מבחינת עיסקותיו רווח לו באותה תקופה. העובדה שהיה בעלים לשליש של בנק, איפשרה לו לקבל ערבויות נוספות שהיו דרושות לעסקיו כאוויר לנשימה. הוא החל בונה שיכונים על אדמותיו שבהר־כנען בצפת, רכש את השלד של הזירהטרון שעמד לקום בידי אליהו בתל־אביב, והפך אותו לסינרמה.

הערבויות שנתן לו בנק פויכטוואנגר עד אז הגיעו ל־9 מיליוני לירות, סכום ענק באותם הימים. ואז הגיע הרגע שבו סירב הבנק שלו־עצמו להמשיך לתת לו ערבויות. מנהל־הבנק, אהרון קימחי, אמר לאפשטיין: „סטופ.״

לאפשטיין נמצא פיתרון אופייני לבעייה זו. ב־15 בפברואר 1966 הוא רכש מניות נוספות של בנק פויכטוואנגר, והשתלט על 51 אחוזים ממניות הבנק. בשנת ה־39 לחייו הפך בעל הבנק הצעיר ביותר בארץ, והבנק שהוא היה בעליו חגג אז את יום־הולדתו ה־111. קימחי, המנהל שסירב לאשר ערבויות נוספות, סולק בפיצויי־עתק: 800 אלף לירות — סכום הפיצויים הגבוה ביותר ששולם עד אז בארץ.

את המניות שרכש אפשטיין הוא התחייב לשלם בתשלומים. תשלומים אלה נעשו על־ידי הלוואות שאותן לקח מן הבנק עצמו. שיטה זו איפיינה את עולם המושגים שלו בעסקים. כאשר מצליחה השיטה, היא הופכת את בעליה לגאון פיננסי — כאשר היא נכשלת, היא מכניסה אותו אל מאחרי סורג ובריח.

אותה תקופה היתה התקופה הזוהרת ביותר של יוסף אפשטיין. הוא פיזר כספים על ימין ועל שמאל, והיווה דוגמה ראשונה־במעלה לאצולת־הממון הישראלית, שיצרה את סיגנון־החיים של ראשי השערוריות הכלכליות.

כשנודע לאפשטיין כי הרמן אלרן הזקן מעוניין למכור את הבנק שלו, בנק אלרן נכנס אף הוא לתחרות. הוא ראה כבר בעיני־רוחו אימפריה בנקאית גדולה נתונה

האם רוקן בנק שני מבחוץ?

לשליטתו. בתחרות על רכישת בנק אלרן הוא התמודד עם בנק לאומי. הבנקאים של בנק לאומי, העריכו את שוויו של בנק אלרן ב־5 עד 6 מיליוני לירות. הרמז אלרן, שועל־בנקאות ותיק ומנוסה, הבין שבעזרת להיטותו של אפשטיין הוא יוכל לסחוט מבנק לאומי סכום גבוה בהרבה, לספר כי, לאמיתו, אפשטיין הוא בעליהן הבלתי־רישמי של המיסעדה והתחנה.

לגבי מעורבותו בשוד הכספות שבוצע ברמת־גן, קיימות שתי גירסות סותרות, אשר בית־המישפט, אם אכן יובא הראוותני היה חסר־כיסוי, יצטרך להחליט איזו מהן היא הנכונה.

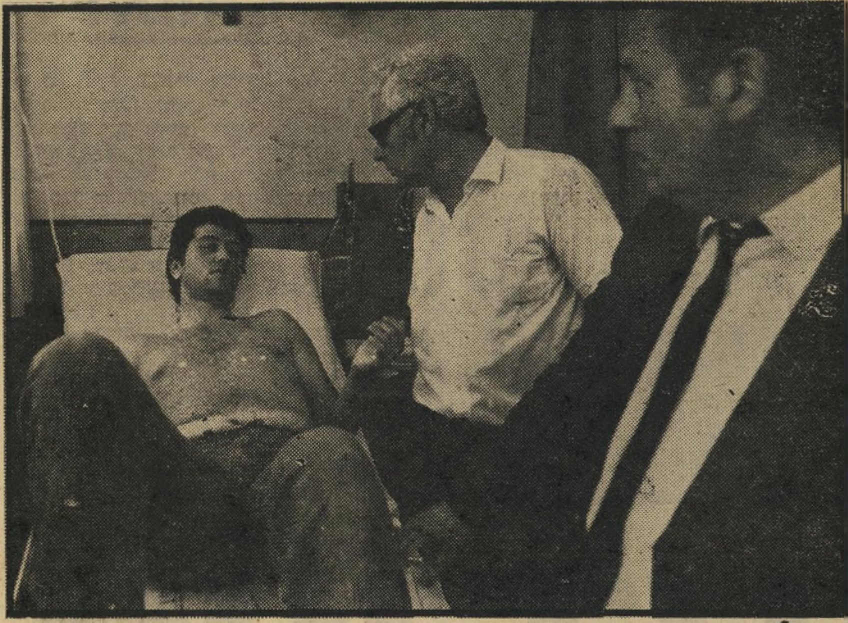

הבן אביאל (אבי) אפשטיין, בן ה־23, הוא בנו של אפשטיין מנישואיו הראשונים. יוסי אפשטיין, שהיה פושט־רגל, ביצע את עיסקותיו דרך חשבון־הבנק של בנו. הבן, ששכב בבית־החולים, נעצר על־ידי השופט שבא אל מיטתו בבית־החולים.

ושיחק בין שני הבנקים, לאומי ופויכטוואנגר.

הפיתרון: קניית הבנק

כשבמשא־ומתן בין אלרן לשני הבנקים הפך לכימעט־מכירה־פומבית, נסוג בנק לאומי ברגע האחרון. אפשטיין, אשר רכישת בנק אלרן הפכה אצלו כבר לתסביך כימטע הביס את בנק לאומי. הוא שילם תמורת בנק אלרן 11 מיליוני לירות, סכום כפול מערכו הממשי.

אפשטיין גם קיווה כי בבנק אלרן ימצא קרנות פנימיות, אשר יאפשרו לו לכסות את ההלוואות הרבות שלקח מבנק פויכטוואנגר — מכספי המפקידים התמימים שלו.

אולם ההשקעה הגדולה שברכישת בנק אלרן, והמיתון המפורסם של אותה שנה, גברו אפילו על גאוניותו הפיננסית של יוסי אפשטיין. הבנק שלו פשט את הרגל, ואפשטיין נידון, שנתיים אחר־כך, לשש שנות מאסר, שאותן בילה כגיזבר כלא מעשיהו, בו ישב.

גם כאשר הוכנס הבנקאי יוסף אפשטן לכלא, בשנת 1969 ומצא עצמו מתגורר בתא עם מיזרן מעופש, בתנאים־לא־תנאים, אוכל את המזון התפל של בית־הסוהר ולובש את מדי האסירים התפורים מבד הגס — ניגוד בולט לסיגנון־חייו עד אז, הווילה בסביון, סעודות־הפאר היקרות והחליפות ההדורות — גם אז היה אפשטיין שליו וקר־רוח, כאילו כל העניין אינו נוגע לו כלל.

ואומנם, כשהשתחרר מן הכלא כעבור ארבע שנים (הופחת לו שליש, בזכות התנהגות טובה), המשיך אפשטיין לשאת את ראשו בגאון. הוא ניסה לעשות עסקים מהסוג שבו היה מורגל: פרדסנות, בנייה ועיסקי־דלא־ניידי. אולם עולם־העסקים הישראלי לא היה מוכן לקבל אותו חזרה אל חיקו, למרות שריצה את עונשו. אפשטיין הוכרז כפושט־רגל, אך הצליח — בתרגילים חוקיים שונים — להתגבר על החוקים המגבילים החלים על פושטי־רגל.

הוא המשיך לעשות עסקים, כשהוא משתמש בחשבונות־בנק שפתחו שם בנו אבי ורעייתו החדשה נילי. אשתו הקודמת, רחל, אם־ילדיו זנחה אותו מייד אחרי שהסתבך. רישמית הוא עבד תקופה מסויימת כמוכר במיסעדה בתחנת־דלק ברחוב יצחק שדה בתל־אביב. אולם היו שידעו

הגירסה הראשונה היא זו של המישטרה. בעת שאפשטיין ישב בכלא מעשיהו בגלל פרשת בנק פויכטוואנגר, ישב באותו כלא יהושע וויינגרטן, באשמת פריצה. ידוע כי השניים התיידדו בכלא. באותה תקופה הם הכינו תוכנית־שוד גאונית, כאשר כל אחד מהם תורם את המומחיות המייוחדת שלו להצלחתה: אפשטיין את הידע הרב שלו בכספים ופיננסים, וויינגרטן את הידע שלו בביצוע פריצות. אחרי שאפשטיין השתחרר מהכלא, הוא

יוסי אפשטיין (49), אשף־העסקים לשעבר, ומי שנידון לשש שנות־מאסר אחרי התמוטטות הבנק שהיה שייך לו, בנק **פויכטוואנגר**, ריצה ארבע שנים בכלא, שוחרר והחל בונה את עסקיו מחדש למרות היותו פושט־רגל. הוא חשוד עתה בכך ששימש המוח שמאחרי פריצת הכספות הגדולה לבנק **ברקליס־דיסקונט** ברמת־גן.

המשיך לשמור על יחסי־ידידות עם וויינגרטן, שאף הציג לפניו את אחיו־התאום, אלכס — אשר, לדיברי המישטרה, הוא דמות מוכרת לה. אלכס ויהושע וויינגרטן הואשמו, בשעתם, בשוד כתר המאדונה בכנסיית־הקבר, אבל המישטרה לא הצליחה להוכיח את אשמתם, והם זוכו.

איזו גירסה תתאמת?

לפי גירסת המישטרה השלושה, וצעיר נוסף שנעצר, יצחק פיין — ידידם של האחים וויינגרטן ושל יוסי אפשטיין — מעורבים בשוד הכספת בבנק ברקליס־דיסקונט ברמת־גן. ואילו אפשטיין היה המוח שמאחרי הפריצה. אפשטיין היה גם זה שהינחה את הפורצים, בין אם ביקר במרתפי־הבנק בפועל ובין אם לאו, לגבי מה שעליהם לקחת מן הכספות ומה להשאיר בהן. איגרות־חוב בסכומי־עתק, שנשאו עליהן את שם המוטב, הושארו בתוך הכספות הפרוצות מבלי שאיש נגע בהן. איגרות־חוב אחרות, בעלות ערך נמוך יותר, הושארו אף הן במקומן. היה ברור כי מאחרי הפריצה ניצב אדם המבין בכספים, ועתה מנסה המישטרה לטעון כי איש זה היה הבנקאי־לשעבר, יוסי אפשטיין.

לדברי המישטרה פדה אפשטיין, ביום הרביעי בשבוע שעבר, בבנק קופת עם ברמת־גן, שתי איגרות־חוב על סך 10.000 לירות כל אחת, שמיספריהן הסידוריים הוכיחו כי הן שייכות לאיגרות שנשדדו מכספות ברקליס־דיסקונט. אפשטיין הפקיד את הכסף בחשבון על שם בנו באותו בנק.

הגירסה האחרת טוענת, כי לאפשטיין אין כל יד בשוד־הכספות המפורסם, או לפחות שלמישטרה אין כל ראייה כי אכן אפשטיין או האחים וויינגרטן מעורבים

(המשך בעמוד 29)

האשה נילי, הצעירה מבעלה יוסי אפשטיין, ב־14 שנים, נישאה לו אחרי גירושיו מאשתו הראשונה. נילי, שהיא אם לתינוק בן 10 חודשים, נעצרה גם היא, כנראה במטרה להפעיל לחצים על בעלה שישתף־פעולה עם חוקריו.

איך פוצצו החתיכות את אליפות הסנוקר

זה היה צריך להיות אירוע על טהרת המין החזק.

כי אם יש נערות ונשים המתעניינות בכדורסל, בכדורגל ואפילו באיגרוף, קשה מאד למצוא כאלה המתעניינות בביליארד. מה כבר יכול למשוך אשה במישחק בין שני גברים החובטים בכדורי־שן, על־גבי שולחן מכוסה לבד ירוק, ומנסים לגלגלם לחורים שבקצות השולחן?

ליום אחד בשנה החליטו אנשי החברה התל־אביבית להתנזר מנשים, ולהסתפק בחברת הכדורים. כי זאת לדעת, שבשנים האחרונות הפך מישחק הביליארד, או הסנוקר בגירסתו הישראלית, אחד מסימליי־המעמד. לא רק לאפרים קישון יש מרתף עם שולחן־ביליארד פרטי, ולא רק סוחר־הנשק ארנון מילצ'ן יכול להרשות לעצמו להזמין חברים להתארח עם מוטות בידם.

בבתים רבים יותר ויותר בישראל, וב־

סנוקרת

עיקר בווילות, הופך שולחן־הביליארד חלק בלתי־נפרד מן הריהוט. ומי שאינו יכול להרשות לעצמו לרכוש שולחן־ביליארד (שמחירו נע, כיום, בסביבות עשרת־אלפים לירות), מסתפק ברכישת מקל פרטי עם נרתיק מפואר. ומה שהיה פעם המישחק של נוער־השוליים בשכונות ובפרברים, הפך מישחק־היוקרה של גברי החברה התל־אביבית.

כדי לגמור פעם אחת ולתמיד את הוויכוחים מי יותר טוב ממי במישחק, הוחלט לקיים את אליפות הביליארד הראשונה של ישראל.

האליפות היתה צריכה להתקיים בשיטת

ברכה על ראשם

נערת־הזוהר התורנית של תל־אביב, ברכה שוורץ, הגיעה לאליפות הביליארד בחולצת־צמר ובחצאית שקופה, עם מיטען של צחוקים מתגלגלים ששעשעו את כל המיתחרים.

תצוגת היפות

מארחות האליפות אודטה רוזנפלד ויונה לחוביץ (למעלה) השאירו את השופט, מפיק־הסרטים הנרי אוחנה, (למטה עם אשתו) מחוסר עבודה ותעסוקה.

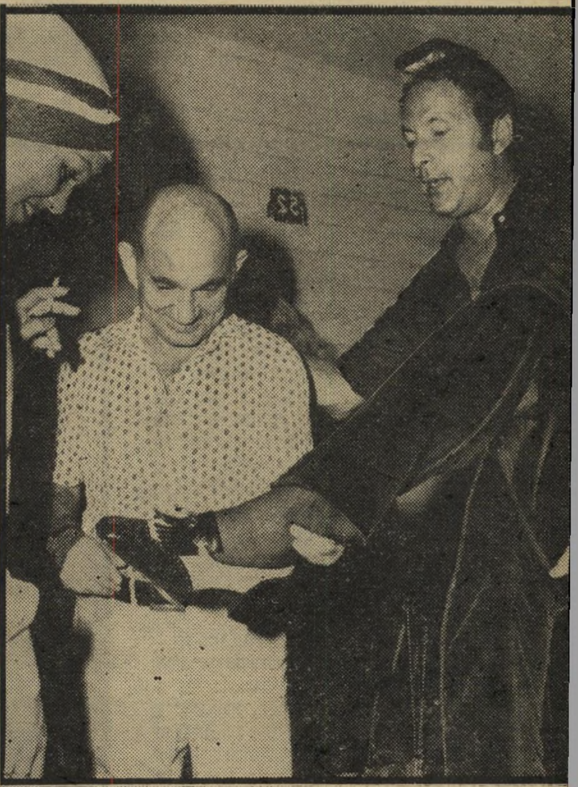

הנעל של הד"ר

חיים־העילית, ישראל צוורן בוחן מקרוב את נעלו החדשה של הפסיכיאטר, הד"ר ריצ'ארד קורנהויזר, שהציג נעלי־אופנה איטלקיות חדשות שרכש.

האכסטזה

גלדיס, נערת הפיקולו ה... אביבי, שהגיעה למיט... לווייתה של אחי זבקו נכנסה מייד להילוך גבוה

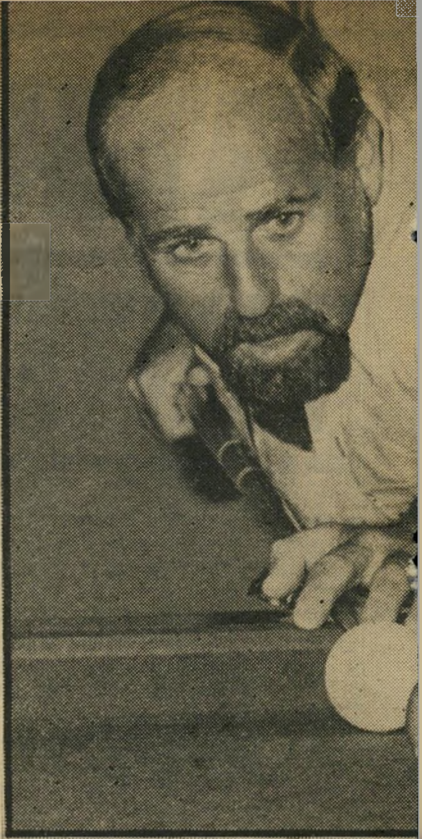

הנוק־אאוט — המפסיד יוצא. כל מי ש־ ניראה פעם ליד השולחן הירוק, הוזמן ליטול בה חלק. הוזמנו אפילו שופטים, וחיים בסרגליק, יצרן הזגוגיות למכוניות, תרם למשתתפים חולצות־טריקו עם סמל האליפות.

נותרה רק בעייה אחת: איך להעסיק את המשתתפים בין מישחק למישחק? כדי לפתור את הבעייה הוסכם להזמין, לצורכי קישוט וראווה בילבד, כמה מחתי־ כות העיר. הן נועדו להכתיר את המנצחים ולנחם את המפסידים.

אלא שהמשימה הוטלה, כנראה, על יותר מדי מתנדבים. ואז, בערב־הפתיחה החגיגי שנערך בווילה בהרצליה־פיתוח, על בק־ בוקי שמפניה, על צדפות וגבינות, זרם לשם שיטפון של חתיכות. כימעט כל היפות של העיר היו שם. וכיוון שהדבר לא נעלם מאוזני נשותיהם של משתתפי ה־ אליפות, הגיעו גם הן בייצוג מרשים, בהופעה שנועדה להתחרות בכל היפות המקצועיות.

על סנוקר ועל אליפות לא היה כבר מה לדבר. עם אוסף כזה של חתיכות, התפנו רק מעטים לגלגל כדורים על שולחן־ הביליארד, וגם זה רק אחרי שהיו עייפים או שתויים.

כך פוצצה ההזדמנות ההיסטורית לערוך את אליפות־הביליארד הראשונה בישראל. את אלה שביכו את ההחמצה, ניחם אחד המארגנים, איציק דנין: „זה היה רק מיצעד הפתיחה. כמו באולימפיאדה. ה־ מישחקים האמיתיים עוד ייערכו!"

צילם: פטר פן ●

לסנוקר

ציפי צופה

ציפי לוין, כיום בן־פורת, אחד הגורמים לכך שבמקום לגלגל את כדורי־השנהב, העדיפו הגברים לגלגל מבטים. בתמונה למעלה מימין נראה איש יחסי־הציבור של חברת **קופל טורס**, מייק סטולוביצקי, בפעולה.

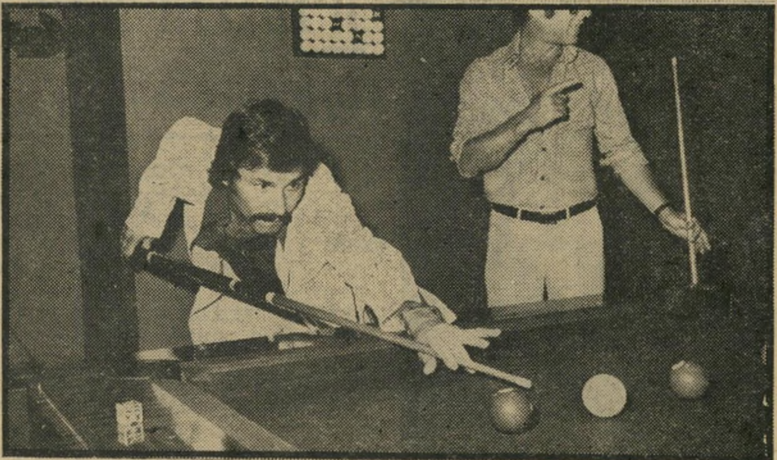

איש חסידוף היה

הפנטומימאי ג׳וקי ארקין (למעלה) ואיש־ העסקים דני חסידוף (למטה), היו בין הבודדים שהתייחסו לאליפות ברצינות, ניסו את כוחם על שולחן הביליארד הירוק, לפני שנואשו.

שיר לשרה

הדוגמנית שרה מור מתנועעת לקצב מנגינה סוערת, כאחת מאוסף החתיכות שהתרכז לרגל מישחקי אליפות הביליארד הראשונה בישראל.

הדראגסטור התל־ קי־האליפות כבת־ ריקודים סוערים.

מילחמת מעוז במעוז

האופנאית ניצה מעוז האשימה את בעלה, רואה־החשבון דני מעוז כי נטש אותה לטובת הדוגמנית שרה אלי (משמאל)

מיפגשי־האופנה הישראלים הפכו כבר לשם דבר בעולם.

בעיקבות שבוע־האופנה הישראלי הנערך מדי שנה בהילטון התל־אביבי, ואחרי שיזמים פרטים החלו לארגן את פלש, מיפגש־אופנה לקניינים מקומיים, עורכת גם ירושלים שבוע־אופנה משלה. אבל מיפגש האופנה הפיקאנטי ביותר, עשוי להיערך דווקא באולמו של בית־מישפט ישראלי.

זה יקרה אם אחת מדוגמניות־הצמרת של ישראל בעבר, שרה אלי, שהיא כיום יצרנית־אופנה בעצמה, תממש את איומה לתבוע פיצויי־נזיקין בסכום של מאה אלף לירות ישראליות מהאופנאית ניצה מעוז, הנציגה הישראלית של בית־האופנה האיטלקי פוצ׳י.

בשבוע שעבר כבר שיגר עורך־הדין החיפאי עדי בראונר, בשמה של שרה אלי, תביעת־תשלום פרטית אל ניצה מעוז על הסכום הנ״ל, הודיע לה כי אם לא תשלם אותו, הוא ייאלץ לנקוט נגדה באמצעים מישפטיים.

„נודע למרשתי,״ טען עורך־הדין בראונר, „שסיפרת לאנשים שונים, ובהזדמנויות שונות, וחזרת על כך מיספר פעמים, ואף הצהרת בכתב בתצהיר בשבועה, שבעלך, מר דני מעוז, שהינו נשוי ובעל־מישפחה, יוצא יחד עם מרשתי זה זמן רב ואף מתגורר עימה ברחוב ויסוצקי בתל־אביב.

„דברים אלה, שאינם אמת,״ מוסיף בראונר וטוען במיכתבו, „גורמים למרשתי נזק רב מאוד בהיותה במעמדה אשה נשואה ואם לילד. ויש בהם בנוסף לכך, כדי להשפילה בהיות רעיה ואם ובעלת־מישפחה, ולעשותה למטרה לבוז וללעג מצד הבריות.

„לאור הנזק הרב שנגרם למרשתי כתוצאה ממעשייך, הנך נדרשת בזה לפצותה בתשלום של מאה אלף ל״י, כפיצויי־חלקי לנזקים שנגרמו לה, וזאת תוך שבעה ימים מקבלת מיכתב זה. כמו כן הנך נדרשת לדאוג לפירסום מתאים של הכחשת הדברים האמורים.״

תביעת־התשלום של הדוגמנית אל האופנאית, הופנתה אליה ימים ספורים בילבד אחרי ששרה אלי ערכה מסיבת יום־הולדת עליזה במלון רמאדה קונטיננטל בתל־אביב. אורח הכבוד במסיבה לא היה אחר מאשר המיליונר, רואה־החשבון, יועץ־המס ואיש־הביטוח דני מעוז, בעלה של האופנאית. בתום אותה מסיבה אף הציגה שרה אלי רביד יהלומים, ששוויו הוערך ב־150 אלף לירות, סיפרה בחדווה כי קיבלה אותו במתנה ממעוז.

ניצה מעוז לא טמנה גם היא את ידה בצלחת. היא הגישה תביעה נגדית נגד בעלה בבית־המישפט המחוזי, תבעה ממנו לשלם לה דמי־מזונות זמניים, עבורה ועבור שתי בנותיה בסך של 9000 ל״י לחודש.

בכתב־התביעה שהגישה ניצה מעוז ובתצהיר שנילווה אליו, היא שירבבה גם את שמה של הדוגמנית שרה אלי.

„בעלי יוצא עם אשה זרה בשם שרה אלי,״ טענה ניצה בבית־המישפט. „לאחרונה התהדקו היחסים ביניהם. הוא רוצה להתגרש ממני ולהינשא לה, אך הוא אינו מוכן לתת לי סידור הולם בשים־לב למעמדו ולעושרו.

„דני מבזבז כספים מרובים על האשה הזרה. הוא יוצא עימה למיסעדות יקרות, קונה לה מתנות יקרות בעשרות אלפי לירות ומוציא הון־עתק בגינה, וזאת בשעה שהוא מקמץ את ידו בכיסוי הסכומים הדרושים לאחזקת אשתו ובנותיו.״

מטפלת מאנגליה, עוזרת וגנן

אלא שההתנגשות בין הדוגמנית לאופנאית לא החלה כתוצאה מאותה מסיבה.

מה שמאחד את שלושה גיבורי הסיפור היא העובדה שכל אחד מהם נוהג במכונית ספורט אלפא־רומיאו משל עצמו. ייתכן והיה מתאים יותר שהקרב ביניהם ייערך על מסלול מירוצי־המכוניות. אלא שבשלב זה הוא מתגלגל בין כתלי בתי־המישפט.

בחיי המישפחה של ניצה ודני מעוז חל קרע. השניים חיים בניפרד וייתכן והיו גם מסכימים לגירושין, לוליא היה מדובר גם בחלוקת רכוש, בערך לא מבוטל, ביניהם.

כי בני הזוג מעוז, המתגוררים בווילה הדורה בהרצליה פיתוח, שייכים ל„מישפחות היפות״ של ישראל, אלה שאינן מוטרדות בבעיות־סעד במיוחד.

בתצהיר שהגישה לא מכבר לבית־המישפט המחוזי בתל־אביב, תיארה ניצה מעוז את רמת־חייה: „הנתבע (דני מעוז) הוא אדם עשיר ובעל רכוש. הוא חשבונאי במיקצועו ומשמש בעיקר כיועץ לענייני מס־הכנסה. הוא עוסק גם בענייני ייבוא וייצוא ועינייני־ביטוח. הוא מרוויח סך של כ־25 אלף ל״י נטו לחודש, לפחות.

„אנחנו חיים על רמת־חיים גבוהה ביותר וזאת לאור עושרו הרב והכנסותיו הגדולות של הנתבע. הרבינו לבלות במקומות־פאר, לנסוע לחו״ל וכו׳. בית־המגורים שלנו מסודר ומרוהט במיטב הרהיטים והציוד. מזה כעשר שנים מחזיק בעלי בבית מטפלת מאנגליה, הגרה בבית ומופקדת על הטיפול בילדים ועל משק הבית. בנוסף לזה הוחזקה גם עוזרת שעסקה בניקוי הבית ואשר שכרה היה 1300 ל״י בחודש. כן מוחזק גנן קבוע המטפל באחזקת הגינה של הבית.״

והדוגמנית שרה אלי תובעת מן האופנאית פיצויים בסך 100 אלף ל״י

כרגיל במיקרים כגון זה, שעה שבני הזוג נאבקים על חלוקת הרכוש ביניהם, הם אינם בוררים באמצעים, ואין זה חשוב באיזה מעמד ודרגה חברתית הם נמצאים. רק לפני חודשים מיספר (העולם הזה 1998) יצאו בירינים בשליחותו של רואה־החשבון דני מעוז, כדי לפרוץ לדירה ולנסות לצלם שם את אשתו בחברת גבר זר, כדי שיוכל לתת לה גט פיטורין ללא מזונות.

„בעלי ניסה לרצוח אותי!״

דני מעוז עצמו, הכחיש את כל מה שטענה אשתו נגדו.

בתצהיר שהגיש לבית־המישפט, וגם בעדות בעל־פה בפני השופט, טען דני מעוז: „העובדות שאשתי הצהירה עליהן הינן פרי־דימיונה וחסרות־שחר. אני מתגורר בדירתנו בהרצליה, יחד עם כל המישפחה. עד לקבלת צו־המניעה, לנתי ב־

נשואה!

טוענת הדוגמנית שרה אלי באמצעות פרקליטה, כלפי האופנאית ניצה מעוז, שהאשימה אותה כי היא מתגוררת עם בעלה. „טענה זו," טען פרקליטה של הדוגמנית, „נועדה להשפילה, בהיותה רעייה, ואם ובעלת־מישפחה." בתמונה נראית שרה אלי עם בעלה, ברני הנסון, השוהה עתה בחו"ל.

בית יום יום ואין לי מקום מגורים אחר. האשה, שאשתי טוענת כאילו אני חי איתה, היא אשה נשואה עם ילדה, שחיה עם בעלה."

לניצה מעוז היתה גירסה שונה. „אני מכירה את שרה אלי. נכון שיש לה ילדה," טענה ניצה מעל דוכן־העדים, „אבל היא נמצאת בהליכי גירושין מבעלה."

„בעלי עזב את הבית לגמרי מחודש יוני 1976. הוא לא ישן בבית. הוא אומנם נכנס לפעמים הביתה, כדי להביא את הבנות מטיול, אך איננו לן בבית. כמה פעמים, כארבע פעמים, נאלצתי לקרוא לעזרת המישטרה בלילה. קראתי למישטרה כי בעלי ניסה לחנוק אותי. סיפרתי גם לעורך־הדין שלי, אליעזר אליגון, כי בעלי ניסה לרצוח אותי. בכל פעם כשהוא נכנס הביתה הוא מפעיל עלי שיטות טירור. פעם הוא איים עלי שיפעיל עלי גם את השיטה הסינית.

„בחודש האחרון הוא גנב ממני תכשיטים שונים ויש תלונות על כך במישטרה."

בתגובה על טענות אלה טען דני מעוז בבית־המישפט: „אני מכיר את שרה אלי. היא גרה יחד עם בעלה ובתה ברחוב דיזנגוף. בפעם האחרונה ראיתי את האשה הזו במסיבת יום־הולדת שהיא אירגנה ומאז לא ראיתיה.

„המסיבה נערכה במלון ראמדה קונטיננטל בתל־אביב ואני הוזמנתי לשם. זה לא נכון שאני אירגנתי את המסיבה וגם לא נכון שאני הוא שקניתי לה את ענק היהלומים ומסרתי לה זאת כמתנה. עד כמה שאני יודע, חברה של שרה אלי היא ששילמה את החשבון בעד המסיבה."

בשלב זה טרם הביעה ניצה מעוז את נכונותה לשלם לשרה אלי סכום של מאה אלף לירות, כפיצוי על מה שטענה כנגדה בבית־המישפט. כל הסימנים מעידים גם שהיא לא תמהר לעשות זאת בעתיד הקרוב. לפיכך, מצפים עתה ידידיהם המשותפים של האופנאית והדוגמנית במתח רב לסיבוב הבא של הקרב.

האם אומנם תגיש שרה אלי, כפי שאיימה לעשות, תביעת־נזיקין על פי חוק לשון־הרע, תתבע מבית־המישפט לחייב את האופנאית לפצותה בסכום בן שש הספרות?

אם אומנם תעשה זאת, יספק הדבר חומר נוסף לוויכוחים נרגשים בקרב אצולת־הממון הישראלית, שמאבקי בני־הזוק מעוז כבר מספקים לה חומר למכביר.

תמיד בנקאי

(המשך מעמוד 25)

בפרשה זו. אפשטיין טוען, כי קנה את איגרות־החוב בתום־לב. לדיברי ידידיו, ברור בהחלט כי בנקאי מנוסה כמו אפשטיין לא היה פודה את האיגרות באופן כה טיפשי ומסגיר, אילו ידע שהן „חמות". גם הרכוש הרב שנמצא בכספת, בדירתו של אפשטיין, אינו מעיד על כל קשר בינו לבין שוד־הכספות. הרכוש, שערכו מגיע ל־3 מיליוני לירות — אחוז וחצי משלל הפריצה הגדולה — היה מורכב מכסף מזומן, מטבעות ותכשיטים. לכל היותר יכולה להישאל השאלה, מניין היה לפושט־רגל כסף כה רב.

לגבי המטבעות הצליח כבר אפשטיין להוכיח, כי הן ניקנו על־ידו בכסף מלא, וסוחר־מטבעות תל־אביבי העיד במישטרה כי אכן מכר אותן לאפשטיין.

לגבי אשתו של אפשטיין נילי, ובנו אבי, ראיות המישטרה קלושות הרבה יותר. המידע הסודי שנתנה המישטרה לשופט בעת בקשת מעצרם, הביא להרמת־גבות ספקנית מצד השופט רביבי. אין ספק, כי אם לא היה מדובר בשוד בהיקף אדיר כזה, לא היה מידע זה משכנע את השופט לנקוט אמצעי־זהירות, ולהורות על מעצרם.

שימחה מוקדמת מדי

גם לגבי האחים ויינגרטן, קלושות הראיות שהביאה המישטרה בפני השופט. התאומים ויצחק פיין, שהובאו לבית המישפט יום אחרי אפשטיין הם — מילבד העיסוק הפלילי שאותו קושרת המישטרה בשמם — אנשי־עסקים. אלכס ויהושע הם בעלי אחד המלונות הוותיקים בתל־אביב, מלון נחמני.

היום משמש המלון כמישרדיו של עורך־הדין הצעיר והשאפתן צבי סער ושל מיפלגתו, מיפלגת־הדור־הצעיר. סער התפרסם לאחרונה במאבקיו הקולניים נגד מה שהוא מכנה השחיתות בצמרת המדינה, והקשר בין הצמרת לפשע־המאורגן הישראלי. לפני כחודש אף התלונן סער במישטרה שאלמונים ירו לעברו בעת שעמד ליד מכוניתו, וטען כי הכוונה היתה להשתיק את זעקתו הפוליטית. הקשרים האמיצים בין סער לבין האחים ויינגרטן לא הוכחשו מעולם. סער היה אחד משני עורכי־הדין שהגנו עליהם במישפט כנסיית־הקבר, ובפרשה הנוכחית הוא מגן על הנאשם השלישי, יצחק פיין.

בלהיטותה להפליל את המעורבים בפרשה בכל מחיר, הסתבכה המישטרה במיספר פרטים קטנים ובשקרים קטנים עוד יותר. היא טענה כי בביתו של יהושע ויינגרטן נמצאו גם סמים מסוכנים. רק מאוחר יותר הודה קצין־מישטרה, כי הסמים לא היו מסוכנים ולא היו שייכים לוויינגרטן כלל. המישטרה אף טענה כי בביתם של התאומים נמצאו מכשירי־קשר מסוג ווקי טוקי אשר, לפי המישטרה, „אין לנו ספק כי שימשו לצורך ביצוע הפריצה." נראה כי בכל פעם שהמישטרה קובעת מסמרות בשלב כה מוקדם, וטוענת שאין לה ספק, מתברר ההיפך הגמור. מכשירי ווקי טוקי מהסוג שנמצא אצל ויינגרטן נמכרים במכירה חופשית בכל החנויות לצעצועי־ילדים.

אין ספק כי שימחתה של המישטרה עם תפיסתו של יוסי אפשטיין ושותפיו־כביכול, היתה קצת מוקדמת מדי. גם אם יוכח שאפשטיין אכן היה המוח שמאחרי הפריצה, עדיין תצטרך המישטרה לעמול קשה כדי למצוא את יתרת השלל בן 197 מיליוני הלירות.

לפתע יתברר גם, כי אחדים מבעלי הכספות הצהירו על סכומים גדולים בהרבה מן הסכומים האמיתיים שנמצאו בכספות שלהם, וכי אחרים הצהירו על סכומים קטנים יותר, בגלל עינם של חוקרי מס־ההכנסה.

כאשר יסתיימו 15 ימי־המעצר שהוטלו על אפשטיין, ייאלצו חוקרי־המישטרה — אם יבקשו להאריך את המעצר — לבוא עם חומר־ראיות נוסף, משכנע הרבה יותר מזה שהציגו השבוע בבית־המישפט. אם תצליח המישטרה להביא חומר כזה, יתברר כי גם מיקצוע הבנקאות הוא כזה שכאשר טועמים ממנו פעם, אי־אפשר להפסיק, וכי פעם בנקאי — תמיד בנקאי.

מצח נחושה

(המשך מעמוד 23)

ועדת ההשתלמויות של עובדי־המדינה.

בינתיים נחשפה הטעייה אחרת של פלד, אשר היתגלה כחלקלק לשון בבואו להסביר את צרכיו וצרכי מישפחתו בארצות־הברית. תחילה הכחיש פלד מכל וכל כי קיבל מילגה גם עבור אשתו, זימרה. אולם השבוע הודה פלד כי לא רק הוא לומד בארצות־הברית על חשבון המילגה שקיבל, אלא גם אשתו.

זימרה פלד, שהיא סטאטיסטיקאית באוניברסיטה העברית בירושלים, משתלמת יחד עם בעלה בבית־המדרש למורים של אוניברסיטת קולומביה.

כיוון שאין להניח שזימרה פלד לומדת על חשבון חסכונות משפחת פלד (לדברי פלד עצמו, אין לו חסכונות כאלה), סביר להניח שהיא לומדת מכספי המילגה שקיבל פלד כדי לממן את לימודיו שלו. מבחינה פורמאלית ייתכן והמילגה שקיבל פלד היא על שמו בילבד. אולם כיוון שגם אשתו לומדת על חשבון אותה מילגה מתגלה כל הכחשתו כהתחכמות מילולית סתמית שאין לה על מה לסמוך.

תעלומת הקרן המיסתורית

שערוריית מילגת־הענק של אלעד פלד היא גם, ככל הנראה, עבירה על חוקי התקשי"ר של עובדי־המדינה. הוראות התקשי"ר של נציבות המדינה אוסרות באיסור חמור על עובדי־המדינה לקבל מתנות או טובות־הנאה אזורות מגופים ו־אנשים שהם קשורים עמם בתוקף עבודתם.

אלעד פלד היה עובד־מדינה בעת שפנה בבקשה לקרן ואן־ליר, ולקרן המיסתורית הנוספת, כדי לקבל מילגה. מבחינת מעמדו המשפטי הוא גם כיום עובד־מדינה, הנמצא בחופשה ללא תשלום, והתקשי"ר חל עליו כעל כל עובד־מדינה אחר.

פלד טען כאילו שר־החינוך אהרון ידלין הוא שנתן לו אישור לבקש ולקבל את המילגה מקרן ואן־ליר. אם אומנם כך הם פני הדברים, אין בכך לטהר את פלד, אלא לסבך את ידלין על שנתן יד למעשה של עובד בכיר במשרדו המהווה עבירה על התקשי"ר. אלא שלגמרי לא ברור אם גם טענתו זו של פלד היא נכונה.

עובדה זו אין בה כדי לשחרר את ידלין מאחריות למעשהו של פלד. ידלין ה"ה חייב לדעת, שכשם שהוא אוסר על מורים לקבל מתנות וטובות־הנאה מהורי תלמידיהם, כך אסור גם למנכ"ל משרד־החינוך לקבל טובות־הנאה מקרן בינלאומית שהוא עומד עימה בקשרים הדוקים.

תחת זאת יצא אהרון ידלין השבוע בהגנה טוטאלית, לאורך כל הקו, על מנכ"ל משרדו. ידלין הגדיר את פלד כ„אדם חרוץ ומסור, שפעל שנים רבות ללא ליאות עבור ענייני החינוך." יחד עם זאת לא ראה כל פסול בכך שמנכ"ל משרדו יקבל מילגה מקרן בינלאומית. „כספי הקרן," הצטדק ידלין, „אינם בשליטת משרד־החינוך, והקרן אינה עוזרת לסטודנטים."

בכך ניסה ידלין להטות את הוויכוח שוב, לאפיק בלתי רלבנטי. אם אומנם עבר פלד עבירה על התקשי"ר, אין זה מפני שנטל חלילה מכספי משרד־החינוך לעצמו, או קיבל מילגה מכספים שהיו מיועדים לסטודנטים אחרים. במידה שהיתה עבירה, היא נובעת מעצם פנייתו אל גוף עמו היה קשור בתוקף תפקידו, כדי לקבל ממנו טובות־הנאה עבורו ועבור בני מישפחתו בסכומים שהם דימיוניים לגבי האזרח הישראלי הממוצע.

העובדה שמשרד־החינוך הוא הנהנה בדרך כלל מקרן זו, ולא להיפך, אין בה כדי לשנות את מהות העבירה, שכן התקשי"ר אינו מבדיל בין הגופים עימם קשורים משרדי־הממשלה, ואין הוא מתיר לקבל טובות־הנאה מחלק מהם, שהם מוסדות פילנטרופיים.

כל האמור לעיל מתייחס רק לכספי המילגה שפלד ביקש וקיבל מקרן ואן־ליר. כל עוד לא יגלה אלעד פלד מי היא הקרן המיסתורית השניה, ממנה ביקש וקיבל מילגה נוספת בסכום של 15 אלף דולאר (כ־140 אלף ל"י), אין לדעת אם מילגה זו כשרה או לא.

אם אלעד פלד מסרב לגלות מי העניק לו מילגת־עתק זו, אין כל סיבה מדוע לא לחשוד כי מי שמשתתף במימון השתלמותו של מנכ"ל משרד־החינוך אינה, למשל, הוצאת־ספרים המוציאה־לאור ספרי־לימוד שמשרד־החינוך ממליץ להשתמש בהם. גם חברות כאלה אינן מעניקות מילגות לסטודנטים, ולפיכך יכול שר־החינוך לטעון שאין כל פסול בקבלת מילגות מהן.

אלא שאהרון ידלין אינו כה תמים, כפי שהוא מנסה להציג את עצמו. עובדה. גם בהגנתו על פלד, נזהר שלא להסתבך בעצמו בשערוריה. הוא טען השבוע בפומבי כי על המילגה לפלד נודע לו רק אחרי שקיבל הודעה מקרן ואן־ליר כי הוחלט לאשר לפלד מילגה. ידלין טען עוד כי לא ידע את גובה סכום המילגה וכל מה שעשה בפרשה היה מישלוח מכתב־הודיה לקרן ואן־ליר על המילגה.

בכי תמרורים ודמעות־תנין

יותר מכל מרגיזה עזות־המצח שגילה מנכ"ל מישרד־החינוך בשערוריה, העומדת להפוך לשערוריה לאומית, עם העלאתה בפני הכנסת ומבקר־המדינה.

אלעד פלד, מנהל משרד־החינוך, שבכספי המילגה נסע לארצות־הברית עם אשתו ובתו יעל, וצירף אליו גם את בנו יובל, סבור שהסכום של חצי מיליון הלירות שניתן לו כדי לנסוע לארצות־הברית, לחיות וללמוד שם, מגיע לו בתוקף החסד שהוא עושה עם העם בכך שהוא מוכן לנהל את ענייני החינוך שלו. הוא היה סבור שהמדינה היא שצריכה לממן את שהיית מישפחתו ולימודיה, ובתחילה תבע גם שמשרד־החינוך יוסיף לשלם לו את משכורתו בתקופת השתלמותו. כיוון שהמדינה לא הכירה בזכותו זו והתנכרה לו, הוא לימד אותה לקח, ולמרות הבושה הכרוכה בכך פנה לשנורר תמיכה מבחוץ.

במצח הנחושה שלו, התעלה פלד על עצמו כאשר טען שהוא היה זקוק לסכום כסף כה ניכר, כיוון שיצא לארצות־הברית ללא רכוש, עם מיזוודותיו בילבד, והיה עליו לרכוש שם ציוד כדי לצייד את בית מגוריו מהתחלה.

עם ישראל אמור היה לפרוץ בבכי תמרורים, כאשר שפך מנכ"ל משרד־החינוך שלו דמעות־תנין בנוסח: „מי שמכיר אותי יודע כמה אני מחמיר עם עצמי, כמה מסרתי מזמני, ללא יום וללא לילה וללא תמורה כספית, וכמה לא מגיע לי כל הרפש שנזרק בי."

לרוע המזל, דווקא אלה המכירים את אלעד פלד מקרוב, יודעים שעניין ההחמרה עם עצמו, הוא מדוייק בערך כמו פרשת הדוקטוראט שלו.

תרגיל הפנסיה

למרות התדמית הסגפנית שמנסה אלעד פלד ליצור לעצמו, הוא אדם היודע היטב לשמור ולהבטיח את האינטרסים הכלכליים של עצמו.

הוכחה לכך היא פרשת 14 חודשי החופשה שלו, שלכשלעצמה היא חמורה לא פחות משערוריית המילגות.

כאשר החליט אלעד פלד לצאת להשתלמות בארה"ב הוא לא התפטר מתפקידו כמנכ"ל משרד־החינוך. תחת זאת ביקש חופשה — תחילה בתשלום ואח"כ ללא תשלום — לתקופה של 14 חודש.

זוהי בקשה תמימה לכאורה, אך מאחוריה מסתתר חישוב מפוכח מאוד.

אחד הנימוקים שהעלה שר־החינוך אהרון ידלין כהסבר מדוע דחה את בקשת פלד לחופשה־בשכר, היה שלמנכ"ל משרד־ממשלתי, בניגוד לעובדי־מדינה אחרים, אין קביעות בתפקידו. הממשלה יכולה לאשר את החלפתו בכל עת. שר חדש המיתמנה לעמוד בראש המשרד יכול גם הוא להחליפו, באישור הממשלה.

למרות זאת אישר ידלין לפלד חופשה של 14 חודש, ללא תשלום, במקום למנות במקומו מנכ"ל חדש למשרד. מדוע דווקא 14 חודשים ולא 12 או 10?

הדבר נעשה מסיבה פשוטה: פלד, שלא היה עובד־מדינה לפני שמונה לתפקידו, זקוק לשמונה שנות כהונה בתפקיד מנכ"ל כדי שיוכל לזכות בפנסיה בשיעור של כ־70% ממשכורתו אחרי שיפרוש מתפקיד המנכ"ל.

פלד נכנס לתפקידו בתחילת שנת 1970. אילו היה מתפטר ערב צאתו להשתלמות, היה מאבד את זכויות הפנסיה שלו. משום כך נעשתה עיסקה לאפשר לו 14 חודשי חופשה, בהם הוא ממשיך כביכול לשמש כמנכ"ל המשרד. חודשים אלה מספיקים כדי להקנות לו את הפנסיה המיוחלת.

תרגיל זה כשלעצמו, גם ללא שערוריית המילגות הנלווית אליו, יש בו כדי להטיל ספק אם אומנם ראוי אלעד פלד לשמש כדמות החינוכית שצריכה להעניק מהשראתה לנוער הישראלי.

בגיל 70 הוליד
בן־זקונים,
בגיל 72 התחיל
לכתוב שירה
ובגיל 74 הוא
טוען:

כל החיים הם אורגזם

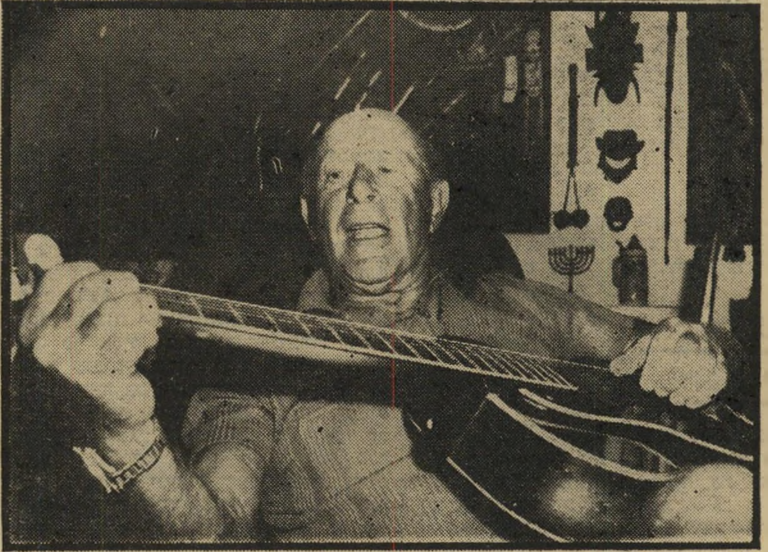

שירים מהלב

בגיל 72 החל אהרונצ׳יק לנגן על גיטרה, כשהוא מלחין את שיריו. בקול עמוק ובמיבטא רוסי הוא מזמר שירי־אהבה, סאטירה חברתית ושירי ים. „בעיקר אני מנגן בלילה. בינתיים רק לעצמי, אבל מי יודע? אני רק בן 74, ויכול להספיק הרבה,״ אומר אהרונצ׳יק.

הסמל המיסחרי

של אהרון („אהרונצ׳יק״) בר־אל הוא החסקה, „החבר הנאמן ביותר שיש לי על הים,״ כדבריו. בתמונה הוא נראה (מלפנים) חותר במרץ ליד חוף גורדון בתל־אביב. מאחוריו חותר המציל הוותיק דויד ארליך. הוא ואהרונצ׳יק היו „מלכי הים של שנות הארבעים.״

הוא נולד ליד הים, ויש אומרים, בשיא הרצינות, שהים נולד לידו. הוא המציא את „התרבות של הים,״ והפך את הים לתרבות. הוא האבא של המצילים, של חוף גורדון בתל־אביב, של בן בגיל אשתו, בת צעירה ממנה במיקצת וילד בן ארבע. איזו חתיכה לא התפעלה משריריו, או האמינה כששיפרו לה שהוא בן 74? הוא הוכיח שבים טמונים החיים, והים מקיים אותו זה חמישים שנים רצופות. הוא אחד ויחידי, שניצב גא ובטוח בסוכת המצילים מיספר ארבע בחוף גורדון — הוא אהרונצ׳יק.

יוסף טרומפלדור הביא אותו לארץ מרוסיה ב־1920. אחר־כך גר בצריף, באוהל ועל האדמה ברחובות ובגדרה. הוא עבד בכל סוגי העבודות האפשריות, וחי בקומונה עליזה עם בחורים ובחורות. למרות זאת שמר בקנאות על בתוליו, שאותם איבד רק בגיל 25, כמובן על החולות. הוא הראשון, כך מספרים באגדות, שהגיע ב־1920 לחוף גורדון, והחליט: „כאן יהיה חוף.״ ועוד מספרים על האיש, שהפך אגדה עוד בחייו, כי הוא שלימד את ארץ־ישראל לשחות. אחר־כך החליט להציל נפשות. הוא לא נח ולא שקט עד שהגיע

7000 ניצולים

משה אהרונצ׳יק ממצולות הים בשנים הרבות שבהן הוא משמש כמציל בחוף גורדון בתל־אביב, וכמדריך־הצלה ברחבי הארץ. בספר עב־כרס, הנמצא ברשותן רושם אהרונצ׳יק כל אדם שנימשה על ידו או בעזרתו מן הים. בספר מצויים גם מיכתבי־תודה רבים מניצולים.

למיספר המכובד — 7000 איש ואשה משה ממצולות והציל את חייהם.

יום אחד, במונית בדרך מחיפה לתל־אביב, החליט להיות משורר. זה, כדאי לדעת, אירע לו בגיל 72. אחר־כך קנה גיטרה, ובמיבטא רוסי הוא מזמר, בעיברית של יום־יום, על אהבה וחיים, ים ותפילה.

„שנה שלמה הסתובבתי בכל העולם עד שהגעתי לכאן, לארץ־ישראל," מספר אהרון (אהרונצ'יק) בר־אל (אלקינד). „אבא שלי היה סיטונאי־דגים גדול באיר־קרץ שבקרים, בדרום־רוסיה של פעם. בהתחלה הייתי חלוץ אמיתי. אבל בקומונה ברחובות היו בעיות עם הבחורות. כל מי שנכנסה להריון אילצו את האומלל, שגרם לכך, להתחתן איתה על המקום.

„אז באתי לתל־אביב, וחיפשתי מקום ליד הים. בחוץ־לארץ תמיד גרתי ליד הים, וככה התאהבתי בו לאט־לאט." כפי שמעיד אחד משיריו: מול האופק ה־קסום / שכה מסעיר אותך תמיד וכולם שווים, אין דת ולאום / ויש תיקווה גם לעתיד. / הו, ים כחול, הו, ים אדיר / חבק אותי בתוך גליך. / אתה גדול, אתה כביר / כולי נמשך אליך.

„את השיר הראשון כתבתי על הים," מספר אהרונצ'יק. „זה תמיד היה אצלי בלב לזמר אהבה לים. הייתי המציל הרא־שון בחוף גורדון, כשהיו באים הנה רק 30 אנשים בשבת עמוסה. היום, כשאני מגיע לחוף, כמעט בכל יום, אני נהנה כל פעם מחדש למראה האנשים הרבים על שפת־הים. עכשיו שוטפים לאנשים את הראש שהים מלוכלך, והם לא מבינים שזה לא ליכלוך סניטרי ומפחדים להיכנס למים. הם לא מביינים שזה רק אצות ועשבים. זה החיים שבים."

● לבן אדם אסור לשכוח / שהוא יצור זמני עלי־אדמות / על כן עליו תמיד לשמוח / „לתפוס חיים" וליהנות. / בתור מועמד לאבדון בטוח / אדם צריך להספיק הכל. / הזמן לא מאפשר לנוח / כי „היום" — מחר יהיה — „אתמול". / צריכים לחיות בלי כל מסורת / לראות עתיד ולא עבר / ולהרגיש בראש סחרחו־רת / תמיד, מבלי לשתות דבר. / להתעלם מכל סרקאזם / של אנשים מטומטמים / ולהרגיש כעין אורגזם / אחד ארוך כל החיים.

„ב־1952 ייסדתי את אירגון המצילים

(המשך בעמוד 32)

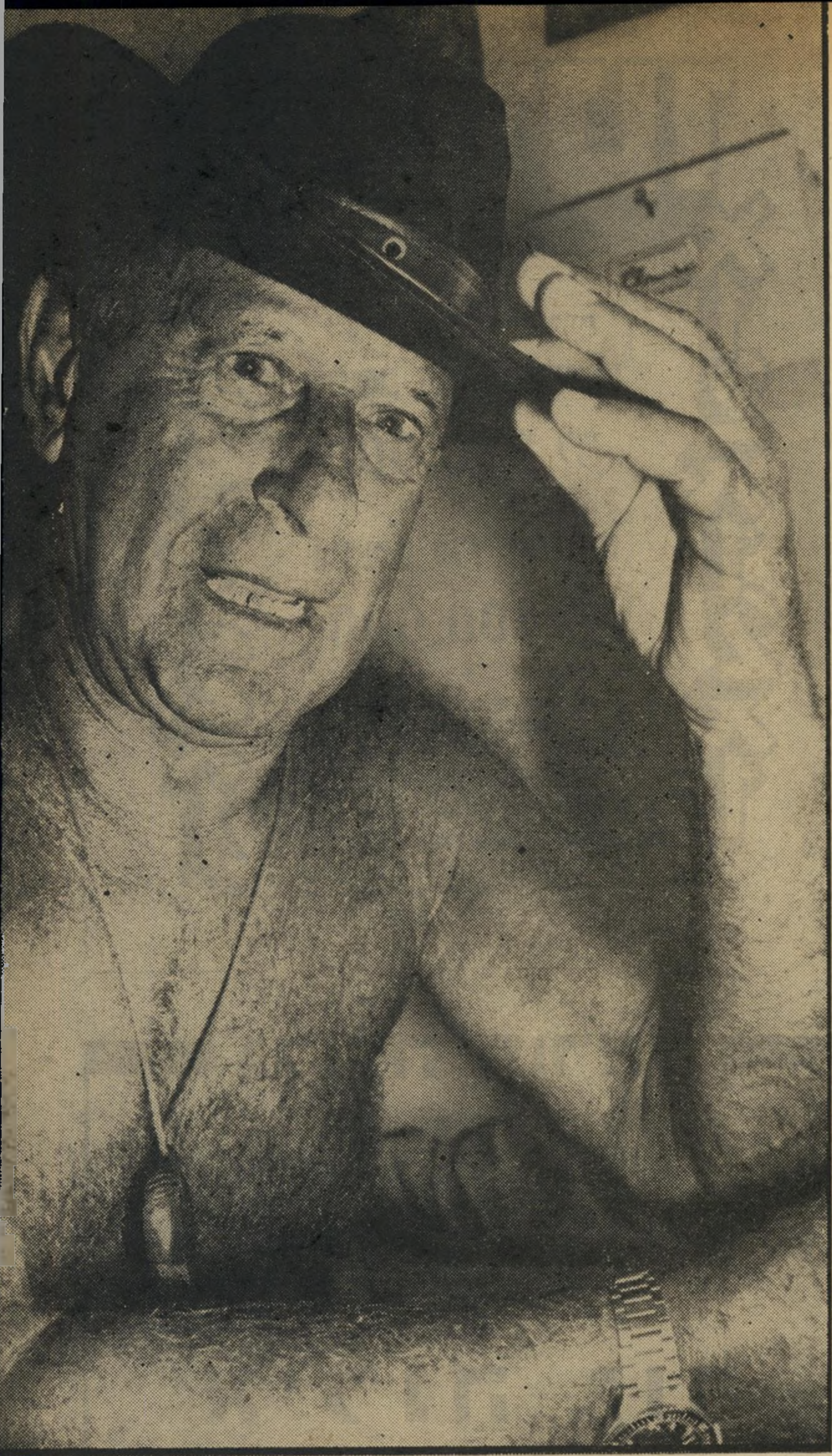

אהרונצ'יק בר־אל

ראשון המצילים בארץ־ישראל, המייסד של חוף גורדון בתל־אביב ו„האבא של הים התיכון," בהגדרת אחד המצילים הצעירים, שלמד את התורה מפי „האבא של כל המצילים."

מלך החוף

אהרונצ'יק היה, מאז־ומתמיד, המרכז החברתי של חוף גורדון בתל־אביב. „כך היה כשהקמתי את החוף בשנות השלושים, ושום־דבר לא השתנה מאז, לפחות מבחינתי," מצהיר אהרונצ'יק, המוקף מצילים צעירים שכולם היו חניכיו, חתיכות וסתם מעריצים. בתמונה למטה: הצייר ומבקר האמנות יואב בר־אל (44) בנו בכורו של אהרונצ'יק מנישואיו הראשונים לשולמית, כפי שצולם עם אביו על חסקה, בגיל 4. בין יואב ובין בן הזקונים של אהרונצ'יק מפרידות 40 שנה.

● צילם: שלמה סתר

המישפחה

אשתו הצעירה של אהרונצ'יק, יהודית בת ה־45, מקבלת את „איומי הבעל" בצחוק. בתמונה היא נראית עם בנם, יואל.

התחביב

„את האשה צריך ל־החזיק לפעמים ב־כוח," מתלוצץ אהרונצ'יק, ומדגים כיצד משתמשים בכלי־עינויים עתיק מאוספו.

כל החיים הם אורגזם

(המשך מעמוד 31)
הראשון. מאז ועד היום, אני היושב־ראש שלו. פעם, בשנות העשרים והשלושים, הייתי אלוף הארץ בהיאבקות ובאיגרוף, אבל חוץ מאשר בזירה לא נלחמתי אף פעם בחיים. נתתי לחיים לזרום עלי ובתוכי. ראיתי איך בארץ קמה לאט־לאט תרבות של ים. חוף גורדון, החוף שלי, גדל משנה לשנה. מאז תחילת שנות החמישים העברתי תחת ידי מאות מצילים. הם כולם הילדים שלי, ואני אוהב את כולם כאילו הייתי האבא שלהם. והאבא של כולנו הוא הים."

הסוד — מצפון נקי

שלושים ושמונה שנים היה נשוי לשולמית. בנו, יואב בר־אל (44), פנה לתחום האמנות וכיום הוא משמש מרצה בכיר בטכניון בחיפה, צייר ומבקר־אמנות. בתו, מירנה, מורה לחינוך מיוחד. שנים אחדות אחרי שנפטרה שולמית לא התפלאו יואב ומירנה, כשהודיע להם אהרונצ׳יק כי הוא עומד לשאת לאשה את יהודית, הצעירה ממנו ב־29 שנים. "זה דווקא מצא חן בעיני כולם," מצהיר אהרונצ׳יק, "שאני מתחתן עם אחת המבוגרת מבני בשנה אחת, ושאני צעיר מאמה בשנה אחת." בנו מנישואיו אלה, יואל (יוני) בן הארבע, כבר החליט סופית כי הוא רוצה להיות מציל. ויש לו סיבה טובה לכך. אמו, יהודית, הכירה את אביו בקורס־מצילים. "זאת לא היתה אהבה ממבט ראשון," מתוודה אהרונצ׳יק, "אבל לאט־לאט, כמו שצריך הכל להיות בחיים, התאהבנו. כמו שמתאהבים בים. לא ממבט ראשון. בהתחלה מפחדים, נופלים מהחסקה, ואחר־כך נקשרים בלב ונפש."

● וכמו משב קליל של רוח / כל־כך פשוטה עם חן טיבעי / כולה כנות עם לב פתוח / (אך המפתח רק אצלי). / היא כמו דוגמא לאשת־פלא / בגישתה המקורית / על כן, כותב השורות האלה, / אוהב אשתו, שמה — יהודית.

"דרך השירים התחלתי להבין שאני יכול להגיד כל מה שיש לי, על כל נושא שבעולם," מסביר אהרונצ׳יק, שנראה בכל מקום, אפילו בביתו, בבגדי־ים. "הגיל לא חשוב. חוץ מזה, אני מרגיש הרבה יותר צעיר מאחרים, שבתעודת־הזהות שלהם כתוב מיספר יותר קטן. מצפון נקי הוא הסוד למראה צעיר ולנפש צעירה. לעולם לא להצטער על מה שהיה ועבר. הגישה שלי לחיים היא תמיד לצחוק, להתלוצץ, להיות במצב־רוח טוב."

● תמירה, בלונדינית ותכולת־עיניים / היא נכנסה לים עם כל המתרחצים / ולא הרגישה כי בינתיים / נסחבה בגלים המתנפצים. / והגלים כיסו אותה — "הצילו!" / קול־זעקה פלח את האוויר / היא לא הרימה יד אפילו / כבר נלכדה בזרם האדיר. / מציל צעיר רחב־כתפיים / חתר אליה במהירות בסירתו / וכעבור דקה או שתיים / בעילפון שכבה מול סוכתו. / כמו נסיך באגדת "יפהפייה נרדמת" / הצמיד את פיו לפה הנערה / והנשימה, הנה היא כבר נושמת / תודה לאל, היא שוב בהכרה. / הוא הסתכל עליה ארוכות / כולו מוקסם מיופי הפנים, עיניים / אז פקחה עיניה התכולות / ובקול רוטט אמרה לו: "בלי ידיים."

"כל סיפור של הצלה הוא סיפור שמרגש אותי מהתחלה," מספר אהרונצ׳יק. "למעשה, כך הגעתי בכלל לכתיבה. בשנות החמישים הייתי כותב סיפורי־הצלה ב־לאשה ובדבר, וגם כתבתי יומן — יומנו של מציל — בדבר לילדים. אבל מעשי ההצלה הראשונים שלי היו עוד בתקופת המעפילים. הייתי מגיע בחסקה לאוניות־המעפילים שלא יכלו להתקרב לחוף, והייתי מקבל פתקים ומיכתבים מהמעפילים לידידיהם או לבני־מישפחותיהם שעל ה־חוף. למעשה, אני הייתי הדואר שלהם."

אהרונצ׳יק היה תמיד "מלך החתיכות", וכעדות ותיקי תל־אביב, לא יכלה שום נערה לעמוד בפני קיסמו — לכן רבות הנערות של תל־אביב הקטנה, שנכלאו אז בבתיהן מחשש הוריהן פן יפלו בפח של אהרונצ׳יק.

● שבת, בוקר, שפת הים, רעש מחריש־אוזניים / פזורות בשטח חתיכות, ממש פוזלות עיניים. / הנה הולכת חתיכה ולראשה מיטפחת, / ועל רגליה החשופות, מתנועע תחת. / פה שוכבת בחורה בבגד־ים אירוטי / הביקיני זעיר־זעיר, קמצני כסקוטי. / ושם התפרקדה אחת בתנוחה אחרת / ומחזה מציץ שד חמוד כמו ורד. / בחורים כשיכורים, כמה סכס ויופי / לא יודעים עם מי להתחיל, כי כולן בלי־דופי / איזה בוקר נהדר, אין כיום שבת / אך חבל שלבחורים — יש רק כלי אחד.

אהרונצ׳יק כפעולה בשפת־הים
ביקיני קמצני כסקוטי

"כשהראיתי את השירים הראשונים ב־פעם הראשונה לבני, יואב, הוא אמר לי: 'אבא, זו הפתעה נעימה.' ואני ידעתי שיש סיכוי. כי אם הבן שלי אנין־הטעם אומר את זה, אז כנראה יש משהו במה שאני כותב. מאז, אני תופס רעיונות ומלביש אותם על הנייר. כמו הרעיון על 'המסכנים המדומים', ששאבתי אותו מהעיתון."

● בום, טרח — טך, טך, הפצצה והאקדח. / ארסק את השכונה להוכיח העובדה / שאני המקופח, המסכן והנד־פק. / וכולם לי חייבים, כי מישפחתי ברוכת־ילדים. / אין ספק העולם אשם, שבכל שנה נולד לנו בן. / על כן, לי הכל מותר, לפוצץ דוכן או באר. / הנערה לא מסכימה, מובן, מותר לי לאונסה. / ברור שכל אחד ירגיש, שלא אני אשם — חשיש! / והשופט יגיד מיסכן, אמנם ציבור הוא המיסכן / אך אי־אפשר בגלל עיוות לתת לו עונש כיאות. / ואני די מרוצה ועושה מה שרוצה / בום, טרך — טך, טך, הפצצה והאקדח.

"אני חי בעדינות וכותב בעדינות על דברים חלקים," אומר אהרונצ׳יק. "צריך לחיות באופן אלגנטי. לא בגסות. לחיות יפה כמו פרחים. ואז, אולי, יהיה לנו עולם של זקנים־צעירים. כי חבל לבזבז אפילו יום אחד ממה שנתן לנו אדון־עולם. צריך להיות בתנועה ובפעילות, ולהאמין באהבה."

ומי שלא מאמין, שיסתכל על אהרונצ׳יק.

ספורט-טוטו
טוטו
1 א 2 צ 1 א 2 צ 1 א 2
השבוע
משחקי הליגה האנגלית
מינימום הפרס הראשון
250.000 ל״י
★ ★ ★
מינימום לכל הפרסים
400.000 ל״י
★ ★ ★
יום ה׳ — המועד האחרון
למסירת הטפסים
עשה לך מנהג קבוע־
מלא טוטו בכל שבוע!
המועצה להסדר ההימורים בספורט

גלריה תוראל
רח׳ ז׳בוטינסקי 3 ת״א
(מול מלון „הילטון״), טל. 241628
מזמינה לבקר בתערוכת־יחיד
ראשונה בארץ
של הפסלת
אילנה גור
הפתיחה הערב, 1.9.76
שעות הביקור
א׳—ה׳ 10.00—13.00, 18.00—22.00
יום ו׳ 10.00—13.00
מוצ״ש 18.00—22.00

הזמן כבר עתה
מקום למודעות בגיליון
ראש השנה
הענק של
העולם הזה

צחוק, צחוק אבל -

ינוקא כימעט- הלך להביא...

מעולם לא הובא פאציינט כה עליז ומשעשע לחדר הטיפול־הנימרץ ב־הולי־לב של בית־החולים איכילוב בתל־אביב. במשך שעות רבות השבוע אפשר היה לדמות כי חדר זה, בו מאושפזים חולים במצב לא־קל, הנזקקים לטיפול רפואי מתמיד אחרי שנתקפו בהתקף־לב, אינו אלא קאבארט סאטירי עליז.

צחוקים מהדהדים בלתי פוסקים בקעו מהחדר. בדיחות התעופפו בו מכל עבר. ואנשים שנכנסו אל החדר חמורי־סבר וקודרי־הבעה, יצאו ממנו משועשעים, כשחיוכים רחבים נסוכים על פניהם.

במשך כל השבוע נמשכה העליה לרגל, אל החדר. האחיות והרופאים של חדר הטיפול־הנימרץ לא היו מסוגלים לחסום את שטף המבקרים שזרם אל החדר יום־יום משעות הבוקר המוקדמות ועד לשעות הלילה המאוחרות. אמנים, אנשי־ציבור, קציני־צבא וסתם אזרחים אלמונים מכל הכוגים, זרמו אל החדר בהפגנת דאגה ואהדה שספק אם מישהו אחר, מילבד הצייר משה ינוקא, יכול היה להתפאר בה.

בבוקר יום החמישי בשבוע שעבר, בשעות הקטנות של הבוקר, הובהל משה ינוקא אל בית־החולים איכילוב, במצב קשה. בעת שבדקו אותו רופאי בית־החולים, הם העלו חשד כי הוא נמצא בעיצומו של התקף־לב, הורו לאשפזו מייד.

אלא ש־24 שעות לאחר מכן, בעת שהחלה העליה־לרגל ההמונית אל מיטתו של ינוקא, קשה היה להבחין שהאיש המאושפז בה הצטווה על מנוחה מוחלטת וממושכת ועל שינוי קיצוני של אורח־חייו הבוהמי. ינוקא בן ה־45, בעל פני הנער, המשיך להתלוצץ, להתחכם ולהתבדח, כאילו היה באחת מאותן מסיבות־רעים בלתי־פוסקות, שבכל אחד מהן הוא משמש כבדרן הראשי וכ„מסמר הערב".

הפעם היה לבדיחות צליל מאקברי. „הבאתי לכם דרישת־שלום ממרקו תורג'מן. רק עכשיו דיברתי איתו," מקבל ינוקא את פני אורחיו שטרם התאוששו ממותו הפתאומי של האמרגן תורג'מן לפני שלוש שנים. ידידים מודאגים אחרים, הנכנסים אל החדר מבוהלים, אינם יכולים שלא לפרוץ בצחוק כאשר ינוקא מקבל את פניהם בחיוך־אושר רחב: „טוב שבאתם! חיכיתי לכם! החלטתי שבלעדיכם אני לא עולה למעלה!"

מכשירי־העיקוב האלקטרוניים, אליהם מחובר גופו של ינוקא, משמשים גם הם חומר להלצות. „עכשיו אני מציג את קוז'אק," מצביע ינוקא לעבר המכשיר דמוי הטלוויזיה, שעל מסכו מרצדים אורות אלקטרוניים, „אם תחכו קצת, תוכלו לראות את קולומבו."

ידידים קרובים באמת, מזמין ינוקא לחלוק עמו את מיטתו. ואילו הם מחזירים לו באותו מטבע: „תיכננו כבר ארוחה לזיכרך במיסעדה הסינית של ג'קי," הם אומרים לו, „אבל יאתה מוכרח תמיד לקלקל הכל!"

★ התקפה אלימה בסטייקיה

צחוק, צחוק, אלא שתחילתו של הסיפור לא היתה כלל עליזה.

בליל שלישי בשבוע שעבר, עדיין חגג ינוקא באחת המסיבות העליזות בעיר. רב־סרן הצנחנים לשעבר, שהפך כמעט לפאציפיסט, בן המישפחה הקאווקאזית מירושלים שנקלט בחיי הבוהמה של תל־אביב, עלה רק לפני שבועות מיספר מאילת, חזרה אל דירת הרווקים התל־אביבית שלו ואל בדי־הציור והצבעים בהם הוא מוקף רוב שעות היממה.

ינוקא, שבמהלך הקאריירה שלו ניהל מיספר לא מבוטל של מיסעדות ומועדונים („המקצוע שלי הוא: סוגר מועדונים", הוא נוהג להתבדח), ניהל במשך החודשים האחרונים את מועדון־הנופש במלון הסלע האדום באילת. הוא היתגלה שם ככישרון בידורי, אחרי שביים והציג מיספר הצגות אור־קוליות, שעוררו התפעלות אף בקרב מבקרים קפדניים.

במסיבה בשבוע שעבר, היה ינוקא אחת הדמויות שהתבלטו, כרגיל. הוא רקד, סיפר בדיחות שהמציא בו במקום, חיזר אחרי חתיכות ואילתר כמה בדיחות שימושיות בסיגנון הסלפסטיק. אי אפשר היה לשהות במחיצתו מבלי לצחוק או לחייך.

באותה מסיבה פגש ינוקא את השחקנית גליה ישי, יוצאת להקת־פיקוד־המרכז, שהופיעה לאחרונה עם רביעיית בנות מועדון־התיאטרון. גליה היא ידידה ותיקה של ינוקא. הם נדברו להיפגש שוב בליל המחרת.

גליה וינוקא אומנם נפגשו בשעת לילה מאוחרת, בתום הופעה שהיתה לגליה. הם ישבו בסטייקיה שברחוב יורדי־הסירה בת"א. גליה היתה צרודה וחשה בגרונה וינוקא התנדב ללכת ולהביא לה כוס תה ממיסעדה סמוכה.

בדיוק בעת שינוקא יצא את הסטייקיה, נכנסה אליה דמות בוהמית מוכרת, איש הידוע בכך שהוא מאבד את השליטה בעצמו בעת שהוא שתוי. ללא כל סיבה וללא היתגרות, התנפל האיש באלימות על גליה, שישבה לבדה. הוא ניבל את פיו, החל לסטור לה על פניה, תפס בשערות ראשה והטיח אותו אל הקיר.

איש מבין הנוכחים במקום, והם לא היו מעטים, לא העז לחוש לעזרתה של הנערה קטנת־הקומה, שהותקפה לעיניהם בידי האיש האלים, שלא שלט בעצמו.

גליה המבוהלת, שהיכרותה עם האיש שתקף אותה היא שטחית ומקרית, הצליחה רק במאמץ רב לחלץ את עצמה מידיו.

★ המישטרה לא יודעת כלום

כאשר חזר ינוקא אל הסטייקיה, עם כוס התה בידו, כבר הסתיים הכל.

הוא מצא את גליה בוכיה ומבוהלת עד מוות. כשהבחין בו הבריון הוא ניסה להיתגרות גם בו, התרחק רק אחרי שינוקא, שלא רצה בתיגרה, הזהירו. ינוקא מיהר להוציא את גליה מהמקום, עבר עימה את הרחוב לעבר הפיאנו־בר שממול.

שם הבחינה גליה לפתע שינוקא לא בא בעיקבותיה. היא חזרה לאחור, מצאה אותו מוטל מחוסר־הכרה על המדרגות. בעזרת ידידים הסיעה אותו אל בית־החולים. הסתבר כי ההתרגשות בה נתקף ינוקא בעקבות התקרית ותקיפתה של גליה כמעט ועלתה לו בחייו.

המישטרה, כמובן, לא שיחקה שום תפקיד בפרשה.

גליה עצמה חששה להגיש תלונה נגד תוקפה, שעונש מאסר־על־תנאי תלוי נגדו.

הפרשה העגומה, שכמעט והסתיימה בטרגדיה, זכתה לסוף עליז, כשבחדר הטיפול־הנימרץ באיכילוב, מגלה משה ינוקא שעם מיספר כה רב של ידידים ואוהבים, לא קל להיות חולה. „אם הוא לא קיבל התקף עד עכשיו," הזהירו אחיות המחלקה, „עכשיו, עם התנפלות־אהבה כזאת, הוא בטח יקבל אותו!"

בבית־החולים במחלקה לטיפול נמרץ בחולי לב, שבבית־החולים איכילוב בתל־אביב, מקבל משה ינוקא מישלחות של מעריצים ומבול של מיברקי ברכה ואיחולי החלמה. בתמונה נראה ינוקא, כשהוא מארח במיטתו את הקריינית שוש עטרי, כשלחזהו צמודים חוטי המוניטור, העוקב אחר פעולת ליבו.

ערב לפני כן משה ינוקא (מימין) והשחקנית גליה ישי (משמאל), כפי שצולמו ערב אחד בילבד לפני התקרית שבעקבותיה הובהל ינוקא אל בית־החולים עם חשד של התקף־לב. השניים היו אורחים במסיבה, קבעו פגישה למחרת. במהלכה של אותה פגישה הותקפה גליה בידי בירינן אלים שהיכה אותה. מאז התקרית סועדת גליה את ינוקא.

(המשך מעמוד 16)

ידעו ולא הבינו כימעט דבר, בין ימינם לשמאלם, בלוחמת־שריון ובלחימת־חרמ״ש.

התמונה המצטיירת תמוהה ביותר: חיל־השריון מחזיק בפונקציה של החרמ״ש ובגופים המכונים „חרמ״ש", מסב יחידות חי״ר לחרמ״ש, ומקיים יחידות חרמ״ש אורגניות זרבות בתוך עוצבותיו. אבל, באותה שעה ממש, מודעים אותם אנשי השריון היטב לכך, שהחרמ״ש שלהם כה עלוב, עד שאיננו מסוגל לתפקד כראוי בקרב, ולצורך לחימה הם עצמם (כלומר, השריונאים) מעדיפים עליו בהרבה את החי״רניקים הרגילים, למרות — מוטב לומר, ביגלל — שאינם „חרמ״ש". אבל הרי, ככל שהיו מעולים מן החרמ״ש לא יכלו אנשי החי״ר (הצנחנים) לתפקיד כחרמ״ש, מפני שחסרו את ההכשרה, האירגון והנסיון המינימליים הדרושים — משום שהחרמ״ש ולחימת־החרמ״ש אינם „חי״ר" אלא „חש״ן" ולכן קובעים בהם ומעצבים אותם שריונאים (כלומר, טנקיסטים) ואנשי החי״ר מנועים מכל עיסוק בהם!

רק מי שהיה שריונאי, יכול לדעת עד כמה היו מעמדו וחשיבותו של החרמ״ש ירודים ומזולזלים בחיל־השריון לפחות בתקופה ההיא.

כך, למשל, כאשר, בראשית שנות ה־60', הוחלט ללמד את צוערי החי״ר בקורס קצינים גם מעט חרמ״ש, שלחה מפג״ש („מפקדת גייסות השריון"), לתפקיד הכנת מערכי־השיעור הראשונים והתרגילים, סגן צעיר, שכל שירותו הצבאי עד אז, עבר עליו בטנקים — ושליחתו לקורס קצינים נעשתה כאקט מפורש של ענישה־בהגליה (משום ביקורת פומבית, חריפה וקצת לא־מרוסנת, שהשמיע אותו קצין באזני ה־רמטכ״ל ומפקד גי״ש דאז). אף שבסופו של דבר למד אותו קצין את הנושא — וראה מאמר זה.

לחרמ״ש היקצה חש״ן, כעניין של מדיניות, אחוז גבוה ביחס של כוח־האדם הפחות־משובח בין ה־מגוייסים שקלט. גם הקצינים הוקצו על פי אותו קנה־מידה. מעבר מפיקוד על יחידת חרמ״ש לפיקוד על יחידת טנקים מקבילה נחשב, במוצהר, קידום — וברור כי כל קצין־שיריון נמלט מן החרמ״ש כמפני מגיפה. כך, מה שהיה צריך להיות הנזר של החי״ר, נתקיים בי־פועל כיותרת ערוכה ומנודה־למחצה של חש״ן.

צנחנים כשומרי־לילה

כביטוי יחסו לחרמ״ש, רגיל הטנקיסט — כלומר השיריונאי הצה״לי — בכל הדרגות (או לפחות היה רגיל, עד יום־הכיפורים) לפתור בעיות אספקה לטנקים, כאשר התעוררו, על־ידי השלכת אנשי החרמ״ש שלו מרכביהם והפעלת הנגמ״שים כנושאי דלק ותחמושת לטנקים. לא היה זה אמצעי אחרון, נואש, אלא, בדרך כלל, הפיתרון הראשון שננקט — ובאילתור קבוע זה (שלמעשה הפך כך שיטה ממוסדת ומוכרת) עוד היו הטנקיסטים משתבחים.

לא ייפלא, לכן, כי רוח־היחידה וגאוות־החיל של החרמ״ש נמצאו — וחוששני, עדיין נמצאים — בשפל המדרגה. כה עמוקה ושורשית היא השפעת תחושת־הנחיתות (המוצדקת) והמעמד המזולזל והעלוב ביחידות החרמ״ש עצמו, עד שגם הזרקת כח מעולה דוגמת הנח״ל ליחידות של החרמ״ש, לא הועילה כימעט דבר, ולא שיפרה במידה ניתנת־להבחנה את כושר לחימתן.

במיסגרת חש״ן, שהוא מעיקרו ובהכרח, קודם כל, „חיל־הטנקים", אין נשקפת תיקווה לשיפור רוח וי־גאווה אלה, שהם בסים המוראל — ולכן, גם יסוד כושר־הלחימה — של כל חיל־פרט וכל יחידה.

לכאורה, יש להטיל את האשם במחדל החרמ״שי על אנשי השיריון, אשר נכשלו — שלא לומר, גם הכשילו ביודעין — במילוי אחד מתפקידיהם הייעודיים והיותר־מרכזיים. ואמנם, אי־אפשר ואסור לפטור את השיריונאים מאחריותם ומאשמתם. אבל יותר מהם, וקודם להם, אחראים ואשמים אנשי החי״ר. יצדקו השיריונאים לגמרי אם יאמרו כי, ככל ששגו וזילזלו, בכל זאת הם היחידים אשר עשו משהו מעניין החרמ״ש — כלומר, לעניין ה„צורה" היחידה, שבה יכול להופיע החי״ר וגם להשתתף, ביעילות ובאופן קבוע, במיסגרת העוצבה והלוחמה „המשוריינת".

אנשי החי״ר עצמם ויתרו, להלכה וגם למעשה, על צורת־החרמ״ש — ובכך גזרו על עצמם, במו ידיהם, שיישארו בעידן מילחמת־העולם הראשונה, ולא יהיו מוכנים ומתאימים לתפקד כראוי בכל שדות־הקרב העיקריים של צה״ל, מאז „קדש".

> **החרמ״ש, שהיה צריך להיות הנזר של החי״ר, הפך יותרה עלובה של חיל־השירון**

אין כלל להטיל ספק בכך, שאילו היו אנשי החי״ר מחליטים להתלבש ברצינות על נושא החרמ״ש, במגמה להתמחות בו ולהעבירו לאחריותם, הרי כבר מזמן היה הדבר קם ונעשה.

ברור כי כל מאמץ חי״רי כזה, בעבר וגם עתה, צפוי להיתקל בהתנגדויות „בעלי האינטרסים" — שכאן הם „משוריינים", תרתי־משמע. אבל ניצחון אנשי החי״ר ודאי מראש, כיוון שחש״ן ואנשיו הם בראש ובראשונה (ורובם, רק) טנקיסטים, שעה שהחרמ״ש הוא, בעיקרו, „חיל־רגלים".

חשוב אולי מכל: הטנקיסטים

רפול בששת הימים *

אינם יכולים לחדור מעיסוק בטנקים ובלחימתם, אבל אנשי החי״ר יכולים (וגם חייבים) להפסיק, או לפחות לצמצם דראסטית, את ביזבוז מירצם, חשיבותם וזמנם בחלומות „האיגוף האנכי" ובעיסוק השולי של פעולות הקומנדו — מה שיפנה את רשם, משאביהם ועירנותיהם לעיסוק בלוחמת החרמ״ש, שהיא, בצה״ל, לוחמת החי״ר העיקרית.

בדברים האחרונים נקשרת התשובה לשאלה, למה עד עתה — וחוששני, גם עתה — אין אנשי החי״ר פונים לכיוון הנראה, לכאורה, הכרחי ומובן מאליו: למרות שלקחיה החד־משמעיים של מערכת־סיני 56', ועוד יותר, כישלונה המוחלט של „ההזדמנות הגדולה" אשר ניתנה לחטיבת הצנחנים הסדירה בששת־הימים, כבר היו צריכים לדחוף את אנשי החי״ר, אפילו בעל־כורחם, לעסוק בחרמ״ש כבמשימתם הראשית, הדחופה והקריטית ביותר, עלה בידיהם לעוור ביעילות את עיני עצמם ולהתחמק מן העיקר הזה, אל הייעודים הטפלים של „תגמול" ופשיטות ו„לוחמה מיוחדת".

ייוות זה הוא בעוכרי חיל־הרגלים ומקפיא את התפתחותו מאז ראשית עידן הצנחנים. נטפל בו בהמשך הסידרה, במאמר נפרד, שיבחן את עצם ההצדקה לקיומו של „חיל־הצנחנים", ובמיוחד כי גירסתו בצה״ל.

כתוצר־לוואי אופייני ובלתי־נמנע מבריחת אנשי החי״ר בצה״ל מן העיקר (החרמ״שי) אל השוליים הטפלים של ייעודם, נולדו ההתבטלות — שאולי ניתן לומר כי הגיעה בין ששת־הימים ליום־הכיפורים, עד כדי תסביך־נחיתות מיקצועי — של אנשי החי״ר (הצנחנים) בפני חש״ן ואנשי השריון, לעניין המילחמה והלחימה הרציניות. כאשר רוצים הצנחנים להשתבח נורא בתרומתם ללחימה ביום־הכיפורים, הם רגילים לצטט את אותו מח״ט־שיריון באפריקה, אשר ביקש תגבורת, וכשנשאל אם כוונתו (כרגיל) לטנקים נוספים, השיב, „לא, אני רוצה אדומים, אדומים!" אין ספק שהיה זה כבוד גדול ל„אדומים", שהרי בדרך כלל נזקקו להם הטנקיסטים כמבטיחים־צמודים וכשומרי־לילה (משום שאפילו לצורך זה לא סמכו במידה מספקת על החרמ״ש); ואילו תיפקודם הייעודי של הצנחנים היה נקבע על פי המשימה שבה השקיעו, ביום־הכיפורים, את הכמות הגדולה של ימי־פעילות, חוששני שזה היה מוגדר כ„שמירה על חניוני טנקים".

טל כשעיר־לעזאזל

עד יום־הכיפורים, קיבלו אנשי החי״ר (הצנחנים), כדבר מובן מאליו, שבכל עניין, מצב או אפשרות, שבהם יילחמו בשיתוף עם טנקים או כחרמ״ש, יוכתב אורח־הלחימה על־ידי הטנקיסטים. זאת, גם כאשר אופי הלחימה, או נסיבות הפעולה קובעים — או צריכים לקבוע — את המקום העיקרי לחי״ר וללחימתו (בין ברגל, בין כחרמ״ש), כאשר הטנקים רק בגדר מסייעים, שלחימתם צריכה להיכפף ללחימת החי״ר ולהיקבע לפי צרכיה.

ניתוח קרב־רפיח 67' של הצנחנים משקף בבירור את היחס הזה בין החי״ר לטנקיסטים; ואם אז עדיין היו לחי״ר שרידי יומרות לצפצף כלשהו גם בהקשר הטנקים, הרי ביום־הכיפורים אפילו לא עלתה ה־שאלה: על דעתם המשותפת של אנשי החי״ר והשירין, היה החי״ר כפוף טוטאלית לטנקים, מישני להם ובלחימה רצינית מסוגל, לכל היותר, „לסהר" בעיקבותיהם.

תפיסה זו היתה כה מושרשת, עד שאפילו בליל־הצליחה של יום־הכיפורים, לאחר הנסיונות הקודמים, ולמרות שנמצא לו חי״ר מובחר (צנחנים וסיירות) בכמות גדולה — וגם נסיון הג'יראדי עמד (או שצריך היה שיעמוד) מול עיניו — קבע מח״ט השריון המוביל, אל״מ אמנון, כי הטנקים לבדם „יפרצו" ורק אחריהם, כניצול ה„הלם" שלהם, יבוא ו„יטהר" החרמ״ש (החי״ר המובחר המנוגמש).

אינני יודע אם ליבו היה שלם עם השיטה שנקט — אבל אפילו לא, לא ניתן לשנות, בתנאי לחץ ותוך לחימה, דוקטרינות שהוטמעו עד שנעשו טבע שני; הגם שלהערכתי, הקושי העיקרי היה טמון בתודעת המפקדים הנוגעים, לא במה שבכל זאת ניתן לתכנן ולבצע בשטח, שם ואז.

אנשי החי״ר (כלומר, הצנחנים), אינם נוטים, ככלל, להודות באשמתם — אם ובמידה שבכלל מבחינים ומכירים בכך, שחי״ר צה״ל מפגר בהתפתחותו ובאוקטובר 73' היה נחות, מבחינת כושריו הטכנו־טקסיים, לעומת כל חי״ר מודרני אחר (וזה של צבאות ערב בכלל זה), ואף לעומת דור־אבותיו, שלחם ב„בריגדה", על הסניו.

אבל רבים מאנשי החי״ר נכונים להסכים כי „משהו לא (היה) בסדר" בתחומם — בדרך כלל יסתפקו בתלונות על הציוד — ולכך, כמו לכל חוסר, פיגור או ליקוי אחר בחי״ר, יש להם שעיר־לעזאזל. זהו חיל־השריון; ובפרסוניפיקציה הבלתי־נמנעת, שהיא גם כה נוחה במקרים כאלה, אלוף (מיל.) ישראל טל.

הארגומנטציה פשוטה מאד: כמפקד גייסות־השריון (1965—69) היה טל האיש אשר טיפח ושיכלל את אלמנט הטנקים עד שעשאו גורם־העוצמה הראשי והמכריע בכוחות־היבשה. את עשייתו גם עיגן טל בתפיסה תורתית כוללת. שהקיפה את כלל כוחות־היבשה ולוחמת־היבשה. ואפילו (כך נמשך הטיעון) אפשר לקבל את העדפת הטנק על־ידי טל כשהיה מפקד גי״ש, הרי אסור לקבלה אצלו משנעשה, לאחר מכן, ראש־אג״מ וסגן־הרמטכ״ל — שהרי

(המשך בעמוד 38)

* כשהוא מקבל את הידיעה על נפילת בן־אחיו, גיורא איתן.

במדינה

קצא״א

הים שוב סוער באשקלון

הנהלת קצא״א מזייפת ומפירה הסכמים, כדי להביא את עובדיה הוותיקים לידי שביתה חדשה, וכדי שתוכל לנשלם מעבודתם

אנשי ועד מחלקת הים בחברת קו צינור אילת אשקלון („קצא״א"), נדהמו. העתק ההסכם בינם לבין הנהלת החברה, שעליו חתמו לפני כשבועיים, כפי שהומצא להם על־ידי ההנהלה, זוייף. הם החזיקו בידיהם את ההסכם המקורי, שעליו חתמו שלושה מחברי הוועד יחד עם מישאל שחם, מנהל נמל אשקלון של קצא״א, הישוו אותו עם ההעתק המודפס ששלחה להם ההנהלה, והבחינו בשינוי מישפטים ובהוספת מילים.

אך זיוף ההסכם היה רק סמל למה שקרה בנמל מאותו רגע שבו נחתם הסכם־השלום, אשר בו התחייבו הצדדים, העובדים וההנהלה, על „תקופת צינון במתיחות הקיימת, במגמה להחזיר את יחסי־העבודה לתיקנם."

אחת הבעיות המעיבות על יחסי העבודה בקצא״א היא נסיונו הבלתי־פוסק של מנכ״ל החברה, האלוף (מיל.) אברהם („צ'יטה") בוצר, להכניס לקצא״א עובדיהם של קבלנים פרטיים, תחת העובדים הקבועים של מחלקת הים. סעיף 4 בהסכם קובע: „הנהלת הנמל תצמצם את השימוש בעובדים הזמניים עד למינימום ההכרחי, כדי לאפשר עבודה תקינה."

חופשה־מאונס. מייד לאחר חתימת ההסכם צימצמה ההנהלה את מיספר העובדים הזמניים בדרך מייוחדת מאד: היא הוסיפה עליהם עוד 12 עובדים, ואף דאגה להודיע למחלקת הים כי בפתח עומדים 18 עובדים זמניים נוספים. כל אותה עת לא היתה די עבודה גם לעובדים הקבועים של קצא״א.

אחת הדרכים להיפטר מעובדי מחלקת הים הקבועים, ולהמאיס עליהם את חייהם בחברה, היא הוצאתם לחופשות ארוכות. סעיף 6 בהסכם בין החברה לוועד קובע במפורש: „ההנהלה תעשה, מצידה, כל מאמץ כדי לאפשר לעובדים לצאת לחופשות מסודרות ומוסכמות, בתיאום עם ועד־העובדים."

שוב הוכיח צ'יטה כי הוא מבין הסכמים בדרך מייוחדת לו לבדו. 15 עובדים קיבלו במפתיע, אחרי חתימת ההסכם, הודעות כי הם יוצאים לחופשה־מאונס בת 30 יום. הוועד, בניגוד להסכם, לא שמע על כך קודם לקבלת ההודעות על־ידי העובדים, והיציאה לחופשות לא נעשתה על־פי תיאום איתו, כפי שהתחייב מן ההסכם.

סעיף 8, האחרון בהסכם — שנחתם, כבייכול, ברוח טובה — קובע: „בשלב זה לא היה כל שינוי בסידור־העבודה הקיים." להפתעת העובדים הם גילו, ימים ספורים אחרי חתימת ההסכם, כי סידור־העבודה שונה ללא היכר.

העובדים מנושלים. כשפנו העובדים במחאה אל רב־חובל הנמל ונאמנו של צ'יטה, יוסף סקלי, הם נתקלו בתגובה: „אני לא חתמתי על ההסכם איתכם. תבואו בטענה אל מי שחתם." ואומנם, העובדים פנו אל מישאל שחם, החתום על ההסכם. אז התברר להם כי סקלי, על־פי הוראותיו של צ'יטה, המתין עד שמישאל שחם ייצא לחופשה ממושכת, ויהיה בלתי־ניתן להשגה, ורק אז חיבל בהסכם.

עובדי מחלקת הים בקצא״א יודעים כי אין הם אהודים על הציבור מאז השביתה האחרונה, שבה יצאו עם ספינותיהם לים הפתוח, למרות צידקת תביעותיהם. הם חוששים ממתיחת החבל ביחסיהם עם ההנהלה, אולם מאידך הם רואים כיצד מנשלים אותם ממקורות פרנסתם.

רק עתה הם מבינים כי כאשר אמר ה־מנכ״ל צ'יטה לחברי הוועד שלהם: „ה־שגיאה הגדולה ביותר שעשיתי היתה שלא פיטרתי את כולכם אחרי השביתה הגדולה," היתה לא הכאה על חטא, אלא גם סימן לבאות.

אין ספק, כי אם תמשיך הנהלת קצא״א בנסיונה לנשל עובדים מעולים וותיקים מעבודתם ולהשליכם לרחוב, ייאלצו העובדים לפתוח בשביתה ימית סוערת, אשר תגרום שוב נזקים כבדים לחברה, שהיתה מעורבת כבר בפרשיות כספיות שעלו ל־מדינה מיליונים רבים.

טלוויזיה

צל"ג

רצח בשמאלץ

● למלחין **נעם שריף**, שהרג שנית את עמיתו, המלחין **מרדכי זעירא**, שמונה שנים אחרי מותו. במיסגרת התוכנית כל המנגינות, שאותה הינחה, גנז שריף את היפות במנגינות זעירא, לטובת שירים מוצלחים פחות, שפך על הכל מיץ של מלל יומרני שלא הוסיף דבר, בתוספת קצפת של שמאלץ לאומני („הגויים אינם מבינים", „הגויים אינם מסוגלים"), והגיע לשיא בהערה המגוחכת כי נתן אלתרמן קרא לנערה בשירו בשם „איה" על שם ארץ־ישראל מפני ש„בימי האנגלים אסור היה לדבר על ארץ־ישראל" (!).

שותפה לצל"ג זה: **נעמי פולני**, שהיתה אחראית להדרכה הקולית, ושעשתה הכל כדי ליטול כל יופי מוסיקלי משיריו של זעירא.

מאחרי המסך

אין שידורים ישירים מתו"ל

מתברר כי לא רק התוכנית זה הסוד שלי תיפגע מתוכנית־הקיצוצים של הטלוויזיה. הוראות נשלחו לכתבי רשות השידור, שלא לשלוח יותר את כתבותיהם באמצעות הלוויין. **רון בן־ישי, נקדימון רוגל** ו**ירם רונן** קיבלו הוראות לשלוח את כתבותיהם בדואר, במטוסים, או לטלפן ולשדר כתבות טלפוניות.

מלבד קיצוץ זה יצאו מיספר תוכניות להופשות קצרות, ועל־ידי כך יושג חסכון ניכר. כמה תוכניות דוקומנטאריות יקוצצו.

ברדיו תהיה התוכנית הראשונה שתסבול

פסלת גור
אינטליגנטית

מהקיצוצים תוכניתו של **מני פאר**, ממני מני. היא תצא לחופשה ארוכה, שתאריך סיומה עדיין לא ניקבע. כן יקוצצו תוכניות הדראמה ברדיו.

קוטלר בכל־זאת לטלוויזיה

למרות ההתנגדות הרבה שהשידוך בין **עודד קוטלר** לטלוויזיה העלה אצל כמה מהעובדים הבכירים בטלוויזיה, הסתיים השבוע בחיוב המשא־והמתן שלפיו יעבור קוטלר להיות מנהל מחלקת הדראמה בטלוויזיה.

פורמאלית יושאל קוטלר מתיאטרון חיפה לרשות השידור, ובדעתו אף לבלות יום אחד בשבוע בחיפה בענייני התיאטרון.

בטלוויזיה מקווים שקוטלר יגרור עימו להפקות־דרמה את מיטב במאי וכותבי התיאטרון והטלוויזיה בארץ, עימהם הוא מצוי ביחסים קרובים.

ח"כ אמיר
דואג

מפיקה סופר
מרזה

יותר מדי אינטליגנטית

לעלי־כותרת

על הצורה שבה נערכת התוכנית עלי כותרת אפשר לעמוד מן הסיפור הבא. המפיק־עורך **ירון לונדון** פנה אל הפסלת **אילנה גור**, וביקשה להתראיין בתוכניתו. גור נענתה, והשניים נפגשו לשיחת־הכנה שארכה שעות אחדות. אולם כעבור ימים אחדים ביטל לונדון את ההזמנה לאילנה, וטען שהיא „אינטליגנטית מדי עבור קהל־הצופים של עלי כותרת."

„עימות" חרד מהמסך

תוכנית החודשית של עורך־הדין **אמנון רפאל**, בנו של שגריר ישראל בלונדון **גדעון רפאל**, עימות, יורדת מעל המסך הקטן.

על־פי סקרים שהזמינה הטלוויזיה, התברר, כי חלק ניכר מהמאזינים סבור שהתוכנית משעממת — עד משעממת מאד.

בינתיים לא נקבע איזו תוכנית אחרת תוקרן במקום עימות.

ועדי עובדים

לשיפור הקליטה

ועדי־העובדים בדרום הארץ עומדים להיחלץ בקרוב לעזרת הטלוויזיה. לח"כ **יעקב** („ז'אק") **אמיר**, שערך סיור בסיני, התברר כי החיילים שם אינם מצליחים לקלוט היטב את שידורי הטלוויזיה. כשפנה אמיר להנהלת רשות השידור, בבקשה להתקין אנטנות מתאימות להגברת השידורים, נענה בשלילה בגלל חוסר תקציב.

אמיר לא ויתר. הוא פנה אל ועדי־העובדים בדרום הארץ, וקרא להם להתגייס למגבית לשם איסוף הסכום הדרוש, העולה על חצי־מיליון לירות. מרבית הסכום כבר נאספה, ותועבר בקרוב לרשות השידור כדי לבנות את האנטנות.

דיאטה ב־5000 עותקים

סיפורן של מפיקת תוכניות־הילדים **אסתר סופר** ושל מבקרת־הטלוויזיה **נעמי גל**, אין דבר העומד בפני הרזון, הפך הצלחה מיסחרית בלתי־רגילה.

סופר כתבה את ספר מתכוני הדיאטה בעקבות דיאטה שהיא עצמה ערכה, בתיקווה כי כאלה הרוצים לרזות יוכלו להיעזר בו. מתברר כי הרוצים לרזות רבים. תוך שבועיים אזלה המהדורה הראשונה של הספר, שהודפסה ב־5000 עותקים.

למרות שהספר אזל כבר, לא ביטלה סופר את המסיבה שהיא עורכת השבוע לידידיה מהטלוויזיה, לכבוד הוצאתו. הכיבוד במסיבה יהיה על טהרת המתכונים המופיעים בספר.

פירסומת בטלוויזיה

על־פי המחירים החדשים של תשדירי השירות מתברר, כי הפירסומת נכנסה לטלוויזיה בדרך האחורית, אך ברוב עוצמה.

הטלוויזיה גובה עבור כל דקת־שידור 5600 לירות, ועבור חצי־דקה 3000 לירות. העלות של הקרנת דקת־שידור כזו היא 670 לירות בילבד. כך שהטלוויזיה מרוויחה 4730 לירות על כל דקה של מישדרי־השירות.

בחודש אחד מקרינה הטלוויזיה כ־40 תשדירי־שירות, המכניסים לה רווח נקי של 189,000 לירות לחודש, או שניים ורבע מיליוני לירות לשנה.

יצויין, כי לטלוויזיה מותר לשדר תשדירי שירות של מישרדי־ממשלה או מוסדות ציבור הקשורים בממשלה בילבד. כך שהתשלום היוצא מכיס אחד נכנס לכיס אחר השייך לאותו זוג־מיכנסיים עצמו: ממשלת ישראל.

לאחרונה הועלתה הדרישה שנדחתה על־ידי שר־החינוך־והתרבות **אהרון ידלין**, הממונה מטעם הממשלה על רשות השידור, לבטל את גביית הכספים ממישרדי־הממשלה עבור תשדירי־השירות.

לוץ הכינה, שפטה

וקיבלה נסיעה

עכשיו מתברר כי שערוריית רשות השידור ופרס איטליה עברה את מחסום הרדיו והגיעה לטלוויזיה. בתחילת השבוע פורסם כי תוכנית הרדיו המוסיקאלית מאתיים לחמישה וטיפ שניבחרה על־ידי ועדה בראשותו של מנהל מחלקת המוסיקה ברדיו **גדעון רוזנגרטן**, לייצג את ישראל באיטליה נערכה על־ידי רוזנגרטן עצמו. תוכנית אחרת שניבחרה אף היא להישלח לאיטליה היא התסכית המבול שבויים על־ידי **ניסים קמחי** ומנהלת מדור הספרות ברדיו **בלה ברעם**. גם בלה ברעם היתה חברת הוועדה שהחליטה אילו תוכניות לשלוח לפרס איטליה.

גם בטלוויזיה חזרה השערוריה. בוועדה אשר מונתה להחליט איזו תוכנית טלוויזיה תצא לאיטליה היו חברים מנכ"ל הרשות **יצחק ליבני**, מנהל הטלוויזיה **ארנון צוקרמן**, מנהל התוכניות בעברית **מרדכי** („מוטי") **קירשנבאום** והאחראית על ההפקה **יהודית** („ג'ודי") **לוין**. הוועדה בחרה את תוכניתה של לוץ על קריית־שמונה כנציגת הטלוויזיה בתחרות פרס איטליה.

אולם בזאת לא די. הנהלת הטלוויזיה החליטה כי לוץ תהיה זו שתייצג אישית את רשות השידור באיטליה. המארגנים האיטלקיים כבר הודיעו שלוץ לא תוכל לשבת בוועדה אשר תדון בסרט שלה.

אולי תיקח הטלוויזיה הישראלית דוגמא לשיפוט נכון מהוועדה המארגנת באיטליה.

צפוי מאבק

בין שי לבין בן־ישי

עובדי מחלקת החדשות נימצאים במתח רב לקראת שובו של הכתב הנודד של הטלוויזיה במערב אירופה **רון** („רוני") **בן־ישי**.

לפני שבן־ישי יצא לשליחות באירופה הוא כיהן ככתב הצבאי של הטלוויזיה. את מקומו תפס הכתב הצבאי הנוכחי **נחמן שי** שהוא בין הכתבים המעולים במחלקת החדשות. בן־ישי דרש לקבל חזרה את תפקיד הכתב הצבאי, דרישה שנידחתה על הסף בגלל הצלחתו של שי.

הוצעה פשרה שלפיה יהיה נחמן שי כתב צבאי ובן־ישי פרשן צבאי, אולם לפשרה זו לא הסכים אף אחד מהשניים. שי לא רצה בוס נוסף מעליו ואילו בן־ישי טען שהוא אוהב לצאת לכתבות־שדה ולא לשבת באולפן ולשוחח על פרשנות.

פשרה אחרת, שהוצעה בימים האחרונים היתה שבן־ישי יהיה כתב נודד בנושאים שונים של מחלקת החדשות. בן־ישי הסכים אך טען כי במסגרת הנושאים השונים הוא כולל גם את הנושאים הצבאיים. לכך התנגד כמובן נחמן שי.

במחלקת החדשות מקווים כי המאבק בין השניים יסתיים בטוב וכי המחלקה לא תצטרך להפסיד אף אחד משני כתבים מעולים אלה.

תוכנית זוכה

בפירסומת בינלאומית

תוכנית־הרדיו בערבית רופא מאחרי המיקרופון זוכה, לפי כל הסימנים והמכתבים המגיעים לרדיו בדרך־לא־דרך, מארצות־ערב, בהאזנה עצומה. עורכת־התוכנית, **אילנה בצרי**, זכתה באחרונה בפירסום עצום בעיתונות העולמית על תוכניתה זו.

אילנה בצרי
מפורסמת

כתבות על התוכנית הנותנת עצות רפואיות מרופאים ישראליים לחולים ערביים בארץ ובארצות־ערב, הופיע במאות עיתונים ברחבי העולם. 350 עיתונים בדרום מערב ארצות־הברית הקדישו לבצרי כתבות נרחבות. בסך־הכל נכתב אודותיה בארצות־הברית ב־600 עיתונים, ביניהם בניו־יורק טיימס. 280 כתבות על התוכנית הופיעו באמריקה הדרומית, בקנדה באירופה. כמו־כן זכתה התוכנית בשנה האחרונה בכיסוי במיספר רישתות־טלוויזיה גדולות בארצות־הברית.

יצא ב־21 באוגוסט, 1975, בדרכו לארצות־הברית.

„מה ?" שאלו מעריציו בתדהמה, „מיקי עוזב את האימפריה ?" והחבר'ה אמרו עליו : „זה לא יכול להיות. מיקי הוא צבר אמיתי. הוא לא מסוגל לחיות יום אחד בלי תל־אביב."

כשם שהדהים מיקי ברקוביץ את מעריציו בעוזבו את הארץ, כך הדהים אותם גם כשחזר אליה בתום שנת העדרות.

„מאז שהתחלתי לשחק כדורסל בצורה רצינית," סיפר מיקי „חלמתי לשחק כדורסל באמריקה. במייוחד בצבא, עד לפני כשנה (השתחררתי באוגוסט 75'), חשבתי כל הזמן על ארצות־הברית. הגעתי ל־מסקנה שבישראל אני לא יכול להתקדם. נוכחתי לדעת שאני דורך במקום."

מיקי קיבל שוק

„רציתי לשחק באחת המיכללות הגדולות. כמו פילדלפיה או דיוק, הנמצאת בדרום קרוליינה. אחרי שחזרתי מאליפות אירופה בבלגרד, לפני יותר משנה, אמי אמרה לי, שמאוניברסיטת לאס־וגאס (שכינויה „יונלי") ביקשו ש־אתקשר אליהם, בשיחות־טלפון על חשבונם. התקשרתי, והם אמרו לי מייד: ,יש לנו קבוצה בעלת־שם בארצות־הברית. אנו נחשבים כאחת המיכללות הטובות

אחרי שנת גלות בעיר־ההימורים לאס־וגאס, חזר מיקי ברקוביץ, התקווה הגדולה של הכדורסל הישראלי

„אתה סמל של המדינה הזאת. עוד מעט יפרוש טל ברודי, ומכבי תל־אביב זקוקה ליורש. מה פיתאום אתה נוסע לארצות־הברית ? אתה יודע כמה זמן לוקח למדינה כמו שלנו לגדל כדורסלן כמוך ?!"

אפילו שר־החינוך־והתרבות, אהרון ידלין בכבודו ובעצמו, נקרא לדבר אל ליבו של הכדורסלן מיקי ברקוביץ, לשכנעו שיגנוז את תוכניותיו לשחק כדורסל בארצות־הברית. הפגישה בין השניים נערכה לפני כשנה, כאשר ניבחרת ישראל חזרה, עטורת־תהילה, מאליפות אירופה בכדורסל, שבה דורגה הנבחרת במקום השמיני — ומיקי ברקוביץ הפך אחד מגיבוריה.

השיחה בין השניים לא נשאה את הפרי המקווה. גם תחנוניהם של מוסדות־הספורט בישראל היו ללא־הועיל. הכדורסלן המבריק ביותר בישראל — תוצרת הארץ —

במדינה. יש לנו גם קהילה יהודית גדולה ועשירה'."

„השתכנעתי. קיבלתי מהם כרטיס־טיסה, ושהיתי בלאס־וגאס כעשרה ימים לצורך מיבחנים. התברר לי שהם עקבו אחרי באליפות אירופה בבלגראד, שבה קלעתי 51 נקודות מול התורכים. בתום עשרת הימים הרגשתי שעברתי את המיבחנים. הם הבטיחו לי הכל : מילגות, מגורים, ואפילו 250 דולר כדמי־כיס. הבטחתי לחזור ללאס־וגאס תוך כמה ימים.

„שום דבר לא עזר שאשאר בארץ. קיבלתי שיחרור מוקדם מהצבא, ובחודש אוגוסט אשתקד התחלתי להתאמן בלאס־וגאס. הקהילה אירחה אותי יפה, מה־עוד שכמה ישראלים שם הכירו אותי עוד מישראל. במיכללה התחלתי ללמוד ניהול בתי־מלון.

„קיבלתי שוק. פגשתי כדורסל שהיה זר לי לחלוטין. לפני פתיחת הליגה קרעו לי את התחת. הקבוצה — 13 כדורסלנים

מיקי היה לכדורסלן הראשון בישראל — כולל האמריקאים — שהופיע באחת מתוך 20 ה־מיכללות הטובות ביותר בארצות־הברית. בתמונה מימין הוא נראה על רקע הבניין שבו התגורר בלאס־וגאס. מיקי הדגיש, כי הכדורסל שפגש בארצות־הברית שונה לחלוטין מן הכדורסל כפי שהכירו בישראל. הכדורסלנים מתאמנים באתלטיקה, אמוני כוח וסיבולת.

במדינה

מישפט

סיפורי בדים

שני נאשמים בגניבת בדי־וילונות, זוכו בפסק־דין התוקף את המישטרה

באחד הלילות לפני כארבע שנים, נפרצה בפתח־תיקה חנות לבדי־וילונות השייכת לדב אורן. מתוך החנות נגנבו וילונות בשווי של 180 אלף לירות.

למחרת יום הפריצה החנה יעקב תקומי תושב לוד, את הטנדר שלו ברחוב התבור, ליד שוק הכרמל בתל־אביב. כשניגש תקומי יחד עם חברו, חיים ברוך, לפרוק את הסחורה שהעמיס אותו בוקר על הטנדר, נעצרו השניים על ידי אנשי המדור־המרכזי לבילוש, של מישטרת מחוז תל־אביב. ה־מפקח גבריאל נובל ורס"ר שאול אפל, האשימו את השניים באחזקת הסחורה ש־ניגנבה ערב קודם.

השניים נעצרו לעשרה ימים עד שהובאו לחקירה ראשונית. בחקירתו טען תקומי כי אין לו צל של מושג מדוע עצרו אותו, וסיפר על השתלשלות העניינים בבוקר בו נעצר.

מכונית בצבע תפוז. „יצאתי לעבודה כרגיל בקרית־המלאכה בתל־אביב, שם אני מחכה להובלות המזדמנות לי. ניגש אלי אדם בסביבות גיל ה־50 וביקש ממני לע־שות הובלה של חבילות בדים לסביבות שוק־הכרמל, אמרתי שזה יעלה לו —.40 לירות, אך הוא אמר שישלם לי —.90 לירות אם אעשה את ההובלה מהר. העמסתי את הסחורה על הטנדר ונסעתי כשלפני נוסע בעל הסחורה, במכונית מצבע תפוז.

„דווקא באותו יום המכונית עשתה לי בעיות בלי סוף וכל רגע עמדה בדרך, עד שלבסוף הצלחתי להגיע איתה רק עד רחוב התבור. שם העמדתי את המכונית מאחר שלא היתה מסוגלת לנסוע יותר. ניסיתי לתקן את הרכב לבד.

„לפתע הופיעו שני אנשים ואמרו שהם מהמישטרה, הם שאלו מה אנחנו עושים ליד הרכב. אמרתי להם שהמכונית שלי וגמרנו לתקן אותה. הם לא האמינו לי עד שהראאתי להם את התעודות על הרכב. אז החליטו לבדוק מה יש בטנדר. כשראו את הסחורה, אמרו שהיא גנובה, והאשימו אותנו בגניבת הסחורה ובאחזקתה. לא ידע־תי על מה הם מדברים, אמרתי להם שבעל הסחורה עומד לידינו, אבל התברר שהוא נעלם כשראה שבודקים את תעודותינו."

מחדל חמור. מישטרת מחוז תל־אביב התייחסה לסיפורו של תקומי כאל סיפור־בדים, תבעה אותו לדין — אלא שהשופט המחוזי, דוד וולך, תקף בחריפות את ה־מישטרה על דרך טיפולה בפרשה ועל הת־ייחסותה הספקנית כלפי דברי הנאשמים.

כתב השופט וולך, בפסק־הדין שניתן ה־שבוע, לאחר ארבע שנים של דיונים מש־פטיים:

„אין עדויות של ממש בפרשת התביעה כדי לסתור את סיפורם של הנאשמים.

„המישטרה לא ניסתה לברר ולחפש מיהו בעל המכונית בצבע תפוז שׂיכר את תקומי לעבודה באותו בוקר. השוטרים אף לא הזכירו את נוכחותו של בעל ה־מכונית יחד עם מכוניתו בקירבת הטנדר, אף על פי שסיפרו שהם היו במארב וב־תצפית על הטנדר במשך כמה שעות. ל־נאשמים אין עבר פלילי ויש להם אליבי, שהוא מהימן בעיני לליל הפריצה בפתח־תקוה.

„המישטרה אינה יכולה לעצור אנשים, על סמך עובדה, שהם הסתובבו באורח חשוד ליד טנדר חונה. מחדל חמור אני רואה בעובדה של אי רישום פרטיה של „המכונית הקטנה מצבע תפוז". מכונית זו והאדם האלמוני שנהג בה, הם המפתח לתעלומת השגת הוילונות ועל ידי אי רישום מיספרה של אותה מכונית מיסתורית נזרק כאילו המפתח לפיענוח חידת הפשע."

על טענות א.ו לא היתה לתביעה ולא למפקח אפל אף תשובה ברורה. השופט החליט לזכות את הנאשמים מכל אישום שיוחס להם, בגין קבלת רכוש גנוב ופריצה לחנות, תוך כדי ציון שמו של הסניגור עורך־הדין צבי לידסקי, על מלאכת ההגנה שלו. את פסק־הדין סיים השופט בביקורת חריפה על עבודת המישטרה ודרך טיפולה בפרשה זו.

בעיות ולבטים בחיי המין

מאת

הד"ר מרדכי זידמן

הוצאת רשפים

מיקי תפס אמריקה

החברה ששיכנעה מיקי ברקוביץ נראה כאן כשהוא יושב לצידה של חברתו שלי, שלה היה חלק בלתי־מבוטל בהחזרתו ארצה. שלי, בנקאית בת 21, שימשה בידי מנהלי מכבי תל־אביב, כאמצעי לחץ על מיקי, שיחזור ארצה במהירות האפשרית. השניים יוצאים יחד תקופה ארוכה.

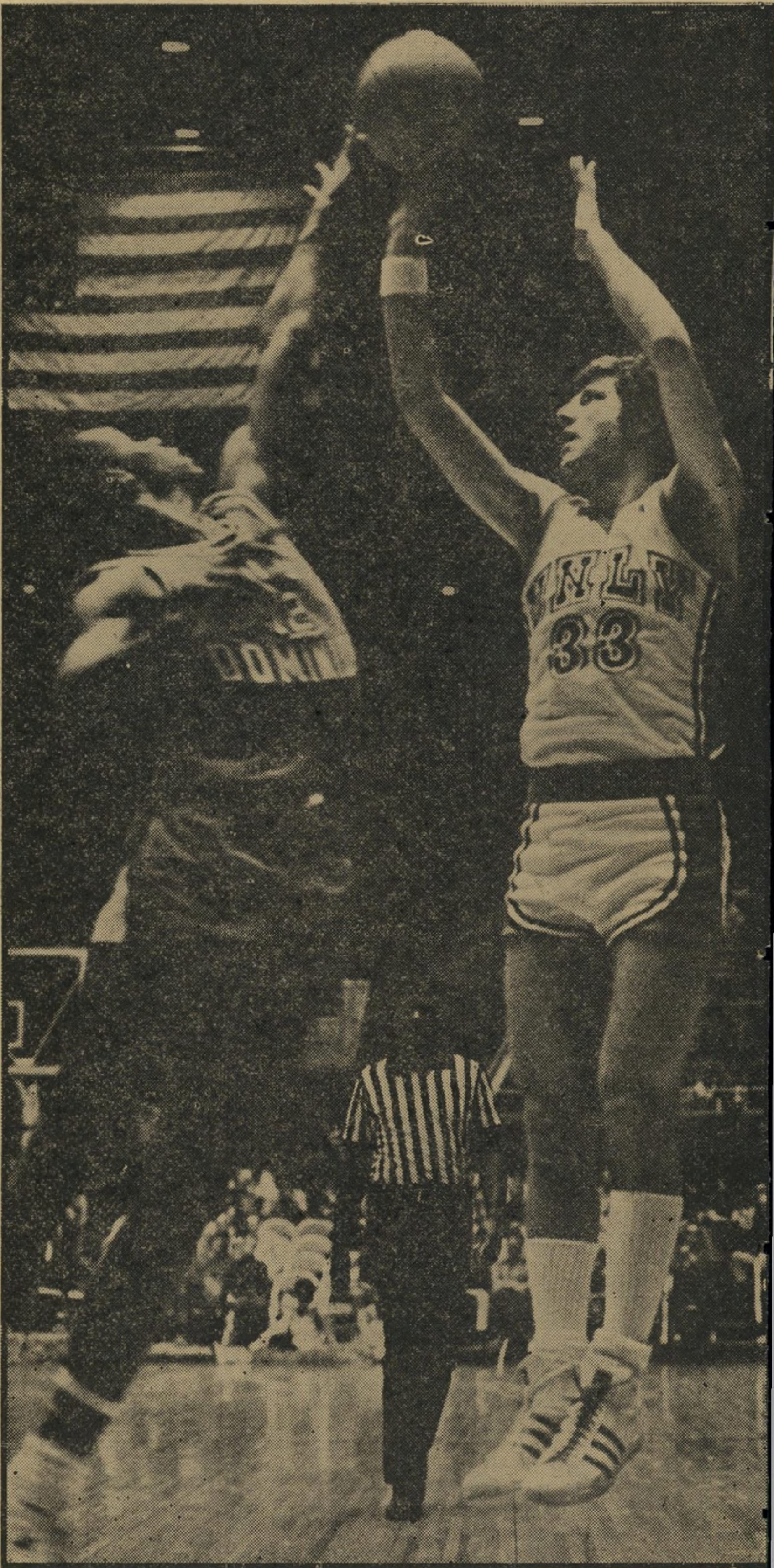

מיקי ברקוביץ במדי אוניברסיטת לאס־וגאס

— היתה מתאמנת באתלטיקה, אימוני־סיבולת ועוד אימוני־כוח, שהופכים כדורסלן לפנתר. ראיתי," מדגיש מיקי, „עד כמה הכדורסל בישראל נחות. בארצות־הברית שמים את הדגש על מישחק־הגנה. היו מוציאים לנו את הנשמה, כשהיינו מתרגלים שמירות. הייתי מתאמן מדי־יום־ביומו קרוב לשלוש שעות, נוסף לשני מישחקים בשבוע.

„לכל קבוצה היו מאמן ועוד שלושה עוזרים. תפקידם של עוזרי־המאמן היה לרגל אחר הקבוצות שהיינו עתידים לפגוש במיסגרת הליגה. התחלתי חזק. במישחקים הראשונים פתחתי בחמישייה הראשונה. אחר־כך הייתי שחקן שביעי־שמיני בקבוצה. וזו מחמאה, במיכללה כמו לאס־וגאס. שיחקו אתי שמונה שחומי־עור, שהיה מונח בכיסם חוזה מיקצועני לאחר שיסיימו את לימודיהם.

מי שלח מיכתב־הלשנה?

„היה קשה לי," מתוודה מיקי, „כשהגעתי לארצות־הברית. באתי מישראל בהשראה של כוכב. התגעגעתי למישחקי גביע אירופה ולשלי, חברתי. באימונים אסרו עלינו לדבר. היתה אפילו מישמעת־מים. לא יכולתי לשתות מתי שרציתי. לשתייה ולדיבור, הייתי צריך לקבל או־קיי. הרגשתי על בשרי את השינוי הקיצוני שחל בי. פתאום הפכתי מיקי ברקוביץ אחר. בכל מישחק שיחקתי כשבע דקות בממוצע. אחוז הקליעות שלי, בממוצע, לא עלה על עשר נקודות.

„פיתאום," הוא מספר, „הגיע למיכללה מיכתב מישראל, שכאילו זייפתי את ציוני כדי להתקבל למיכללה בלאס־וגאס. הפסיקו לי את המילגה, ואפילו הפסקתי לשחק כדורסל. חיכיתי למיכתב שני מישראל, שיוכיח שלא זייפתי את ציוני בארצות־הברית."

מיקי טוען שהוא אינו יודע מי היה האיש ששלח את מיכתב־ההלשנה. אחת הסברות אומר, שאוהד שרוף של מכבי תל־אביב הוא ששלח את המיכתב, במטרה להביא לכך שמיקי יחזור ויחדש — בלית ברירה — את הופעותיו במכבי תל־אביב.

כעבור חודש נערך בירור במיכללה, ומיקי חזר לפעילות. „היה לי קשה. לאחר חודש שלא שיחקתי במיסגרת נורמלית, התחלתי הכול מהתחלה. הייתי השחקן ה־12 בקבוצה. התקדמתי לאט־לאט ותפסתי את המקום הריאלי שלי בקבוצה, שביעי־שמיני.

בחודש יוני האחרון נקרא מיקי ברקוביץ לטורניר הקדם־אולימפי בהמילטון, במטרה לחזק את שורותיה של ניבחרת ישראל, במאמציה לזכות בכרטיס־ההשתתפות באולימפיאדה. נבחרת ישראל הוכתה שוק על ירך. על רקע האכזבה בלטה הצטיינותו של מיקי, כשקלע 25 נקודות בממוצע בכל מישחק. חבריו לניבחרת ראו מיקי אחר, בשיפוץ אמריקאי, שכאילו קיבל עירוי־דם.

„באתי להמילטון," מספר מיקי, „רק כדי להשתתף בטורניר הקדם־האולימפי. פגשתי בניבחרת ישראל, שפשוט לא שיחקה במלוא החשק. מהמילטון קפצתי לישראל לביקור. כאן החל מסע־השיכנועים. לא היתה לי שום כוונה להישאר בארץ. אפילו כל המיזוודות שלי נשארו בלאס־וגאס. באו אלי מנהלי הקבוצה של מכבי, הציעו לי הצעות קוסמות ורציניות. שאלתי את עצמי: ,מה אני מחפש בעצם בחיים'? לאט־לאט, כשגם חברתי לחצה עלי, החלטתי שאיך שלא יהיה, פעם אני חייב לבנות בית בישראל."

כשיצא מיקי את הארץ, בדרכו לאמריקה, הוא החליט להכין טופס־הסגר, כדי שבתום לימודיו יהיה בידיו שיחרור ממכבי תל־אביב. חבריו אומרים עליו, באותו נושא: „מיקי הוא תחבולן. הוא חשב שכשיחזור לארץ — לפחות אחרי שנתיים — יהיה בידיו שיחרור, שיהיה אמצעי לא־נורמלי לדרוש כספים ממכבי תל־אביב. כי קשה להעלות על הדעת שמכבי תסרב לשלם כל הון שבעולם, ובתוך כך תפסיד את כישרונה הגדול ביותר. מיקי אפילו מודה במידת־מה, באותו נושא: „טופס־ההסגר היה מקנה לי ביטוח. במייוחד שיש הרבה קבוצות שמוכנות לשלם."

יודעי־דבר אמרו, לאחרונה, שההשקעה במיקי עלתה למועדון התל־אביבי כ־400

(המשך בעמוד 38)

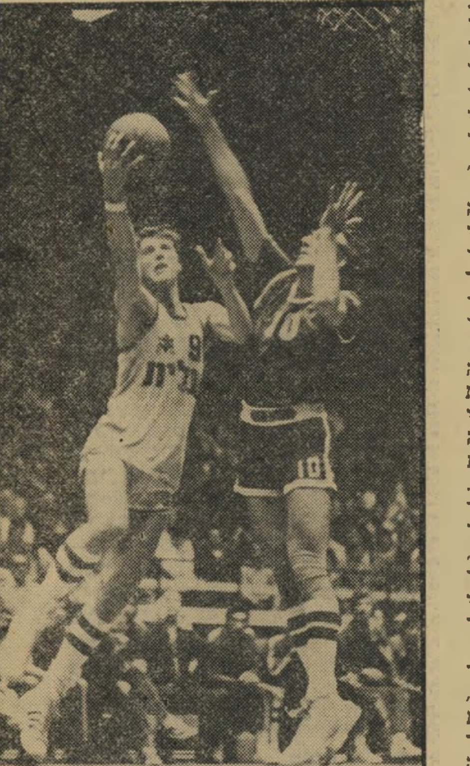

חזרה בבית מיקי ברקוביץ, כאן בפריצה אופיינית לסל במדי מכבי תל־אביב. הוא ניחן בזריזות ובמהירות בלתי־רגילות, שבאמצעותן הוא מהתל ביריביו.

(המשך מעמוד 34)
גם בתפקידיו אלה (לדברי הטוענים) המי־שיך לקדם את הטנק על חשבון החי"ר ותוך דיכויו.

טענות אלו, בגירסה זו או אחרת, נקלטו לא רע ונפוצו לא מעט, מפני שלא הכחישו את „המחדל", אלא רק שיחררו מאשם את כוחותינו, והטילו אותו על מישהו אחר ומוגדר היטב, תוך הנאה מיתרונותיה הרגילים של כל חצי־אמת. ישהרי אין ספק בכך, כי תפיסת מילחמת־היבשה, כפי שעוצבה על־ידי אסכולת השיריון, ובעיקר בהשפעת טל, היא אשר אכן שררה וקבעה בצה"ל, במיוחד בין אמצע שנות ה־60' ליום־הכיפורים. גם נכון הדבר, שתפיסה זו מיקמה את הטנק במרכזה, והעבירה את כתר מלכות שדה־הקרב, בצורה מודעת ומנומקת, מראש החי"ר אל ראשו. אולם, כפי שכבר בירדנו בשתי סקירות קודמות שעניינן הטנק („המלך טנק", „המת החי"), זוהי התפיסה הנכונה והמתאימה לנו — בתנאי שנבין כי היא רלבנטית וחלה רק במישורים הכלליים של בנין־הכוח ושל החשיבה והתיכנון המיבצעיים האופרטי־ביים, או האיסטרטגיים (ביבשה). לעניין החשיבות והמעמד הטאקטיים — כלומר, לצרכי ראיית הלחימה הטאקטית ואירגון הגופים הלוחמים (היחידות והעוצ־בות), אי־אפשר כלל שגורם־עוצמה אחד ייחשב, פרמננטית, „עדיף" או „עיקרי", מפני שדברים אלה ניתנים להיקבע רק בכל מיקרה, לגופו ובנסיבותיו.

אילו רק טרחו אנשי החי"ר, היו יכולים למצוא תימוכין מספיקים לטובת החי"ר, חיוניותו לקרב ה־טאקטי והכרחיות חיזוקו ושיפורו, דווקא בקביעותיו המפורשות וה־חד־משמעיות של טל עצמו.

דוקטרינת טליק

ביעות אלה הובעו, אולי בצורה השלמה והבהירה ביותר, בהקשר מעניין ומאלף. כשנה לפני יום־הכיפורים, שעה שהטנקו־מאניה השתוללה בשיאה, החליטו אנשי השיריון (טל שימש אז כראש אג"מ) להנחית את „מכת החסד" על החרמ"ש. בבדיקת לחימת הצנחנים ברפיח ראינו, כי אחת הסיבות לכישלונם, גם כלוחמי חי"ר, היתה נעוצה בהעתקת אורחי־הלחימה שעיצבו הטנקיסטים עבור החרמ"ש. תפיסות־הלחימה ההן, שראו את השגת ההכרעה באמצעות „הלם השיריון", הפריזו קיצונית בחשיבות מהירות התנועה בלחימה (וזו היתה שגיאה, גם כאשר, מפני אי־מוכנות האוייב ללחימה נגד טנקים, היו תפיסות אלו יישימות ויעילות ביותר, במציאות הקונקרטית של ששת־הימים). אבל מה שהיה לגבי הפעלת הטנקים עיוות או הגזמה, היה בגדר אנטי־תיזה לגבי החרמ"ש, שהוא, כשמו, קודם כל „חיל־רגלים", גם אם „משוריין". הטנ־קיסטים חשבו עצמם כחיל־המסתער ה־עיקרי, ולמעשה היחידי. כפרטנר לצרכי לחימה, ראו הטנקיסטים הללו את החרמ"ש כמיטרד יותר מאשר כנכס, וחיפשו בהת־מדה דרכים להקטין את האפשריות ל„תנו־פת" הטנקים. „הפרעותיו" לכן פסקו וקבעו כי אורח הלחימה הרגיל של החרמ"ש יהיה „ברכוב". זאת אומרת, הנגמ"ש יילחם כאילו הוא טנק־זוטא, כאשר הרגלים אינם מיועדים ללחימה ברגל, אלא הופכים „צוות הנגמ"ש" (כמו צוות הטנק) ומתפעלים את נשק־הסיפון ואת נשקם האישי, לעיבוי איש נשק־הסיפון, ולהשלמתה לכל הכיוונים.

כך נהפך הגלגל: עצם טעם יצירת הנגמ"ש היה שיפור והר־חבת תכונותיו הטכנו־טקטיות של החי"ר, כדי לאפשר לו לפעול כ־חיל־רגלים — ובלוחמה רגלית — בשדה־הקרב „המשוריין". ועתה הפך הנגמ"ש ממשרת ומסייע ל־עיקר, והרגלים נעשו טפלים ומשׁ־ניים לו.

תפיסה „רכובה" זו נגדה, כמובן, את עצם היגיון החרמ"ש, את כל המוסכמות המקובלות וגם את לקחי כל הנסיונות שנצברו באי־אלה מיליוני ימי־לחימה, במילחמת־העולם השנייה ואחריה. אף ג'ורג' פאטון, שאיננו מפורסם כמצביא איטי וזהיר מדי, קבע כי, „חרמ"ש יילחם לעולם רגלית (PISMOUNTED)". אבל מיהם הגויים שילמדונו?

אימוץ גישת הטנקיסטים — אשר בוויכוח הנזכר, סמוך ליום־הכיפורים יוצגה על־ידי מפקדת גי"ש — משמעה המעשי היה חיסול החרמ"ש, ולא רק כחיל־מישנה בתוך חש"ן, אלא בכלל, כפונקציה בלוחמת־היבשה של צה"ל; וחיסול החרמ"ש פירושו היעלמות חיל־הרגלים ולוחמת־הרגלים מן החזיתות העיקריות ומן ההתנגשויות ה־קובעות.

אופייני הדבר ביותר, כי ויכוח זה, שנגע למעשה בעצם קיום חיל־הרגלים כחיל עיקרי בכוחות־היב־שה, ניטש בין אנשי שיריון וכתו־כם: באותו תקופה, בראיון שנתן עקב „יום הצנחן" (באוגוסט 1972) תיאר „קצין־צנחנים־וחי"ר־ראשי" דאז, תא"ל (כיום, מיל.) מנו שקד,

לא אנשי השירון אשמים בשקיעת החי"ר - אלא אנשי החי"ר עצמם

את ייעוד הצנחנים כ„חיל קטן ו־ייחודי", אשר יחידותיו „יוכלו ל־הלום באוייב ,בדרך שובבית'." ובי־שעה שאנשי החי"ר השתובבו בי־דברים בטלים, ישבו טנקיסטים ו־התנצחו ביניהם לבין עצמם בדבר גורל החי"ר.

מסתבר כי מגן הלוחמה־הרגלית היה לא אחר מאשר עוכר החי"ר, ישראל טל. לעניין זה השמיע טל, אמנם בסיגנון בוטה במיקצת (לפחות בימים ההם לא היה טל רגיל לטפל בחולקים עליו בכפפות־משי), סידרת טיעונים עקרוניים, אשר כולם התאימו היטב למקובלות האוניברסליות המוכחות. טל פסל על הסף את תפיסת „הלחימה הרכובה" של החרמ"ש, בנימוק שאמצעי־הלחימה המייועד והמתאים ביותר ללחום „ברכוב" (כלומר, ללחום באמצעות מתן אש תוך תנועה) הוא הטנק — וטנק ממש, לא נגמ"ש, המיועד לנשיאת גייסות ועל כן הינו, בהגדרה, טנק גרוע. אם הנסיבות מחייבות או מאפשרות לחימה־רכובה, משמע שיש להפעיל שם טנקים, ואין זה המקום לחרמ"ש.

החרמ"ש, אמר טל — ואישר, לא חידש — נועד לבצע לחימה רגלית, במקום ובזמן שהיא נדר־שת; והוא צוייד בנגמ"שים כדי שיוכל לנוע עם הטנקים ולהתערב בקרב כחיל־רגלים, כאשר ה־טנקים זקוקים לכך — או כדי ש־יטול (מן הטנקים) את התפקיד ה־עיקרי, במצבים ובתנאים המכתי־בים התגברות על האוייב באמצ־עות לחימה רגלית, כאשר הטנקים בסיוע.

הלחימה־ברכוב, הוסיף טל, ברוח המקו־בלות שמקדמת דנא), היא רק תוצר־לוואי של הימצאות הנגמ"ש, לא יותר. החרמ"ש, איננו שונה מן החי"ר, אלא מכיל „כל מה (שיש) בחיל־רגלים — ועוד יותר מזה".

אשמת ראשי החי"ר

מסתבר כי גם עובדות אלו אינן פור־קות מכל נשקם את בעלי אסכולת „טל אשם". הם מוענים שכראש־אג"מ וסגן־הרמטכ"ל לא היה לטל די באמירות נאות, אלא עליו גם האחריות ליישמן. מבחינה מעשית פירוש הדברים, כי טל חטא בכך, שלא עשה למען החי"ר מה שעשה למען הטנקים!

זוהי, כמובן טענה משונה, ש־הרי נושא החי"ר מסור בידי אנשי החי"ר — ואיזה טעם אחר חשוב יותר יש לעצם קיומו של „חיל־הרגלים" ולמשכורתם של הקצח"ר ושל מיפקדתו?

הנקודה החשובה האחרונה בהקשר האישי הזה היא, שאין כל ראייה — ועד כמה שידיעתי מגעת, גם לא מעדות שמיעה — שטל אמנם הפריע, במשהו, נסיונות רציניים של אנשי החי"ר לפתח את הנוש־אים השונים שעליהם היו ממונים. להיפך, דומני כי אולי מותר אף לומר, שאנשי החי"ר לא ניצלו הזדמנויות שונות אשר נפתחו להם באותה תקופה, ואשר מימושן היה מאפשר להם לחרוג, עוד קודם ליום־הכיפורים, מעידן „העוזי־פלוס־רימונים".

דבר שאיננו מוטל בספק הוא, שבקרב רפיח 67', טל הוא אשר יצר ונתן לחי"ר את „ההזדמנות הגדולה" הראשונה (ועד עתה, היחידה) להוכיח את יכולתו והתאמתו כחי"ר מודרני — והחמצתה היתה, מרא־שיתה ועד סופה, כשלון של אנשי החי"ר (הצנחנים) לבדם.

אילו רק לחמו שם כראוי, אינני מאמין שהיה ניתן לעמוד בפני ההוכחה הניצחת שהיו יכולים אז להציג, לסמוך עליה כל דרישה שהיו מעלים, לטובת העברת פונקציית החרמ"ש מחש"ן אל החי"ר.

שגיאותיו של טל, לעניין ה־חרמ"ש, לא היו במישור העקרוני, של התפיסה או הגדרת הייעוד, ה־תפקידים ואופי החרמ"ש, אלא רק במישור הנפרד והנמוך יותר, של היישום המעשי. השגיאה החשובה שעשה התבטאה בהמשך אימוצו את מושג „חיל/גייסות השריון" כמובנו הגרמני־הגודריאני (כלומר, שהחרמ"ש כלול בו, לא בחי"ר) ושדבק בתפיסה זו, למרות שב־מיסגרת חש"ן/גי"ש נמצא ה־חרמ"ש במצב קבוע של פשיטת־רגל טוטאלית, ללא כל סיכוי נראה־לעין סביר של ריפוי; ולמרות ש־הוא עצמו אימץ את החי"ר (הצנ־חנים), ראה בהם את החרמ"ש־המובחר שלו והעדיף אותם, בתוך העוצבה המשוריינת ולצרכי הקרב המשוריין, על פני החרמ"ש ה־חש"ני.

חצי־האמת בהאשמת טל, שלא היה „של החי"ר" כמו „של הטנקים", מתבטאית באי־הבחנתו בכך, שהממונים על תחום הפיתוח התורתי של חיל־הרגלים ושל לחימתו, פייטרים גדולים ככל שהיו, חסרו

טור זחל"מים של הצנחנים עולה על סמוע, נובמבר '66

בבירור את היכולת האינטלקטואלית וגם המיקצועית ההכרחית לתפקידם בראשות החיל; והעובדה שהיו, לפחות בחלקם, מפקדים וגם מנהיגים קרביים טובים ומנו־סים היתה חסרת רלבנטיות לעניין.

מתאים להעלות „האשמות" נגד טל

ושמא אמנם איתר טל את ה־קליבר של ראשיו המקצועיים של החי"ר, אבל נמנע מהסקת מסקנות — כלומר, מהכרזה שמפקד זה או אחר, גם אם יכול לנצח את המצ־רים כשאחת מידיו קשורה מאחרי גבו, הרי בכל הנוגע לזירת ההתמו־דדות של תיאוריות, עקרונות וכלי־ים, הוא מישקל תת־זבוב.

בהקשר זה, כי בתקופה ההיא תפיסותיו הן שלמעשה שלטו בכיפה — ולא רק עקרונית, אלא גם במישור היישום, כאורחי־לחימה וכטכניקות־לחימה (לא כך תמיד בתפיסות ובמעשים המיבצעיים, של מתן פיתרונות לבעיות טאקטיות ואופרטיביות; וראה תפיסת „קו בר־לב", שטל התנגד לה).

בנסיבות אלו, שבהן שימש אורים־ותומים תורתי (לכוחות־שדה ולוחמת־היבשה), יש בהחלט מקום לטעון נגד טל, שלא התריע — לפחות בהיותו ראש־אג"מ וסגן־הרמטכ"ל — על האימפוטנציה התורתית של אנשי החי"ר ועל כך שאינם מתפקדים כהלכה בתחום החילי ואינם מסוגלים להוות בר־פלוגתא של ממש לחש"ן, שהוא החיל־„היריב" הטבעי, תוך הצגת האספקט החי"רי באופן הראוי והצעת אלטרנטיבות חייליות משלהם, כשהדבר התבקש.

אלא שאינני בטוח לגמרי כי דווקא לכך מתכוונים אותם אנשי חי"ר, הטוענים „טל אשם".

ר **איתי לגלוש** לתחום האישים, מפני

ר שאחרת לא יתכן דיון מציאותי במה שנעשה או נחדל בצה"ל, בו עשויים גם חילוקי־דעות מיקצועיים ועניייניים בתכלית להפוך, בתכיפות ובמידה רבות מדי, למאבקים בין גנרל זה על „מקורביו" ובין גנרל אחר, עם „כוחותיו". מסיבה זו — ותכופות רק ביגללה — נמנעים רבים, חשובים וגם טובים, מחיווי הערכות לגי־טימיות וביקורות שבתום־לב, פן חשבו „משמיצים" ויורעלו יחסיהם עם „המוש־מצים". את המחיר משלמים צה"ל כולו ועם ישראל, במילחמה.

מי אשם?

כיוון שכבר התחלנו במיצווה, נגמור: אין לאיש צורך במשקפת 20×120 כדי להבחין בכך, שמבחי־נת התורה ויישומה, נמצאים כיום חש"ן — וזאת אומרת, עיקר כו־חות־היבשה — באופן כללי, במקום בו הניחם טל, שנה או שנתיים לפני מילחמת ששת־הימים. אבל לא כל יורשי תפקיד טל בראשות חש"ן מתאימים בדיוק לקליבר (ה־תורתי והאינטלקטואלי) שלו. על רקע זה נעלם ונמוג התירוץ „האי־שי" הוותיק של אנשי החי"ר וכבר לטת, ביתר שאת, האמת הלא־נעימה, שהם עדיין לא הצליחו ל־התנער מתחושת־הנחיתות שלהם כלפי חש"ן ואינם מעיזים להיאבק על מקומם הנכון וההכרחי תחת

השמש הצבאית, ובתוך כוחות־היבשה של צה"ל.

„מחדל החרמ"ש" של צה"ל עדיין נמשך. התנאי־המוקדם הראש־והראשון לחיסולו, ולהפיכת חיל־הרגלים של צה"ל לחי"ר מודרני, תוך קידומו לרמת מעמדם המרכזי והחיוני של חילות־הרגלים בכל הצבאות, הוא החלפת שיוכו החילי של החרמ"ש מ„חש"ן" ל„חי"ר", תוך העברה מקבילה של האחריות והסמכות המיקצועיים ה־מלאים לחרמ"ש ולכל הנושאים הקשו־רים בו, מן החיל הראשון אל משנהו. אם אנשי חש"ן ו„הרשויות" בצה"ל אינם מבינים ו/או אינם נכונים לקדם את כוחות־היבשה שלנו מעבר למודל־הטלאים המאול־תר והארעי־מטיבעו של גודריאן, מלפני דור־וחצי, ולהפוך את חי"ר צה"ל מודרני באמת, הרי מחובתם של אנשי החי"ר ליזום, באורח מידי ונמרץ את „המאבק על החרמ"ש" תוך פיתוח תשתית תורתית של ממש לו, כ„צורת" החי"ר הרגילה והעיקרית, בנסיבותינו. העובדה שהדבר כרוך בזעזוע יסודי של כל מערכת כוחות־היבשה, רק מלמדת כי המאבק לא יהיה קל, אבל אסור שתמנע אותו.

בריחתם מן העיקר הקשה הזה אל תעתועי־הסרק המסוכנים של „האיגוף האנכי" ואל התפקידים השוליים־בתכלית (עבורם), אם כי רבי־הזוהר, של „הלוחמה המיוח־דת", מנציחה את מחסורו של צה"ל חיל־רגלים ראוי לשמו ומש־אירה את עיקר נטל־הלחימה, בעו־מס בלתי־פרופורציונלי, על שכם הטנקים — עיוות אשר ביום־הכי־פורים עדיין הסתדרנו עמו איכשהו, ומוטב שנקבל, כאכסיומה, שלא נוכל לחזור על כך להבא.

מיקי תפס אמריקה

(המשך מעמוד 37)

אלף לירות (דירה, ושותפות בעסק עם טל ברודי). החוזה בין מיקי למכבי תל־אביב הוא רב־שנתי, לחמש שנים בקירוב. מכבי תל־אביב החליטה לגייס את הסכום האסטרונומי לאחר נסיונה המר בגביע־אירופה, כשהחתימה אמריקאים שלא הצדיקו את הסכומים שהושקעו בהם.

היו כאלה ששאלו, מה הניע אגודה כמו מכבי תל־אביב להשקיע סכום אסטרונומי כזה, כחצי־מיליון לירות? אבל מי שמכיר את קברניטי האימפריה המכבית — עורך־דין ידוע, פירסומאי מצליח וקבלן־בניין אמיד — ידע שהללו פעלו בתבונה. כי עצם החזרתו של מיקי לקבוצה, הוא החזרת הברק אליה. מה גם שמיקי הוא המוציא־לפועל מיספר אחד של מכבי תל־אביב. זריזותו, פיקחותו וחתוליותו מוסיפים לקבוצה כושר־אילתור, שברגעים מכריעים מכשירים אותו להטות את הכף לזכות קבוצתו בעצמו, תוך מיספר התקפות־בזק.

תכונות הלהטוטן היו גלומות במיקי ברקוביץ למן הרגע הראשון שבו החל את דרכו ככדורסלן, במיסגרת בלתי־מחייבת של בית־הספר היסודי תל־נורדאו, בו למד. הוא פגש בכדורסל דרך מיקרה.

האליל של בית־הספר

עד שעלה לכיתה ו׳, היה מיקי ילד שובב, המחפש מריבות בכל הפסקה. הוא ביכר לשחק כדורגל. אחרי שעלה לכיתה ו׳, עבר ללמוד בבניין שבקירבתו היה מיגרש כדורסל. במהרה הוא הוכיח לבני גילו את הכישרון הטמון בידיו. למרות שאז לא היה גבוה במיוחד בהשוואה לבני־גילו, היה עושה ככל העולה ברוחו, כששיחק עם חבריו, בני קונפורטי, המורה להתעמלות של תל־נורדאו, אמר לו: „מיקי, אתה נולדת בשביל כדורסל. מהיום והלאה, אני אוסר עליך לשחק כדורגל.”

כבר בכיתה ז׳, הוביל מיקי את בית־סיפרו לאליפות תל־אביב בכדורסל, שבה נטל בית־סיפרו את הבכורה. באותה אליפות הוא פגש ביהושע רוזין, שהפך מורו ורבו בהמשך דרכו ככדורסלן: „ילד,” אמר לו רוזין, „אתה נע כמו כספית. אני רוצה שתבוא השבוע למיגרש של מכבי.” מיקי השיב בתמימות: „איפה זה בדיוק?”

רוזין שיבץ את הנער בקבוצת־הנוער של האגודה למרות שמיקי, לפי גילו, היה צריך להופיע בקבוצת הילדים. כשנכנס מיקי לבית־הספר התיכון־המיקצועי שבח, כבר הלך שמו לפניו.

מעולם לא היה תלמיד מצטיין. אמו, שושנה („רוזי”) ברקוביץ, הערימה קשיים על דרכו של בנה. „מיקי!” גערה בו אמו. „בסוף תישאר כיתה! לך לעשות שיעורים!” חבריו היו עונים לה: „אם תתני למיקי שלך לשחק, הוא עוד יקפוץ כיתה.” בהתעמלות היה הציון שלו 10.

תחת שרביטם של יהושע רוזין ו־רלף קליין הפך מיקי ספורטאי־אליל בזעיר־אנפין. כבר בגיל 16 הופיע ב־קבוצה הראשונה של מכבי תל־אביב, ואף זכה להופיע עונה אחת עם הענק תנחום כהן־מינץ. את בית־הספר שבח הפך מעצמת־כדורסל. ואילו במכבי תל־אביב היה לאטרקציה ביגלל גילו. הכדור, הוא אהבתו הגדולה ביותר. עד היום אפשר לראותו מכדרר בכל מקום, לאו־דווקא במיגרש. הוא גם אוהב חיזורים, ומרבה ללבוש גופיות ספורט, שבמרכזן מוטבעת דמותו.

כבן־יחיד וכספורטאי מצטיין, שירת מיקי ביחידה עורפית. „בצבא,” מספרים עליו ידידיו „הוא עשה כרצונו.” באחד המיקרים, כשנתבקש להתייצב בבסיסו שביפו, הביע את התמרמרותו בפני מנהל הקבוצה, שמואל מחרובסקי. לא עברו יומיים ומפקד המחנה ביפו קיבל הוראה מהשליש הראשי דאז, מתי רז, שלא „יפריע” למיקי להופיע לאימונים בערבים ו...בבקרים. התברר, שמתי רז היה אוהד מושבע של מיקי ממכבי תל־אביב.

היום, לאחר שניסה לתפוס את אמריקה, נמצא מיקי שוב בישראל. מדי פעם הוא מתרפק על חוויותיו בארץ האפשרויות הבלתי־מוגבלות. „זה היה משגע,” נזכר מיקי, „לאס־וגאס, קליפורניה, טכסס, איי הוואי, זה כמו שיצאתי מחלום.”

אלפי מעריציו בישראל מצפים כבר לראותו בפעולה. הפעם יהיה זה מיקי טוב יותר, מלוטש יותר. להטוטן תוצרת ישראל.

בוא לתל אביב עיר הבילוי והנופש

בוא לבלות חופשה נפלאה בתל אביב של נפש, בידור, בילוי וקניות.
בוא עכשיו במסגרת המבצע המיוחד תל אביב-עיר הבילוי והנופש',
מ־1 בספטמבר עד 31 באוקטובר 1976
ותהנה מהנחות והטבות בבתי מלון, מרכזי בילוי, תרבות, בידור וקניות ותגלה תל אביב שלא ידעת עליה.

לשוהים 4 לילות לפחות:
25% הנחה ממחיר החדר בבתי המלון.
פנקס תלושי הנחה במרכזי תרבות, בילוי, בידור. קניות ועוד

נא ערוך הזמנתך בהקדם ישירות באחד מבתי המלון המשתתפים במבצע

בתי מלון

***** דן, פאל, פלזה, רמדה, הילטון

**** אסטור, בזל, קאונטרי קלוב, דבורה, גרנד ביץ׳ פרק, סיני, מגדל שלום, רמת אביב, סמואל

*** אדיב, אמבסדור עמי סיטי, קומודור, פלורידה, מוס, אורה, שלום סטאר ארמון־ים (בת־ים), פנורמה (בת־ים)

** אילת, אקסצלסיור

* הגליל, אימפריאל מתופול, נס ציונה, ריביירה, אירופה.

כפר המכביה-כפר הנופש

עוד משתתפים במבצע:

תיאטרונים — הבימה, הקאמרי

מחול — להקת בת-דור

מוזיאונים — מוזיאון תל-אביב, מחיאון הארץ, מוזיאון ההגנה, בית ז׳בוטינסקי, בית בן-גוריון

מועדוני לילה — המערה, עומר כיאם

השכרת רכב — "אויס רנט-א-קאר", "הרץ רנט-א-קאר", "קופל"-נהיגה עצמית

שייט — "המרינה" מועדון שייט

קניות — כל-בו שלום

סיורים בתל-אביב — אגד תיור, "יונייטד טורס"

בילוי לכל המשפחה — מצפה שלום, מוזיאון השעווה, מאירלנד, פרק הספארי-רמת גן

כרטיסים למופעים: רוקוקו

להתראות ב"תל אביב- עיר הבילוי והנופש"

משרד התיירות הלשכה לעדוד תיירות פנים * האגודה לתיירות ת״א-יפו * התאחדות המלונות-סניף ת״א

בקאונטרי קלוב ובמלון רמת־אביב — פרט לחגים.

הזמן כבר עתה

מקום למודעות בגיליון

ראש השנה

הענק של

העולם הזה

מיטות „שילב” מתנה לרביעייה מתל־אביב

ארבע מיטות תינוק הוענקו לרביעית בני משפחת ערמי אשר נולדה בתל־אביב.

המיטות, מתנת חברת „שילב — שווק ישיר לבית היולדת”, הוענקו כמחווה של עזרה לאם הצעירה שזו לה לידתה הראשונה.

במעמד הענקת המתנה בבית ה־יולדות הקריה בתל־אביב הודה מנהל בית היולדות לגברת שושנה אורן, מנהלת „שילב”, על יוזמתה ופעילותה לעזרת אם הרביעיה.

סרטים

איך נפלו כוכבים

אם מוקדש הפעם מקום נרחב מן הר־גיל לביקורת על הסרט גייבל ולומבארד, אין זה משום ערכו המייוחד של סרט זה, אלא משום הביזיון שיש בו לשתיים מן הדמויות המרשימות ביותר שהיו לתעשיית הקולנוע האמריקאית מעודה.

את קלארק גייבל, דומה, אין כלל צורך להציג. הוא היה אחד ויחידי במינו, אולי הכוכב בעל האישיות הגברית ביותר שידע הקולנוע. ולמי שהשוביניזם המיני עשוי להפריע לו, אפשר להוסיף שגייבל גילם סמל זה על כל החיוב והשלילה שבו. אשר לקארול לומבארד, היא היתה אחת הקו־מיקאיות המופלאות ביותר של בד הקול־נוע, אשה יפהפיה משוחררת מכל מעצו־רים על הבד, שהיתה מסוגלת להוביל סצינות אל אבסורד מוחלט בטיבעיות מושלמת, ולירות את שורות הדיאלוג שלה מן המותן, בסיגנון שאיש עדיין לא הצליח לחקות.

והנה בא סידני פיורי, במאי המצליח, בכל סרט להשכיח יותר ויותר את ההב־טחות שנשא פעם בתיק איפקרס, והופך שני ענקים־קולנועיים אלה לבובות עלו־בות ומגוחכות להלוטין. ואשר לסיפור־

סילוף היסטורי. אשר לדיוק ההיס־טורי, נדמה כי השניים החליטו שאין לו כל חשיבות, וכי אפשר להעמיד הכל על הראש. כך, למשל, לפי לוחיות הזיהוי שעל אחת המכוניות, ניתן לחשוב שגייי־בל ולומבארד נפגשו לראשונה ב־1936, כשהיא כבר כוכבת ידועה והוא אלמוני. לידיעת המעוניינים, גייבל זכה שנתיים לפני־כן בפרס האוסקר (על זה קרה בלילה אחד), השתכר 4.000 דולר לשבוע, והח־זיק כבר חמש שנים בעמדת מפתח בסר־טים.

תוך כדי הסרט, נרמז כאילו מן הרגע שבו החלה פרשת־האהבים שלהם, לא נפרדו עוד השניים אף לרגע. האמת היא שכל אחד מהם ניהל חיים פרטיים משלו, וגייבל נעזר לא פעם בשירותי נערות בשכר (אם להאמין לביוגראפיה, הנושאת שם זהה לסרט, אבל מהימנה הרבה יותר, מאת וארן האריס).

מישפט דיבה. אשר למישפט־הדיבה אשר גרם, בסופו של דבר, לדיברי הסרט, לאיחוד הרישמי בין השניים, אחרי ש־קארול לומבארד העידה מעל דוכן הע־דים כי בילתה כל לילה במשך שש הש־נים האחרונות בחברת גייבל (עובדה מצו־צה מן האצבע בין כה וכה), ובכן: מיש־פט כזה באמת נערך, אולם שנה **לפני** הסרטת חלף עם הרוח, ולא לאחר־מכן.

שחקנים ג׳ין קלייבורג וג׳יימס ברולין ב„גייבל ולומבארד״
אומללים לחלוטין

שחקנית קלייבורג
צבע מבקבוק

האהבה שלהם, שנמשך קרוב לשבע שנים מחוץ לחוק, ועוד שלוש במיסגרת החוק, כפי שהוא מתבטא בסרט זה, הרי אפילו סיפור אהבה של אריך סיגל נראה לידו כרומיאו ויוליה.

חולף עם הרוח. ראשית, מדובר ב־שני כוכבי קולנוע; אבל פרט לצד ה־רכילותי הבזוי ביותר של מיקצוע זה (מה יגיד ההמון על מעשים בלתי־מוסריים של אליליו, או כיצד מתנכלים מנהלי אול־פנים גדולים לאהבה אמיתית), קשה למ־צוא בסרט אף רמז לעבודתם הממשית. אם רואים את גייבל, לשניה, מצטלם ב־חלף עם הרוח, הרי זה רק כדי להוביל את המצלמה אל לומבארד הקנאית, ש־צופה מן הצד בסצינות־האהבה של אהו־בה. ואם לומבארד שקועה באמבט־קצף בסרט משלה (שאיש אינו טורח לזהותו), הרי זה כדי להוכיח שגייבל היה קנאי לא־פחות, ובא גם הוא להציץ.

מה העסיק את השניים מבחינה מיק־צועית, המאבק על מעמדם בעיר־הסרטים, הסרטים שהם עשו, או הסיבות לתהילתם, כל זה לא היה חשוב כלל לתסריטאי בא־רי סנדלר ולבמאי פיורי.

מודיעין "דן" שלום

החל מיום ד׳, 1.9.1976 יופעל מודיעין „דן״ - לשרות קהל הנוסעים.

רצונך לדעת על לוח הזמנים, תדירות השרות, קווי הנסיעה —

פנה למודיעין „דן״
טלפון: 264516
משבע בבוקר עד שבע בערב

המחלקה ליחסי ציבור

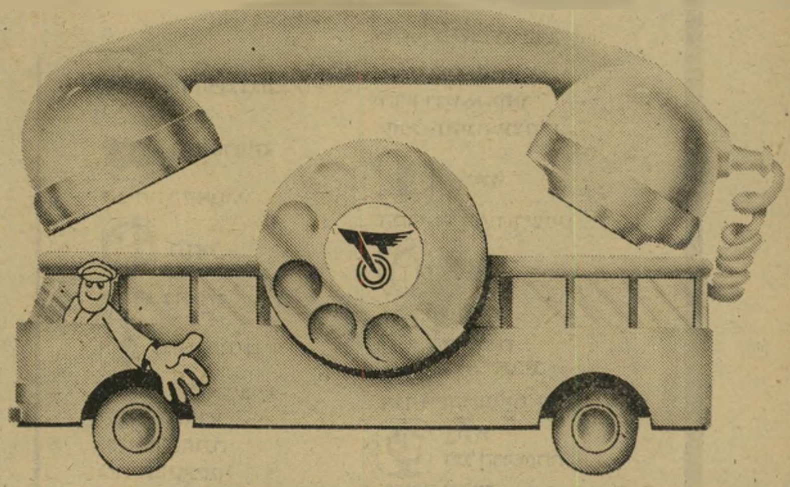

שואפים להתקדם?
בקורס קצר־מועד (6.9 עד 23.9) תלמדו
באולפן גרג (בר־קמא).
קצרנות
עברית ו/או אנגלית
הצלחה מובטחת! הרשמה:
ת״א: וייצמן 22 (פינת ארלוזורוב)
(הכתובת חדשה — ואין עדיין טלפון!)

פלקטים ותמונות -
הדבקה מקצועית
על לוחות עץ
„לוטוס״, אלנבי 101, ת״א
טלפון: 295130

מחיר העמוד לפירסום
ב־העולם הזה
הוא רק 2880 ל״י

באותו מישפט, כמו בסרט, הואשם גייבל כי הוא אבי בתה של אשה אלמונית. מה ששכח הסרט הוא, כי אותה אשה היתה אנגליה שעד למישפט לא עזבה את מולדתה, וכאשר הוגשה התביעה היתה כבר בתה בת 13 שנים. כלומר, לא היה לקארול לומבארד ממילא על מה להעיד, כי לא הכירה את גייבל באותה תקופה. העדה היתה אשה אחרת, שחקנית מבוגרת מן הכוכב, שעימה חי בטרם התפרסם, ואשר הופיעה על דוכן העדים והעידה כי גייבל לא עזב כלל את ארצות־הברית בשנה שבה הואשם כאילו ניהל יחסי־מין באנגליה עם התובעת.

ולבסוף, סצינות הפתיחה והסיום: גייבל מגיע לשדה־התעופה במדי קצין חיל־האוויר, ושם מבשרים לו על התאונה שבה נהרגה רעייתו, קרול (אגב, אין בסרט רמז לנישואיהם או לחייהם המשותפים יחד אחרי הנישואין). למען הדיוק, גייבל התגייס לחיל־האוויר שיבעה חודשים ל-

שחקן גייבל*
אישיות גברית

שחקנית לומבארד
קומיקאית מופלאה

אחר־מכן, עבר זמן רב עד שהגיע לדרגת סרן, ואשר לציפייה המתוחה בשדה־התעופה, לחדשית ממקום התאונה — עובדה ידועה היא שגייבל נסע בעצמו למקום, ולא המתין להודעות דרמאתיות מתחת לסככה.

אמצעים פלסטיים. ואם לא די בכל הביזיונות הללו, הרי שני השחקנים שנבחרו לתפקידים הראשיים נראים אומללים לחלוטין. ג׳יימס ברולין (אולי זוכר אותו מישהו, כעוזרו הנאמן של דוקטור ולבי בטלוויזיה?) מתאמץ כל העת לעשות פרצופים דומים לגייבל, אבל הוא עצמו הודה כי העדיף ללמוד מסרטיו הגרועים של „המלך". עיוותי פניו עומדים בהחלט ברמה דומה להופעת־האלטורה של להקה צבאית. כל מה שניתן לומר לזכותו הוא שאוזניו זקופות, כאוזני גייבל, תודות לאמצעי־איפור פלאסטיים. אשר לג׳יל קלייבורג, היא אומנם בלונדית (מן הבקבוק. ציבעה הטיבעי הוא חום), אבל רחוקה כל־כך מן הפיקנטיות והשנינות של לומבארד, עד שבמיקרה הטוב ביותר היא מעוררת רחמים. די לראות את להיות או לא להיות, כדי לעמוד על התהום שבין החיקוי למקור.

זאת, בתנאי שיש מי שהדחף הפנימי שלו חזק עד־כדי־כך שאינו יכול לעמוד בפיתוי שבראיית החיקוי, מעשה שהוא מיותר בהחלט.

* בתפקיד רט באטלר בסרט „חלף עם הרוח".

הבלון שהתפוצץ

הינדנבורג (חן, תל־אביב, ארצות־הברית) — סירטי־האסונות מגיעים כאן לשיא חדש של אבסורד ואיוולת, כאשר בסופו של סרט שעלה הרבה מיליונים של דולרים ושל מאמצים, והמתיימר להיות שיחזור היסטורי של מאורע אמיתי, בא הווידוי המרגש: לא ידוע אם העובדות היו אומנם כפי שטרח הסרט לספר במשך שעתיים. אולי הכל היה בכלל אחרת. אבל זוהי אפשרות שצריך לקחתה בחשבון.

המתמצא קצת בתולדות התחבורה האווירית, יזהה, מאחרי השם הינדנבורג את הצפלין המפורסם, פאר התעשייה האווירית הנאצית, שביצע מסעות־פאר מעל לאוקיינוס האטלנטי בשנת 1936, אולם עלה באש שעה שנחת, במסעו הראשון לשנת 1937, בארצות־הברית. הדליקה אירעה בשל מילוי המימן של מיכלי הצפלין, גז דליק שהוצת על־ידי מכת ברק (זוהי הגירסה הרישמית) ואולי על־ידי חבלה (גירסה לא מאושרת ולא מוכחת, שאימץ לעצמו הסרט עד לדקה אחת לפני הסוף).

לדיברי הסרט, השמועה על חבלה אפשרית התפשטה עוד לפני המראת המטוס, ומשום כך צורף לטיסה זו קצין־ביטחון מיוחד אשר, ככל הגרמנים הטובים, בז לנאצים והשפיל את איש־הגסטאפו־התורן בטיסה. רוב הסרט מוקדש לטיסה עצמה, כאשר אוסף הטיפוסים הסטנדרטיים (הרוזנת שירדה מנכסיה, איש־העסקים הטרוד, האמן המאוהב עם אשתו הטרייה, וכו'), נראים שטוחים, עלובים וחסרי־עניין יותר מתמיד. אם יש גיבור בסרט כלשהו, הרי זה אותו אידיאליסט שמתכונן לפוצץ את הצפלין בהומניות רבה. (מבחינה זו ראוי הסרט לעיטור מייוחד מטעם אירגוני הטרור), ואילו הנבלים הם שניים: איש־הגסטאפו הרוצה לברר, בכוח, את מקום־הימצאו של מיטען חומר־הנפץ מפי המתנקש, והמימשל האמריקאי, שאינו מספק לגרמנים הליום בלתי־דליק תחת המימן המסוכן.

החלק המרשים היחידי בסרט זה הוא מראהו של הצפלין העולה באש (בשחור־לבן), מראה המנסה להקנות ממד תעודי כלשהו לבועה דימיונית זו, המפוצצת את עצמה עם הכותרות הסופיות.

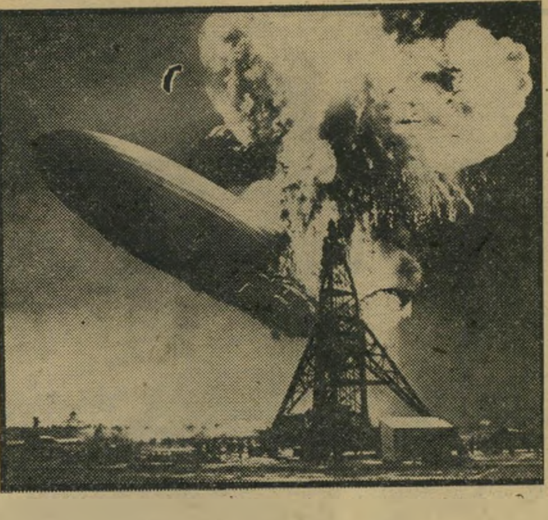

צפלין עולה באש — כל הנאצים טובים

תכורוקי אלברט

שישים שנות תהילה (גורדון, תל־אביב, אנגליה) — שישים־ושלוש שנות מלכותה של המלכה ויקטוריה, היו עמוסות אולי תהילה, אולם 38 השנים שחלפו מאז יצא סרט זה לאור, עימעמו במיקצת את תהילתו־שלו, של הבמאי הרברט וילקוקס שעשה אותו, ושל אנה ניגל, רעייתו, המופיעה כאן בתפקיד הראשי.

כיום, הדרך היחידה להתייחס לסרט כזה היא לראות בו פארסה אדירה על סרטים היסטוריים למיניהם, ועל סידרות הטלוויזיה שצצו בעיקבותיהם. מה שאינו מוטל בספק: היסטוריה, מן הסרט הזה, אי־אפשר ללמוד.

כך, למשל, מוצגת כאן ויקטוריה כפרגית בתולה וקאפריזית, שאילולא בעלה הנבון, הנסיך אלברט (אנטון ואלברוק), היתה מטילה את בריטניה הגדולה היישר לתוך תהום הנשייה. בכלל, המשברים היחידים הראויים־לציון בכל התקופה המתוארת בסרט, הם אותם שקורים בין אלברט לויקטוריה. הגיבור האמיתי של הסיפור כולו הוא אלברט, הנסיך הגרמני שהאנגלים כפויי־הטובה שנאו מבלי להעריך נכונה את מסירותו וכישרונותיו. למעשה, אם להאמין לסרט, מת הנסיך מצער על שכך התייחסו אליו, ולא מן ההצטננות שחטף כאשר יצא ליישב שערוריונת שבה היה מעורב בנו־בכורו (וזה ידוע היום כבר לכולם, אחרי שידור הסידרה הטלוויזיונית אדוארד השביעי). בן זה, וכמוהו שאר ילדי הזוג, הם בסך־הכל איכות מבוטלת, משהו שצריך לספור מדי בוקר כדי לראות אם לא חסר במלאי (כידוע, היו להם תישעה ילדים), והיחידה שמצטיירת איכשהו יותר מצל, היא הבת הבכירה, ויקי, מי שעתידה היתה להיות אמו של הקיסר וילהלם השני.

וילקוקס ונייג׳ל — כל המלכים טובים

סופו המעשי של הסרט בא עם מותו של אלברט, וזאת למרות שיקטוריה המשיכה למלוך עוד 40 שנה לאחר־מכן. אבל מה טעם במלוכה ללא סיפור־אהבה?

כבדיחה, זה די משעשע. המתיקות הנוטפת כדבש, והנחמדות המתחנפת, חולמים להפליא את כללי ה„אופרות הסבוניות". אלא שבינתיים נהוג כבר להגיש את הסבון לבית הצרכן, על מסך קטן עם כל הנוחיות. ככה זה, הזמנים משתנים.

תדריך

חובה לראות:

תל אביב — קן הקוקיה, להיות או לא להיות, חשיבותה של אהבה.

ירושלים — קן הקוקיה, אידי אמין דאדא.

חיפה — קן הקוקיה.

תל אביב

★★★★ **חשיבותה של אהבה** (סינמה 2, צרפת) — סיפור־אהבה בין צלם לשחקנית־קולנוע, בתוך שאול התחתיות של שולי הבוהימה הפאריסאית. סרט מעונה, בלתי־רגיל ומדכא, מבויים ומשוחק להפליא. עם רומי שניידר ופאביו טסטי.

★★★★ **האיש שרצה להיות מלך** (רמת־אביב, ארצות־הברית) — סיפור־ההרפתקאות של רודיארד קיפלינג, על שני סמלים בריטיים המחפשים אוצרות, בסוף המאה הקודמת, שומר על קיסמו וזוכה במוסר־השכל מודרני בבימויו של ג׳ון יוסטון. עם שון קונרי ומייקל קיין בתפקידים הראשיים.

★★★ **אנשים יפים** (אורלי, דרום־אפריקה) — סרט תיעודי על החיות המאכלסות את מידבריות מערב־אפריקה, תוצאה של עמל רב וסבלנות ניכרת, מציג את החיות באהבה ובאנושיות רבה. למבוגרים וילדים.

ירושלים

★★★★ **קן הקוקיה** (מיטשל, ארצות־הברית) — עימות בין מתחזה כמטורף לבין אחות־ראשית בבית־משוגעים הופך, בידי הבמאי מילוש פורמן, משל על דיכוי הפרט על־ידי המימסד. ג׳ק ניקולסון בתפקיד חייו.

חיפה

★★★ **חייל בכחול** (רון, ארצות־הברית) — מילחמות האינדיאנים מוצגות מן הצד השני של המיתרס — כמעשה רצח המוני ושיטתי של לבנים המחסלים את אדומי־העור. סרט־מחאה באופנת שנות ה־60׳. במאי: ראלף נלסון.

„גוטקס" 1977

לקצב תופי הג'ונגל האפריקאי והסמבות הדרום־אמריקאיות הוצגה הקולקציה החדשה של „גוטקס" לשנת 1977. מערכות הלבוש בהשראת הקסם הים־תיכוני והאקזוטיקה הדרום־אמריקאית תוכננו ועוצבו ע"י גברת לאה גוטליב. אירוע אופנתי זה, בחסות מר חיים בר־לב, שר המסחר והתעשייה, היה המופע המרשים ביותר שידעה האופנה הישראלית: שורה של דוגמניות מצרפת ובראשן לואיס השחרחורת „הישראלית", הציגו מערכות של בגדי־ים, שמלות, ביקיני וחליפות מרהיבות ביופיין ואקזוטיות במראיהן — בססגוניות של צבעים, כשאת שיא ההתפעלות עוררה מערכת ה„חמסה" (בתמונה) שחתמה את הערב לקול מחיאות הכפיים הסוערות של הקניינים מחו"ל ונציגי משרד המסחר והתעשייה.

יקויים החוק הבינלאומי!

יכובדו זכויות האדם!

הממשלה והמימשל הצבאי ממשיכים להפר את החוק הבינלאומי ולפגוע בזכויות האדם בשטחים הכבושים. דוגמאות אחדות מן השבועות האחרונים —

- השלטונות הטילו מס ערך מוסף על תושבי השטחים, למרות שהחוק הבינלאומי אוסר על המעצמה הכובשת להטיל מסים על האוכלוסיה בשטח הנכבש;
- השלטונות החליטו להפקיע שטחי קרקע נוספים באיזור ירושלים המזרחית, בבית־ג'לה ובעזריה, למרות שהחוק הבינלאומי אוסר על המעצמה הכובשת לתפוס קרקעות בשטחים הנכבשים;
- באחרונה פוצצו שני בתים ונאטמו שניים אחרים בכפר אל־זאויה, בעקבות מעצרם של 4 צעירים. החשדות נגדם טרם הוכחו וכבר נענשו. ולא רק הם נענשו אלא גם בני משפחותיהם שהם חפים מכל פשע בעליל. השלטונות ממשיכים בשיטת הענישה הקולקטיבית;
- זו השנה השלישית שעדיין נמקים בבתי־כלא כמה עשרות אישים מהגדה המערבית כעצורים מינהליים — ולמעשה כבני־ערובה;
- בכלא שכם נרצח האסיר ח'דר נימר, ע"י פושע פלילי ומסתבר היום שהנרצח וחבריו האסירים הפוליטיים — התריעו זמן רב בפני שלטונות הכלא שהרוצח מאיים עליהם ונושא בגלוי סכין גדולה. שלטונות הכלא לא נקטו בצעדים הדרושים למניעת הרצח, ובכך אחריותם;
- במשך שבועות הסתירו מן הציבור — את דבר הריגתו ממארב של תושב הגדה המערבית, בידי שלושה מתנחלים ממבוא־חורון;
- על העתונאית רימונדה אל־טויל מרמאללה, הוטל מעצר־בית שרירותי, תוך הפרת זכויות האדם וחופש העתונות.

עד מתי יסבול הציבור את הפרות החוק הבינלאומי והאמנות הבינלאומיות ע"י ממשלת ישראל בשטחים הכבושים? עד מתי ינתן לשלטונות להפר את זכויות האדם?

סוף אוגוסט 1976

הליגה לזכויות האדם והאזרח
ת"א — ת.ד. 14192

דרכי חיים

המיליונר המיסעדן

אחרי יציאת מצרים ואובדן הרכוש — בא שבט פיס לישראל ופתח מיסעדה ביפו

חבורת הבריונים הסתובבה, בחסות ה־חשיכה, בעלייה המובילה אל הכיכר ביפו העתיקה המשוחזרת, לפתע הבחינו אנשיה כי על הגיבעה, בין העצים, מסתתרת מיס־עדה מוזרה. נראה שגם שמה המשונה, אנדרומדה, דירבן אותם להיכנס, כדי לע־שות קצת „שמח".

הם התיישבו סביב שולחן אחד, לאור נרות, ולא חשו בנוח. מייד הגיע עליהם מלצר, והחבר'ה ביקשו משהו לשתות. המל־צר אותת למלצר שני, ואחרי זה הגיע גם מלצר שלישי, ורביעי. מאחוריהם התייצב הטבח, ובחיוך חביב הסביר לאורחים כי אינם יכולים לקבל משקה ללא אוכל, וכי בפעם הבאה רצוי מאד שיבקרו עם בנות־זוגם, כפי שמקובל במיסעדת אנדרומדה.

צלילי המוסיקה היו רוגעים, וחיוכיהם של חמשת עובדי המיסעדה, שעמדו בשורה, עיצבנו את החבר'ה עוד יותר. הם קמו והסתלקו. לא נשברה אפילו צלחת אחת, ואיש לא נקף אצבע.

לא צריך עזרה. אפילו כשקורה פעם שמגיעים למיסעדה אורחים בלתי־ רצויים, ויקטור פיס אינו זקוק לעזרה מבחוץ. לא מטלפנים למישטרה, ולא מחזיקים שומרים. הכל מובטח על־ידי המישפחה: בישול, הגשת האוכל, ניקיון, שמירה, יחסי־ציבור.

השבט פיס הגיע לארץ ממצרים, כולם בעלי אזרחות איטלקית. פיס האב, כיום בן 56, חיפש תחליף לג'וב הקודם שלו: מיל־יונר. במצריים היה לו בית־אריזה עם 400 פועלים. השאלה שהתעוררה בפניו היתה: לאן לנסוע כדי להתחיל מחדש. אחיו של ויקטור נסעו לשווייץ ונכנסו לעיסקי ה־בורסה. ויקטור לקח את חמשת בניו, ונסע לישראל.

האב והבנים שהו בקיבוץ גיבעת־ברנר משך ארבע שנים. הבנים למדו, חלקם סיימו את בית־הספר התיכון וביקשו לנסות את מזלם בעיר הגדולה. האמת היא שה־חמישה חלמו כל העת לעבור ללוז'אן שב־שווייץ שם התבססו אחיו של ויקטור פיס אחרי יציאת מצריים הפרטית שלהם.

הכל נשאר במישפחה. ויקטור, האב, נאלץ להיפרד מעל החיים השקטים בקיבוץ, כדי למנוע שבניו יתפזרו. בגיל 55 שוב יצא המיליונר־לשעבר להרפתקה, והציע לחמשת בניו להיות שותפיו. ארבעה השיבו בחיוב, ורק החמישי יצא לחו"ל.

השבט שיפץ בכוחות עצמו אולם־ענק באחד הסימטאות שליד השעון ביפו, וכך נולדה מיסעדת אנדרומדה. את ההגה מסר האב לבנו ג'קי (30), שלמד במלון תדמור את סודות הגסטרונומיה. שלושת אחיו של ג'קי, אבי (27) יוסי (21) ויצחק (31), חבשו על ראשיהם את השביסים הלבנים הגבוהים, והתייצבו לצד המיליונר־הטבח ויקטור פיס. כולם טבחים, וגם מלצרים. הכל נשאר במישפחה. הם טוענים שמי שיודע לבשל, יהיה גם המלצר הטוב והיעיל ביותר, ברגע שיגלה ללקוח כי התפריט כולו מעשה־ידיו.

חלפה שנה, ואנדרומדה עמדה במיבחן. המיליונר נשאר טבח, ובניו הצעירים לא נסעו לשווייץ. אך קרב חדש ממתין לו באופק. בעליה הצעירים של אנדרומדה מבקשים להפוך אותה למקום שאפשר יהיה גם לסעוד ולרקוד בו, ולהכניס קצת רומנ־טיקה. הם רוצים להחיות את הנוסטאלגיה של שנות השלושים.

ג'קי פיס בפעולה
יציאת מצריים

דרכי אדם

המצחיקים של אילת

מישל הייט עזב קאריירה מבטיחה בצרפת והחליט להיות חלוץ — באילת

הוא מקבל את פני אורחיו כשהוא לבוש בגלימה ציבעונית ארוכה, יחף, וכובע־קש מאוזן על ראשו.

מישל הייט בפעולה
יציאת צרפת

זהו מישל הייט, המנהל החברתי של מלון־מועדון הסלע־האדום באילת. הוא מחליף, בתפקיד זה, את משה ינוקא, ותפ־קידו העיקרי הוא לבדר. והוא עושה זאת לא במושגי הבידור המוכרים בארץ. זהו

(המשך בעמוד 44)

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גיליון „העולם הזה", שיצא לאור לפני 25 שנה בדיוק, ניתח בכתבת־פרשנות מצולמת (3 עמודים) את המצב בין הגושים — תחת הכותרת: „סטאלין — לשלום או למילחמה ?"

כתבה מצולמת נוספת היתה כיסוי פסטיבל־המחולות, שנערך באמפיתיאטרון של קיבוץ דליה. בין הבולטים שבמשתתפים, ניתן למצוא את אילקה ואביבה והכוריאוגרף ג'רום רובינס. שער הגיליון הוקדש ללהקת רקדנים בפסטיבל המחולות.

מדוע פוטר מבקר־הסוכנות הד"ר אמיל שמורק? ✱ לבון עוזר לעיסקי מרידור ✱ גולדה מאירסון השתיקה את הצירים בקונגרס וניהלה את הדיונים באידיש ואנגלית

העם

התנוונות

מה היה קורה אילו היו אסירי בית־הסוהר בתל־מונד מכוננים את עצמם כבית־דין, שופטים את השוטרים והשופ־טים שהביאום למקום־מגוריהם הנוכחי ? מחבר מחזות היתוליים, שירצה להשתמש בעלילה זו לחיבור מחזה בשביל המ־טאטא *, תהיה לפניו עתה דוגמה מציאו־תית: פרשת הד"ר אמיל שמורק, התעשיין הלודז'אי שהפך ראש מוסד־הביקורת של הסוכנות היהודית.

ד"ר שמורק גילה גניבות, מעילות, סדרים מפוקפקים. אם־כי הדברים אינם נעימים לאדם שתרם מכספו לקרנות הסוכנות, אין בהם כשלעצמם משום אסון. גניבות ומעי־לות עלולות לקרות בכל מוסד, שעוברים דרכו כספים כה רבים. האסון האמיתי בא רק אחרי הגילוי: התגלותה של התנוונות מוחלטת במוסר הציבורי במדינה.

במקום לפטר מייד את האשמים, במקום להניע את האחראים במישרות העליונות להתפטר, החלה רדיפה כללית אחר הפושע האמיתי: המגלה בכבודו ובעצמו.

בעיקר נתעוררה חמתם של הנאשמים, על העיתונות, שמילאה בפרשה זו את תפקידה האמיתי. ראשי הסוכנות סברו, כנראה, שהיה זה עוול להביא לידיעת הרבבות המשלמים את הכסף, מה נעשה בכספם.

בסך־הכל היתה פו־שה זו מהדורה שנייה של פרשה דומה, כשד"ר זיגפריד מוזס, מבקר־המדינה, מסר את הדו"ח שלו, שהסתנן גם הוא לעיתונות. כאז כן עתה, לא נרעשה דעת־הקהל, עברה על העניין בחיוך סלחני. חיוך שעלה בכמה מאות אלפי לירות.

דוגמה שנייה לאותה התנוונות מוסרית ניתנה לקהל במישפט הימאים בחיפה. אחד העדים העיד, כי אומנם העזה חברת שוהם (צי"ם), חברה השייכת לממשלה ולהסתד־רות, לשלוח אונייה לקפריסין כדי להעלות עובדים יווניים, שישברו את שביתתם של המלחים העבריים.

גם כאן אין אסון במיקרים עצמם: כבר קרה בעולם, שחברה תנסה לדכא בכוח שביתה מוצדקת, או שאיגוד מיקצועי בעל אופי מפוקפק יסייע בידי החברה. העובדה המזעזעת היא שמזכיר האיגוד המיקצועי, שנפל עליו צל כה אפל, יופיע במישפט כתובע מטעם ההסתדרות, במקום להסיק את המסקנות ולהעלות את העוגן במהירות האפשרית. אולם ההסתדרות לא נזדעזעה, הימאים אמיצי־הלב הוסיפו להיות האשמים.

הכנסת

המיפלגה השלישית: צברים

41 הח"כים החדשים, המרכיבים — עם 79 ח"כי הכנסת הראשונה — את הכנסת השנייה, לא חוללו מילבד השינוי הפוליטי שבו בולטת התגברותם של הצ"כ (ציונים כללים) והח"כים הערבים, שינוי רב בהר־כב הכנסת.

כשם שהיו 11 נשים בכנסת הראשונה, כן נמצאות גם בכנסת השנייה 11 נשים. לא השתנה גם גילו הממוצע של ח"כ: 50 שנה. מה שכן השתנה: מיספר ילידי־הארץ בכנסת, שאליהם נוספו שלושה (17 במקום 14), וזה בזכות הח"כים הערביים שהפכו בכך את מיפלגת הצברים השלישית בכנסת (אחרי מפא"י וצ"כ).

תופיק טובי עדיין נשאר צעיר הח"כים, בן 29, והרב יהודה לייב הכהן מיימון (שלא היה מועמד לכנסת השנייה) מסר את מקומו, כזקן הבית, לח"כ הצ"כ, מי שהיה מנהל הגימנסיה העברית הרצליה, הד"ר חיים בוגר(שוב) בן ה־74.

מק"י איבדה זכותה להיקרא הסיעה הצעירה ביותר (גיל ממוצע: 35) לערבים הדמוקרטים של סייף־אל־דין אל־זועבי — גיל ממוצע: 34. מפא"י ירשה את מקום סיעת הספרדים כזקנת הסיעות בכנסת. גילם הממוצע של 39 הגברים בין ח"כי מפא"י: 54 שנים.

* המטאטא — התיאטרון הסאטירי־צולף של אותם ימים.

בחירות

חסרים: רוצחים ואנסים

מסביר הניו סטייטסמן אנד ניישן, השבועון הבריטי השמאלי הקיצוני, בנתחו את סיבת עלייתם של הציונים הכלליים בבחירות האחרונות בישראל: העלייה הביאה לארץ „אלפי אנשי השוק־השחור מגרמניה, מבריחים מדמשק, סוחרי וגנבי־סוסים מתורכיה, רומנים מיקצועיים, בריונים ממארוקו, נערי־ביליארד מקאזבלאנקה, מחליפי־כסף משנחאיי, אזרחים בריטיים שלא יכלו ליישב את חשבונותיהם עם גובה־המיסים של הוד־מלכותו, מועליי כספים מכל הארצות שאי־אפשר להסגירם לארצות־מוצאם, סרסורי־קרקעות, מתווכים לדבר־עבירה, רוכלים, שחקני־קלפים, ספרים, וחנוונים ישרים..."

על החתום: סופר העיתון, סמואל רול־בנט, תל־אביב.

המשק

ביקור שני בחבש

כשיעקב (ארוכה הדרך לחרות) מרידור הגיע, לפני ארבע שנים, במיכל־בנזין לאדיס־אבבה, בירת חבש, לא חלם בוודאי שיחזור לשם כנציג מיסחרי של חברה גדולה לאספקת בשר לישראל. במארס 1947 הסתתר בבירת־חבש ה„טרוריסט" המסוכן, שברח ממיבצר אסמרה, שעה שאנגליה נאלצה להפעיל את מלוא המכבש הדיפלומטי כדי לאלץ את הנגוס *, היילה סילאסי, להסגיר לידיה את אויבה־בנפש. בגבול אריתריאה הוסגרו מרידור וחבריו, שהוטסו למחנה גילגיל בקניה.

יעקב מרידור חזר ב־1951 במטוס לאדיס־אבבה (בלי שמירה בריטית), ונתקבל בכבוד רב. החוזר לא היה מרידור, מפקד אצ"ל, אלא מרידור, חבר הכנסת הראשונה והשנייה, ומנהל חברה מיסחרית עם הון של מיליון וחצי דולר.

מצוקת־הבשר בארץ הגיעה לשיא. ארגנטינה, ספק־הבשר העיקרי לעולם, סגרה את נמליה ליצוא הבשר, וישראל תישאר שבועות ארוכים ללא בשר. שבילי חבש ואריתריאה נהירים למרידור, ועדרי הבקר והצאן העצומים, הרועים בערבות הנגוס, הולידו במוחו את הרעיון: למה לא לנצל את עודפי הבקר בהבש לצרכי אוכלוסיית ישראל ?

מרידור נסע לשווייץ. רעיונו מצא לו תומכים. חברה שווייצית לקירור הצטרפה לשותפות, בהציעה את מכונותיה להקמת בתי־קירור בחבש ובאילת. חברה שנייה נתנה את הדולרים הדרושים ושר־החקלאות פינחס לבון חתם במו־ידיו על החוזה לייבוא של 10.000 טון בשר מחבש, תוך שישה חודשים.

* תוארו הרישמי של היילה סילאסי, קיסר אתיופיה (חבש) היה „נגוס נגוסטי" — „מלך המלכים."

„העולם הזה" 722
התאריך: 30.8.51

מכתבים

עיתונות אחראית

לאחר הפולמוס שנערך בין ברכה חבס ואורי אבנרי, בעניין הוויכוח שהתקיים בגדוד הצופים, שבט הכרמל, הייתי מעוניין, כאחד המשתתפים באותו ויכוח להעיר מיספר הערות.

„מה רצונו של הקורא" לעומת „מה דרוש לו" — אלה הן שאלות השנויות במחלוקת בין שני העיתונאים הנ"ל. לא אגלה סוד אם אומר שרוב קוראי העתון הם בני־נוער. ונוער זה עדיין אינו יודע מה טוב לו. נכון הדבר שהעולם הזה מצופף את שורותיו יותר מכל עיתון אחר. אך איזו חכמה ובינה מסתתרות באותיות הקטנות הללו?

„העיתונאי באולימפוס," כקובע מה טוב ומה רע לקוראים „בורים ועמי־ארצות": לדעתי המצב הוא טוב יותר מאשר כשקורים „בורים ועמי־הארצות" יגידו לעורך מה לכתוב להם.

עלי להעיר שהעירך הכריז אצלנו, כי הוא מתנגד ל„אלפיזם" *, וכך לא נכונה השמועה של ברכה חבס, כאילו הוא מנהיגם. אני גם לא הרגשתי ב„נאום אנטי־ציוני." העורך אמר שהעולם הזה משתדל להיות נאמן עם המציאות, לא כעיתונים אחרים, המגדירים את מדינת־ישראל כבהורה השותה מתוך כד מים בלב המידבר. אלא גם ישראל היא ארץ כשאר המדינות. גם אצלנו יש גנבים, רוצחים, ו...

איני מחוייב כמובן להסכים עם העורך, אך איני מוצא בזה סימנים לנאום „אנטי־ציוני". נראה שמי שסיפר זאת לברכה חבס לא דייק במיקצת, ובכך אין להאשים את ברכה חבס.

יגאל לוסין**, אחוזה

אנשים

● כאשר שרת־העבודה המפא"יית, **גולדה מאירסון*****, ניהלה את ישיבות הקונגרס, הצטיינה בשתי תכונות: השתקת הצירים הפטפטניים, אי־שימוש במנגנון התירגום הסימולטני. את ישיבותיה ניהלה בשלוש שפות: עיברית, אידיש, אנגלית.

● לבסוף הושלמה השתלבותם של נציגי המדינה בשרשרת מפא"י. אחרי שציר ישראל בארצות בנלוכס, **משה עמיר**, הודיע בחודש האחרון על הצטרפותו למיפלגת־פועלי־ארץ־ישראל, חשה החוליה החסרה, שגריר ישראל בארצות־הברית, **אבא אבן**, שהצטרף החודש למפא"י, וסגר בכך את שרשרת נציגי המדינה המפא"יים בהוצלארץ.

* „אלפיזם" — הכוונה ל,כנענים', ששם עיתונם היה אז אל"ף.

** יגאל לוסין משמש כיום כאחד ממנהלי הטלוויזיה הישראלית, והוא מופקד על ייצור סרטים העוסקים בהיסטוריה ובתודעה יהודית.

*** מאירסון — שם־מישפחתה הקודם של הגב' גולדה מאיר.

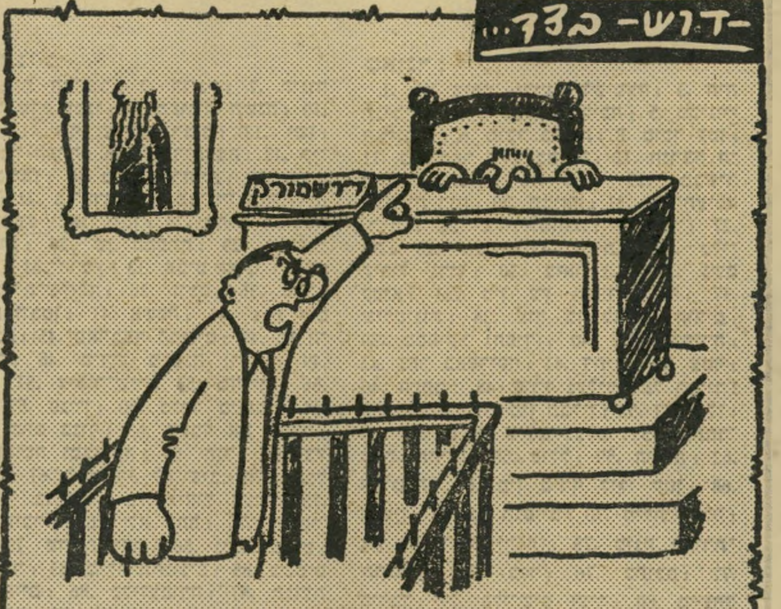

קאריקטורה של דוש מראה את עסקני הסוכנות, המואשמים בשחיתות, מאשימים את ה„שופט": מבקר־הסוכנות אמיל שמורק.

במדינה

(המשך מעמוד 42)
סוג בידור מיוחד, משוגע, הנהוג בדרך־כלל במועדוני הים־התיכון.

ולכך, כל דרך כשרה בעיני מישל וצוות עובדיו, הכולל ארבעה בחורים וחמש חתיכות. למשל: עמיר חורש, שהוא אחד מ־חברי הצוות, עלה בצהרי יום אילתי לוהט, בחום של יותר מארבעים מעלות, על חומת בריכת־השחייה כשהוא לבוש ב־מכנסי־צמר חורפיים, כותונת ארוכת־שרוול מעוטרת פפיון, במעיל כבד רכוס עד לצוואר וכובע־לבד שחור, כשהוא מחזיק בידו עיתון. כך התייצב שם והחל קורא בעיתון.

כמה זמן יכול אדם להחזיק מעמד בחום לוהט, בלבוש כזה? הוא עמד כך בלי נוע יותר משעה, ולא עזרו להורידו גם סילוני־המים שהותזו אליו בצינור. כאשר ירד, לבסוף, נכנס עמיר במלוא בגדיו ל־בריכה, לצהלתם של הילדים.

כל מיבצע בידורי כזה, הנראה כביכול ספונטאני ושיגעוני, מתוכנן בדרך־כלל מראש עם מישל, היושב מדי־יום עם ציוותו ויחדיו הם מתכננים את צורת הבידור, המשתנה מיום ליום, וכן מופעים קבארטים מקוריים בעלי רמה.

מהצפון אל הדרום. מישל, הנמצא בארץ מזה ארבע שנים, הגיע כתייר ונשאר עד היום. הוא השאיר מאחוריו קאריירה מבטיחה בפאריס, בתיכנון מחשבים, כדי להיות חלוץ.

בתחילה עבד בחברת נאות הכיכר ליד אילת, בליווי תיירים, אך משהרגיש שזה לא זה, עבר לקיבוץ מעיין־צבי ולמד עיברית באולפן. ומשלא נקלט בקיבוץ, ירד לסיני, למקום ששמו אל־חבק ואשר שימש כתחנת־נסיונות לדיג ולגידול צדפות ופנינים מלאכותיות — ניסיון שנכשל בשל התנאים האקולוגיים במקום.

כך המשיך לנדוד, ומאחר שאחותו ה־בכירה, ניקול דל, שהיא תושבת ישראל, היתה מנהלת מועדוני הים־התיכון בארץ והיום חברת קיבוץ מישגב־עם, היא סידרה לו עבודה כבדרן ראשי במועדון הים־התיכון באכזיב, כשהרקע האמנותי שלו הוא זיכרונות מן האח, פייר שמלה, שהוא פנטומימאי צרפתי מפורסם ומנהל כיום את מועדוני הים־התיכון בדרום־אפריקה.

עיסקי־הבידור של מישל תמו כשפרצה מילחמת יום־הכיפורים, כאשר מצא עצמו בכפר־נופש ריק מאורחים. אלה חזרו ל־חו״ל, או התגייסו לצבא.

מישל התנדב לעזרת משקים וקיבוצים, והחל עובד בחקלאות. לאחר־מכן נענה לקריאה לבוא ולליישב את הנקודה החדשה ברמת־הגולן, נווה־אטיב. הוא היה מבין מקימי היישוב, ועבד קשה כדי להוכיח את עצמו, כשאחרי שעות העבודה מתגייסים הוא וחבריו לבנות את קו־הביצורים באיזור.

חגיגה אחת ארוכה. תקופת החלוציות שלו נמשכה שנתיים וחצי, כשהוא מנסה לשכנע את חבריו להפעיל את הכפר הצפוני במתכונת של כפר־נופש, ועל בסיס של אירוח כפי שתוכנן בתחילה. אך, לדיברי מישל, נתקבלו לכפר אנשים שאינם מתאימים, ועיקר המכשלה היה הביורוקרטיה, שחיבלה בביצוע פרוייקטים חדשניים.

הוא עזב את נווה־אטיב באכזבה, ונתקבל לעבודה במלון הסלע האדום, היישר מן הקצה הצפוני ביותר של הארץ לקציה ה־דרומי, ונחת כחתול על רגליו.

אנשי ציוותו, שבמשך שעות היום מת־פקדים כעובדים, באירוח או בהדרכת־ספורט הופכים בלילה שחקנים ורקדנים שלא היו מביישים כל שחקן מיקצועי ש־הוא.

כל היום כולו הוא מוקף בחתיכות ה־עובדות איתו: קולט, דומיניק, נוגה, אורה, ג׳נין ויעל, שהישראליות מביניהן הן מו־רות־לשעבר, שהחליטו כי להיות מארחות זה יותר מעניין ובוודאי יותר עליז.

מישל בן ה־28 הוא עדיין רווק, המשתדל לשמור בקנאות על תארו זה ואינו מת־קשר בקשרים רומנטיים הדוקים, כדי להיות פנוי. כדבריו: „תפקידי מחייב אותי להיות פנוי.״

ואכן, כמיטב המסורת הצרפתית, הוא מעניק לכל אורחת מחמאה או תשומת־לב אישית לוחצת, מלווה בהבעות של מאהב נלהב באמת.

מזלו הוא שמרבית אורחותיו צעירות וחתיכות, כיוון שהאווירה שיצרה החבורה במקום זה מרתקת אליה צעירים אוהבי רעש ועליצות, ולכל השוהה במקום נדמה שהוא שרוי בחגיגה אחת ארוכה, הנמשכת 24 שעות ביממה.

תשבץ העולם הזה 2035

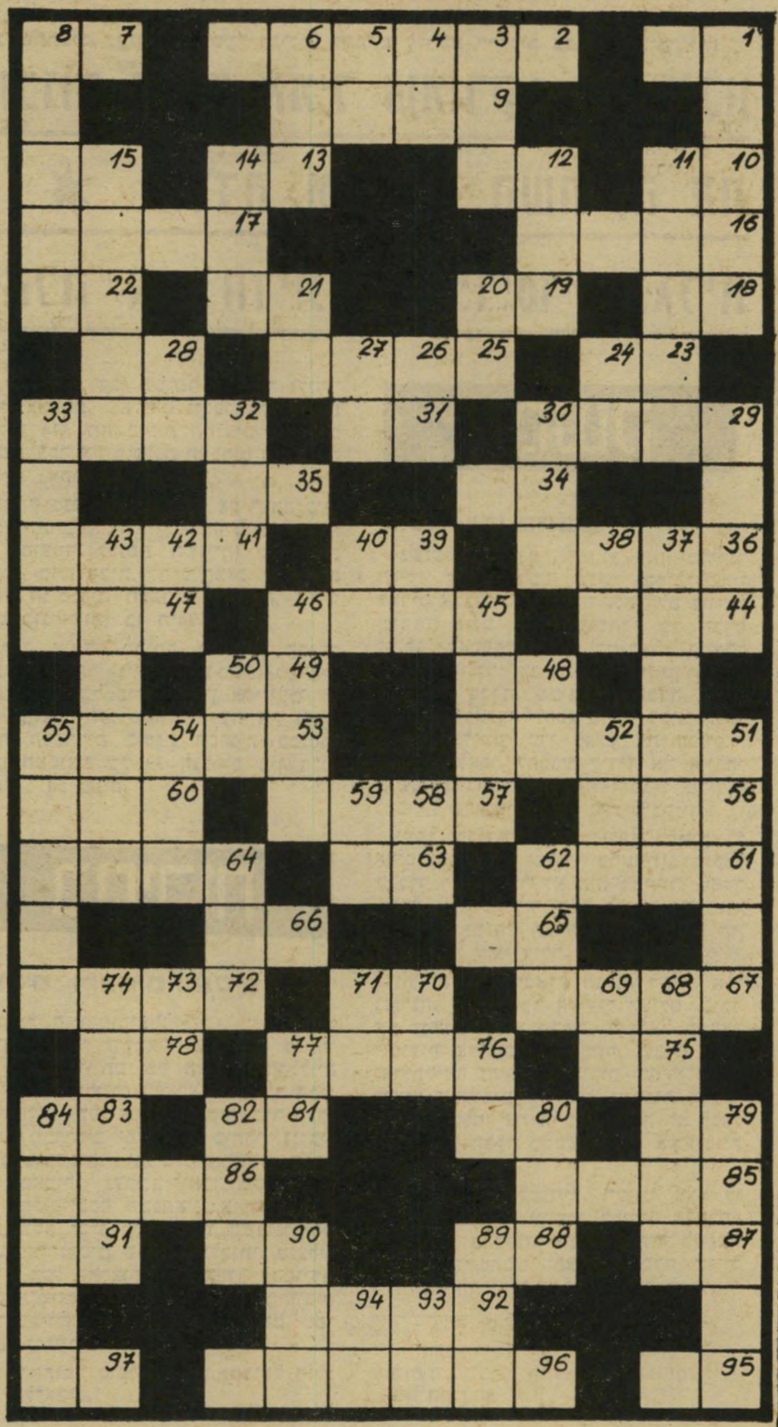

מאוזן:

1. בית הציפור; 2. רוזנת; 7. תינוק שנולד טרם זמנו; 9. מעונות השנה; 10. טול! 12. גוף שלישי רבים; 13. ישן; 15. דבר הפרה; 16. עובד־אדמה; 17. קיבוץ בצפון; 18. בירה אירופית; 19. מוקד, מרכז; 21. בן־אדם; 22. מכינויי האלוהות; 23. מטבע יפאני קטן; 25. מחלה הפוגעת בעצמות; 28. שן המפתח; 29. ממוצרי החלב; 31. הרבץ! 32. מביט ואינו רואה; 34. מילת־שלילה; 35. זועם; 36. פחד; 39. פרי־בטן; 41. אשפה; 44. שנת קום המדינה; 45. מארבעה המינים; 47. מן ה־אמהות; 48. סידרי מישנה (ר״ת); 49. סייד; 51. ציפור־שיר; 53. מדליון; 56. ישן! 57. פגיון; 60. מוסד פיננסי; 61. מקום שלם בגוף; 63. מעבד את הבצק; 64. מהומה ומבולקה; 65. חזר; 66. צץ פתאום; 67. ליקווידי, לא־יציב; 70. מאכל אבותינו במידבר; 72. גידול בעור; 75. מצבת־זיכרון; 76. לא כהה; 78. רסיסי־ליל; 79. מחייתו־יער; 80. נוזל החיים; 81. זעיר; 83. מילת־תחנונים; 85. כשפים אפריקאיים; 86. כלי־עבודה; 87. תנועת מים בים; 88. לא קשה; 90. עצם בפה; 91. מופע, באנגלית; 92. שר־המיסחר־והתעשייה (ש״מ); 95. גיבעה קטנה; 96. תענוגות; 97. רך בצאן.

מאונך:

1. מין ציפור ידועה לשימצה; 3. חיה תנ״כית; 4. מישענת להליכה; 5. מכינויי האלוהות; 6. מוכר בחנות; 8. סוכך קטן; 11. בית־ספר ידוע בחיפה; 12. הנרצח ה־ראשון בתנ״ך; 11. טס; 15. מכשיר לעשיית רוח; 20. תבואה; 21. נמל־תעופה (ר״ת); 24. צלוי־למחצה; 26. כך; 27. כה; 28. חס־וחלילה (ר״ת); 29. כלי־קיבול גדול; 30. בואו ו...! 32. גשם קפוא; 33. מין עץ שחור קשה; 37. שילטונות; 38. עוד בן לאותם הורים; 39. מספיק! (הפוך); 40. גדול בתורה; 42. נהר באפריקה; 43. דתית; 45. צטף; 46. הסתר! 48 הורד נעליך מעל רגליך! 50. מרגיש; 51. מין תבלין; 52. דומה ל־; 54. שאורם או אישם נעלמו; 55. התחדשות, תחייה; 58. כולל; 59. הווייה; 62. אנלוגיה; 64. מין טורף לילי קטן; 68. דישון; 69. מן הגפיים; 70. מילת־שאלה; 71. נרו יאיר (ר״ת); 73. מונח בתורת־החשמל; 74. בגד; 76. בתוכם; 77. בילבד; 79. כלי־שיט זעיר; 80. מישחק אהוב על ילדים; 82. הסתיר; 84. פדות; 89. ממוצרי החלב; 90. אסוריים; 93. ידיד; 94. שופט שנפטר לא־מכבר (ש״מ).

קשקשת 2035

תפעל את דימיונך ונסה למצוא לציור שלפניך כותרת מתאימה, אשר תסביר מה אתה רואה בו. הצעות לכותרות יש לשלוח לפי הכתובת: „קשקשת,״ ת.ד. 136, תל־אביב. הנג־דרות הקולעות ביותר תפורסמנה, ובעליהן יזכו בכרטיס כניסה זוגי לקולנוע דרייב־אין בתל־אביב, קול־נוע־המכוניות היחיד בישראל.

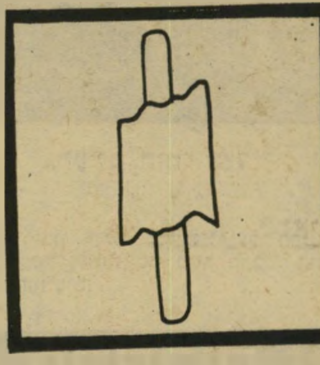

קשקשת 2033

- נקניק סובל ממס־ערך־מוסף.
אילן היינריך,
רח׳ וייצמן 15, קריית־אתא
- יו״ר הכנסת — מבט ממעוף המבקר המועף.
שמואל זילברמן,
רח׳ הנשיאים 237/25, באר־שבע
- אגורה שחוקה שהוכנסה בכוח לסדק האסימונים.
אורית כובעני,
רח׳ שבזי 18, פתח־תיקווה
- הסנדל האבוד של גוליבר על הירח.
ניב דרויאן
רח׳ ירושלים פינת בילו, כפר־סבא
- וימפי שגבר על יוצרו.
ישראל לסינגר,
רח׳ אילת 19, רמת־יוסף, בת־ים

השבוע בדרייב אין:
בשעה 7.15
שבוע 3
„טרזן נמלט מאזיקים״
בשעה 9.30
שבוע שני
„הרפר״

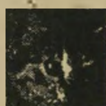

אנו מחפשים בתים חמים
עבור חתלתולינו החמודים
אגודת צער בעלי חיים
רחוב פלמה 30, יפו,
טל. 827621.

מיכתבים לציפי

אם תתפסו אותי לפעמים שאני נפוחה כמו טווס מרוב גאווה, זה ביגלל שבועות כמו זה, כשאני מוצפת מיכתבים, שכל אחד מהם הוא תענוג בפני עצמו. מכל פינות הארץ, כולל מקומות שאפילו לא הייתי בהם, מכל המינים — אבל בעיקר החכמים והטובים, המוכיחים לי שאני לא עובדת על ריק ושיש שכר לעמלי. אז בלי בירבורים, לעניין.

* * *

זה לא זה כמו שזה

אני ביכלל מיותרת בשביל (1/35). בקושי היא פטרה אותי בהערה שהיא כבר נורא עייפה ואם תקרא את מה שכתבה בבוקר, היא ביכלל לא תשלח את המיכתב הזה אלי. אתם מבינים, זאת היא שעושה לי טובה שהיא כותבת!

אבל את המיכתב עצמו היא משגרת אליך:

„אף פעם לא פגשתי אותך, אבל אני מכירה אותך. אני יודעת שאתה קיים וגם אינך רחוק — בארץ אחרת או פלנטה אחרת. אינך מלאך גם אני לא. אתה פשוט בנאדם כמוני.

„אתה גבר בשנות השלושים שאינו נשוי וגם אינו בטוח שרוצה להיות כזה, בגלל שאתה יודע שזה לא זה, כמו שזה. לא אמיתי, לא כן, העמדת־פנים, נצלני, ריק מתוכן.

„אך אתה עדיין מחפש אותה, כדי לבנות איתה חיים בצוותא, חיים אמיתיים טובים ומלאים. אתה פוגש הרבה מהן, מאוד נחמדות, מאוד משתדלות. אבל אתה יודע שהן לא מתכוונות ממש אליך, וזה יכול להיות כל אחד אחר — אובייקט למטרה כלשהיא. אתה מבלה, נהנה פה ושם, וממשיך לחפש.

„אתה בנאדם, לא אפולו וגם לא ציקלופ, לא פרופסור עמוס תארים אך גם לא בער. אינך חרד נואשות לתדמידך הגברית וגם לא חושש ללא הרף ממה שאומרים עליך, אלא עושה מה שאתה באמת רוצה לעשות. יודע המון דברים ו־כל הזמן רוצה לדעת עוד. אשה בשבילך זה לא סוכנת־בית + שירותי מיטה אלא בנאדם, כמוך. אתה מחפש שותפת לחיים כדי להתחלק עמה במה שיש בך ובה. ואתה גם יודע שישנם דברים שיאשרו תמיד רק שלך ורק שלה.

„אני יודעת שאתה נמצא והגיע הזמן שניפגש. מספיק להסתתר ולחוג במעגלים זה סביב זו. אני מחכה לך להתראות.”

במחשבה שניה אני כבר מצטערת שלא נתתי לה פרס. אז אני נותנת.

* * *

בעקבות שבזי

„תופתעי לקרוא כי הפכת להיות כומר־הוידויים של כל שכבות החברה הישראלית,” כותב לי (2/35) מאחד המושבים בדרום. אבל הוא לא פונה אלי כאל כומר או נזירה, אלא כאל יועצת. הוא צעיר ממוצא תימני, בן 23, אחרי צבא שחייו לא היו סוגים בשושנים, למרות שהוא „מבלה הרבה, בפרט עם בנות.” את מה שהוא רוצה להגיד לך, הוא אומר בחרוזים:

„לא גדלתי ככל הנערים / כי חסר הייתי את ההורים. / לא שמתו והשאירוני יתום. / אלא השליכוני לעולם שכולו חלום.

„חיוך אבהי מעולם לא ראיתי / גם מרגוע בחיק אם אוהבת מעולם לא מצאתי / האם התאכזרו אלי? תשאלוני / לא! תשובתי, כי גדלתי בבית עוני.

„מועקת הלב שהתפתחה בי / מאיימת לפוצץ את ליבי / מעולם לא היה לי ,כותל’ להתוודות ולפרוק מכאובי לב / כך שנותרו אצלי תמיד והורסים אותי ללא רחם.

„הוי, שמחת־חיים, חדוותי / התואילי להאיר לי פנים חמדתי / ואיך אוכל להשיגך ולתפסך / ולקחת את שגזלת ממני — אושר לעצמך.”

זה לא בדיוק ביאליק וגם לא שבזי, אבל הוא רק בתחילת הדרך.

* * *

געגועים ליציב ואמין

הבדידות זו לא המצאה של (3/35). היא יודעת את זה ולכן אינה מתכוונת לרשום עליה זכויות־יוצרים. לעומת זאת יש לה כמה רגעי־שפל, ואחד מהם גרם למכתב זה.

„אני יודעת שאני צריכה ,לצאת מזה’, אבל זה בא לאחר כל אכזבה נוספת בשטח שבינו לבינה. אני מתחילה להזכיר לעצמי את קוהלת וזה לא מוצא־חן בעיני — שהרי הוא היה בא בימים, ואילו ההיסטוריה שלי עלי אדמות קצרה הרבה יותר: כמעט 22 שנים. אז תשאלי: מה הפסימיזם השופע הזה? אולי מפני שעייפתי מאפיזודות חולפות למיניהן ומהתקשרויות רגשיות, הבאות לידי ניתוק בכורח הנסיבות. פשוט מתגעגעים למשהו יציב ואמין יותר, לאיזה גבר (מיקסם־שווא) שיהיה קודם כל בן־אדם (איזה מושג מעורפל!) ורצוי שיצטייד בכמה כישורים נוספים כמו לב חם, אינטליגנציה, חוש הומור, ו...כמעט שכחתי: רגישות ליופי, לטבע ולשאר דברים שעבורם עדיין כדאי לחיות.

„את חושבת שהצירוף הזה קיים?” היא שואלת אותי. היא מסופקת מאוד. הניסיון האישי שלי דווקא מראה חיובי. אבל לא צריך לקחת ממני דוגמה. בעד זה אני עוזרת לכן ולא אתן לי.

* * *

קרוב גיאוגרפית, רחוק רגשית

(4/35) מחכה גיליון אחרי גיליון, וקורא אותי בתיקווה לגלות מיכתב של איזו נערה יהודיה המבקשת להתכתב עם צעיר ערבי. כיוון שנואש מלקוות, החליט לקחת היוזמה לידיו. „הן עוד פעם הוכיחו שהן המין החלש,” הוא מתלונן „וכנראה שזו תכונה נצחית,” כאילו אצלם מקובל מדורות שהבנות מתחילות עם הבנים ולא להיפך.

„אני בחור ערבי בן 21, גובה 180 ס”מ, מצפון הארץ. לצרכי לימודים אני שוהה במרכז. מכך כבר ניתן להבין שיש כאן עניין של טיולים במרכז הארץ ובצפונה ובהכרה מקרוב של עם קרוב גיאוגרפית, אך רחוק רגשית.

„היות והאדם נולד עייף וחי כדי לנוח, אז אני נח ביום, כדי שאוכל לישון טוב בלילה. בתשובה למיכתב הראשון אצטרך להשקיע את מיטב כישרונותי. תנאי הקבלה אינם מיוחדים במינם, לפי תורת היחסות של איינשטיין: לשהות שנתיים במחיצת בחורה נחמדה — מרגישים אותן כשתי דקות; ולשהות שתי דקות ליד בחורה... מרגישים אותן שנתיים. בקיצור, אני רוצה לשהות שנתיים שארגיש אותן כשתי דקות. אני באמת אוהב, אבל אין לי את מי.”

* * *

בת 16 במאי

משהו אמיתי היא (6/35) אורגינאל. „המון זמן רציתי לכתוב לך, אבל פשוט לא היה לי האומץ, הזמן והנושא המתאים. אבל עכשיו מצאתי את כולם.

„אני חושבת שאת די מבוגרת (צדקת בתי, צדקת) וכבר ניסית את הנושא שנקרא מין (עוד פעם הצדק איתך). אני לא ניסיתי את זה וגם מקווה שלא אצטרך לנסות את זה (וכאן את כבר לא כל כך צודקת) פתאום, סתם ככה, הבנתי את כל מה שמסתתר מאחורי המילה הזאת. איך זה קרה זה סיפור ארוך ואני גם לא מעוניינת לספר לך (כאילו שאני מעוניינת לדעת).”

וכאן פתאום פרח ממנה העניין הזה עם המין והיא נעשית לי רומנטית.

„בכל החלומות שלי אני חולמת על הטיפוס שיהיה עליז בזמן הנכון ושקט ורציני בזמן הנכון. שנערוך מסעות בכל הארץ (כמובן, בלי מין) ובמיוחד נטייל לאורך חוף־הים בעת השקיעה. אבל אני מבינה שאלו רק חלומות של הגיל הזה. במאי (והיא לא ציינה באיזו שנה) אהיה בת 16. תמיד צוחקים עלי על החלומות האלה, אבל אולי במציאות קיים אחד כזה, (שלא יחשוב כל הזמן על מין!).”

טוב, אז עכשיו תשמעי בתי. את בטח תקבלי המון מיכתבים מכל מיני חברה, שיספרו לך איך זה בדיוק, בול, גם החלום שלהם לטייל לאורך חוף־הים בעת השקיעה. והם יעבדו עלייך, אל תשאלי. ימלאו לך את הראש בסיפורים איך מין זה ביכלל לא השטח שלהם ואפילו לא מעניין אותם ביכלל. אז מאלה, תשמעי לי, תזהרי במיוחד. ובמיוחד במיוחד, תזהרי מעצמך. יש לי הרגשה שאת הולכת לסבך מישהו. תזכירי לו כל הזמן ש־16 ימלאו לך רק במאי.

* * *

מיכתבים לפירסום במדור זה יש לשלוח לפי הכתובת: **מיכתבים לציפי**, ת.ד. 136, תל־אביב. מיכתבים למכותבים במדור יש לשלוח במעטפה כפולה. על המעטפה החיצונית יש לרשום את הכתובת הע”ל ואילו על גבי המעטפה הפנימית — מבויילת בבול של 50 אגורות — יש לרשום את מיספרו הסידורי של המכותב בילבד.

מיקסר של שטויות

לא יודעת למה זה בא לי. אבל שלחו אותו אלי. שיהיה. לפני חודש או יותר, שלח מישהו לשמעון גטה ממצפה־רמון את הדבר הבא, שנקרא בשם מחשבושיר. זה או זו ששלחה לו את זה, שכחו לרשום את שמם. הוא מאמין שהשולח/ת מכירים אותו ושייכים גם הם לחוג קוראי העתון. אז הוא רוצה לפרסם דרכי את המחשבושיר הזה, כדי שהכותב יצור עמו את הקשר, לפי הכתובת ת.ד. 213, מצפה־רמון.

וזה דבר המחשבושיר:

הקפה שלי, / הצרות שלך, / אהבות שלי, אהבות שלך, / מיקסר של שטויות / שחור כשלא רואים נכון / לב בתוך הכיס / חלומות עם עור חיוור / וקישקושים עם יעל ואלטון באוויר, / הכל יפה, מטורף ומכוער / סודות ושקרים, בגידות ושירים, / מיקסר של שטויות. / באים והולכים, צוחקים ומעשנים, / תקליט שמסתובב, / מטרה וחצים ועצלות באמצע...

העכביש עוד לא הגיע לאיזור החם, / אולי אין לו דם והוא פחדן, / ששון הוציא לי את האוויר / אלי לא אוהב אנשים ששואלים / אתה עוד מעט בא, אני עוד מעט הולך / אתה חוזר מחייך, אני הולך לא מחייך, תקליט מסתובב / שושנה זה דבר אדום למעלה / ועוקף כשרוצים ללטף, / היא לא אוהבת שילטפו אותה / נכון, מיקסר של שטויות. / סטיוארט אולי מפליג לחופש / אבל אני נשאר לחודש / וזאת רק ההתחלה.

אתם תראו שבסוף יאסרו אותי על פירסום הודעות בצופן למרגלים.

מיכתב פרס

חיבור על אנשים יפים

יש כאלה הכותבים אלי כדי להרוג את השעמום או לברוח מהבדידות. יש כאלה שסתם רואים בי שדכנית. אבל (5/35) חושבת שאני מין סנטה קלאוס כזה, בלי זקן, המחלק מתנות ופרסים לכל מי שרוצה בכך. היא עשתה מחקר, הקטנה, וגילתה שבסך הכל זה לא קשה במיוחד. כל מה שצריך כדי לקבל ממני פרס זה „להתאמץ טיפ־טיפה כדי למצוא־חן.” אז היא עשתה את המאמץ. ומה אני אגיד לכם? אין מה לדבר. היא מצאה־חן.

היא בסך הכל בת 18 פלוס הקטנה, ושכל יש לה כמו לבת שישים מינוס. לא מזמן היא סיימה את חוק לימודיה וכבר היא נורא עצובה שהחופש מסתיים והמדים הצבאיים כבר ממתינים לה באיזשהוא מקום. אז לפני שזה קורה לה היא היתה רוצה להספיק לפגוש עוד כמה, מה שהיא מכנה „אנשים יפים.”

מה זה „אנשים יפים?” אתם שואלים. לא תפסתם אותה. היא יודעת בדיוק למה הכוונה.

„אני מאוד אוהבת להכיר אנשים יפים. וכמה שיש זה עדיין לא מספיק לי. „יפים” זה מושג יחסי לכן כדאי וראוי שאסביר את משמעותו לגבי. לגבי, אנשים „יפים” הם במיוחד אלה בעלי היופי הפנימי, כאלה היודעים מה להגיד, איך ומתי. ועוד: כאלה, בעלי יכולת ורצון לתת את עצמם כי הרי למען חיים טובים ומאושרים יש צורך בפיתוח מחשבה ובנכונות להקריב, במקביל לקבלת ערכים משכנגד.

„אדם יפה” כזה, גם מסוגל להבין דברים, לאהוב ולקבל בשמחה גם את היפה וגם את האפרורי והשיגרתי, להשלים ולהתפשר עם אנשים ולמצוא את הפיוט והיופי.”

זהו. שתדעו. ואם לא היה לכם עד עכשיו כאב־ראש, אולי היא תצליח לסדר לכם.

„יש עוד הרבה דברים שאני מחפשת באנשים,” היא מגלה לי, „אך הנייר קצר. בחרתי לכתוב דווקא על „אנשים יפים” מפני שדווקא אלה שנראו לי כך בתחילה, איכזבו אותי קצת מאוחר יותר.”

בכל זאת היא רוצה לנסות עוד הפעם. על עצמה היא לא מגלה הרבה, פרט לזה שהיא כבר אסירת־תודה לכל אלה שמאחלים לה שירות קל, מהיר ובעיקר מעניין.”

רגע, רגע! מי ביכלל מאחל לך את זה?

טיפוס! אני אומרת לכם.

* * *

מיכתב־פרס השבוע — ובכל שבוע — מזכה את שולחו בפרס — חבילת תמרוקים ומוצרי־יופי מתוצרת חברת **הדס**, בשווי של 200 ל”י (לפני מס־ערך־מוסף), מתנת חברת **הדס**. הפרסים נשלחים לזוכים בדואר.

אף אחד לא מכיר את פניך כמוך
חוץ מאתנו - adas
תכשירי יופי לזוכים במדור

חייל העורק ממלחמת יום־הכיפורים והתקפת פידאיון על אוניברסיטת

חיפה - בספר החדש של א. ב. יהושע שיראה אור בקרוב

תמונה קבוצתית של חברה מתפוררת

א. חברים מספרים על גבריאל ארדיטי

בחודשים האחרונים פורסמו שלושה קיטעי־פרוזה נרחבים מתוך רומן של אברהם ב. יהושע: בכתב־העת עכשיו קטע תחת הכותרת „המאהב" ; בס/קריאה קטע נוסף, תחת הכותרת „נעים", ובחוברת קשת, שראתה אור בימים אלה, „קטע ראשון". מתוך שלושת הקטעים, מתחילה להתבהר תמונת הרומן העומד להסעיר את חיי הסיפרות והתרבות במדינה.

המשמעויות החבויות בסיפוריו של א.ב. יהושע, אלה שפורסמו עד כה, מבטאות את רגישותו הגוברת למהלכים החברתיים הפוליטיים של הישראלי, תוך הצגת התהיות והשאלות העיקריות של חיינו. החל מהנובלה מול היערות, העוסקת ברגישות הרתיעה הצלבנית של בן־הארץ לאדמותיה, דרך מחזהו לילה במאי, שבו מוצגת מילחמת ששת־הימים כפיתרון לבעיות פרטיות של גיבוריו, המייצגים טיפוסים מאפיינים, ועד בתחילת קיץ 70', **שבו מסופר** על עקידת בני דור ילידי־הארץ, מבעד לעיניו של מורה זקן ואב.

„...ואנחנו במילחמה האחרונה איבדנו מאהב. היה לנו מאהב, ומאז המילחמה הוא איננו. פשוט נעלם. הוא ומכונית ה„מוריס' הישנה של סבתו. וכבר עברו יותר משישה חודשים ואין סימן ממנו..."

אלה דיברי אדם, חברו של גבריאל ארדיטי, שנעלם, וסביב היעלמו מתנהלת עלילת הרומן.

גבריאל ארדיטי הוא ישראלי המתגורר בניכר, שהגיע ארצה לרגל מחלת סבתו, והסתבך במילחמת יום־הכיפורים. מגדיר אותו חברו, אדם:

„...ישראלי מפוקפק, בעצם יורד, שבא לביקור קצר בעיסקי ירושה והתעכב, אולי גם ביגללנו... ...תבוסתן כזה ? לא בדיוק. אבל זרות עולה ממנו. מעוניין כל הזמן רק בשאלות מעשיות, מוזרות. מה טווח הטילים שלהם, ואם יוכלו להפציץ את הנמל מהים. והאם יהיה קיצוב במזונות, ומתי אפשר יהיה לעזוב את ישראל..."

העלילה היא רשת טוויה של מונולוגים, המרכיבים ערב חברתי, תוך מתיחת ביקורת מצליפה על תופעות שונות של מחלת־רוח־לאומית. במונולוג של דאפי, בתו של אדם, מוצגת המילחמה בעיני תלמידי בית־ספר תיכון בחיפה:

„...ואנחנו שישית־ג' בבית־הספר התיכון של מרכז הכרמל, איבדנו במילחמה את המורה למתימטיקה שלנו. מי יכול היה לתאר שדווקא הוא ייהרג ? לוחם גדול לא ניראה לנו. להיפך, איש קטן רזה ושקט, מתחיל להקריח, שבימי החורף היה תמיד צעיף ענק נשרך אחריו. ידיים עדינות ואצבעות מוכתמות תמיד בגיר. ודווקא הוא נהרג לנו. אנחנו דאגנו דווקא למורה־להתעמלות, שבזמן המילחמה היה קופץ פעם־בפעם לבית־הספר במדים ובדרגות־הסגן שלו, ממש כוכב־קולנוע, חגור אקדח אמיתי ששיגע את כל הבנים אצלנו. כמה יפה, אמרנו, שבזמן המילחמה הוא מוצא זמן לבוא לבית־הספר, להרגיע אותנו ואת המורות שמשוגעות עליו, עומד בחצר מוקף עם רב ומספר סיפורים. ממש התגאינו בו, ואת המורה למתימטיקה שכחנו בכלל. כבר ביום הראשון למילחמה נעלם לנו, ורק יומיים לפני הפסקת־האש נכנס שוורצי פתאום לכיתה, מעמיד את כולם על הרגלים, ואומר בפנים חמורים: ‚תלמידים, בשורה קשה לי אליכם. חברנו האהוב, מורכם חיים נדבה, נהרג ברמת־הגולן ביום השני למילחמה, י"ב בתשרי. נעמוד לזכרו'..."

דאפי מתארת בציניות מרירה את פולחן־הזיכרון, ואת טקס־הזיכרון שנערך למורה חיים נדבה:

„...ואני ישבתי על הבימה, כי קראתי, בחיי בהרבה רגש ובעל־פה, את שני השירים המוכנים למיקרים כאלה — ראי אדמה כי היינו בזבזניים, והנה מוטלות גופותינו בשורה ארוכה, ובין שני השירים שוורצי הרביץ נאום מלוקק ונמלץ, דיבר עליו כאילו היה איזה אישיות מיוחדת־במינה שהוא העריץ בסתר... שוורצי הזה מהיר מאד. בארץ עוד לא גמרו לספור את ההרוגים, והוא כבר חיסל אזכרה..."

אדם, אביה של דאפי וחברו של גבריאל ארדיטי, מתמסר לחיפושיו אחר גבריאל, והוא מתאר את ביקורו במישרד המדור־לנעדרים בצבא:

„...זה היה כבר אחרי המהומה הגדולה, החזרת השבויים, השערוריות המפורסמות. כבר נלמדו לקחים והוקם מנגנון שלם. שלושה צריפים גדולים בחורשה בקרייה. הפקידים היו ברובם קצינים וקצינות. חדר לעזרה־ראשונה עם רופא ואחיות. על השולחנות טלפונים רבים..."

אדם פונה ושואל על ידידו הנעדר:

„...הן לא אמרו מה פיתאום אתה מחפש ידידים פה ? באיזו זכות ? הסגן־מישנה שלפה תיק חדש והעבירה לרב־סרן. כבר היו שם כמה טפסים מוכנים. יעילות ואדיבות וסבלנות רבה..."

ב. אנאטומיה של „מחבל"

נעים הוא נער ערבי בן 14, מאחד הכפרים בגליל־המערבי, העובד במוסך של אדם, וקיטעי־המונולוג שלו שזורים ברומן, ומציגים פרופיל תחושות של אוכלוסיה

א. ב. יהושע

שלימה. מילחמת יום־הכיפורים מצטיירת בעיני נעים כך:

„...שוב הם נהרגים, וכשהם נהרגים, אנחנו צריכים להתכווץ ולהנמיך את הקול, להיזהר לא להתפרץ בצחוק סתם כך אפילו על בדיחה שאין לה קשר אליהם. היום עיסאם, באוטובוס בבוקר בזמן החדשות, דיבר בקול רם וצחק, והיהודים מהמושבים הקידמיים סובבו את הראש, מתבוננים בנו יבש ככה... ...אנחנו מחוץ לשינאה. אנחנו כמו צללים כאלה בשבילם. תקח, תביא, תתפוס, תנקה, תרים, תטאטא, תפרק, תרים. כך הם חושבים עלינו. אבל כשמתחילים להרוג אותם הם נעשים עייפים, איטיים כאלה, לא מרוכזים, ויכולים פיתואם לתפוס עצבנות על כלום לפני החדשות או אחריהם..."

למרות תשוקת־הלימודים של נעים, מחליט אביו שעליו, שבניגוד לשניים מאחיו, להתחיל לעבוד בתום לימודי בית־הספר. דומה שיתסו, וזיכרונותיו מבית־הספר, מציגים פן שלם ממערכת אבסורדית:

„...בשעורים לעיברית אפילו הייתי ממש חושב בעיברית. גם ידעתי בעל־פה אולי עשרה שירים של ביאליק כך סתם, בלי שביקשו ממני אפילו, משהו בקצב של המילים נתפס בי בקלות, בתוך הפה. באה פעם לבית־הספר שלנו קבוצה של מורים, לפקח ולראות מה אנחנו עושים, והמורה שלי קרא לי ונעמדתי לפניהם, והרבצתי במקום בעל־פה שני בתים מ„בעיר ההריגה', והם כימעט קיבלו שבץ על המקום מרוב התפעלות..."

תוך עבודתו במוסך של אדם, הוא נשלח בשליחות אל בית מעבידו, ומגלה את קיומה דאפי, בתו. הוא מעתיק, בדרכו חזרה, את מפתח הדירה, ומתחיל לפתח הזיות על אודותיה. כעבור זמן הוא נפצע במהלך העבודה ונשלח לעזרה־ראשונה. בדרכו חזרה עובר נעים בהתגנב בדירתו של אדם, וגונב מחדרה של דאפי ספר־שירים של נתן אלתרמן, תוך שהוא מתפעל מ:

„...עוד חוזר הניגון שזנחת לשווא / והדרך עודנה נפקחת לאורך..."

מתחיל להסתבך במסכת של שקרים.

נעים מתאר את תלאות אחיו, שחשק ללמוד באוניברסיטה:

„...נרשם לרפואה בתל־אביב ונכשל, נרשם לרפואה בחיפה ולא התקבל, ניסה בירושלים ונדחה. הלך לטכניון ולא עבר את הבחינות. כתב לבר־אילן וקיבל תשובה שלילית. היה מוכן כבר ללכת עד באר־שבע, אבל איחר את ההרשמה... אבא הלך אפילו לשירותי־הביטחון ואמר במשך עשרים וחמש שנה אני מלשין על מי שצריך להלשין, וכשהבן שלי רוצה ללמוד רפואה סוגרים לפניו את כל הדלתות. והם באמת ניסו לעזור. היו מודיעים שסידרו לו מקום בשפה וסיפרות ערבית ועדנאן מתעקש, לא רוצה להיות מורה, כולם מורים. סידרו לו מקום בתנ"ך, אמר אני משוגע ? סידרו לו סיפרות עברית, אמר אתם רוצים להמית אותי בשיעמום ! עקשן נורא וגאה. רק רפואה או אלקטרוניקה, או משהו כזה..."

עדנאן מתחיל להתייאש מהחברה הישראלית, הנראית לו כלא־שיוויונית, ונעים מספר:

„...כולם יושבים ואוכלים ושומעים איך הוא מקלל את כל הישוב. אמרתי פיתאום כך, בשקט, כי נמאס לי לשמוע אותו, אולי פשוט זה אתה שלא מוכשר מספיק, ולא בדיוק התנועה הציונית אשמה, ולא גמרתי את המישפט וחטפתי סטירת־לחי מאבא... ...לא ידעתי שהוא חושב להסתלק מאיתנו שכבר היה בודק בלילות את הדרכים, את השבילים, את החורים שבגדרות ליד הגבול. לאחר כמה זמן נעלם. מישהו סיפר שראו אותו מסתובב בביירות. אפילו שהצטערנו מאד, ואבא היה דואג לו. חשבנו שאולי טוב שהוא ינוח קצת מהיהודים שכל־כך מעצבים אותו. לא תארנו לעצמנו שפיתאום הוא ירצה לחזור..."

חזרתו של עדנאן היא טראגית. ביחד עם כמה פידאון, מתנפלים על האוניברסיטה, מתבצרים במישרד־הרישום:

„...בשתים־עשרה ועשרה זרקו גופה של פקיד אחד דרך החלון... ומסביב הדיבורים הרגילים על עונש־מוות, על נקמה. אחינו. דמנו ובשרנו. מה הוא עושה ? מאיפה אומץ־הלב הזה ? הכבוד הארור ! ולמה היהודים המזוהמים לא שומרים יותר טוב על עצמם ? ישיבת הממשלה. הצבא. המישטרה. שר־הביטחון. הסיפור הרגיל..."

ומאוחר יותר מתרחש הצפוי:

„...הקריין מתחיל לצעוק. כאילו תחרות כדור־רגל. פורצים לשם. קולות יריות ברדיו, כמו תיקתוקים של מקדחה מקולקלת. לא מבינים כלום. הורגים אותו. עכשיו ברגע זה הורגים את אחי..."

נעים שב לכפרו. האב מסתגר בתוך הבית. אבל כבד. למחרת שב נעים לעבודתו, ואדם שואל אם הוא רשאי לבלות את הלילה הקרוב מחוץ לכפרו. הוא זקוק לו לעבודת־בית כלשהי. נעים מסכים, ואדם נותן לו כסף לקנות לעצמו פיג'מה ומיברשת־שינים. כאשר מגיע נעים לביתו של אדם, רטוב כולו, מפנקים אותו בבית אדם באמבט, ארוחה ושיחה מול מקלט־הטלוויזיה:

„...וכך נמשכה השיחה ונמשכה, ואני רואה באמת לא יודעים כלום עלינו, לא יודעים שאנחנו לומדים הרבה דברים עליהם. לא מתארים לעצמם שבאמת מלמדים אותנו ביאליק וטשרניחובסקי ועוד חסידים אחרים, ועל בית־המידרש אנחנו יודעים, והגורל היהודי ועל העיירה שנשרפה אפילו..."

ונעים מצטט להם בעל־פה מתוך מתי מדבר, ודאפי מביאה לו את נעלי־הבית החמות עם הפרווה.

בלילה, אחר חצות, מעיר אדם את נעים, ושניהם יוצאים לעבודת־הלילה. נעים מופתע כאשר אדם שולח אותו לטפס על צינור בבית ישן, ולחדור לתוכו מבעד לצוהר, ולפתוח את דלת הבית מבפנים. אלא שהדלת נעולה, ועל נעים לחמוק שוב בעד הצוהר, ואז יוצאת לה

אשה זקנה, אשר מתוך השיחה שהיא מנהלת עם אדם, מתברר לקורא כי היא סבתו החולה של גבריאל ארדיטי, שממנה לקח הנכד את המכונית ונעלם.

למחרת עוזב נעים את ביתו של אדם, לאחר שיחה מביכה עם דאפי, וכעבור זמן מציע לו אדם להתחיל לעבוד יחד אתו במכונית־גרר, מן הסתם כדי לחפש בדרכי הארץ אחר המכונית שגבריאל נטל מסבתו.

ג. „העם הזה הוא מלכודת לעצמו"

כמו במפתח של סיפור בלשי, מתנהל המונולוג של גבריאל ארדיטי בשליש האחרון של הרומן, והוא פותר את חידת היעלמו במילחמת יום־הכיפורים. מסתבר כי עם פרוץ המילחמה התייצב גבריאל לצבא:

„...למי אני יכול להביא כבר תועלת במילחמה הזאת! אתייצב באיזה מישרד ואגיד — טוב, אני כאן. גם אני שייך. תרשמו אותי ברשימת הנוכחים, ואל תאמרו שלא הייתי סולידרי בשעות הקשות... רוב הממתינים היו ישראלים חוזרים. מששמעו שעשר שנים לא הייתי בארץ, ניצת כמו אור בעיניים. חשבו שהגעתי במיוחד למילחמה..."

את אווירת העורף הצבאי ורצון־הקרב מתאר גבריאל:

„...מגיעה למחנה חבורה חדשה של קצינים. לא ידעתי שיש אצלנו קצינים מבוגרים שכאלה. כסופי־שיער, קרחים. בני חמישים, שישים ומעלה. לובשים מדים מתקופות שונות, עיטורים כל החזה. כמה מהם צולעים, נשענים על מקלות. סרנים, רבי־סרנים וסגני־אלופים. פליטת הדורות. באו להושיע את עם ישראל, לתגבר את הפקידות הכושלת..."

רב־סרן גידם, שייתכן כי הוא דמות נרדפת לטרומפלדור, מחליט לאמץ את גבריאל ארדיטי כתרומתו העירית למאמץ המילחמתי, והוא אומר לו:

„...בעצם צריך לשפוט אותך, אבל חבל על הזמן. את החשבון נעשה לאחר המילחמה, עם הניצחון. עכשיו צריך לגייס אותך במהירות. בגלל אנשים כמוך נשארו לנו בקווים כל־כך..."

הרב־סרן דואג שגבריאל יקבל את כל פריטי־הציוד, ואפילו מצמיד לו בזוקה, מבלי שזה יידע לתפעל אותה. לפנות בוקר מחליט הרב־סרן לגייס את מכונית המוריס, השייכת לסבתו של גבריאל, בשל מחסור באמצעי־תחבורה אל החזית, והשניים יוצאים דרומה:

„...בתוך השיירות הארוכות של מובילי טנקים ומשאיות תחמושת. המוריס קיבלה תעוזה בידיו. ואני יושב לידו תשוש, כאילו כבר ימים רבים אני במילחמה, מתבונן בקודקודו המלפפוני. ברב־סרן האישי שלי..."

דרך רפיח, ומחסומי־מישטרה צבאית רבים, מגיעים השניים לרפידים. שם מוביל הקצין את גבריאל בחיפושים אחר יחידה הולמת, ולבסוף מוצא לו זחל"ם, כופה את גבריאל על חייליו הנדהמים כגיגית שכופים עליה הר, ונעלם עם המוריס הישנה.

בזחל"ם מלמדים אותו לתפעל את הבזוקה, בעוד הוא מתאר את המילחמה:

„...טנקים, זחל"מים, ג'יפים ותותחים. ציפצופי מכשירי־חקשר וצהלות החיילים המזהים את ידידיהם. ואני מתחיל להבין, חי כבר לא אצא מכאן. מכל עבר סוגרים. העם הזה הוא מלכודת לעצמו... והזמן האישי, הקווי נשבר לרסיסים, וזמן אחר. קולקטיבי, נמרח עלינו כמו עיסה דביקה. הכל היה מתרחש בעת ובעונה אחת. אוכלים וישנים, שומעים רדיו ומשתינים, מנקים את הנשק ושומעים הרצאה מפי מרצה תימהוני שבא אלינו עם רשמקול והשמיע לנו מוזיקה מודרנית..."

כך נלכד גבריאל בסבך המילחמה, ומצליח להתקרב אל תת־אלוף מוקף מכשירי־קשר רבים:

„...ברגע קטן של הפוגה, אני מעז וניגש אליו, שואל מתי לפי דעתו תסתיים המילחמה. והוא מסתכל עלי בחיוך אבהי, ובאותו קול מנומנם, באיטיות עצומה, הוא מתחיל לדבר על מילחמה ממושכת, עניין של חודשים, אולי גם של שנים, ואחר נוטל שפופרת אחת ופוקד בקולו העייף על הסתערות קטנה..."

גבריאל רואה את עולמו נחרב, ומתחיל לחפש מנוס לעצמו. כאשר הוא מבחין בכמה אברכי־ישיבה הבאים לברך את החיילים הלוחמים, ונמלטים בהפגזה הראשונה הניתכת עליהם כאשר אחד מהם מותיר אחריו מיקטורן שחור, מחליט גבריאל לאמץ לעצמו זהות חדשה, ונוטל את המיקטורן לעצמו. למחרת מגיעים האברכים שוב:

„...התקרבתי לאיטי אליהם, מציץ במיזוודות הפעורות. כבר לא היו בהן תשמישי קדושה, את הכל חילקו אתמול. תחת זה הניחו שם קצת שלל שאספו. חגורות צבאיות, תרמילי כדורים, תמונות ציבעוניות של סאדאת. מזכרות הביתה..."

כמה לילות מאוחר יותר, באשמורת אחרונה, נמלט גבריאל מהגייסות הלוחמים, תוך שהוא לובש את המיקטורן וכובע שחור, פורע את זקנו ומסלסל פיאות. הוא קובר את ציודו האישי, ויוצא לדרך בזהותו החדשה. ברפידים הוא מוצא את מכונית המוריס של סבתו בין שני טנקים הרוסים, ומתחיל את דרכו חזרה לארץ־ישראל.

גבריאל מגיע לירושלים, ומוצא בה את דרכו לרובעיה הדתיים, אל אחת הישיבות, תוך שהוא מסביר את מעשהו:

„...ואני צריך לעבור איך שהוא תקופה קשה זו, עד שהמילחמה תוכרע, או תשקע. ולמה שהדתיים לא יקלטו אותי אליהם..."

הוא הופך נהג הישיבה, ותורם את מכונית המוריס של סבתו, בעוד המגע היחידי שלו עם המתרחש בישראל נעשה דרך עיתון המודיע:

„...הייתי לומד על המאורעות, על חילופי־האש הנמשכים, על ההסדרים המפוקפקים, על הבכיות והתאניות, הזעם והוויכוחים, כאילו המילחמה שנסתיימה עדיין מרקיבה ומבעבעת, ומתוך שרידיה הנמקים כבר נובטת מילחמה חדשה..."

ד. אמונה ב„סיפרות מחאה"

קטעים אלה מתוך הרומן של א.ב. יהושע, סיפוריו הקודמים, הספר שקיעה כפרית של יצחק בן־נר, וסיפורו הכימעט־אפוקליפטי אחרי הגשם, מהווים מייצג לז'אנר של סיפרות ישראלית חדשה, האוצרת בקרבה מחאה של סופרים על מציאות המדינה ומילחמותיה.

דומה שאווירת הקדרות האופפת סיפורים אלה מתפתחת לתנועת־מחאה סיפרותית מול חברה שהשלימה עם מציאות מאובנת וקשוחה, של אוזלת־יד, סמלים מזוייפים וסגידה לאלילי־שקר.

העובדה, שמחוגי ארץ־ישראל השלמה אין נוצרת יצירה סיפרותית ערכית, מעמידה את הסיפרות השפוייה של א.ב. יהושע ויצחק בן־נר כסכר של תיקווה מול החברה המתפוררת סביב.

פרופסור צמח מרטש

צאן ברזל

בכתב־העת עיון, המייועד לעסוק בשאלות פילוסופיות, קיים מדור לביקורת־ספרים, בדומה לכיתבי־עת רבים. פרופסור עדי צמח בחר במה נסתרת זאת, המגיעה למיעוט של קוראים, על־מנת לנגח את המשורר והמתרגם יונתן רטוש. צמח, שלמרות עיסוקיו האקדמיים לא זנח את כמיהותיו הסיפרותיות, כותב בביקורתו בין השאר:

„...את הספר עולם האמנות כתב פאול וייס בשפה האנגלית. אורה זינגרמן תירגמה מאנגלית לעיברית, ויונתן רטוש חזר ותירגם מעיברית לכנענית. או שמא (אין אני בקי בשפה הכנענית) לא לכנענית אלא לסורסית, או לעמלקית, או לגירגשית, או ליבוסית.

יונתן רטוש

„...שום מישפט אינו מובן. ולהרגיז, משום שהספר שרוטש בצורה כזו, עד לבלי־הכר, בידי מר רטוש, הוא סיפרו המעניין והמצויין של פאול וייס, ספר שהיה ראוי להיות מתורגם לשפה העיברית, תחת שיהיה קורבן לסאדיזם הכנעני של מר רטוש."

במקום אחר בביקורתו, כותב פרופסור צמח: „...קא סלקא דעתך, שהחליט רטוש לעקור את כל המילים הלועזיות מן השפה הכנענית, ולתרגם את כולן לחידושי־מלים שלו? טעות. מדיניותו של רטוש בתירגום מונחים זרים מופלאה ביותר ונעלה מן השכל. מתוך פרברטיות משונה (או שמא מוטב שאתרגם לעיברית ואומר ,עיוות־יות'?) הוא מתרגם חלק מן המילים הבינ־לאומיות, ודווקא אותן מילים המובנות לקורא העיברית, ואילו במיקרים אחרים משאיר הוא מישפטים שלמים בלועזית כצורתם...

„...בעיקרו של דבר, רטוש הנו פשוט בעל־מליצה, חכמן המשתכר מיופיו של אץ־קוצץ ובעל תאווה לעוות את הכתובים. שלא כבעל־המיקרא, מעקם הוא את לשונו ואומר חמש מילים במקום אחת, ובילבד שלא יוציא פסוק פשוט ומובן מפיו... עירוב מחריד של עיברית־סורסית במליציות כבדה ובלתי־טיבעית (פנינה אחת, לדוגמה: „סופו שיינדח לאותו ליל־דממה שלו ביקש להפוך את יומם הגברתני"!) ובמילים לועזיות, הכל מבושל בתחביר כבד ובלתי־קריא ומוגש בלא כל התחשבות בקורא ובצרכיו מעמיד, כדברי רטוש, „עיסקה אקלקטית בת בלי עיכול.."

פרופסור צמח, השם עצמו כשופט וכמבקר לעיברית של יונתן רטוש, פירסם לפני כמה שנים סיפור בכתב־העת קשת, תחת הכותרת העיברית מידאס, ובעיברית בעלת „התחשבות בקורא ובצרכיו", כתב צמח בין השאר: „...סימני־הקריאה וסימני־השאלה ההפוכים הזרויים לאורך העמודים... יושב לו אותו קטינא, ערבים שלמים בעליית־גגו המשוננת... חצופות־שניים, מתפרצות אליה הסיגמות מעל הדף והאינטגרלים רוקדים לה... אוזני־חמור ארוכות לראשי, אוזניים רכות ושעירות. היא מתבוננת בי ופורצת בצחוק... אני קולט קולות גוששים... נתקלתי בנערה נאה שפרח לבן בשערה, נוכרית חמורת־פנים וסעורת־עיניים..."

נראה שפרופסור צמח, המבקר את אותה „עיסה אקלקטית בת בלי עיכול" של רטוש, עוסק בעצמו באותה „עיסה אקלקטית בת בלי עיכול".

שערוריית „פרס ברנר" (המשך)

בחטף

הביקורת שהוטחה במדור זה (העולם הזה 2031) בתיאטרון חיפה, **בדבר העלאת** מחזהו הראוותני ורב־המשתתפים של חבר מועצת המנהלים של התיאטרון ומנכ"ל צי"ם לשעבר **צבי הרמן**, גררה אחריה תגובה. בראיון שערכה **טלילה בן־זכאי**, במוסף השבועי של מעריב עם צבי הרמן, הציג מחבר המחזה את עצמו בין השאר כאיש ,המוסד' לשעבר. למרות זאת הגדיר הרמן את מחזהו כעוסק „בנושא אקטואלי ביותר: אותו שילטון, הקיים לאורך כל ההיסטוריה, והמנסה לאכוף עצמו על כל אזרח: ללחוץ, להשפיל ואפילו להשמיד את הבועט במוסכמות..." ובהמשכו של הראיון נאמר: „...לא־מכבר נתבקש מר הרמן להצטרף למועצת המנהלים של תיאטרון חיפה. הוא היסס. האם לא ייראה הדבר כפגם אסתטי? לבסוף השתכנע, כי מאחר שמחזהו נתקבל לרפרטואר מכבר, הוא רשאי לקבל את המינוי..." ומוסיפה טלילה בן־זכאי כי „יחסו העמוק של מר הרמן לתיאטרון אינו מותנה בקבלת או אי־קבלת מחזה משלו לרפרטואר, הוא אומר, והטענות בדבר אינטרסנטיות הן מופרכות לחלוטין" ● אגב, גירסה מלאה של מחזהו המוקד מתפרסמת בכתב־העת המסובסד על־חשבון הציבור, במה, בעריכת **ישראל גור**. מן הראוי לציין כי בכתב־עת זה, המתיימר לשקף את הנעשה בתיאטרון־הישראלי, טרם ראו אור נוסחים מלאים ממחזותיהם של **חנוך לווין, ניסים אלוני, עמוס קינן, יוסף מונדי** ואחרים, שכבר הועלו על קרשי־הבמה ועמדו במיבחן הקהל ● למרות שהחלה התארגנות־רבתי של סופרים, בעניין הענקת פרס ברנר לסיפרות בעתיד הקרוב למשורר **מאיר ויזלטיר** החלו לדלוף ולהעכיר את חיי־הסיפרות הדים נוספים מן המתרחש בחדרי־חדרים, שבהם מתכנסים חברי ועדת־השופטים של הפרס. מסתבר שכאשר הציע המשורר **אשר רייך**, היושב בוועדה, להעניק את הפרס למשורר **יונתן רטוש** עבור „יצירת חיים", היתה תגובתו של **מנחם פרי**: „מה יש, ולמאיר ויזלטיר אי־אפשר להעניק את הפרס על עבודת חייו?" כאשר שאל אשר רייך את פרי: „מה בדבר הענקת הפרס ליונה וולך, למשל?" השיב פרי בביטחה: „היא מתוכננת אצלי לשנה הבאה!" ● אגב, בימים אלה התברר כי מנחם פרי, מילבד מאמציו להעניק פרסים למשוררים שיפרסמו ספריהם בסידרה שהוא עורכה, יושב גם בוועדה־ממונה מטעם המועצה לתרבות ולאמנות, המעניקה הקצבות לכיתבי־עת לסיפרות. ועדה זו מעניקה, בין השאר, כ־50 אלף ל"י לשנה לכתב־העת ס/קריאה, שעורכו אינו אלא מנחם פרי.

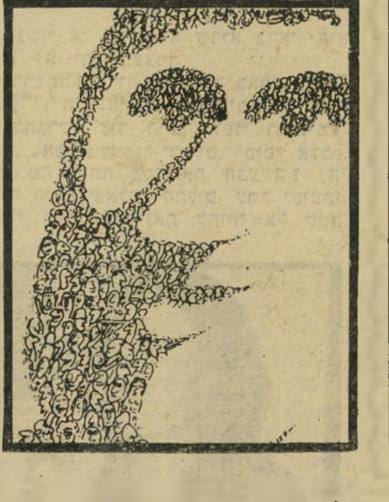

רחל מרחלת על כל העולם

זמירות לעתיד

אחרי שהתעופפה לה מלכת־היופי לשע־בר, **מירי זמיר**, מקן בעלה, לאחר כמה וכמה שנות נישואין, היא עשתה הסבה ממסלול־הגירושין למסלול־הדוגמנות, עזבה את מקום־מגוריה הקודם, חיפה, ועלתה למכה של חיי הזוהר, עירנו תל־אביב.

מי שמכיר את מירי יודע, שהנערה היתה

מירי זמיר
התחלה קשה

מורגלת מאז ומעולם לחיים טובים. הכל בא לה בקלות, „מהיד אל הפה", באריזות אוריגינל מוכן לשימוש. ואילו עכשיו, כש־התחילה בחיים עצמאיים גילתה, לתדהמתה, שהחיים בעצם זה עניין קשה, ובמיוחד לציפור־שיר עדינה כמוה. כי אחד שתמיד היה לו קשה, התרגל במשך הזמן לחיים קשים וכבר קל לו. ואילו למירי הרי תמיד היה קל ועכשיו, פתאום קשה לה. אז תסכימו איתה בוודאי שזה הרבה יותר קשה. מה לעשות? החיים זה לא גן־שוש־נים.

אבל לא אחת כמו מירי תתפוס ייאוש. וכך, בשלב ראשון היא שכרה לה דירה בתל־אביב, כדי להיות במרכז העניינים ולעשות הכל על־מנת להצליח. מי שהתנדב להקל עליה את צירי הלידה וההסתגלות הוא הצלם **אורי לייגר**, שהפך גם אמר־גנה לעת־מצוא. נכון שהם שומרים גם על רומן קטן ובלתי־מחייב, אבל זה רק במיס־גרת העבודה. אחרי שעות העבודה, היא רוצה להיות רק עם עצמה. לבד, לבד, כלומר.

„כי הפצעים עדיין טריים וטרם הגלידו," כפי שהיא טוענת. ועל־מנת שלא לגרום לאינפקציה היא גם סיימה לא־מכבר את הרומן שהיה לה עם החבר האחרון, ועל אף הצעות־הנישואין שהיא אוגרת בקצב, אין היא ממהרת לקפוץ על עגלת חתונה חדשה.

הפיתוי היחידי שיוכל לגרור אותה אל מתחת לחופה המוכרת הוא אותו מייועד שיצליח להיות אבא טוב לבתה הקטנה, הזקוקה לגבר שיסתובב בבית. וזהו ויט־מין שכבר הוכיח את עצמו גם בחיזוק אישיות של אמהות.

„אני לא יכולה בו־בזמן להיות גם אמא, גם אבא וגם דוגמנית־צמרת," היא מצ־הירה, וזו גם הסיבה שהיא לא יכולה להרשות לעצמה רומנים קלילים. סוף־סוף היא לא בת 18 אלא 25, ואשה בגילה ובמעמדה חייבת להיות בררנית.

„אצלי הדגש הוא על ההתבטאות האינ־טלקטואלית והרוחנית של הגבר," היא מצהירה. ובאמת מגיע לה שתמצא איזה נסיך מלומד בעל לשון מעודנת. כי מירי, הנראית היום יפה ופורחת כמו פעם ואפילו יותר, לא חושבת להישאר תלויה לנצח בין קולבי־הדוגמנות.

אף שהיא מוצפת בעבודות, הראש שלה מלא תוכניות רציניות, והיא הציבה לעצ־מה יעד מלא חלוציות: לפתוח עוד הת־יישבות של בגדים — בוטיק בלע"ז — בתל־אביב רבתי.

ההחלטה: לא!

אלכס גילעדי הזה ישגע אותי לגמ־רי. ולא רק אותי. הוא שיגע גם את הנע־רות היהודיות במונטריאול, שצבא על דל־תות חדרי שדרי הטלוויזיה הישראלית, י־כמובן רצו יותר מכל את השדרן הראשי, הלא הוא הגילעדי.

אבל מה שחמור מכל, הוא לא יכול היה לענות להן תשובה ישירה ולהסתכל להן בעיניים כאשר הן שאלו אותו אם הוא נשוי או רווק. לא שהוא בדאי, הוא פשוט לא ידע בעצמו.

לגרושתו הטרייה שנשארה בארץ, **חווה גילעדי**, הוא אומנם לא חייב שום דבר. הם התגרשו עוד הרבה לפני האולימפ־יאדה, „אבל נשארנו ידידים," סיפר אלכס.

אז מה היתה בכל־זאת הבעייה? ה־בעייה היתה שאלכס החליט, ערב נסיעתו, שאולי כדאי בכל־זאת לחזור אל חווה. הם שוחחו ארוכות בנדון והחליטו, כמו ב־ממשלה, שלא להחליט בינתיים.

כך יצא לו כוכב־הספורט של הטלוויזיה הישראלית לשדות־הציד של קנדה, כש־בליבו ספקות ונאמנות חצוייה.

ואילו כשחזר, הוא נפגש שוב עם חווה והשניים החליטו שלא להתחתן בשנית.

עתה מבלה אלכס את ימיו במועדוני־הלילה של ירושלים, מנסה להשיג כל מה שהפסיד במונטריאול, ולפצות את עצמו על כל אותם ערבים שבהם ויתר על מע־ריצותיו הקנדיות, ישב בדד בחדרו שב־מלון וחשב: „חווה או לא חווה?"

אלכס גילעדי ב„חצר הירושלמית"
הכרעה סופית

שימחת הגינקולוג

באחד האמשים האחרונים, בשעה טובה ומוצלחת, הוביל פרופסור **דייוויד סר**, מנהל המחלקה לגינקולוגיה ופריון ומנהל בית־החולים ליולדות של תל־השומר, את בנו **יהונתן** לחופה עם בחירת־ליבו.

על גג הבית שברמת־גן, שריח הצבע הטרי שבו עוד עמד באוויר, נאספו לחגוג את שימחת הכלולות רבים וידועים, וביי־ניהם יכולתי לראות שם את **לאה רבין**, **רות דיין** ובתה **יעל שיאון**, ודוגמניות־צמרת לצד רופאים ידועי־שם.

החתן המאושר, יוני, שזה־עתה הסיר את מדיו, לקח לו לאשה את חברתו **חגית סטריק** שהיא, מצידה, בוגרת הקונסרווי־טוריום למוסיקה, אשר ליוותה אותו עוד מתקופת התיכון דרך תנועת־הנוער וכלה בשירותו הצבאי. מה שיפה אצל הזוג הצעיר הזה, שאצל שניהם זוהי החברות הראשונה, וכמו במיקרים כאלה — נחמד שזה מסתיים תחת החופה, ובגיל רך.

החתונה המפוארת חולקה לשניים. חלק א' התרחש בין השעות שבע לתשע בערב, וחלק ב' בין תשע ל־11 בלילה. אבל בשתי ההצגות גם־יחד סבבו להם האורחים, והיטיבו ליבם במעדנים שהיו בשפע, ל־צלילי מוסיקה קלאסית, וביניהם סבבה לה אם החתן, הגברת **מאירה סר**, שהיא כשלעצמה אישה נמרצת ופעילת ויצ"ו ותיקה, שדאגה לארח את כל הפציינטיות המפורסמות של בעלה, את חבריו־למקצוע ואת כל המי־ומי, כיד אשת־החברה־הטובה עליה.

ומה אתם חושבים הרגין את לב הגינ־קולוגים שבין האורחים, אם לא מראה הכלה היפה והנרגשת? אך עם זאת, אינני סבורה שיוני וחגית, המתורגלים כבר במבטי גינקולוגים למיניהם, שמו לב לכך. כי כמו לכל זוג צעיר, יש להם לעשות לפני הכל עוד דברים לא־פחות חשובים. מכל מקום, אני מאחלת להם שיזדקקו לגינקולוגים רק בשמחות.

במה עסק העסקן?

סיפור הכישלון החברתי של **אלכס גילעדי** במישלחת למונטריאול, מתקזז עם סיפור־ההצלחה הבלתי־רגיל של **עסקן** אחד, מראשי המישלחת הישראלית.

האיש הנ"ל היה אמור להשגיח על ה־חבר'ה, ליצור קשרים עם מוסדות־הספורט הבינלאומיים, ליצור מגעים עם הקהילה היהודית של קנדה, ולייצג בכבוד את יש־ראל אצל מה שיותר אנשים וגופים וכו'.

והוא אכן עשה זאת. אבל רק אצל איש — או, נכון יותר, אשה — אחת, ורק עם גוף אחד, בעל חמוקים שהלהיב את כל המישלחת הישראלית מגדול ועד קטון.

הכל החל כאשר הקהילה היהודית במונ־טריאול שלחה את העיתונאית הכי מוכש־רת והכי חתיכה של יהדות קנדה, **דיאן סילברמן**, לראיין את ראשי המישלחת הישראלית, ואם אפשר — גם לארגן בי־קורי־מישפחות של חברי המישלחת ב־בתים של יהודים.

דיאן החתיכה פתחה דווקא בריאיון ה־עסקן שבו אני עוסקת בסיפור זה, ובזה הסתיימו העבודה שלה והעבודה שלו.

מאותו רגע לא היו יותר סיפורים של דיאן לעיתונים, ולא היה יותר העסקן ה־בכיר במישלחת. השניים נעלמו להם למשך ימים תמימים — לא־כל־כך תמימים, בעצם — בתוככי העיר הגדולה מונטריאול, ורק לעיתים רחוקות היה העסקן עורך גיחה לכפר האולימפי, לבדוק אם הכל בסדר, לקבל את הדואר ובתוכו מיכתבים מן ה־רעייה הנאמנה שנשארה בארץ, ולחזור אל זרועותיה של דיאן.

ואם אתם חושבים שהסיפור נגמר כש־המישלחת האולימפית שלנו חזרה ללוד, אינכם מעריכים די את כוחה של האהבה. בשבועות הקרובים עומדת דיאן לבוא, ב־עיקבות אהובה העסקן, לארץ־הקודש, ואז נראה לאן ואיך הוא יצליח להישלח איתה כאן. אם בכלל.

הפתעה בצורת בעל

כששיים השחקן **טוביה** (ניקוי ראש) **צפיר** את תפקידו בסרט גיבעת חלפון אינה עונה, הוא העדיף לקבל, במקום כסף — כרטיס־טיסה לארצות־הברית, תופעה שהיא, אגב, מקובלת מאד היום בין אמנינו. הדבר היחידי שטוביה לא לקח בחשבון, היה שתוך כדי טיולו באמריקה חל גם יום־השנה העשירי לנישואיו עם אשתו **יעל**, ועשור כזה הרי לא חוגגים כל יום. רק פעם בעשור.

משך כל טיולו בחו"ל שלח טוביה לאש־תו האוהבת והמצפה מיכתבים רוויי־געגו־עים, ולא חדל לספר לה בהם על ההפת־עה שהוא מכין לה ליום־השנה שלהם, ורק שתתאזר בסבלנות.

יעל, הרעיה המסורה, ישבה והמתינה לראות איך תיפול ההפתעה, ומתי. עוד היא מחכה, והנה מגיע טלפון טראנס־אט־לנטי, ומעבר לקו טוביה, המוסר לה הור־אות להגיע בתאריך ההיסטורי למלון פאל

יעל וטוביה צפיר
המשך ורוד

בתל־אביב, כדי לקבל שם חבילה שתגיע אליה בדואר הדיפלומטי.

מיהרה האשה הקטנה ביום הגורלי ל־מלון, כדיבר ההוראות, נכנסה לחדר ש־ננקב בהוראות, והמתינה לחבילה שתגיע מארה"ב. בקיצור, אחרי שעת־חיכיון קצ־רה, בעודה מצפה, הגיעה אליה שוב שיחת־טלפון בין־יבשתית מבעלה החוגג, ובה ביקש ממנה טוביה שלה להמתין להפתעה, שתגיע אליה עוד מעט־קט על־ידי שליח.

לפתע נשמעה הנקישה המיוחלת בדלת. יעל מיהרה לפתוח, והנה לא חבילה ולא דובים, אלא מי עומד בפתח בגודל טיבעי ומחייך מאוזן לאוזן, אם לא אלוף־נעוריה טוביה, ובקבוק־שמפניה בידו. נו, מהחדר הזה הם כבר לא יצאו כל־כך מהר, כי טוביה פשוט היה עייף מהטיסה.

מה שרק מוכיח לנו שוב, כי האהבה כמוה כיין המשומר הטוב. עם הזמן היא משבחת יותר ויותר, וכשיש גם שני יל־דים חמודים, **יואב** בן השמונה **ושלומית** בת השנה וחצי, אין נעים יותר מלגימה בצוותא. לחיים, ולהשתמע בחג יובל.

מצרך החודש!

15% הנחה

כמוהו לא היה - ואף פעם לא יהיה עוד!

15.8.76 - 14.9.76

דרמפון

הסבון ללא סבון של "תיא" המפורסם בעולם כולו.
יימכר רק בתקופה הנ"ל במחירי
"מצרך החודש"

דרמפון שפופרת רגילה	~~4.70~~	4.- ל"י
דרמפון שפופרת חסכונית	~~5.30~~	4.50 ל"י
דרמפון הענק הכפול	~~7.90~~	6.75 ל"י
דרמפון נוזל	~~7.90~~	6.75 ל"י

Taya

Si.

כך אומרים באיטליה לטעם המשובח של STOCK '84.

"Si" אומר האיטלקי לשטוק 84.
כי הוא יודע שלפניו ברנדי משובח. עשיר בניחוח, מלא טעם.
כפי שרק ברנדי מעולה יכול להיות.
והוא לוגם ממנו לאט.
מחליק אותו בהנאה אל גרונו. מתענג על כל טיפה. נהנה מן הטעם.
ממש כפי שנהנים אוהבי הברנדי בכל העולם.
אמור גם אתה "כן" לשטוק 84, ותתענג על טעם הברנדי העולמי.

יותר ויותר אנשים אומרים "כן" לטעם המשובח של שטוק 84.

STOCK '84

הברנדי הנבחר ב־127 מדינות.

אריאלי

רחל מרחלת על כל העולם

שידור בכורה לצאצא המנכ״ל

אתי ויצחק ליבני
מחכים ל...

מה אומר ומה אדבר. לפי מה שראו עיני, ידעתי שהיום הזה יגיע גם אל מישפחת ליבני. כי רק מי שראה איך מנכ״ל רשות־השידור, **יצחק ליבני**, משתעשע עם שני הבנים והבת של אחותו, יודע שהוא כבר בהחלט בשל לחבוק לו איזה יוצא־חלציים משלו.

ואכן מאיגוד החסידות התבשרתי שאחת מהן עומדת לבקר אצל **אתי** ויצחק — אומנם לא בימים אלה ממש, עוד חזון למועד — אבל כמו שהאב לעתיד הוא מנכ״ל רשות־השידור, ואינו אוהב להפגין רגשות, האמינו לי שהוא נרגש עמוק עמוק בתוככי ליבו הרגיש, לקראת שידור־הבכורה של צאצאו הראשון.

יצחק ו**אתי** שלו, שהיא עורכת־דין במיקצועה, התחתנו בנוכחות כל האנ״ש ואח״מ במדינה, אחרי חברות ממושכת שנמשכה חמש שנים. ומה כבר יכול להיות מלבב יותר מיורש כדת וכדין, שיירש בוודאי גם מן התכונות התרומיות של הוריו?

אז רק אל תתפלאו אם נוסף על עיסוקיו הרבים, יתחיל ליבני לשדר לנו על גלי האתר הממונכ״לים שלו פינה חדשה לאב ולילד, כשעוזרת לידו האם המאושרת, שתוסיף הדרכה מישפטית להורים צעירים — למשל, כיצד לנהוג בשכנים כשהתינוק אצלך בוכה כל הלילה.

המזל של הליבנים הוא שהם מתגוררים בווילה ברמת־חן, כך שהיחידים העלולים לסבול מן הרעש יהיו הם־עצמם, ואני משוכנעת שהם כבר מכינים לצאצא חדר־ילדים. אבל מי שמכיר את האב הטרי יודע, שהבן־אדם טרוד בכל־כך הרבה בעיות, שאין לו זמן לחשוב על מה שמצפה לו בעתיד הקרוב. „בשלב זה, אין לי כל מושג על שם אפשרי לתינוק,” הוא נוהג לומר לחברים, המצפים בסקרנות לשם מקורי־סיפרותי. גם לשואלים אותו, מה הוא היה רוצה, בן או בת, אין לו תשובה מוכנה, למרות שחברים הקרובים לו יודעים לספר לי, שבסתר ליבו הוא משתוקק לבן.

בינתיים חזר ליבני מחופשתו, ולכל המתעניינים בשלום האבא שבדרך, הוא אומר: „מה אתם ממהרים, יש לנו עוד זמן.”

הזמן, מצידה, עושה את שלו — אתי ממשיכה לתפוח ולהישאר יפה, ואני מאחלת לה לידה קלה ושיהיה במזל.

על ריח

אפשר להתווכח

תוכלו להפעיל את כל חושי הריחרוח שלכם, ולא תנחשו במה עוסק **צביקה קלייפר** בן ה־28. כי סודו של צביקה הוא האף שלו, ועליו וממנו פרנסתו ומחייתו. האיש הצעיר הזה שהוא כוכב חדש בערוגות הבושם, הופיע בנוף הניחוחות המיוזעים שלנו על ענן ריחני, ותראו שממנו עוד יופץ ניחוחה של ישראל בגויים.

למעשה, הבשמים הם עסק מישפחתי אצל צביקה. אביו המנוח היה בענף התמרוקים, ומעשה אבות סימן לבנים. צביקה ירש ממנו את רשת הפרפומריות, אך לא בחור כמוהו ימשיך להיות יורש בלבד. אין הוא מעוניין לשבת לקפוא על סירי האודיקולונים והאפטר־שייבים שאבא הוריש לו. יש לו, לבחור, אמביציה להגיע להישגים באופן עצמאי. נו, ועם סטארט כה צנוע הוא בוודאי לא יתקשה לממש את תוכניותיו.

אבל בשביל להגשים תוכניות כאלה צריך, קודם כל, אף רגיש המסוגל לזהות את כל סוגי הריחות בשיטת הראש והזנב, והרי ידוע לכל בר־בי־רב, שהראש בא בהרחה ראשונה, ואילו הזנב בא בסוף. צאו ולימדו.

כי כמומחה לריחרוח, מלא צביקה טענות אל הנשים הישראליות, המגדלות איזוב תחת בתי־שחיין ומחליפות בשמים בתדירות גבוהה, מבלי לשמור אמונים לבושם אחד ויחידי. כי הבושם, לדעתו, כמוהו כמלווה נאמן, ומוטב להימנע מבגידות בו. וצביקה אומר, ועושה. הוא פשוט נאמן לבושם הפרטי שלו, שאותו הוא מזליף על עצמו השכם והערב, ואותו הוא גם עומד לשאת לאשה בעוד זמן קצר.

שמה של הריחנית המאושרת הוא **סוזי סופר**, והשניים כבר מכרים ותיקים, המריחים זה את זה מזה שש וחצי שנים. הידידות־גרידא ביניהם באה לקיצה אחרי שאביו של צביקה נפטר, והנער היה זקוק לעידוד ולנחמה. וכמו שאומרים, שבשעת צרה רואים מיהם החברים האמיתיים, היתה זו באמת החברה הוותיקה סוזי, שנחלצה לנחמו.

צביקה קלייפר
איזוב ב...

בקיצור, כחלוף ימי האבל ביקש צביקה את ידה של סוזיתו, ושניהם ירדו לרעות בשושנים, כשהכלה הטרייה משמשת כנחיר ימינו של בעלה בעסקים.

עוד הם רועים, וכבר יש בייבי ראשון, בצורת בושם ישראלי כשר למהדרין על טהרת הכחול־לבן. כי כלוקאל־פטריוט ישראלי, כאב לצביקה לראות איך מוציאות הישראליות הון עתק על בשמים מתוצרת עם לועז. הרי מוטב שישאירו את זוזיהן במישפחה הישראלית, לא?

לשם כך התקשר עם אחיו, **מייק קלייפר**, שהוא כימאי קוסמטיקה המבלה את עיתותיו בין פאריס ובריסל, וביקש שישלח לו ניחוח המתאים למזג־אוויר חם ולח. האח שלח לו 12 תמציות בשמים, כמיספר שיבטי־ישראל, ומהם נבחר זה עליו יאמרו בישראל: יבושם לך.

אבל היות שצביקה שרוף גם על פסנתר וגם על מוסיקה קלאסית, והוא בעל תקליטיה שלא היתה מביישת אף תחנת־שידור פיראטית, ישב לו יום אחד ושמע להנאתו את האדג׳יו של **אלבינוני**, ואז החליט, בו־במקום, לקרוא לבייבי שלו בשם המרגש אדג׳יו שהוא, בתרגום חופשי למי שלא מתמצא — שקט, קל, רך ומלטף. ורק כדי שהגברים שבחבורה לא ירגישו מקופחים, מביא להם צביקה למולדת, היישר מאמריקע, אפטר־שייב שיעמיד כל גבר במקומו.

אבל דבר אחד בטוח — אצל גבר כמו צביקה, לכסף יש תמיד ריח. טוב.

הגננת מיקי

טוב, לא חשבתם שאתעלם מביקור כל־כך נכבד כמו זה של אשת הבוהמה התל־אביבית לשעבר ונציגת הבוהמה בניו־יורק כיום, **מיקי בן־קיקי**, אשר עשתה אצלנו חודש תמים בתמימות תמה, הראוייה לציון תמים.

השארתי את זה פשוט לסוף, וכשפגשתי אותה השבוע, כשהיא לוגמת כוסית בחברת ידידה משכבר הימים **צדוק קראוס** ואישתו היפה **רחל**, היא אמרה לי בעצב: „אני טסה בעוד שלוש שעות.”

רואים איזו נאמנות? שלוש שעות בילבד לפני הטיסה, איפה הייתם נמצאים אתם, ואיפה היא? ואיך היא מסכמת את הביקור: „כרגיל, היה משגע. קניתי בית בחיפה, רק כדי שיהיה לי איפה להיות כשאני בארץ. בית על שניים וחצי דונם.”

„פשוט היה לי קצת כסף, אז החלטתי לקנות לי איזה בית בישראל,” לחשה לי בין ויסקי לסיגריה. „אני גם לא מבינה מה פיתאום כתבו עלי שאני מגדלת בארץ איזה ילד בן 17. אין לי מה לעשות? אז מה אם ראו אותו אתי גם באילת וגם בתל־אביב? כבר אין מיקריות בעולם?”

נו, באמת.

מיקי בן־קיקי
בית, לא ילדים

על כל פנים, אני מצידי מוכנה להישבע לכם, שראיתי את מיקי בערב האחרון שלה כשהיא מוקפת רק ידידים, לא ילדים. היא חוזרת עכשיו לניו־יורק, לארגן טיסות צ׳ארטר לישראל וליוון, ואני יכולה להבטיח לכל מי שמתגעגע לימים הטובים שלה, שעם כל הטיסות האלה, המרחקים כל־כך יתקצרו שעוד תשמעו עליה עד שיימאס לכם. יכולים להתחיל לשמוח הפועלים הרדומים של חיפה, שיתעוררו לחיים כשמיקי תיכנס לדירתה שעל הכרמל.

נספח־התרבות ניתק היחסים

אילו הייתי מכתירה מישהו מהמושבה הדיפלומטית בישראל בתואר הדיפלומט הזר העליז ביותר, היה זוכה בזה, ללא ספק, נספח־התרבות של שגרירות איטליה בישראל, **מרקו מיילה**. אך צר לי לבשר למאות מוזמני המסיבות הבינלאומיות שלו כי מרקו עומד לעזוב אותנו, ולהתמנות כנספח־התרבות של איטליה בניו־יורק. בזה יבוא, כמובן, הקץ על כל המסיבות בשגרירות איטליה, כל עוד לא קם לו ממלא־מקום נמרץ כמוהו, וכל עוד לא קם באיזו שגרירות אחרת נספח כלשהו, שיפיח רוח־חיים במושבת המדינאים. ואם יש כזה — שיקום, ומהר. אף על פי שאתם חושבים שזה בהחלט קשה, אולי תתנחמו בעובדה, שקשה קצת יותר יהיה לידידתו הישראלית הצמודה, **אריאלה רום** היפה, העוסקת בעיצוב אופנה.

אריאלה קיוותה שנישואיה עם מרקו יהיו קרובים, וטרחה לספר לכולם שמרקו הוא הרומן של חייה. אך מיילה חשב אחרת. בתור גבר שהתגרש מאשה יהודיה, תושבת מייאמי־ביץ׳, החליט שאריאלה תישאר במזרח־התיכון, ואילו הוא ימצא לו, אולי, איזו אריאלה חדשה לתקופת כהונתו במקום מושבו החדש.

ואילו אריאלה תסתפק, אולי, בכך שהיא תישאר קרובה למוזות, ותפתח גלריה לאמנות. רווקי העיר ובמייוחד חובבי־האמנות שביניהם, יפצו עצמם על היעדר המסיבות בשגרירות, בכך שהתעשרו לפתע ביפהפייה פנויה דוברת איטלקית, ממוצא פולני, היכולה מעתה ללמד אותם פרק בדיפלומטיה ובתרבות. אולי גם בספגטי.

מרקו מיילה
אף מילה על...

שנה 40 ו' אלול תשל"ו 1.9.76 המחיר: 6.50 ל"י (כולל מ.ע.מ.) מספר 2035

העולם הזה

קרובת השאה הפרסי מקבלת בישראל טיפול לגמילה מסמים

מנון אהאריאן בהרצליה (בצד: מסתירה את פניה)